

การสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญาผ่านการเล่าเรื่องเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนของวิถีชีวิตออร์แกนิก

1594370591
CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

นางชฎานิชช์ วิวัฒน์วานิช โยยามา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ดุซงกีบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

*Social Cognitive Communication through Narrative for Sustainable Learning
Community of Organic Ways of Life*

Mrs. Chayanit Vivatthanavanich Oyama

*A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Communication Arts*

Common Course

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญาผ่านการเล่าเรื่องเพื่อชุมชน
แห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนของวิถีชีวิตออร์แกนิก

โดย

นางชญาณิชฐ์ วิวัฒน์วานิช โอยามา

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิริยุทธิ์ สิ้นธุพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต

..... คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ขาติประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิริยุทธิ์ สิ้นธุพันธ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นภวรรณ ต้นติเวชกุล)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปอรัชญ์ ยอดเนตร)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ฉัตรชาติขาท)

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ชญาณิชฐ์ วิวัฒน์วานิช โอยามา : การสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญาผ่านการเล่าเรื่องเพื่อ
ชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนของวิถีชีวิตออร์แกนิก. (*Social Cognitive
Communication through Narrative for Sustainable Learning Community of
Organic Ways of Life*) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.จริยฤทธิ์ สันธพันธ์

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม
ผ่านการเล่าเรื่องของคนต้นแบบ (2) เพื่อศึกษาการสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อ
ขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม (3) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ทางการสื่อสาร ปัจจัยทางจิตวิทยาสังคม
ที่เป็นสาเหตุและอุปสรรคของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อเสนอแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการ
สื่อสารสำหรับการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมอย่างยั่งยืนผ่านการเล่าเรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความแตกต่างของพื้นฐานคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกทำให้เกิด
การขับเคลื่อนที่หลากหลาย แต่อยู่บนพื้นฐานวิธิตดเพื่อการใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ
อย่างสมดุลเหมือนกัน (2) มิติความหมายวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่
การพัฒนาอย่างยั่งยืนมากกว่าแนวคิดเกษตรออร์แกนิก (3) ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อน
วิถีชีวิตออร์แกนิกของเครือข่ายมีลักษณะเป็นการร่วมออกแบบบนพื้นฐานความหลากหลายของ
สมาชิก ทำให้เกิดวิธีการใหม่ๆ บนพลังของความร่วมมือ (4) แบบจำลองเชิงสาเหตุของการมีวิถีชีวิต
ออร์แกนิกของคนในเครือข่าย พบว่า ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเป็นสาเหตุประแรกที่สูงผลไป
ยังสาเหตุอื่นๆ เพื่อให้เกิดการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า วิถี
ชีวิตออร์แกนิกซึ่งเป็นนวัตกรรมสังคมตั้งอยู่บนรากฐานวิธิตดของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่าง
สมดุล สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและไปถึงระดับความเป็นสาธารณะ (The Common)
ได้ หากให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเพราะผู้ฟังเรื่องเล่าสามารถกลายมาเป็นผู้เล่าเรื่องได้เอง แต่
อย่างไรก็ตาม การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกจะต้องสื่อสารไปถึงระดับฐานรากวิธิตด
แม้ว่าความหลากหลายของคนในสังคมจะทำให้เกิดความแตกต่างของหนทาง (Output) แต่ผลลัพธ์
(Outcome) จะต้องสอดคล้องกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติเพื่อความเป็นสาธารณะเหมือนกัน

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2561

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

5685102328 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORD: *Communication for Social Innovation/ Sustainable Development/
Organic Ways of Life*

*Chayanit Vivatthanavanich Oyama : Social Cognitive Communication
through Narrative for Sustainable Learning Community of Organic Ways of
Life. Advisor: Asst. Prof. JIRAYUDH SINTHUPHAN, Ph.D.*

This research aimed to (1) study social innovation driven through narrative by Organic ways of life role models (2) study communication for driving social innovation of Organic ways of life community networks (3) create communication conceptual model for driving social innovation (Organic ways of life).

Findings show that (1) background differences of role models caused variety of communication ways to mobilize social innovation, but every way communicated on the basis of living in balance with the nature (2) role models defined ‘Organic ways of life’, which aimed for sustainable development, beyond what was found in the meaning of ‘Organic agriculture’ (3) Co-creating Organic ways of life was found as a way to mobilize social innovation by network members (4) Causal model shows that Role model credibility is an antecedent variable to other variables which lead to having Organic ways of life in daily practice. Finding indicate that Organic ways of life as social innovation rooted on the basis of living in balance with the nature, could lead to sustainable development with the level of the common (benefit to all). In order to do so, human has to be at the center because of their ability to be a role model. Despite diversity in the society which made different outputs, communicating to the rooted of the concept is crucial in order to bring out the same living in balance with the nature outcome.

Field of Study: Communication Arts   Student's Signature .....

Academic   2018   Advisor's Signature .....

Year:

 CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

กิตติกรรมประกาศ

การเรียนในระดับปริญญาเอกเปรียบเสมือนการออกเดินทางผจญภัยครั้งยิ่งใหญ่ มีจุดมุ่งหมายด้านหนึ่งคือการเรียนจบ แต่เป้าหมายที่สำคัญมากอีกประการ คือ การพัฒนาตัวเองและทำให้รู้จักตัวเองมากขึ้นซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับระหว่างการเดินทาง การเดินทางในครั้งนี้พบอุปสรรคมากมายจนตัวผู้วิจัยเองไม่แน่ใจว่าจะเดินทางถึงจุดหมายได้อย่างปลอดภัย ในวันที่เดินทางมาถึงด้วยงานวิจัยที่เสร็จสิ้นและสำเร็จการศึกษา แม้ว่าที่หมายนี้จะเพียงหนึ่งในจุดแวะพักของการเดินทางอีกยาวไกล คือ การเดินทางแห่งชีวิต แต่การถึงที่หมายในครั้งนี้ส่วนหนึ่งทำให้ผู้วิจัยเติบโตขึ้นทั้งทางจิตวิญญาณ สติปัญญา และการใช้ชีวิต ความสวยงามระหว่างการเดินทางในครั้งนี้และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จ คือ พลังใจ ความรักและความเมตตาของครอบครัวผู้วิจัย ซึ่งอันที่จริงคงใช้พื้นที่เขียนระบุเป็นรายบุคคลไว้ได้ไม่หมด ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณจากหัวใจต่อทุกกำลังใจและความหวังดีที่มาจากทุกสารทิศ ซึ่งรวมไปถึงพลังที่มองไม่เห็นได้ด้วยตา แต่สามารถรับรู้ได้ด้วยหัวใจ

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิริยุทธ์ ลินธุพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ชัดเกล้าวิธิติด เป็ดวิสัยทัศน์มุ่มมอง และมอบความเมตตาที่ผสมความเข้าใจให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างมาก กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปัตตานนท์ ผู้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยมีส่วนร่วมทำงานในโครงการวิจัยต่างๆ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทางด้านวิชาการซึ่งเป็นการติดต่ออาวุธทางปัญญา พร้อมทั้งมอบความห่วงใยให้กับผู้วิจัยเสมอมา กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ ทั้งในบทบาทการเป็นประธานสภาวិทยานิพนธ์ และการเป็นครูที่สั่งสอนผู้เขียนในทุกๆด้าน ทั้งด้านการเรียนและด้านชีวิต กราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.วราภรณ์ ฉัตรชาติชาติ รศ.ดร. นภวรรณ ดันติเวชกุล และ อ.ดร. ปอรัรัมย์ ยอดเนรกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งมอบคำแนะนำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ขึ้น และขอบพระคุณคณาจารย์ในหลักสูตรปริญญาเอกทุกท่านที่มอบวิชาความรู้ด้วยจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ข้อมูลกับงานวิจัยนี้ และขอบคุณมิตรภาพที่ดีที่ผู้ให้ข้อมูลมอบให้ผู้วิจัยแม้ว่าจะเสร็จสิ้นการศึกษาแล้ว ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ในหลักสูตรปริญญาเอกทุกท่านที่ได้ให้มิตรภาพและข้อคิดเห็นดีๆ ทั้งในเรื่องวิชาการและเรื่องส่วนตัว โดยเฉพาะ พี่หลิม (คุณญาณินี เพชรานันท์) ที่อยู่เคียงข้างกันตั้งแต่วันแรกที่เข้าเรียน ร่วมหัวเราะและฝ่าฟันไปด้วยกันเสมอมา พี่อัท (คุณอิทธิพล วรานุภากุล) น้องนิค (ณิชาชา โชคพิทักษ์กุล) ที่คอยช่วยเหลือในทุกเรื่องๆ

ขอขอบคุณทีมแพทย์และเจ้าหน้าที่จาก Medisci โดย พญ.อัจฉิมา สุวรรณจินดา และ พญ.นฤมล ทองศรีเนียม ที่รักษาจนอาการภูมิคุ้มกันเพี้ยน ภูมิแพ้ตัวเองดีขึ้นและมีร่างกายเพื่อมาเขียน

งานวิจัยนี้ให้สำเร็จ ขอคุณแรงใจ การอยู่เคียงข้าง มิตรภาพ และการทำหน้าที่เป็นกองเชียร์หลักของบุคคลเหล่านี้ เพื่อนๆโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยเฉพาะน้ำ (บุณทริก พงศ์พานิชย์) พี่ชายที่แสนดีอย่าง พี่บี (คุณสุรศักดิ์ แพงมี) พี่ปิงหน่ง (คุณฤกษ์ดี วิศวลอรรถกิจ) พี่เอ็ม (คุณนวกภัทร์ ธรรมชอบ) พี่ณิค (คุณพิเชษฐ ลีลาเรืองแสง) พี่โต้ (ท่านอธิการ อภิธนัง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลชั้นต้น) พี่ปู (พ.ต.อ. อนุชา สุทธยติลก) พี่สาวที่อยู่เคียงข้างกันมาตลอด พี่หยุน (คุณสิริกาญจน์ ตั้งจิตนุสรณ์) อาสนอง เอกฉนิชสกุลพร ที่คอยทำอาหารตามที่แพทย์แนะนำให้รับประทานและเป็นกำลังใจให้เสมอมา อากฤษณ์ (ท่านกฤษณ์ คงเมือง รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์) ที่มอบมิตรภาพและความทรงจำดีๆ ให้ตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งผู้วิจัยนำพลังที่อาเคยมอบให้มาใช้ตลอด ตั้งแต่เด็กจนถึงช่วงเวลาที่ยอดเยี่ยงในการทำงานวิจัยนี้ และขอบคุณพี่แจ๊ค (คุณวริทธิ์ เสมอภาพ) ผู้เป็นโค้ชที่คอยมอบวิธีคิดดีๆ ทั้งในการใช้ชีวิต และในการทำวิจัย คอยส่งเสียงกระตุ้นในวันที่กำลังหมดแรง คอยให้กำลังใจในวันที่ท้อ และร่วมหัวเราะในวันที่ทำสำเร็จ โดยทำทุกอย่างบนพื้นฐานของความเข้าใจและเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัย

กราบขอบพระคุณเทวดาของลูก คุณแม่ผู้ประเสริฐที่ทั้งให้ชีวิตตอนเกิดและให้ชีวิตที่สองด้วยการดูแลผู้วิจัยในยามที่เจ็บป่วยอย่างรุนแรงระหว่างการเรียนระดับปริญญาเอก โดยที่ไม่เคยเหน็ดเหนื่อย ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของผู้เป็นแม่ คุณฉัตรภรณ์ วิวัฒนวานิช และคุณวิรัช วิวัฒนวานิช พ่อผู้มอบความรักที่ยิ่งใหญ่ให้กับลูกอย่างไม่มีประมาณ คอยอยู่เคียงข้างไม่เคยห่าง ผู้วิจัยโชคดีเหลือเกินที่ได้เกิดมาเป็นลูกของท่านทั้งสอง ขอขอบคุณน้องโท (พงศ์พีรพิชญ์ วิวัฒนวานิช) ที่คอยให้กำลังใจ คอยดูแล และห่วงใยผู้วิจัยอยู่เสมอ

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้นำความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนในครั้งนี้ไปสร้างคุณประโยชน์ให้กับโลกใบนี้ต่อไป

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณทุนสนับสนุนการวิจัย “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช” ที่ได้ให้การสนับสนุนทางการเงินสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ชฎานิชฎ์ วิวัฒนวานิช โอโยมา

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	12
ปัญหาการวิจัย	12
นิยามศัพท์ระดับปฏิบัติการ	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
2.1 การสื่อสารเพื่อความเป็นส่วนรวม	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา (Social Cognitive Theory).....	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย	26
2.4 แนวคิดการพัฒนอย่างยั่งยืน	29
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิก.....	34
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	43
3.1 แนวทางการดำเนินการวิจัย.....	43

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

3.2 แนวทางการวิจัยประเด็นการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิต
 ออร์แกนิกของคนต้นแบบ 45

3.3 แนวทางการวิจัยประเด็นการสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถี
 ชีวิตแบบออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก 46

3.4 แนวทางการวิจัยประเด็นปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิต
 แบบออร์แกนิก 47

3.5 การตรวจสอบเครื่องมือ 49

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 51

บทที่ 4 การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม ผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคน
 ต้นแบบระเบียบวิธีวิจัย 52

4.1 ข้อมูลทั่วไปของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก 52

4.2 ตัวตนและการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ 57

4.3 เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ 73

4.4 ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ 78

4.5 สรุป ตัวตนและการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ กับ การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิต
 ออร์แกนิกของคนต้นแบบ 92

บทที่ 5 การให้ความหมาย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ของคนต้นแบบ 104

5.1 ความหมายของ “วิถีชีวิตออร์แกนิก” 104

บทที่ 6 การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคน
 ต้นแบบทางสังคม 121

6.1 ข้อมูลทั่วไปของเครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก 121

6.2. ลักษณะเครือข่ายของผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก 126

6.2.1.1. เครือข่ายเป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์ 126

6.2.2.1. ทำหน้าที่ตามความเกื้อกูล 130

6.2.2.2. แบ่งหน้าที่ชัดเจน 130

6.3 ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของเครือข่าย	131
6.3.1.1. ขับเคลื่อนผ่านการเปิดพื้นที่ให้มาเรียนรู้การใช้ชีวิตในวิถีออร์แกนิกร่วมกัน .	131
6.3.1.2. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการจัดกิจกรรมของเครือข่าย	132
6.3.4.2. ปัจจัยในเชิงเทคโนโลยีทางการสื่อสาร	140
6.3.4.3. ปัจจัยในเชิงการสื่อสาร	140
6.3.5.1. แบบเห็นหน้า	140
6.3.5.2. แบบใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร.....	141
6.3.5.3. แบบมีผู้ประสานงานกลาง	141
6.4 ความคิดเห็นต่อเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก	141
6.5 ประโยชน์ของการร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก	143
บทที่ 7 ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคม ของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนใน เครือข่ายผ่านเรื่องเล่า.....	145
7.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	145
7.2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics).....	149
7.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในทางจิตวิทยา สังคมของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่าย	153
7.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์	166
7.5 ผลการวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของตัวแปรในแบบจำลองเชิงสาเหตุ.....	167
7.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนใน เครือข่าย.....	174
บทที่ 8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	176
8.1 สรุปผลการวิจัย.....	176
8.2 อภิปรายผล.....	188
8.3 ข้อจำกัดในการวิจัย.....	194
8.4 ข้อเสนอแนะ.....	194

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

บรรณานุกรม.....	195
ภาคผนวก.....	202
ภาคผนวก ก. ตารางวิเคราะห์เชิงโครงสร้างความหมายวิถีชีวิตออร์แกนิก	203
ภาคผนวก ข. แนวทางคำถามคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก.....	249
ภาคผนวก ค. แนวทางคำถามผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่าย.....	250
ภาคผนวก ง. แบบสอบถามเชิงปริมาณ	252
ประวัติผู้เขียน	262

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบคนต้นแบบในด้านการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก	94
ตารางที่ 4.2 ตารางเปรียบเทียบคนต้นแบบ ในด้านการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก	101
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	149
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	150
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	150
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	151
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา	151
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน	152
ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม	153
ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม	155
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการกำกับตนเอง	156
ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ	158
ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	159
ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ	161
ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเครือข่าย	163
ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน	165
ตารางที่ 17 เมทริกซ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ (N=406).....	167
ตารางที่ 18 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารฯ	171

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิก
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน.....174

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แบบจำลองเชิงสาเหตุ (Causal model) ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่ายฯ	173
--	-----

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วิถีชีวิตออร์แกนิกตั้งอยู่บนพื้นฐานวิถีชีวิตที่ต้องการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล มีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันความยั่งยืนดังกล่าวก็ถูกพูดถึงในแง่การพัฒนาทั้งระดับประเทศและระหว่างประเทศ ประเทศไทยกำหนดให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 12) องค์การสหประชาชาติประกาศให้ทุกประเทศสมาชิกมุ่งบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ซึ่งประกอบไปด้วย 17 เป้าหมาย อย่างไรก็ตาม การที่ทั้งปัจเจกบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมจะเดินทางไปสู่ความยั่งยืนได้ จำเป็นที่จะต้องอาศัยการเรียนรู้ เพื่อดำเนินไปถึงเป้าหมายร่วมกัน

การเผยแพร่และเรียนรู้วัฒนธรรม

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เกิดขึ้นท่ามกลางสังคมที่ส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมเกิดความใฝ่รู้ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากทุกหนแห่งตามความต้องการของตน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนี้มีเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาไปจนตลอดชีวิต และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าขึ้นส่งผลสนับสนุนให้เกิดการสื่อสาร ทั้งเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ในสังคม และเอื้อให้เกิดการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ในงานศึกษาชิ้นนี้ สิ่งที่เป็นความรู้และทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันคือ วัฒนธรรมทางสังคมที่เรียกว่า วิถีชีวิตแบบออร์แกนิก โดยวัฒนธรรมทางสังคมนั้นอาจเป็นได้ทั้งวิถีปฏิบัติทางสังคม ความคิด ค่านิยม หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังสามารถกลายเป็นตัวต้นแบบ (model) และแพร่กระจายไปได้ทั่วโลก (Bandura, 2001)

เมื่อบุคคลผู้ดำเนินวิถีชีวิตแบบออร์แกนิกทำการถ่ายทอดและขับเคลื่อนแนวทางของตนไปสู่สังคมวงกว้างและทำให้สังคมเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมร่วมกัน บุคคลผู้ดำเนินวิถีชีวิตแบบออร์แกนิกเหล่านั้นก็จะได้กลายเป็นตัวต้นแบบ (model) ในฐานะ “คนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิก” ที่ถ่ายทอดวิถีคิดและแนวปฏิบัติไปสู่ “ผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก” พวกเขาใช้การเล่าเรื่องเป็นหนึ่งในการสื่อกลางของการเผยแพร่

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สังคมแห่งการเรียนรู้สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ก็เช่นกัน การสื่อสารผ่านการเล่าเรื่องของคนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิกที่

เกิดขึ้นไม่ได้เป็นการสื่อสารที่มีทิศทางเดียว หากแต่เกิดลักษณะการร่วมสร้างเรื่องเล่าในอันที่จะหาแนวทางการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกร่วมกันในลักษณะเครือข่าย โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่ความเป็นส่วนร่วม

งานวิจัยชิ้นนี้ ต้องการที่จะศึกษาการเล่าเรื่องเพื่อถ่ายทอดและแพร่กระจายนวัตกรรมทางสังคม (วิถีชีวิตออร์แกนิก) จาก “คนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิก” รวมทั้งการร่วมสร้างเรื่องเล่าในเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ “ผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก” และการสร้างแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารเพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับ “วิถีชีวิตแบบออร์แกนิก”

“การเล่าเรื่อง” กับการขับเคลื่อนประเด็นทางสังคม

การเล่าเรื่องจัดว่าเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์ มนุษย์ใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางเรื่องเล่าโดยทำหน้าที่เป็นทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง การสื่อสารผ่านการเล่าเรื่องจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อทำความเข้าใจโลกและตัวตน รวมทั้งเพื่อถ่ายทอดทั้งทักษะการใช้ชีวิต การเอาตัวรอด และค่านิยมทางสังคม ในชีวิตประจำวันเราสามารถเห็นการประยุกต์ใช้ “การเล่าเรื่อง” เพื่อประโยชน์ด้านต่างๆ เช่น เพื่อขับเคลื่อนประเด็นทางสังคม (ระดับภาคสังคม) เพื่อถ่ายทอดนวัตกรรมความสำเร็จของบริษัท (ระดับภาคธุรกิจ) และเพื่อสร้างสำนึกความภูมิใจต่อชาติ (ระดับชาติ) เป็นต้น

การขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมอย่างเรื่องพลังงานและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใช้ “การเล่าเรื่อง” เพื่อนำเสนอประเด็นด้วยแง่มุมที่ตนต้องการ และเพื่อสร้างภาพของตัวละครต่าง เช่น ภาคอุตสาหกรรมอ้อยในประเทศบราซิลนำเสนอประเด็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกในมุมที่สร้างโอกาส (opportunity) โดยให้คนหันมาสนใจพลังงานสีเขียวอย่างเอทานอล (ethanol) มากกว่ามุมของการเป็นภัยคุกคาม (threat) และวาดภาพฮีโร่สีเขียวให้กับเอทานอล (ethanol) ซึ่งเป็นผลผลิตของกลุ่มธุรกิจ (Benites-Lazaro, Mello-Théry, & Lahsen, 2017) เป็นต้น ขณะเดียวกัน “การเล่าเรื่อง” ยังถูกนำมาใช้เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เช่น สร้างการมีส่วนร่วมของสาธารณชนเพื่อร่วมกันสร้างอนาคตที่ลดการใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (Howarth, 2017) เป็นต้น

ภาคส่วนธุรกิจใช้ “การเล่าเรื่อง” เพื่อทำการถ่ายทอดนวัตกรรมของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ โดยหนังสือที่บอกเล่าเรื่องราวของบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมหรือนำนวัตกรรมไปใช้มียอดขายที่ดี อันเนื่องมาจากความต้องการแสวงหาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เช่น What would google do? หรือ The Edison principle และ What can we learn from Steve Jobs (Gallo, 2011; Jarvis, 2009; Meyer, 2008) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าของบริษัท Apple หรือ Google ไม่ใช่สูตรสำเร็จตายตัว เรื่องเล่าและนวัตกรรมของบริษัท

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ดังกล่าวถูกเล่าบนพื้นฐานความเป็นมาของบริษัทเหล่านั้น ดังนั้น “การเล่าเรื่อง” เพื่อเดินตามรอยซึ่งความสำเร็จจึงต้องถูกปรับใช้ให้เหมาะสม

การสร้างชาติประเทศสิงคโปร์ที่รัฐบาลใช้เรื่องเล่าสร้างสำนึกความภูมิใจต่อชาติ สิงคโปร์ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือสำคัญเครื่องมือหนึ่งในกระบวนการสร้างพื้นที่ที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจากประชากรที่มีพื้นเพจากหลากหลายเชื้อชาติ ทั้งมาเลย์ จีน อินเดีย อาหรับ โดยแต่ละเชื้อชาติได้สร้างมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไว้บนผืนประเทศนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาย่านประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์เพื่อสร้างพื้นที่ที่แสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพัฒนาการเมือง โดยกระบวนการดังกล่าวส่งผลอย่างเป็นรูปธรรมในการเปลี่ยนแปลงให้ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เป็นสิ่งที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาเลย์, จีน, อินเดีย, และอาหรับผ่านเรื่องเล่าเชิงประวัติศาสตร์เพื่อแสดงลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกของประเทศ (ชีวสิทธิ์ บุญเกียรติ, 2557) ยกตัวอย่าง รัฐบาลได้ใช้การเล่าเรื่องบอกเล่าความเป็นมาเลย์โดยอ้างอิงกับย่านวัฒนธรรม 2 แห่ง คือ กัมปง กลาม (Kampung Glam) และเกลาง เซไร (Gelang Serai) การพัฒนาพื้นที่ทั้งสองแห่งเป็นนโยบายรัฐในการพิจารณาความเป็นชาติพันธุ์และแปรมรดกนั้นให้เป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้เกิดการโยกย้ายผู้คน การปรับปรุง และประดับประดาพื้นที่ การสร้างชุมชุมประตูตลาด รวมทั้งการสร้างเขตหมู่บ้านมาเลย์ (Tajudeen, 2007) ในส่วนของพื้นที่จีนนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ความเป็นจีนในการอนุรักษ์เขตจีนจากสายตาของผู้ปกครองในสมัยอาณานิคมให้กลายเป็นจีนผู้บุกเบิก และสร้างเอกลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่ที่สะท้อนสีสันของวัฒนธรรม จากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต โดยรัฐสร้างภาพและเรื่องเล่าของกลุ่มคนผูกมัดไว้กับสถานที่ทำให้อ่านมรดกทางวัฒนธรรมกลายเป็นสิ่งจับต้องได้และผู้คนสามารถสร้างสำนึกของความภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติได้ (Yeoh & Kong, 2012)

จะเห็นได้ว่า “การเล่าเรื่อง” ที่เป็นเครื่องมือทางการสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์ได้รับความนิยมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ขณะเดียวกัน ในแวดวงวิชาการ “การเล่าเรื่อง” ก็ได้รับความสนใจอย่างสูง โดยวิธีการเชิงเรื่องเล่า (narrative methods) ถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาประสบการณ์ส่วนบุคคลและปรากฏการณ์ระดับสังคมซึ่งปรากฏในศาสตร์สาขาต่างๆ ทั้ง การสื่อสาร วัฒนธรรมศึกษา การศึกษา ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา มานุษยวิทยา สังคมวิทยา ประวัติศาสตร์ กฎหมาย หรือแม้กระทั่งการแพทย์ การศึกษา “การเล่าเรื่อง” ช่วยให้สามารถเข้าถึงรายละเอียดของประสบการณ์ส่วนบุคคลอันมีลักษณะเฉพาะ รวมทั้งสะท้อนอิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรมที่กำหนดรูปแบบและทิศทางการเล่าเรื่อง (Bamberg, 2007)

“การเล่าเรื่อง” กับการเผยแพร่และเรียนรู้วัฒนธรรมทางสังคม

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“การเล่าเรื่อง” มีความสำคัญต่อการเผยแพร่นวัตกรรม เรื่องเล่านวัตกรรมเป็นเรื่องราวของความคิดเกี่ยวกับอนาคตที่ได้รับผลจากการมีขึ้นของนวัตกรรมหนึ่งๆ ทั้งผลลัพธ์จากกระบวนการสร้างนวัตกรรม ผลลัพธ์ทางสังคมเมื่อเกิดนวัตกรรม และผลกระทบของนวัตกรรมต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิต ดังนั้น จึงสามารถเปรียบเทียบให้ “การเล่าเรื่อง” เป็นเสมือนกระดูกสันหลังของการสร้างนวัตกรรมในสังคม เพราะทำหน้าที่เป็นทั้งแผนที่และแสดงให้เห็นซึ่งวิสัยทัศน์ (Muller, 2013) อย่างไรก็ตาม เรื่องเล่าเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ทรงพลังควรที่จะเป็นมากกว่านิยายที่เล่าเรื่องไปเรื่อยๆ และควรแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบของนวัตกรรม (Müller, 2013)

นวัตกรรมทางสังคมจัดว่าเป็นวิธีการใหม่ที่ใช้เพื่อจัดการปัญหาทางสังคม แนวทางใหม่นี้มีลักษณะเพื่อสังคมในแนวทางดำเนินการและเป้าหมาย โดยทั้งระดมและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ได้รับประโยชน์ รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงอำนาจและทรัพยากรของผู้ได้รับผลประโยชน์ (TEPSIE, 2014) ในทวีปยุโรป นวัตกรรมทางสังคมถูกคิดค้นขึ้นเพื่อนำเสนอทางออกของปัญหา บุคคลธรรมดาสามัญที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นคิดวิธีการที่สร้างสรรค์และก่อให้เกิดสิ่งใหม่เพื่อจัดการกับความท้าทายที่ตนเองและชุมชนต้องเผชิญ ประเด็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานในภาคพื้นยุโรป ทั้งการว่างงาน ความยากจน และช่องว่างของความไม่เท่าเทียม วิกฤติการณ์ทางการเงินช่วงปี ค.ศ. 2007-2008 ทำให้กระแสความสนใจในการนำนวัตกรรมทางสังคมมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดการกับความท้าทายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างงานวิจัยพบว่า หลังจากที่ประชาชนในเมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจจึงหันมาเข้าร่วมในวิถึปฏิบัติของเศรษฐกิจทางเลือกที่ไม่นิยมทุนนิยม เช่น การรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้บริโภค การรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายเพื่อบอกต่อหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล และมหาวิทยาลัยเสรี เป็นต้น (Castells, Caraca, & Cardoso, 2012)

นวัตกรรมทางสังคม (วิถีชีวิตออร์แกนิก) เพื่อเผชิญกับความท้าทายของประเทศ

“วิถีชีวิตออร์แกนิก” คือ นวัตกรรมทางสังคมที่งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการศึกษา อันเนื่องมาจากประเด็นปัญหาทางสังคมที่ประเทศไทยต้องเผชิญในหลากหลายด้าน ทำให้เกิดกระแสออร์แกนิกเพื่อนำเสนอทางออกของความท้าทาย อาทิ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 สถานการณ์ “การปฏิวัติเขียว” (Green Revolution) เป็นปัจจัยหลักในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการเกษตรในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งรวมถึงประเทศไทย การปฏิวัติเขียวนั้นให้เกิดผลผลิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดส่งออก ดังนั้น รูปแบบและวิธีการทางการเกษตรแบบดั้งเดิมจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลวิธีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น โดยอาศัยหลักการพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ การลงทุน (Investment) การผลิต (Product) ทำให้เกิดผลผลิต (Output) การตลาดและการจัด

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

จำหน่าย (Marketing and Distribution) และมีผลกำไร (Profit) จากการลงทุน เป็นต้น การลงทุนนั้นเป็นธุรกิจตามแนวทางกระแสนิยมที่มุ่งแสวงหาผลผลิตสูงสุด มีผลกำไรมากที่สุดโดยมีค่าใช้จ่ายในการลงทุน (Cost) น้อยที่สุด (บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด, 2550) ในส่วนของเทคนิคการเพาะปลูกเกิดการคิดค้นพืชพันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง, เกิดการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรแทนแรงงานคนและสัตว์, เกิดการค้นพบปุ๋ยเคมีและสารเคมีต่างๆสำหรับควบคุมโรคและแมลง, เกิดกระแสการผลิตพืชเชิงเดี่ยว (Monoculture) ที่มุ่งผลิตพืชชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นปริมาณมาก โดยใช้พืชพันธุ์ใหม่ที่ผลิตขึ้นนี้ร่วมกับการใช้ปุ๋ย สารเคมี ยาฆ่าแมลง และเครื่องจักรกล เพื่อความสะดวกและลดต้นทุนต่อหน่วยในขั้นตอนการจัดการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวระดับไร่นา (ฐิรุฒิ เสนาคำ และพรพนา ก้วยเจริญ, 2539) อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ที่ได้จากการผลิตพืชเชิงเดี่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจได้สร้างความเสื่อมโทรมให้กับทรัพยากรทางธรรมชาติของประเทศอย่างมหาศาล

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเกษตรกระแสหลักในเชิงการค้าเพื่อแสวงหากำไรสูงสุดจากอุปสงค์ในตลาด หรือการเกษตรเชิงเดี่ยวที่มุ่งเน้นการผลิตพืชเพียงชนิดเดียวหรือเพียงไม่กี่ชนิดแต่ผลิตเป็นจำนวนมาก เป็นรูปแบบการเกษตรที่ไม่หลากหลายในชนิดพืชและสัตว์ ทำให้เกษตรกรมีอัตราความเสี่ยงภัยสูงเพราะต้องฝากชีวิตไว้กับผลผลิตน้อยชนิด ความเสี่ยงภัยเกิดขึ้นทั้งในแง่ ปริมาณผลผลิตที่มีความเสี่ยงจากปัจจัยธรรมชาติ (Natural Risk) ในไร่นา และในแง่ราคาผลผลิตที่ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงจากปัจจัยเศรษฐกิจ (Economic Risk) ในตลาดโลก ก่อให้เกิดความไม่ยั่งยืนทางการผลิต ขณะเดียวกัน ด้านผลผลิตที่ดูเหมือนว่าจะสูงขึ้นในระยะเริ่มแรกอย่างชัดเจน แต่การผลิตในระบบนี้ได้ทำลายสภาพแวดล้อมทางการเกษตรโดยเฉพาะความอุดมสมบูรณ์ของดิน ซึ่งทำให้ผลผลิตในช่วงต่อมาลดลงเป็นลำดับ (บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด, 2550)

ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาราสารพิษตกค้างจากสารเคมีที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิตส่งผลเสียต่อสุขภาพของทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค (บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด, 2550)

ความพยายามปรับตัวและแก้ไขปัญหาเกิดขึ้นจากหลายภาคส่วนและจากหลายระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับปัจเจกบุคคล ในระดับชาตินั้น รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาประเทศโดยหันมาให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของธรรมชาติองค์รวมมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสังเกตได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เป็นต้นมา การพัฒนาประเทศให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืนเพื่อให้การเกษตรแบบยั่งยืนเป็นทางออกหนึ่งของสังคมภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547) ในระดับกลุ่มหรือองค์กร เกิดจากการเชื่อมโยงของกลุ่มหรือองค์กรที่มีแนวคิดร่วมกันผ่านเครือข่าย โดยเป็นการรวมตัวกันของคนที่มีศรัทธาจะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้หรือทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น บริษัทสวนเงินมีมา ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจอย่างใหม่ที่ตระหนักถึงปัญหาสังคม

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ชุมชน สิ่งแวดล้อมและศักยภาพด้านในของมนุษย์ องค์กรนี้ได้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางเพื่อสร้างเครือข่ายผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ขณะเดียวกันก็ได้เปิดพื้นที่ให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคผ่านตลาดนัดสีเขียว หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือ เครือข่ายเกษตรทางเลือกที่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 จากการรวมตัวกันขององค์กรพัฒนาเอกชนและผู้นำเกษตรกรที่มีความสนใจแสวงหาทางเลือกใหม่ให้กับทิศทางการพัฒนาการเกษตรในประเทศไทย กิจกรรมหลักของเครือข่ายในระยะเริ่มแรกคือ มุ่งเน้นที่การสร้างกระบวนการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนและผู้นำเกษตรกร เพื่อค้นหาจุดร่วมของแนวทางการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน ระดับปัจเจกบุคคลสะท้อนให้เห็นผ่านวิถีชีวิตของคนที่ใช้ชีวิตบนเส้นทางที่เกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกับธรรมชาติและยังผลักดันแนวคิดของตัวเองออกสู่พื้นที่สาธารณะผ่านช่องทางการสื่อสารประเภทต่างๆ เพื่อให้ผู้คนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ หรืออาจนำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ทั้งบางคนยังมีบทบาทในการขับเคลื่อนแนวคิดวิถีเกษตรออร์แกนิก บทบาทในการผลักดันให้การผลิตเกษตรออร์แกนิกเกิดขึ้นอย่างมั่นคง บทบาทที่คอยคัดค้านดูแลสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ บทบาทในการช่วยเกษตรกรให้รักษาผืนดิน มีวิถีพอเพียงและปราศจากหนี้สิน บทบาทให้การสร้างความเป็นธรรมให้เกิดในระบบการค้าเสรี

แนวทางของเกษตรออร์แกนิก

เกษตรออร์แกนิกเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่เข้ามาช่วยให้คนในสังคมปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ โดยผ่านหลักการพื้นฐาน 4 ข้อ คือ สุขภาพ นิเวศวิทยา ความเป็นธรรม และการดูแลเอาใจใส่ (health, ecology, fairness, and care) ใจความหลักของเกษตรออร์แกนิก คือ การให้ความสำคัญกับเกษตรกรผู้ผลิตและชุมชนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเกษตรสำหรับเกษตรกร ตลอดจนอนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม วิธีการผลิตของเกษตรออร์แกนิกเป็นวิธีการผลิตที่เกษตรกรต้องเรียนรู้ในการดัดแปลงการผลิตของตนให้เข้ากับวิถีธรรมชาติ อาศัยกลไกธรรมชาติเพื่อทำการเกษตร ขณะเดียวกันความเคารพและพึงพิงธรรมชาติผ่านวิถีทางนี้ ยังสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรพื้นบ้านของสังคมไทย (วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล, 2555) แนวทางของเกษตรออร์แกนิกดังที่ได้กล่าวมาถูกประยุกต์ใช้โดย การเกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) และ กลุ่มเคลื่อนไหวออร์แกนิก (Organic Movement)

เกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture)

เกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) มีแนวทางพื้นฐานในการทำการเกษตร คือ ทำการเกษตรแบบองค์รวม โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศการเกษตร ทั้งการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาด การฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ และ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

การไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นปัจจัยสำคัญของการฟื้นฟูระบบนิเวศการเกษตร เนื่องจากสารเคมีการเกษตรสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและกระบวนการของระบบนิเวศการเกษตรที่ทำให้ดินมีสภาพความเป็นกรดสูงขึ้นหรือทำร้ายแมลงที่เป็นประโยชน์ที่ช่วยในการผสมพันธุ์เกสรพืช (วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล, 2555)

จุดเริ่มต้นของการเกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) ในประเทศไทยเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จากการบรรจบกันของกระแสหลักสามกระแสในสังคม คือ กระแสความตื่นตัวในการหาทางเลือกใหม่ทางการเกษตรเพื่อหลีกเลี่ยงจากวัฏจักรสารเคมี ,กระแสความตื่นตัวด้านสุขภาพของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพองค์รวมในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การออกกำลังกาย การบริโภคอาหาร ความตื่นตัวในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพนี้ ทำให้ผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกซึ่งถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยมากที่สุด (ทั้งจากสารเคมีและอาหารจีเอ็มโอ) ,และกระแสความตื่นตัวเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่เริ่มต้นจากความพยายามอนุรักษ์ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม จนต่อมาได้ขยายตัวสู่ความสนใจในผลกระทบของเกษตรสารเคมีที่มีต่อการใช้ดิน ความหลากหลายทางชีวภาพ และมลพิษสารเคมี

การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องของเกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) ในประเทศไทยเกิดขึ้นจากการกระตุ้นของปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเฉพาะการที่หน่วยงานต่างๆ ได้ประกาศนโยบายสนับสนุนเกษตรออร์แกนิก หรือประกาศแผนจัดทำโครงการเกี่ยวกับเกษตรออร์แกนิก รวมทั้งการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวางในระดับชนบทและในกลุ่มองค์กรต่างๆ ทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวในเรื่องเกษตรออร์แกนิกอย่างรวดเร็ว ปัจจัยด้านสังคมเกิดขึ้นทั้งในส่วนของผู้บริโภคและผู้ผลิตที่ได้เริ่มตระหนักถึงปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพจากการใช้สารเคมีในการทำเกษตร จึงทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจเลือกซื้ออาหารออร์แกนิกมากขึ้น ผู้ผลิตเริ่มมองหาทางเลือกในการลดใช้สารเคมีลง ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่เห็นโอกาสและประโยชน์ของธุรกิจอาหารออร์แกนิก ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวกับเกษตรออร์แกนิกเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด โดยมูลนิธิสายใยแผ่นดิน ได้ประมาณการว่า พื้นที่เกษตรออร์แกนิกของประเทศไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็น 0.212 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2553 หรือคิดเป็น 0.162% ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดของประเทศซึ่งมีอยู่ 131.27 ล้านไร่ และมีฟาร์มเกษตรออร์แกนิก 7,405 ฟาร์ม หรือคิดเป็นสัดส่วน 0.145% จากจำนวนฟาร์มทั้งหมดในประเทศ 5,100,000 แห่ง (วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล, 2555)

ปัจจุบัน เกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) ในไทยเปลี่ยนผ่านจากระยะต้นของการพัฒนาเข้าสู่ระยะกลางที่เริ่มมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีการริเริ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์มากขึ้น ขณะที่ตลาดเกษตรออร์แกนิกโลกกำลังเปลี่ยนจากตลาดเฉพาะ (niche market) มาเป็นตลาดกระแสหลัก (วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล, 2555)

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรออร์แกนิกของไทย (Organic Agriculture) เผชิญกับปัญหาอุปสรรค ในหลายเรื่อง เช่น เรื่องทิศทางการพัฒนาเกษตรออร์แกนิกไทยระหว่างแนวทางแบบพึ่งตนเองหรือ แนวทางที่เน้นการตลาด เรื่องการกำหนดแผนปฏิบัติการระดับชาติที่มักเกิดจากความริเริ่มของ หน่วยงานราชการโดยไม่ได้มีการประสานงานกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ บุคลากรใน หน่วยงานราชการไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจและเวลามากพอที่จะดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร ออร์แกนิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องพัฒนามาตรฐานและการรับรองที่มีการลงทุนในส่วนนี้มากกว่า การส่งเสริมการเกษตรออร์แกนิก เรื่องการจัดสัมมนาและการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรที่เกิดประโยชน์ กับเกษตรกรน้อยมากเพราะหลักสูตรและกระบวนการในการฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับความต้องการและ ลักษณะการเรียนรู้ของเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่มักใช้ การบรรยายซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเกษตรกร เรื่ององค์ความรู้และการจัดการ ความรู้ แม้ว่าประเทศไทยมีองค์ความรู้ด้านเกษตรออร์แกนิกหลายเรื่อง แต่องค์ความรู้ที่มักกระจัด กระจาย ขาดระบบจัดการองค์ความรู้ เรื่องการส่งเสริมการผลิตเกษตรออร์แกนิก จำเป็นที่จะต้อง ส่งเสริมให้มากกว่าเพียงการปรับเปลี่ยนเทคนิคและเทคโนโลยีหรือปัจจัยการผลิต หากแต่จำเป็นต้อง เปลี่ยนระบบบริหารฟาร์มของเกษตรกรใหม่ ทำให้ต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการส่งเสริมที่ มีลักษณะแบบบูรณาการที่ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอด องค์ความรู้ และในขณะเดียวกันเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนอย่างถาวร กระบวนการงานส่งเสริมจะต้อง ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อของเกษตรกรพร้อมกันไปด้วย (วิฑูรย์ ปัญญากุล และ เจษณี สุขจิรัตติกาล, 2555)

จะเห็นได้ว่าจุดแข็งของเกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) ในประเทศไทย คือ การที่ ประเทศมีองค์ความรู้ด้านการผลิตเกษตรออร์แกนิกในพืชบางชนิดอยู่แล้ว มีการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้วยนโยบายแนวทางเกษตรยั่งยืน มีพื้นที่เกษตรที่มีความหลากหลายทางกายภาพภูมิศาสตร์ มีสภาพ ภูมิอากาศที่เหมาะสม มีอินทรีย์วัตถุสำหรับใช้เป็นปัจจัยการผลิต มีศักยภาพในการแปรรูป ในขณะที่ จุดอ่อนมาจากการขาดการบริหารจัดการความรู้ การขาดความเข้าใจของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ยังมี ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรออร์แกนิกคลาดเคลื่อน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่บนแนวคิด “เกษตรออร์แกนิกแบบทดแทนปัจจัยการผลิต” ที่ให้ความสำคัญเฉพาะแต่การใช้ปัจจัยการผลิต เกษตรออร์แกนิกแทนการใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมี (เช่น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี ใช้ สมุนไพรแทนสารกำจัดแมลง ใช้ปุ๋ยน้ำแทนฮอร์โมน) มีน้อยมากที่มีการส่งเสริมเกษตรออร์แกนิกที่ เป็นไปตามหลักการเกษตรออร์แกนิก 4 ด้าน ทั้ง สุขภาพ (health) นิเวศวิทยา (ecology) ความเป็น ธรรม (fairness) และการดูแลเอาใจใส่ (care) (วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล, 2555)

กลุ่มเคลื่อนไหวออร์แกนิก (Organic Movement)

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

นอกเหนือจากการเกษตรที่ได้นำแนวทางของเกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) ไปประยุกต์ใช้แล้ว ยังมีกลุ่มบุคคลและองค์กร คือ กลุ่มเคลื่อนไหวออร์แกนิก (Organic Movement) อีกด้วย กลุ่มเคลื่อนไหวนี้อยู่เบื้องหลังการทำการเกษตรและมีส่วนร่วมทั้งในการส่งเสริมและเผยแพร่แนวคิดออร์แกนิกออกสู่วงกว้าง ในประเทศไทยกลุ่มเคลื่อนไหวนี้ได้นำหลักการออร์แกนิกไปปรับใช้ทั้งในวิถีชีวิต (Lifestyle) ของตนเอง และส่งเสริมผลผลิตจากการเกษตรออร์แกนิก ยกตัวอย่าง คุณโจน จันโต ผู้ทุ่มเทเวลาให้กับการเก็บเมล็ดพันธุ์เพราะมองว่าอาหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกชีวิตซึ่งควรมีความมั่นคง และการใช้ชีวิตแบบพึ่งตนเองด้วยการปลูกพืชด้วยวิถีธรรมชาติโดยไม่พึ่งสารเคมี ปลูกบ้านดินด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุด คือ คุณโจนมองว่าการพึ่งตนเองเป็นวิถีชีวิตที่ยั่งยืน (สุดใจ ขำขันมณี, 2555) คุณโจนได้ทำการเผยแพร่แนวคิดของตัวเองผ่านการใช้สื่อประเภทต่างๆ ทั้งผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social media) การเขียนหนังสือ การจัดฝึกอบรม การได้รับเชิญไปพูดให้ความรู้ตามงานเสวนาต่างๆ เป็นต้น การสร้าง “บ้านดิน ” เป็นบทเรียนแรกที่คุณโจนได้มีโอกาสถ่ายทอดสู่สาธารณชน (สุดใจ ขำขันมณี, 2555) ขณะเดียวกัน การเกิดขึ้นของศูนย์พันพรรณ (ศูนย์เรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองและศูนย์เมล็ดพันธุ์) เพื่อเป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์แบบพื้นบ้าน ทำให้เกิดเครือข่าย (network) ที่ทำหน้าที่รณรงค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน และช่วยกันอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน

บุคคลดังเช่นคุณโจนที่ดำเนินวิถีชีวิตตามแนวทางออร์แกนิกและได้เผยแพร่แนวปฏิบัติออกไปสู่สังคม จัดว่าเป็น “คนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิก” ของงานวิจัยชิ้นนี้ คุณโจนได้ถ่ายทอดแนวคิดและวิถีชีวิตผ่านการเล่าเรื่อง เช่น เล่าเรื่องแนวทางชีวิตตามวิถีธรรมชาติที่มาจาก การพึ่งพาตนเอง ผ่านหนังสือ “บุกรังโจน” หรือ เล่าเรื่องแนวทางชีวิตในแง่มุมต่างๆ ผ่านเว็บไซต์ YouTube เป็นต้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า แนวทางของวิถีออร์แกนิกเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่เข้ามาช่วยให้คนในสังคมปรับตัวกับความท้าทายที่กำลังเผชิญ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาที่ชัดเจนว่าการประยุกต์แนวทางวิถีออร์แกนิกในสังคมไทยเป็นไปตามหลักการเกษตรอินทรีย์ทั้ง 4 ด้าน และ “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ถูกให้ความหมายโดยคนต้นแบบว่าอย่างไร

การศึกษา “การเล่าเรื่อง” เพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม

ผลจากงานวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นว่า เรื่องเล่าช่วยให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย โดยเรื่องเล่าถูกนำมารวบรวมวิเคราะห์ผ่านวิธีการเชิงเรื่องเล่าเพื่อให้เห็นภาพใหญ่ของประเด็นที่ศึกษา เช่น การรวบรวมรายงานการประชุมของ EU แล้วนำองค์ประกอบของเรื่องเล่ามาวิเคราะห์เพื่อค้นหาความคาดหวังภายใต้การนำเศรษฐกิจหมุนเวียนไปปฏิบัติ (Lazarevic & Valve, 2017) การใช้เรื่องเล่าความเป็นชาติ ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและปรับใช้เทคโนโลยีด้านพลังงาน (Malone, Hultman, Anderson, & Romeiro, 2017) การใช้เรื่องเล่าเพื่อ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

กำหนดกรอบบรรทัดฐานและความคิดของสาธารณะไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมายของภาคอุตสาหกรรม โดยพัฒนาและสร้างเรื่องราวให้เกิดการเรียนรู้ว่า เอทานอล เป็น ฮีโร่สีเขียว ใช้เรื่องเล่าเป็นสื่อกลางและวิธีการเพื่อนำเสนองานวิจัยด้านพลังงานแห่งอนาคต (Benites-Lazaro et al., 2017) สร้างเรื่องเล่าที่แสดงภาพอนาคตหากโลกมีทรัพยากรน้ำมันไม่เพียงพอ (Raven, 2017) หรือศึกษาการใช้เรื่องเล่าเพื่อสร้างเรื่องราวที่เกี่ยวกับยานพาหนะส่วนบุคคลในอนาคตซึ่งแสดงให้เห็นถึงการวางกรอบเพื่อกำหนดประเด็นด้านการเมือง, เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งวิธีการในการศึกษาเรื่องเล่าเผยให้เห็นประสบการณ์ ความเข้าใจผิด ความเชื่อ ความรู้จักตน และทัศนคติอย่างเป็นระบบ (Moezzi, Janda, & Rotmann, 2017) ในงานศึกษานี้ที่มีเรื่องเล่า (story) “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ของคนต้นแบบเป็นข้อมูล (data) ที่แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์และการให้ความหมายของผู้เล่า โดยใช้เครื่องมือการศึกษาเชิงเรื่องเล่า (Narrative Method) เพื่อเข้าถึงและเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้เครื่องมือการวิเคราะห์เรื่องเล่า (Narrative analysis) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของ “คนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิก”) เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการให้ความหมายของคำว่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” รวมไปถึงลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านระบบเครือข่ายเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของ “คนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิก” ซึ่งนำมาซึ่งคำถามการวิจัยข้อที่ 1 คือ

การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร?

ขณะเดียวกันเรื่องเล่ายังสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อช่วยให้เห็นมุมมองความเชื่อมโยงระหว่างผู้เล่าเรื่องและผู้ฟัง เช่น เพิ่มการมีส่วนร่วมด้วยประสบการณ์ (Howarth, 2017) เป็นต้น ในการสื่อสารระดับกลุ่มระหว่างคนต้นแบบและผู้เรียนรู้ “วิถีชีวิตออร์แกนิก” เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตั้งอยู่บนการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย โดยความสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันบนเครือข่ายสนับสนุนให้เกิดการแพร่กระจายของนวัตกรรม (Danowski, Gluesing, & Riopelle, 2011; Monge & Contractor, 2003; Rogers, 2003) การเกิดขึ้นของเครือข่ายสะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน เปรียบเสมือนการมีพันธมิตรที่ช่วยให้เกิดการพัฒนา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเมื่อเกิดปัญหาและช่วยกันเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้า ความสำคัญของเครือข่ายสะท้อนให้เห็นในหลายแง่มุม เช่น การสร้างเครือข่ายเพื่อสื่อพื้นบ้านซึ่งเครือข่ายมีความสำคัญทั้งในด้านการสืบทอด ด้านความอยู่รอดและด้านการเสริมช่องทางในการสื่อสารหรือขยายพื้นที่ให้สื่อพื้นบ้าน (กาญจนา แก้วเทพ, 2549) เป็นต้น การสื่อสารบนเครือข่ายจึงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนแนวคิด “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ที่จัดว่าเป็นนวัตกรรมทางสังคม อย่างไรก็ตาม ลักษณะของเรื่องเล่าที่ถูกสร้าง (creation) ผ่านการสื่อสารในเครือข่ายเพื่อต้องการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นเรื่องเล่าที่มีพื้นฐานแนวคิดใกล้เคียงกับการร่วมสร้าง

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

(co-creation) ซึ่งการร่วมสร้างสารบนเครือข่ายเปิดพื้นที่สำหรับนวัตกรรมและเป็นเสมือนเครื่องยนต์ที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (C. Spurgeon, 2015) โดยนักวิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดการร่วมสร้างสารในด้านต่างๆ เช่น เพื่อนำไปสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง (C. Spurgeon et al., 2015) เพื่อค้นหาคุณค่าที่การร่วมสร้างสารมีผลต่อการมีส่วนร่วมและความยั่งยืนของสมาชิกในเครือข่าย (Seraj, 2012) เป็นต้น

ดังนั้น ลักษณะการสื่อสารบนเครือข่ายของผู้ร่วมเรียนรู้ (ทั้งคนต้นแบบและผู้เรียนรู้) “วิถีชีวิตออร์แกนิก” โดยเฉพาะลักษณะของเรื่องเล่าที่ถูกสร้าง (creation) และสื่อสารต่อกัน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของสมาชิกเพื่อให้เครือข่ายดำรงอยู่อย่างยั่งยืน และสามารถขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมได้ จึงนำมาซึ่งคำถามการวิจัยข้อที่ 2 คือ

การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร?

ท้ายที่สุด การที่จะเลือกหันมาให้ความสนใจและมีส่วนร่วมกับนวัตกรรมทางสังคม “วิถีชีวิตแบบออร์แกนิก” ผ่านเรื่องเล่านั้นมีปัจจัยที่มีผลต่อการรับนวัตกรรมในทางจิตวิทยาสังคม ยกตัวอย่างการศึกษาวิจัยด้านธุรกิจและการตลาดค้นพบว่าบรรทัดฐานกลุ่ม ทศนคติ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออร์แกนิกในฟินแลนด์ (Sundqvist, 2005) หรือ การค้นหาข้อมูลโดยรวมของผู้ซื้อสินค้าที่เป็นอาหารออร์แกนิกในประเทศไอร์แลนด์เหนือ (Davies, Titterington, & Cochrane, 1995) เป็นต้น ดังนั้น การค้นหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุและอุปสรรคของการรับนวัตกรรม “วิถีชีวิตแบบออร์แกนิก” ในทางจิตวิทยาสังคมและในเชิงจิตวิญญาณเพื่อสร้างแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสาร ที่ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนนวัตกรรมนั้นจึง นำมาซึ่งคำถามการวิจัยข้อที่ 3 คือ

ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเรื่องเล่าคืออะไร?

โดยเป้าหมายสูงสุดของการนำแนวทางเกษตรออร์แกนิกไปปฏิบัติ คือ การนำมาซึ่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนสู่ความเป็นส่วนรวม (The Common) ดังในรายงาน “Thailand Country to the United Nations on Environment and Development : UNCED” ที่ประเทศไทยได้นำเสนอในการประชุมสิ่งแวดล้อมโลกที่ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ระบุว่าประเทศไทยกำลังใช้แนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืน หรือ Sustainable Development เพื่อนำไปสู่การสร้างความสุขสมบูรณ์ทางสังคมเพื่อประชาชนทั้งหมด การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สามารถพิทักษ์รักษาสถาปัตยกรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของวันนี้ ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนไปถึงอนาคต เพื่อสนองความต้องการของชนรุ่นหลัง

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

แต่ไม่ละเลยชีวิตความเป็นอยู่ของคนรุ่นปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ คือ การให้ความสำคัญสูงสุดแก่ค่าของสิ่งแวดล้อม (มิติทางนิเวศ) การขยายมิติเวลาไปสู่อนาคต (มิติทางเวลา) และ การเน้นเรื่องความยุติธรรม (มิติทางเศรษฐกิจและสังคม) (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ยั่งยืนควรจะพัฒนาไปถึงระดับความเป็นสาธารณะ (The Common) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในทุกด้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องของคนต้นแบบ
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม
3. เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ทางการสื่อสาร ปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมที่เป็นสาเหตุและอุปสรรค ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อเสนอแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual model) ทางการศึกษาสำหรับการขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมอย่างยั่งยืนผ่านการเล่าเรื่อง

ปัญหาการวิจัย

1. การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร?
2. การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร?
3. ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเรื่องเล่าคืออะไร?

นิยามศัพท์ระดับปฏิบัติการ

นวัตกรรมทางสังคม คือ วิธีการใหม่ที่ใช้เพื่อจัดการปัญหาทางสังคม โดยมีทั้งแนวทางดำเนินการและเป้าหมายที่เป็นไปเพื่อสังคม ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้มี วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นนวัตกรรมทางสังคม

วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การที่บุคคลมีวิถีปฏิบัติที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ด้วยการใส่ใจในสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

คนต้นแบบของวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ บุคคลที่มีวิถีชีวิตออร์แกนิกโดยแบ่งปันการเรียนรู้ของตนเองให้กับผู้อื่นผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ

ผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่าย คือ บุคคลที่เรียนรู้วิถีชีวิตแบบออร์แกนิกจากคนต้นแบบโดยอยู่ในเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ปัจจัยสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคม ประกอบด้วย 1. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่กำหนดพฤติกรรม (Psychological determinants of behavior) 2. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่กำหนดพฤติกรรม (Environmental determinants of behavior) 3. ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง (self-regulation) 4. ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ 5. ปัจจัยด้านแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 6. ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ 7. ปัจจัยด้านเครือข่าย

ชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน คือ เครือข่ายที่ประกอบไปด้วย คนต้นแบบและผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก โดยมีเป้าหมายเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

ความเป็นส่วนรวม (The Common) คือ สิ่งที่เป็น ประโยชน์ร่วมกันทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโดยรวม

การเล่าเรื่อง คือ สิ่งที่มีวิถีชีวิตออร์แกนิกพูดหรือเล่าเรื่องของตัวเอง ในแง่มุมวิคิด แนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการร่วมสร้างแนวทางซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างความเข้าใจต่อกระบวนการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่อง
2. สร้างความเข้าใจต่อการสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม
3. สามารถอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตแบบออร์แกนิกด้วยแบบจำลองทางการสื่อสารสำหรับการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมอย่างยั่งยืนได้
4. ทำให้สามารถผลักดันและพัฒนาข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตแบบออร์แกนิกที่ถือว่าเป็นรูปแบบการพัฒนาทางเลือกรูปแบบหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญาผ่านการเล่าเรื่องเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนของวิถีชีวิตออร์แกนิก มีกลุ่มแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 การสื่อสารเพื่อความเป็นส่วนรวม (The Common)
  - 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นส่วนรวม
  - 2.1.2 ศาสตร์การตีความเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์
  - 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา (Social Cognitive Theory)
  - 2.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา
  - 2.2.2 แนวคิดการแพร่กระจายทางสังคมผ่านตัวแบบ
(Integrating social cognitive and social diffusion)
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย
  - 2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ในเครือข่าย
  - 2.3.2 แนวคิดการสร้างสารร่วมกัน (Co-creation)
- 2.4 แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
  - 2.4.1 ปรัชญาแห่งความยั่งยืน
  - 2.4.2 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ
  - 2.4.3 การพัฒนาอย่างยั่งยืนของท่านพระธรรมปิฎก
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิก
  - 2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรออร์แกนิก
  - 2.5.2 แนวคิดนวัตกรรมทางสังคม

2.1 การสื่อสารเพื่อความเป็นส่วนรวม

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมผ่านการเล่าเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ในท้ายที่สุดการสื่อสารที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่ความเป็นส่วนรวม (The Common) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นส่วนรวม โดยได้นำศาสตร์ในการตีความเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเล่ามาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นส่วนรวม

ความเสื่อมโทรมทั้งหลายของทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ เป็นต้น ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมปัจจุบัน สถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม ความแห้งแล้ง เป็นต้น ไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าไม่ใช่ผลกระทบจากความเสื่อมของทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยที่ผ่านมา รัฐส่วนกลางเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรเหล่านั้นมาตลอดผ่าน 2 แนวทาง คือ การควบคุมโดยตรงจากรัฐ และการให้สัมปทานกับเอกชน ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าการควบคุมโดยตรงจากรัฐและการให้สัมปทานกับเอกชนอาจไม่นำไปสู่ผลเลิศเสมอไป

Elinor Ostrom (Ostrom, 1990; Ostrom, Gardiner, & Walker, 1994) จึงเสนอแนวคิดที่มองว่า ทรัพยากรไม่ได้ต้องตกอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของรัฐหรือเอกชนเท่านั้น แต่เป็นการร่วมกันดูแลของชุมชนผู้ใช้ทรัพยากรร่วม คำว่า ทรัพยากรร่วม (Common-pool Resources) เป็นทรัพยากรสาธารณะที่ประสบภาวะแออัด (Congestion) เพราะมีความต้องการใช้มากกว่าทรัพยากรที่มีอยู่ จนทำให้ตัวทรัพยากรเหล่านั้นเองมีมูลค่า เกิดการแย่งชิงบริโภค และไม่มีความเป็นสาธารณะอีกต่อไป เช่น ทรัพยากรแม่น้ำที่มีปลา การใช้ทรัพยากรจะกระทบต่อคนอื่นเพราะปลาวันหมด และมีไม่เพียงพอกับความต้องการของทุกคน ทรัพยากรดังกล่าวจึงมีความเป็นกึ่ง (Quasi-) ของสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะในตัวเอง เป็นต้น

ดังที่ได้กล่าวมา แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมักเป็นการควบคุมโดยรัฐหรือไม่ก็เป็นการให้สัมปทานจากเอกชน แต่แนวความคิดของ Ostrom กลับมองว่า หากผู้ใช้ทรัพยากรในชุมชนเดียวกันอยู่กับทรัพยากรมานานพอ ย่อมมีความรู้เกี่ยวกับสภาพพื้นที่และผู้คนมากพอที่จะบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ พวกเขาสามารถเรียนรู้และพยายามหาทางออกที่ดีขึ้นเมื่อมีโอกาส ที่ผ่านมการบริหารจัดการทรัพยากรของคนในชุมชนมีปัญหาเพราะคนในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและผู้ใช้ทรัพยากรคนอื่นอย่างจำกัด

นอกจากนี้ ปทัสฐาน (Norm) ของแต่ละสังคมยังมีบทบาทในการกำหนดพฤติกรรมของผู้ใช้ทรัพยากร เป็นมาตรการกำกับพฤติกรรมของผู้ใช้ทรัพยากรว่าสิ่งใดถูกแล้วควรทำ หรือสิ่งใดที่ไม่ควรทำ หากผู้ใช้ทรัพยากรในชุมชนนั้นมีปทัสฐานที่ให้ความสำคัญกับการรักษาคำพูด ปฏิบัติตามกติกา ก็มีความเป็นไปได้ว่า การจัดการทรัพยากรมีโอกาสที่จะบรรลุผลได้ (ธรรมนิตย์ สุมนต์กุล, 2562)

ดังนั้น การบริหารจัดการและกฎกติกาที่ดำเนินการโดยผู้ใช้ทรัพยากรอย่างสมัครใจ อาจมีประสิทธิภาพดีกว่า เพราะผู้ใช้ทรัพยากรสามารถร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมที่ดีสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และเนื่องจากผู้ใช้ทรัพยากรมีความรู้ในเชิงพื้นที่ของระบบนิเวศ จึงทำให้สามารถออกแบบกฎกติกาที่เป็นที่ยอมรับและเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ การออกแบบกติกาอย่างเหมาะสมนี้จะทำให้ การบริหารจัดการทรัพยากรร่วมโดยชุมชนเป็นทางเลือกที่ดีต่อความยั่งยืนของทรัพยากร (ชล บุนนาค, 2554)

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2.1.2 ศาสตร์การตีความเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์

เรื่องเล่า คือ วาทกรรมที่ถูกทำให้หนึ่งประเภทหนึ่ง ในงานวิจัยนี้เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นสิ่งที่ถูกนำมาศึกษา โดยใช้การตีความเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่อหาความหมายของวิถีชีวิตออร์แกนิกในมิติต่างๆ การตีความเรื่องเล่าเริ่มจาก 1. การทำความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การอธิบาย จากนั้นจึงย้อนกลับไปสู่ 2. การอธิบายไปสู่การทำความเข้าใจ

เนื่องจากเรื่องเล่ามีส่วนประกอบมากมาย (parts) สิ่งที่ต้องทำในการตีความประการแรก คือ การหาคอร์รวม (whole) ซึ่งเป็นตัวให้ออกภาพทางความหมาย เมื่อหาคอร์รวมได้แล้วจึงนำมาเป็นกรอบในการทำความเข้าใจความหมายของส่วนย่อยอีกครั้งหนึ่ง การทำความเข้าใจจึงเป็นการเห็นความหมายของส่วนย่อยภายในบริบทของคอร์รวม และเห็นความหมายของคอร์รวมจากส่วนย่อยต่างๆ ในการหาคอร์รวมนี้ ริเกอร์กล่าวว่า ต้องอาศัยยิวีตา และพิจารณาว่าการเดานั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ก็ผ่านการถกเถียง การเห็นเอกภาพของความหมายเป็นขั้นแรกของการตีความ และเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถเริ่มการอธิบายได้ (ปกรณัม สิงห์สุริยา, 2559)

กระบวนการตีความของริเกอร์ ถูกนำไปใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลในรูปของเรื่องเล่าในลักษณะต่างๆ ซึ่งในงานวิจัยนี้ ใช้รูปแบบกระบวนการตีความที่ถูกพัฒนาโดยแอนเดอส์ ลินด์เซธ และ แอสทริด นอร์เบิร์ก

รูปแบบกระบวนการตีความของริเกอร์ที่พัฒนาโดย แอนเดอส์ ลินด์เซธ และ แอสทริด นอร์เบิร์ก

ลินด์เซธและนอร์เบิร์ก ได้กล่าวเกี่ยวกับการตีความตามทฤษฎีของริเกอร์ มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การทำความเข้าใจตามธรรมชาติ (2) การวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง (3) การทำความเข้าใจอย่างครอบคลุม (Comprehensive Understanding) (4) การรายงานผล (5) การเข้าครอบครอง (Lindseth & Norberg, 2004)

ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจตามธรรมชาติ เป็นการหาความหมายองค์รวมของเรื่องเล่า และเขียนองค์ประกอบต่าง ๆ ที่นิยามความเป็นสิ่งนั้น

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง ใช้วิธีหาแกนความคิดหลัก (Theme) การวิเคราะห์หาความคิดสำคัญเริ่มจากการหาว่าต้องการได้คำตอบอะไรจากตัวบท จากนั้น จึงแบ่งตัวบทเป็นส่วน ๆ ตามหน่วยความหมาย ซึ่งอาจเป็นคำ บางส่วนของประโยค ประโยค กลุ่มประโยค หรือย่อหน้า การกำหนดหน่วยความหมายให้พิจารณาจากการสื่อความคิด/ความหมาย หนึ่งหน่วยความหมายจะสื่อหนึ่งความคิด/ความหมาย โดยหน่วยความหมายนี้ย่อมมีความหมายในขอบเขตของความเข้าใจตามธรรมชาติ เมื่อได้หน่วยความหมายแล้วจึงอ่านทวนและรวบความ (Condense) ไว้ในรูปแบบภาษาในชีวิตประจำวัน หลังจากนั้นให้อ่านทวนอีกครั้งเพื่อวิเคราะห์ความเหมือนความต่างระหว่างผลของการรวบความ จัดกลุ่มที่เหมือนเข้าด้วยกันและตั้งหัวข้อบรรยาย ในขั้นนี้จะได้แกนความคิดรอง (Sub-

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

theme) แล้วจึงนำแกนความคิดรองมาวิเคราะห์ความเหมือนความต่างอีกครั้งเพื่อจัดให้แกนความคิดรองที่เหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกันและตั้งหัวข้อบรรยาย เมื่อนั้นจะได้แกนความคิดหลัก ผู้วิจัยอาจนำแกนความคิดหลักมาวิเคราะห์ความเหมือนความต่างอีกครั้งเพื่อจัดให้แกนความคิดหลักที่เหมือนกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เมื่อนั้นก็จะได้แกนความคิดหลักสำคัญ (Main Theme) ตัวอย่างเช่น มีเรื่องสมมุติว่า

“ผมนั่งอยู่บนเก้าอี้ที่นอกชาน เก้าอี้ยั่งสบายมาก และตอนนั้นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวก็เงียบมาก ผมรู้สึกว่าผมอยู่คนเดียว ผมถอดรองเท้าและปลดกระดุมออก ทำให้ผมผ่อนคลาย ไม่อึดอัด ผมรู้สึกว่าผมเป็นอิสระที่จะทำอะไรก็ได้ ไม่มีใครมาคอยเรียกร้องอะไรจากผม”

เมื่อนำมาวิเคราะห์เชิงโครงสร้างตามขั้นตอนที่ 2 จะปรากฏดังตาราง

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
ผมนั่งอยู่บนเก้าอี้ที่นอกชาน เก้าอี้ยั่งสบายมาก	นั่งอย่างสบาย	รู้สึกสบาย	โยงติดกับร่างกาย
และตอนนั้นสิ่งต่าง ๆ รอบตัวก็เงียบมาก ผมรู้สึกว่าผมอยู่คนเดียว	อยู่คนเดียวในความเงียบ	อยู่ในความเป็นส่วนตัว	โยงติดกับตนเอง
ผมถอดรองเท้าและปลดกระดุมออก ทำให้ผมผ่อนคลาย ไม่อึดอัด	รู้สึกผ่อนคลายในชุดที่ปล่อยหลวม	ผ่อนคลาย	โยงติดกับร่างกาย
ผมรู้สึกว่าผมเป็นอิสระที่จะทำอะไรก็ได้	มีอิสระในการกระทำตามที่ต้องการ	เป็นอิสระ	โยงติดกับตนเอง
ไม่มีใครมาคอยเรียกร้องอะไรจากผม	ไม่ถูกเรียกร้องให้ทำอะไร	เป็นอิสระ	โยงติดกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การทำความเข้าใจอย่างครอบคลุม เป็นการนำแกนความคิดหลักสำคัญ แกนความคิดหลัก แกนความคิดรอง มาเขียนสรุปในความสัมพันธ์กับคำถามการวิจัยและบริบทของสิ่งที่ศึกษา จากนั้นจึงทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสรุปนี้

ขั้นตอนที่ 4 การรายงานผล ด้วยการตีความให้อยู่ในรูปของภาษาในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งให้สอดคล้องกับประสบการณ์ตามที่ประสบในชีวิตจริงมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 การเข้าครอบครอง เป็นการใช้ผลวิจัยเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความเข้าใจที่ลุ่มลึก (Insight) ต่อความเป็นจริงที่ได้ศึกษามาทั้งหมด

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง

นอกเหนือจากการหาความหมายของวิถีชีวิตออร์แกนิกในมิติต่างๆ เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมผ่านการเล่าเรื่อง อันจะนำไปสู่การสื่อสารเพื่อความเป็นส่วนรวมแล้ว เภทท์ในการวัดคุณภาพของการเล่าเรื่อง และองค์ประกอบของการเล่าเรื่องก็ถูกนำมาใช้เพื่อให้เห็นความแตกต่างหลากหลายของเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก

การเล่าเรื่องเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ มนุษย์เล่าเรื่องที่ผ่านมาเป็นประสบการณ์และเข้ามาสัมผัสกับชีวิต จนดูเหมือนว่า ชีวิตเป็นเรื่องราวที่มีตัวละคร มีเหตุการณ์ที่ดำเนินต่อเนื่องกันไป ซึ่งในประวัติศาสตร์มนุษยชาติจะพบการเล่าเรื่องเป็นส่วนหนึ่งนับตั้งแต่มนุษย์สร้างสังคมขึ้นมา (กาญจนา แก้วเทพ, 2549)

องค์ประกอบของเรื่องเล่า ประกอบด้วย

- ช่วงเวลา (time) ได้แก่ ระยะเวลาที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้น
- สถานที่ (location) ได้แก่ สถานที่ที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้น
- ตัวเอกฝ่ายชาย/พระเอก (hero)
- ตัวเอกฝ่ายหญิง/นางเอก (heroine)
- ผู้ร้าย (villian)
- ตัวรอง (second character)
- อาวุธ (Weaponry)

เกณฑ์ในการ วัดคุณภาพของการเล่าเรื่อง

Fisher (1987) กล่าวว่า แม้ว่าเรื่องราวทุกอย่างจะเป็นเรื่องเล่า แต่ก็เชื่อว่าเรื่องเล่าทุกเรื่องจะเป็นเรื่องเล่าที่ดี โดยที่การประเมินค่าของเรื่องเล่า นั้นไม่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีหลักเกณฑ์แน่นอน หากแต่ผู้คนธรรมดา ก็สามารถประเมินค่าของเรื่องเล่าได้ ซึ่งการประเมินค่าว่าเรื่องเล่าใดจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานชุดเดียวกัน โดยมีเกณฑ์ใหญ่ 2 เกณฑ์ คือ ความกลมกลืน/สอดคล้องกัน (Coherence) และความน่าเชื่อถือ (Fidelity)

1. ความกลมกลืน (Coherence) ได้แก่ โอกาสที่เรื่องเล่าดังกล่าวจะเป็นไปได้จากทัศนคติของผู้ฟัง อันเนื่องมาจากการผูกร้อยองค์ประกอบต่างๆ ของเรื่องเล่า นั้นมีความกลมกลืนสอดคล้องกันหรือไม่ โดยการผูกร้อยเป็นอย่างนี้นั้นผู้เล่าจะต้องไม่ได้โยนรายละเอียดที่สำคัญทิ้งไปหรือละเลยการตีความที่อาจเป็นไปได้ นอกจากนี้ ความกลมกลืนของเรื่องยังเกิดมาจากความสม่ำเสมอในการกระทำของตัวละคร ซึ่งจะวัดได้จากคนฟังว่า สามารถจะทำนายพฤติกรรมของตัวละครได้หรือไม่

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2. ความน่าเชื่อถือ (Fidelity) ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าเป็นคุณภาพของเรื่องเล่าที่มีการใช้ถ้อยคำที่สามารถจะกระตุกเส้นสายแห่งชีวิตให้ผู้ฟังตื่นขึ้นมาได้ โดย Fisher เชื่อว่า เรื่องที่น่าเชื่อถือให้ “ตรรกะ” ของเหตุผลที่ดีๆ (logic of good reasons) ที่ช่วยชี้แนะทางการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และหากเรื่องเล่าที่มีความน่าเชื่อถือ ผู้รับสารก็จะถูกดึงให้เข้าไปผูกติดกับเรื่องเล่านั้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา (Social Cognitive Theory)

การเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกถูกใช้เป็นหนึ่งในเครื่องมือเพื่อให้คนในสังคมมีวิถีชีวิตออร์แกนิก ซึ่งการทำให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้วิถีชีวิตตามแนวทางนี้อยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญาผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก ขณะเดียวกันงานวิจัยนี้ได้้นำแนวคิดหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา คือ แนวคิดการกำกับตนเอง แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ปัจจัยทางจิตวิทยาที่กำหนดพฤติกรรม ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่กำหนดพฤติกรรม มาเป็นตัวแปรเพื่อหาปัจจัยเชิงสาเหตุของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อสร้างแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารของปัจจัยสาเหตุของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก

2.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญาเป็นทฤษฎีของศาสตราจารย์แบนดูรา (Albert Bandura) แบนดูรามีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ เนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว การเรียนรู้ของมนุษย์จึงเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมนั้นโดยต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการสังเกต คือ ผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะ ต้องมีการเข้ารหัส (Encoding) ในการจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง ต้องสามารถประเมินได้ว่าการเลียนแบบของตนนั้นเป็นการเลียนแบบที่ดีหรือไม่ พร้อมทั้งต้องบริหารพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย ดังนั้นการเรียนรู้โดยการสังเกตจึงจัดเป็นกระบวนการทางการรู้คิดทางปัญญา (Cognitive Process) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2548)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา

1. พฤติกรรมของคนเรานั้นเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Environment=E) และปัจจัยส่วนบุคคล (Person = P) ปัจจัยส่วนบุคคลนั้นประกอบไปด้วยสติปัญญา ลักษณะทางชีวภาพ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจ โดยแต่ละปัจจัยจะต้องมีส่วนร่วมกำหนดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Reciprocal

Determinism) ก็ปัจจัยด้านพฤติกรรม (Behavior = B) ดังนั้น การเรียนรู้เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมโดย ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกัน

2. การเรียนรู้ (Learning) และ การแสดงออก (Performance) แตกต่างกัน การเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นได้โดยที่มีการแสดงออกหรือไม่มีการแสดงออกก็ตาม การเรียนรู้ของ Bandura เน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในโดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก แต่หากมีการแสดงออกของพฤติกรรมก็จะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ Bandura ได้สรุปว่า พฤติกรรมของมนุษย์อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1). พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ
  - 2). พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือไม่เคยกระทำ
  - 3). พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำเพราะไม่เคยเรียนรู้จริงๆ
3. Bandura เชื่อว่า จากการที่ทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ดังนั้น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะไม่คงตัวอยู่เสมอ เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จากแนวคิดพื้นฐานข้างต้น นำมาซึ่งแนวคิดหลัก 3 ประการของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา คือ

- การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning)
- แนวคิดของการกำกับตนเอง (Self-Regulation)
- แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Observational Learning)

Bandura เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่าๆกันเพราะคนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเสมอ ดังนั้น การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการสังเกตตัวแบบ (Observational learning) หรือ เป็นการเรียนรู้จากการเลียนแบบจากตัวแบบ (Modeling) โดยตัวแบบจะทำการถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามได้

ตัวแบบที่บุคคลจะเลียนแบบหรือปฏิบัติตามนั้นแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Live model) และตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เป็นตัวแบบที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น รูปภาพ, โทรทัศน์, ตัวแบบในนิยาย หรือแม้กระทั่งคำบอกเล่าด้วยคำพูดหรือข้อมูลที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น หน้าของตัวแบบมี 3 ลักษณะ

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

- 1). หน้าทีสร้างพฤติกรรมใหม่ให้กับผู้เรียนที่ยังไม่เคยเรียนรู้พฤติกรรมนั้นมาก่อน
- 2). หน้าทีเสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น
- 3). หน้าทียับยั้งการเกิดพฤติกรรมในกรณีทีผู้สังเกตหรือผู้เรียนเคยมีหรือไม่มีพฤติกรรมทีไม่พึงปรารถนามาก่อน ตัวแบบจะช่วยลดพฤติกรรมนั้นๆได้

การเรียนรู้โดยการสังเกตไม่ใช่เป็นการลอกแบบโดยไร้ความคิด ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถทีจะรับรู้สิ่งเร้าและสามารถสร้างรหัสหรือกำหนดสัญลักษณ์ของสิ่งที่สังเกตเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว และสามารถเรียกใช้ในขณะทีผู้เรียนหรือผู้สังเกตต้องการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ

แนวคิดของการควบคุมตนเอง (Self-Regulation)

ผู้เรียนจะสามารถควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองได้จากการเข้าใจถึงผลทีจะเกิดจากการกระทำ (Consequences) ดังนั้น ความเข้าใจถึงผลจากการกระทำมีความสำคัญอย่างมากกับการเรียนรู้โดยการสังเกต หากผลทีเกิดตามมาจากการกระทำของผู้เรียนคือรางวัลทางบวก ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในการกระทำของตน แต่ถ้าผลทีตามมาเป็นรางวัลทางลบหรือการลงโทษ ผู้เรียนจะเกิดความไม่พึงพอใจ โดยทั้งความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจต่างมีความสัมพันธ์ต่อมาตรฐานของพฤติกรรมทีผู้เรียนได้ตั้งเอาไว้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การตั้งเกณฑ์มาตรฐานของพฤติกรรมไว้สูงจะเป็นสิ่งทีดี แต่ผู้ตั้งเกณฑ์ต้องคำนึงว่า เกณฑ์นั้นจะต้องไม่เกินความสามารถ (Competence) ของผู้เรียน เพราะหากตั้งเกินความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนก็จะพบความท้อแท้ใจ ผิดหวังและไม่พยายามกระทำพฤติกรรมอีก แต่ในกรณีทีผู้เรียนตั้งเกณฑ์มาตรฐานไว้ในระดับทีสูงพอทีจะทำทลายความสามารถของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถทำได้ ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจกลับมาเป็นแรงเสริมด้วยตนเอง (Self-Reinforcement) และทำให้ผู้เรียนมี แรงจูงใจต่อไป แรงเสริมด้วยตนเอง (Self-Reinforcement) เป็นตัวแปรสำคัญทีจะทำให้ผู้เรียนเกิด แรงจูงใจทีจะแสดงพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทีตั้งไว้ (Bandura, 1982)

แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

การรับรู้ความสามารถของตนเอง คือ การทีบุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ทีจะจัดการและดำเนินพฤติกรรมให้บรรลุผลทีกำหนดไว้ การรับรู้ความสามารถของตนเองจึงมีผลต่อการกระทำของบุคคลโดยบุคคลทีอาจมีความสามารถไม่แตกต่างกัน แต่มีการรับรู้ความสามารถของ

1594370591

CU_ITHesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ตนเองที่ต่างกันอาจมีการแสดงออกที่แตกต่างกันได้ นั่นคือ ถ้ามีการรับรู้ความสามารถของตนเองก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา

การรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผล (Consequences) มีความสัมพันธ์กันซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถตนเองมี 4 ปัจจัย คือ

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experience) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในพัฒนาการรับรู้ความสามารถตนเอง การพัฒนาการรับรู้ความสามารถตนเองนั้นจำเป็นที่จะต้องฝึกให้เกิดทักษะที่เพียงพอที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้พร้อมๆกับทำให้รับรู้ว่ามีประสิทธิภาพที่จะกระทำเช่นนั้น

2. การใช้ตัวแบบ (Modeling) การได้สังเกตตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนและได้รับผลที่เป็นที่พึงพอใจ จะทำให้ผู้สังเกตเกิดความรู้สึกว่าตนสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้เช่นกัน

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal persuasion) การใช้วิธีการนี้เพียงอย่างเดียวมักไม่ค่อยได้ผลกับการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง หากแต่ควรใช้วิธีการนี้ควบคู่ไปกับการทำให้บุคคลมีประสบการณ์ของความสำเร็จ

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) การกระตุ้นทางอารมณ์มีผลต่อการการรับรู้ความสามารถของตน บุคคลที่ถูกระตุ้นอารมณ์ทางลบ เช่น อยู่ในสภาพการถูกข่มขู่จะก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดซึ่งนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนต่ำลงและทำให้ไม่สามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมได้ แต่ถ้าบุคคลสามารถลดหรือระงับการถูกระตุ้นทางอารมณ์ได้ก็จะทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนดีขึ้น อันจะนำมาซึ่งการแสดงความสามารถที่ดีขึ้นไปด้วย

แนวคิดหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญา (Concept of Social Cognitive Theory)

แนวคิดหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญาที่จะนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ คือ 1. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่กำหนดพฤติกรรม (Psychological determinants of behavior) 2. ปัจจัยแวดล้อมที่กำหนดพฤติกรรม (Environmental determinants of behavior) 3. การกำกับตนเอง (self-regulation)

1. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่กำหนดพฤติกรรม (Psychological determinants of behavior)

- ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations) คือ ความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของหลากหลายผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมที่ถูกแสดงออก และการรับรู้คุณค่าของผลลัพธ์เหล่านั้น แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่า คนกระทำการเพื่อผลลัพธ์มากๆ สูญเสียน้อยๆ โดยอธิบายว่าการให้คุณค่าและความคาดหวังของมนุษย์เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลและพฤติกรรมไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับความจริงของสิ่งที่ปรารถนาแต่ยังขึ้นอยู่กับความรู้ของตนต่อสิ่งนั้นด้วย ขณะเดียวกันมนุษย์ยังมีความสามารถที่จะคาดการณ์ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นและกระทำการเพื่อเป้าหมายและประโยชน์ในระยะยาวโดยเพิกเฉยต่อผลลัพธ์ระยะสั้นในแง่ลบ

งานวิจัยทำการทดสอบและยืนยันว่า ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations) มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น งานศึกษาการเปลี่ยนความคาดหวังเกี่ยวกับความพอใจในการใช้ถุงยางอนามัย (McAlister et al., 2000) เป็นต้น

- การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) คือ การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Bandura, 1997)

งานวิจัยทำการทดสอบและยืนยันว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น งานศึกษาการปรับปรุงความเชื่อของผู้หญิงว่าตนมีความสามารถที่จะกล่อมให้คู่นอนใช้ถุงยางอนามัย (McAlister et al., 2000) เป็นต้น

- การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (collective efficacy) แบบดูราได้ขยายแนวคิดการรับรู้ความสามารถตนเองมาสู่การรับรู้ความสามารถแบบกลุ่ม เนื่องจากมีพฤติกรรมมากมายที่จะประสบผลสำเร็จได้จากการปฏิบัติร่วมกันกับคนอื่นๆ

งานวิจัยทำการทดสอบและยืนยันว่า การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (collective efficacy) มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น งานศึกษากลุ่มผู้ปกครองในการจัดงานปาร์ตี้ปลอดภัยและสนับสนุน การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน (Perry et al., 2002) เป็นต้น

2. ปัจจัยแวดล้อมที่กำหนดพฤติกรรม (Environmental determinants of behavior)

- แรงจูงใจ (incentive motivation) คือ การได้มาซึ่งรางวัลหรือบทลงโทษจากการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

งานวิจัยทำการทดสอบและยืนยันว่า แรงจูงใจ (incentive motivation) มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น งานศึกษากฎหมายที่ห้ามการสูบบุหรี่ของเยาวชนอาจให้ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ (Loukas, Spaulding, & Gottlieb, 2006) แต่การปรับภาชียาสูบมีผลต่อการเลือกสูบบุหรี่ (Hopkins et al., 2001) เป็นต้น

- สิ่งอำนวยความสะดวก (facilitation) คือ การได้มาซึ่งองค์ประกอบรูปแบบใหม่หรือทรัพยากรที่สนับสนุนให้แสดงออกซึ่งพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น (Bandura, 1998)

งานวิจัยทำการทดสอบและยืนยันว่า สิ่งอำนวยความสะดวก (facilitation) มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น งานศึกษาการแจกถุงยางอนามัยฟรี (McAlister et al., 2000) และงานผู้ช่วยในภาคธุรกิจช่วยผู้หญิงไขว้พ้นจากงานขายบริการ (Sherman, German, Cheng, Marks, & Bailey-Kloche, 2006) เป็นต้น

3. การกำกับตนเอง (self-regulation) การที่มนุษย์สามารถยับยั้งพฤติกรรมบางพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ระยะสั้นในแง่ลบและแสดงพฤติกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวนั้นสามารถทำได้ผ่าน การกำกับตนเอง (Karoly, 1993) ซึ่งสามารถทำได้ผ่านทักษะในการบริหารจัดการตัวเองที่ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

- self-monitoring คือ การสังเกตพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบ
- goal setting คือ ความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้
- feedback คือ ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของการแสดงออกและวิธีพัฒนา
- self-reward คือ การได้มาซึ่งรางวัลแก่ตัวเองทั้งที่เป็นวัตถุที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้
- self-instruction คือ การสื่อสารบอกกับตนเองก่อนและระหว่างการแสดงออกพฤติกรรมที่ซับซ้อน
- enlistment of social support คือ การที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามในการควบคุมตนเอง

งานวิจัยทำการทดสอบและยืนยันว่า การกำกับตนเอง (self-regulation) มีผลต่อการเกิดพฤติกรรม เช่น งานศึกษาการฝึกใช้คอมพิวเตอร์เพื่อบริหารจัดการตนเองในผู้ป่วยหอบหืด (Lorig et al., 2001) และการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์แก่ผู้ต้องการเลิกบุหรี่ (Rabius, McAlister, Geiger, Huang, & Todd, 2004) เป็นต้น

2.2.2 แนวคิดการแพร่กระจายทางสังคมผ่านตัวแบบ (Integrating social cognitive and social diffusion)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงปัญญานิยมถูกนำมาใช้วิเคราะห์การแพร่กระจายทางสังคมของพฤติกรรมรูปแบบใหม่ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการและปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมที่คอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล คือ 1. การได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมรูปแบบใหม่ (the acquisition of knowledge about innovative behaviors) หรือ ที่เรียกว่า Modeling Determinants of

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

Diffusion 2. การรับพฤติกรรมรูปแบบใหม่มาปฏิบัติ (the adoption of these behaviors in practice) หรือที่เรียกว่า Adoption Determinants 3. เครือข่ายทางสังคมที่พฤติกรรมรูปแบบใหม่แพร่กระจายและได้รับการสนับสนุน (the social networks through which they spread and are supported) หรือที่เรียกว่า Social Networks and Flow of Diffusion (Bandura, 2001)

1. Modeling Determinants of Diffusion

ตัวแบบของการแพร่กระจาย (Modeling Determinants of Diffusion) เป็นกระบวนการแรกที่ใช้เพื่อวิเคราะห์การแพร่กระจายทางสังคมของพฤติกรรมรูปแบบใหม่โดยให้ความสำคัญกับตัวแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling) ซึ่งมีหน้าที่หลักในการนำพานวัตกรรมไปสู่วงกว้าง สื่อประเภทต่างๆไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์จะทำหน้าที่แจ้งต่อสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมรูปแบบใหม่และบอกข้อดีและข้อเสียของพฤติกรรมดังกล่าว อินเทอร์เน็ตเองก็เอื้อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์แบบทันทีทันใดทั่วโลก

2. Adoption Determinants

ปัจจัยในการรับพฤติกรรม (Adoption Determinants) เป็นกระบวนการที่สองที่ใช้เพื่อวิเคราะห์การแพร่กระจายทางสังคมของพฤติกรรมรูปแบบใหม่ สิ่งกระตุ้นไม่ว่าจะเป็นในรูปของวัตถุสังคมหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับพฤติกรรมโดยสิ่งกระตุ้นที่เป็นแรงบันดาลใจนั้นมาจากการใช้ประโยชน์จากพฤติกรรมที่ได้รับมา (Bandura, 2001) ยิ่งนวัตกรรมรูปแบบใหม่ให้ผลประโยชน์มากเท่าไรก็จะยิ่งเพิ่มแรงกระตุ้นให้เกิดการรับมากขึ้นเท่านั้น (Ostlund, 1974; Rogers & Shoemaker, 1971)

3. Social networks and flow of diffusion

เครือข่ายทางสังคมและการแพร่กระจายนวัตกรรม เป็นกระบวนการที่สามที่ใช้เพื่อวิเคราะห์การแพร่กระจายทางสังคมของพฤติกรรมรูปแบบใหม่ซึ่งให้ความสำคัญกับโครงสร้างเครือข่ายทางสังคม คนในสังคมต่างก็ถูกผูกอยู่กับการเชื่อมความสัมพันธ์ซึ่งรวมถึงเพื่อนร่วมงาน, การเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ, เครือญาติ, ความสัมพันธ์แบบเพื่อน ฯลฯ การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคคล-กลุ่มโดยผ่านระบบเครือข่าย ข้อมูลข่าวสารของความคิดหรือวิถีการปฏิบัติใหม่ๆ มักจะถูกนำพาผ่านความสัมพันธ์หลายตัวเชื่อมโยง (Rogers & Kincaid, 1981) คนเราต่างก็แบ่งปันข้อมูลข่าวสาร, ให้ความหมายต่อนวัตกรรมรูปแบบใหม่ด้วยการตอบโต้กันผ่านข้อมูลข่าวสารที่ได้ทำการแลกเปลี่ยน, ให้ความสนใจมองของกันและกัน และมีอิทธิพลต่อกัน การทำความเข้าใจกับอิทธิพลของช่องทางที่

นวัตกรรมแพร่กระจายออกไปจะสร้างความเข้าใจกระบวนการแพร่กระจายของนวัตกรรมได้มากกว่า การหาอัตราการเรียนรู้นวัตกรรมเมื่อเวลาผ่านไป (Bandura, 2001)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

การมีเครือข่ายเป็นการสนองต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม ว่า เราไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้ แต่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คำว่าเครือข่าย ของเครือข่าย ผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกในงานวิจัยนี้มีนิยามความหมายอยู่ 5 ประการ คือ 1. มิติด้านการรวมตัวของกลุ่มคน เป็นการร่วมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หรือทำกิจกรรมร่วมกัน 2. มิติด้านการมีพันธะสัญญาร่วมกัน เป็นการรวมตัวเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และมีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักร่วมกัน 3. มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นเครือข่ายที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เป็นลักษณะของสายสัมพันธ์ที่ยึดโยงคนในสังคมไว้ด้วยกัน ซึ่งทำให้กลุ่มมีความผูกพัน สามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น ความเป็นเครือญาติ การมีวัฒนธรรมร่วมของชุมชน เป็นต้น 4. มิติด้านการประสานความร่วมมือ เป็นรูปแบบการประสานงานของกลุ่ม 5. มิติด้านการพัฒนา เป็นการรวมพลังของกลุ่มอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการต่อรองใดๆ ที่ส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนา โดยกระบวนการทำงานแบบเครือข่ายตามความหมายในมิตินี้จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กาญจนา แก้วเทพ, 2549)

องค์ประกอบของเครือข่าย

เครือข่ายมีองค์ประกอบสำคัญอยู่อย่างน้อย 7 อย่างด้วยกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2545) โดย วิจัยนี้ได้นำองค์ประกอบของการเป็นเครือข่ายมาใช้เป็นตัวแปรเพื่อหาปัจจัยเชิงสาเหตุของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก

1. มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน (Common Perception) สมาชิกในเครือข่ายมีความรู้สึกนึกคิดและรับรู้เหมือนกันถึงเหตุผลในการเข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่าย ถ้าสมาชิกมีการรับรู้ มุมมองที่ไม่เหมือนกันแล้ว การประสานงานและขอความร่วมมือจะเป็นไปได้ยาก เพราะแต่สมาชิกจะติดอยู่ในกรอบความคิดของตัวเอง มองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศทาง

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common Vision) การที่สมาชิกมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตเป็นภาพเดียวกัน

3. มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Interests/Benefits) การเข้าร่วมเครือข่ายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช้ตัวเงิน

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (Stakeholders Participation) การที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง

5. มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary Relationship) มีการนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้จุดอ่อนของฝ่ายหนึ่งแล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่

6. มีการเกี่ยวพันพึ่งพากัน (Interdependent) การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการพึ่งพาอาศัยกันซึ่งกันและกัน

7. มีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) การที่สมาชิกในเครือข่ายมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกคือการแลกเปลี่ยนกัน (reciprocal exchange) มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการร่วมออกแบบในเครือข่าย

เครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบไปด้วย คนที่ครุ่นคิดเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของตัวเอง ตั้งใจต่อสู้กับปัญหาในแต่ละวัน และค้นหาความหมายที่แท้จริงของชีวิต มีส่วนร่วมในการสนทนาวิสาสะกับเครือข่ายต่างๆ และมีบทบาททางสังคมแตกต่างกันไป ผู้คนเหล่านี้ค้นพบพลังของความร่วมมือเพื่อเพิ่มความสามารถของพวกเขา และบ่อยครั้งการค้นพบใหม่นี้ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มรูปแบบใหม่ และวิธีการเพื่อเอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหา (Manzini, 2018)

โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มกลายเป็นกระบวนการร่วมออกแบบผ่านการสนทนาเชิงสังคม ซึ่งแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่ต่างกัน (ตั้งแต่ประสานความร่วมมือจนถึงขัดแย้งกัน) และในเวลาที่แตกต่างกัน (โต้ตอบกันทันทีเมื่อเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หรือในเวลาอื่นที่ไม่ได้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต) กระบวนการร่วมออกแบบมีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีพลวัตสูง ครอบคลุมการร่วมออกแบบในแนวระนาบและแนวตั้ง รวมถึงกระบวนการสร้างฉันทามติ

การเชื่อมโยงในแนวราบและแนวตั้ง เป็นการริเริ่มตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติในกรอบของวิสัยทัศน์ใหญ่ร่วมกัน ลักษณะร่วมกันของการริเริ่มเหล่านี้ คือ เป็นกระบวนการออกแบบที่อาศัยการสนทนาวิสาสะและมีลักษณะปลายเปิด เกิดขึ้นในปฏิสัมพันธ์ที่มีความร่วมมือกัน และหรือขัดแย้งกัน ในทางปฏิบัติ สามารถพัฒนาโครงการระดับท้องถิ่นด้วยการประสานงานและการจัดระบบในขอบเขตพื้นที่ที่ใหญ่ขึ้น (ชุมชน เมือง ภูมิภาค) และหรือเกี่ยวข้องกับระบบที่ซับซ้อนที่ใหญ่ขึ้น (การดูแลสุขภาพ การศึกษา การบริหาร)

การร่วมออกแบบเพื่อสร้างและเติมความหมายให้กับโลกเกิดขึ้นในสองลักษณะ คือ 1. แนวทางธรรมเนียมปฏิบัติ (conventional mode) เป็นวิธีปฏิบัติที่ได้มาจากการสั่งสมความรู้ และประสบการณ์ หรือทำสิ่งต่างๆตามที่เคยทำมา แนวทางนี้ใช้ได้เมื่อเหตุการณ์หรือปัญหาที่จะจัดการเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และ 2. แนวทางการออกแบบ (design mode) เป็นผลลัพธ์ของการรวมความสามารถของมนุษย์สามประการเข้าด้วยกัน ได้แก่ วิจารณ์ญาณ (ความสามารถที่จะมอง

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สภาพการณ์และรับรู้ว่ามีอยู่หรือไม่สามารถหรือไม่ควรยอมรับได้) ความคิดสร้างสรรค์ (ความสามารถที่จะจินตนาการสิ่งที่ไม่ได้อยู่) และความคิดเชิงปฏิบัติ (ความสามารถที่จะรับรู้วิธีที่เป็นไปได้ในการทำสิ่งต่างๆให้เกิดขึ้น) อย่างไรก็ตาม ยิ่งธรรมเนียมปฏิบัติอ่อนแอลง ผู้คนยิ่งต้องต่อรองและเลือกมากขึ้น เพื่อหาแนวทางการใช้ชีวิตและต้องเรียนรู้ที่จะออกแบบชีวิตตนเองมากขึ้น

กลุ่มคนในสังคมจึงได้สร้างพื้นที่ซึ่งมีความหมาย ซึ่งเกิดขึ้นจากการสนทนาวิสาสะ โดยการที่จะทำให้สถานที่นั้นดำรงอยู่อย่างมีความหมาย จะต้องมีการพูดคุยถึงและกระทำการในที่นั้น แต่เดิมคนกลุ่มนี้คือ ชุมชนของผู้อยู่อาศัย เป็นกลุ่มคนที่พักอยู่ใกล้กันและมีปัญหาชีวิตร่วมกัน ในกรณีนี้การสร้างความสำเร็จ และสร้างสถานที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ตลอดเวลาอันยาวนานในลักษณะกึ่งธรรมชาติ แต่ปัจจุบันมีการร่วมสร้างพื้นที่ทางกายภาพที่ผู้คนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตัดสินใจทำอะไรบางอย่างในพื้นที่ร่วมกัน จึงกลายมาเป็นชุมชนโดยความตั้งใจ ดำรงอยู่ด้วยความสมัครใจผ่านการออกแบบร่วมกัน

การรวมกลุ่มเพื่อความร่วมมือแบ่งออกได้เป็น 4 ประการ สองประการเกี่ยวข้องกับลักษณะด้านการดำเนินงานของการพบปะ ได้แก่ การเกี่ยวข้องอย่างแข็งขัน และการเกี่ยวข้องด้วยการประสานความร่วมมือ อีกสองประการเกี่ยวข้องกับลักษณะของปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ ความแน่นแฟ้น ความเกี่ยวพันทางสังคม และความเข้มข้นด้านความสัมพันธ์

- การเกี่ยวข้องอย่างแข็งขัน เกิดจากผู้กระทำที่กระตือรือร้น ที่สามารถดำเนินการเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของตนเองได้
- การเกี่ยวข้องด้วยการประสานความร่วมมือ ผู้คนจำนวนมากไม่เพียงค้นพบคุณค่าของความร่วมมืออีกครั้ง แต่ยังเรียนรู้ที่จะกลับมาร่วมมือกัน
- ความแน่นแฟ้นความเกี่ยวพันทางสังคม ความสัมพันธ์ของคนแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ แน่นแฟ้น ผิวผิน และขาดหาย ซึ่งเป็นผลรวมของปริมาณเวลา ความเข้มข้นของอารมณ์ ความใกล้ชิด (ความไว้วางใจกัน) และบริการที่ต่างตอบแทนกัน
- ความเข้มข้นด้านความสัมพันธ์ แบ่งได้เป็น ปฏิสัมพันธ์แบบเป็นทางการ และปฏิสัมพันธ์แบบมีความสัมพันธ์

2.3.2 แนวคิดการสร้างสารร่วมกัน (Co-creation)

เทคโนโลยีทางการสื่อสารและเครือข่ายสังคมออนไลน์เปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางสังคมและความเข้าใจในเรื่อง “การมีส่วนร่วม” โดยขยายไปถึงขั้นที่ผู้ใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารสามารถร่วมกันสร้างและแลกเปลี่ยนความหมายและประสบการณ์ต่อกัน (Lewis et al., 2010) มี Digital Storytelling เป็นหนึ่งในเทคนิคการสร้างสารร่วมกันและเป็นพื้นที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมหรือวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในบริบทต่างๆ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

การยกระดับของการสร้างเนื้อหาโดยผู้ใช้ (user-generated content) สื่อสังคมออนไลน์ เอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคม (C. L. Spurgeon et al., 2009) ที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง กระบวนการผลิตและการบริโภคสื่อ ยกตัวอย่าง Web 2.0 สร้างพลังให้กับเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งถูกมองว่าเป็นพื้นที่ในการเล่าเรื่อง เช่น YouTube และ iReport by CNN เป็นต้น (Cao, Klamma, & Martini)

การเล่าเรื่องออนไลน์ คือ การสร้างเรื่องราวผ่านการใช้สื่อดิจิทัล เช่น รูปภาพ, วิดีโอ หรือ ข้อความ เป็นต้น โดยสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในหลายด้านรวมทั้งทางการเรียนรู้เพราะเรื่องเล่า ทำให้เกิดอารมณ์ร่วมและง่ายต่อการจดจำเข้าไปในสมอง (Thier, 2006) การเล่าเรื่องเป็นวิธีการที่มี ประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งผลสำเร็จในเป้าหมายทางการเรียน (Spaniol, Klamma, Sharda, & Jarke) เพราะความรู้จะถูกแลกเปลี่ยนในชุมชนเมื่อมีการเล่าเรื่อง ความท้าทายในกระบวนการเรียนรู้ คือ การรักษาและขยายขอบเขตความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้เรียน หนึ่งในวิธีการสำคัญที่ผู้เรียนใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาเป็นการหาข้อมูลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Davenport, 2005)

งานศึกษาวิจัยพบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีสถาบันหลัก 4 สถาบันที่เป็นเจ้าภาพจัดโปรแกรม การเล่าเรื่องออนไลน์ คือ สถาบันการศึกษา ชุมชน สถาบันทางวัฒนธรรม และอื่นๆ (รวมถึงสื่อ กระจายเสียงสาธารณะ, บริษัทธุรกิจ และบริษัทให้คำปรึกษา) (McWilliam, 2009) โปรแกรมเล่า เรื่องออนไลน์ได้ถูกนำมาใช้ในหลายบริบท เช่น เพื่อต้องการมีส่วนร่วมของเยาวชน, เพื่อสร้าง ประวัติศาสตร์ชุมชน และเพื่อเปิดพื้นที่ให้กับความคิดเห็นของกลุ่มคนชายขอบ เป็นต้น (C. L. Spurgeon et al., 2009) ขณะเดียวกันก็มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ “อบรมการสร้างเนื้อหาสาร” ที่ สอนให้ผู้เรียนใช้สื่อออนไลน์เพื่อสร้างเรื่องราวสั้นๆที่ประกอบด้วยภาพและเสียงเกี่ยวกับชีวิตของ ตนเอง (Hearn, Tacchi, Foth, & Lennie, 2008; McWilliam, 2009)

2.4 แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิถีชีวิตออร์แกนิกที่งานวิจัยนี้ทำการศึกษา เป็นแนวทางการใช้ชีวิตที่แฝงแนวความคิดพัฒนา อย่างยั่งยืน เนื่องด้วยการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกนั้นมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2.4.1 ปรัชญาแห่งความยั่งยืน

สมัยก่อน “การพัฒนา” หมายถึง การส่งเสริมให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพื่อนำไปสู่การ เพิ่มรายได้ประชาชาติอย่างต่อเนื่อง วิธีการนี้จะส่งผลให้รายได้ประชากรเพิ่มขึ้น ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการ ยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนทั่วไป แต่ในยุคนี้เป็นที่เข้าใจกันว่าการพัฒนาในความหมายนี้ มีลักษณะไม่ยั่งยืนยาวนาน เพราะการสูญเสียทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมีค่อนข้างมาก ในปัจจุบัน “การพัฒนา” มีความหมายกว้างกว่าเรื่องความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาจะเน้นเรื่อง

1594370591

CU IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“คุณภาพชีวิต” และ “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” เป้าหมายสูงสุด คือ การสร้างความสุขสมบูรณ์ทางสังคม เพื่อประชาชนทั้งมวล

“การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ก็คือ การแสวงหาระบบเศรษฐกิจสังคมซึ่งมีศักยภาพสูงพอที่จะ ปรับปรุง รวมทั้งรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตที่ดำรงอยู่อย่างยาวนานได้ การพัฒนา อย่างยั่งยืนมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุด 3 ข้อ คือ 1. ให้ความสำคัญสูงสุดแก่ค่าของสิ่งแวดล้อม เน้นมิติแห่งความคงทนทางนิเวศ 2. ขยายมิติเวลาไปสู่อนาคต เน้นมิติอนาคตที่ยาวไกล 3. เน้นหนัก เรื่องความยุติธรรม เน้นมิติแห่งความยั่งยืนทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม (ปรีชา เปี่ยมพงศ์ สานต์, 2543)

ค่าของสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแบบยั่งยืนจะให้ความสำคัญสูงมากแก่ค่าของธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ธรรมชาติดำรงอยู่ได้อย่างยาวนาน เราจะเป็นต้องประเมินค่าของ “บริการ” และ ทรัพยากรที่ธรรมชาติมอบให้แก่มนุษย์ในการประกอบเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ “ของฟรี” แต่ใน ระยะเวลาที่ผ่านมา มนุษย์มองว่าธรรมชาติเป็นของฟรี จึงได้มีการใช้กันอย่างสิ้นเปลือง ความเสื่อมโทรม ของธรรมชาติจึงปรากฏขึ้นอย่างกว้างขวาง

หลักการ ค่าของสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญ คือ

- ระบบเศรษฐกิจ จะต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับค่าของสิ่งแวดล้อม คือ วิเคราะห์เรื่องประโยชน์และการสูญเสีย
- จะต้องมีการประเมินค่าของสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและผนวกค่าเหล่านี้เข้าไปใน กระบวนการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจและการพัฒนา
- ในการประเมินผลของโครงการพัฒนาจำเป็นจะต้องมีการประเมินผลกระทบทาง สิ่งแวดล้อมอย่างระมัดระวัง โดยหลีกเลี่ยงการทำลายระบบนิเวศ และดำเนินโครงการที่ส่งเสริม คุณภาพทางสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูธรรมชาติ
- การพัฒนาแบบยั่งยืนเรียกร้องให้มีการใช้ระบบราคาที่สะท้อนให้เห็นถึง “ต้นทุนทาง สังคม” ที่แท้จริงในการผลิตและการบริโภค วิธีการนี้สอดคล้องกับหลักการที่ว่า “ผู้สร้างมลภาวะเป็น ผู้จ่าย”

มิติแห่งอนาคต ความยั่งยืน คือ ความยาวนานของเวลา มองจากแง่แล้วการพัฒนาแบบ ยั่งยืน คือ การพัฒนาเพื่ออนาคต ดังนั้นในการวางแผนนโยบายและการวางแผนจึงต้องมองทั้งใกล้และไกล เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงชนรุ่นหลังในอนาคตที่ยังไม่เกิดมา

ความยุติธรรม คนรุ่นปัจจุบันมีภาระหน้าที่ต่อชนรุ่นหลังในการส่งมอบมรดกทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปริมาณและคุณภาพที่ไม่ด้อยไปกว่ายุคปัจจุบัน การทำลายความสมบูรณ์นับเป็นสิ่ง ที่ไม่ยุติธรรม ความยุติธรรมจึงต้องการบรรลุเป้าหมายทั้งพิทักษ์รักษาธรรมชาติ ควบคู่ไปกับการ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

แก้ปัญหาความยากจนของคนรุ่นปัจจุบันและส่งมอบมรดกแห่งความอุดมสมบูรณ์ไปยังคนรุ่นหลังในอนาคต

2.4.2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ

ในอดีตการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติแบ่งเป็น 2 สาย สายที่ 1 ให้ความสำคัญแก่สิ่งแวดล้อม โดยที่การพัฒนา (development) และสิ่งแวดล้อม (environment) จะต้องคู่และไปด้วยกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและมีผลยั่งยืน ซึ่งถูกนำเสนอผ่านหนังสือ Our Common Future ในปี พ.ศ. 2530 ส่วนสายที่ 2 ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเชิงวัฒนธรรม (cultural development) เพราะที่ผ่านมามีการขยายตัวเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญโดยมุ่งผลที่เศรษฐกิจผิดพลาด ทาง UNESCO (องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ) จึงมีมติให้ประกาศปี พ.ศ.2531 - 2540 เป็นทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาเชิงวัฒนธรรม (World Decade for Cultural Development) ทั้ง 2 สาย มองเห็นว่า การพัฒนาในยุคที่ผ่านมาเป็นความผิดพลาด ก่อให้เกิดปัญหามากมาย เป็นความเจริญที่เสียคุณค่า เพราะมุ่งแต่จะสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้เกิดความมั่งคั่งทางวัตถุเพียงอย่างเดียว ทำให้ต้องแก้ไขกระบวนการพัฒนาใหม่ แต่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น สายที่ 1 หันไปเน้นความสำคัญขององค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนสายที่ 2 หันไปเน้นความสำคัญของปัจจัยด้านคน

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2543 สหประชาชาติประกาศเป้าหมายการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับสากลที่ทุกประเทศจะดำเนินการร่วมกันให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2558 เพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติธรรมชาติ การต่อสู้กับความยากจน ความอดอยากหิวโหย การไม่รู้หนังสือ โรคภัยไข้เจ็บ ความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ซึ่งก็คือ เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Development Goals หรือ MDGs) โดยมีวาระการพัฒนาเพื่อพัฒนาคน และลดช่องว่างของการพัฒนา

ปัจจุบันเป้าหมายการพัฒนาอยู่ภายใต้กรอบความคิดที่มองการพัฒนาภายใต้มิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเชื่อมโยงกัน เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGs) ซึ่งใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2558 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2573 ประกอบไปด้วย 17 เป้าหมาย คือ

เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและ ยุกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและ ส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อานาจของ ผู้หญิงและ เด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัย สำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ ในราคาที่สามารถ ชื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่สมควร สำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริม การพัฒนา อุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง สภาพ ภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทาง ทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ปันฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้น สภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุก คนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วน ความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2.4.3 การพัฒนาอย่างยั่งยืนของท่านพระธรรมปิฎก

การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีลักษณะเป็นการพัฒนาที่บูรณาการ (integrated) คือ ทำให้เกิดความ เป็นองค์รวม (holistic) องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์และมีดุลย ภาพ (balanced) เช่น การกิจการในการคุ้มครองแหล่งทรัพยากรธรรมชาติบูรณาการเข้ากับภารกิจใน การแก้ไขบรรเทาปัญหาความยากจน ต้องให้ประสบผลสำเร็จไปด้วยกันทั้งคู่ธรรมชาติแวดล้อมกับ เศรษฐกิจจะต้องถูกบูรณาการเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่า เป็นภาวะยั่งยืนทั้งในทาง เศรษฐกิจและในทางสภาพแวดล้อม โดยในความหมายที่ลึกซึ้งลงไปซึ่งเป็นตัวรากฐานของการพัฒนา แบบที่ยั่งยืน คือ การทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ (พระธรรมปิฎก, 2556)

การมีจริยธรรมช่วยแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับฐาน ความคิด และ ระดับปฏิบัติการ

ระดับฐานความคิด คือ แนวคิดที่มองมนุษย์แยกจากธรรมชาติ และถือว่ามนุษย์เป็นผู้ที่จะ พิชิตและเข้าครอบครองจัดการกับธรรมชาติได้ตามใจชอบ จึงต้องเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ ให้มองมนุษย์เป็น ส่วนหนึ่งของธรรมชาติ

ระดับปฏิบัติการ เป็นลักษณะพฤติกรรมที่มุ่งหาความสำเร็จด้วยการเอาชนะ เป็นความสำเร็จ เชิงทรัพย์สินและอำนาจ สอนองค่านิยมตามแนวทางบริโศคนิยม

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาในระดับจริยธรรมอาจยากเกินไป จึงนำเสนอวิธีแก้ปัญหา เบื้องต้นเพื่อให้เข้าสู่แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ 1. ทำที่ต่อธรรมชาติ ที่เปลี่ยนพฤติกรรมจาก ความเป็นปฏิบัติ การเอารัดเอาเปรียบธรรมชาติมาสู่ความเป็นมิตร ความเกื้อกูลได้ ด้วยการ 1.1. มองให้เห็นและชื่นชมในความงามของธรรมชาติ 1.2. มองสิ่งทั้งหลายในธรรมชาติว่าเป็นเพื่อนร่วมกฎ ธรรมชาติอันเดียวกัน จึงต้องมีเมตตาปรารถนาดีต่อกัน 1.3. มองเห็นคุณค่าของธรรมชาติ และ เห็น ธรรมชาติเป็นปัจจัยเอื้อต่อการพัฒนาตนของมนุษย์ 2. พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ที่มนุษย์รู้จักประมาณ ตน รู้จักความพอดี และ 3. การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ในทิศทางที่พฤติกรรม ต่อธรรมชาติและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ สอดคล้องไปด้วยกัน

การพัฒนามนุษย์ (human development) ควรพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านพฤติกรรมและวิถีชีวิต ต้องเร่งแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม ทำมาหาเลี้ยงชีพโดยที่ไม่ ทำลายผู้อื่นและสิ่งแวล้อม และหาวิธีดำเนินชีวิตบนการผลิต บริโภค แบ่งปันและอยู่ร่วมกับ สิ่งแวล้อม หาความสุขด้วยพฤติกรรมที่เกื้อกูล ความสุขที่อิงจากธรรมชาติ ส่งเสริมพฤติกรรมที่ เกื้อหนุนการพัฒนาคน หรือพัฒนาชีวิตของบุคคล

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2. ด้านจิตใจ เช่น การพัฒนาคุณธรรม ความเห็นใจเพื่อนมนุษย์ พัฒนาเมตตากรุณาเมตตา มีชีวิตที่ใกล้ชิดธรรมชาติ มีความรักและอนุรักษ์ในธรรมชาติ มีชีวิตที่ห่างไกลจากการเบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ และส่งผ่านท่าทีแห่งความรักความปรารถนาดี ในเรื่องธรรมชาติแก่เด็ก

3. ด้านปัญญา คือ มีความรู้ความเข้าใจเหตุผล เข้าถึงความจริง ขจัดแนวคิดที่เป็นไปในทางส่งเสริมการมุ่งหาผลประโยชน์ และเบียดเบียนทำลายระบบการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิก

วิถีชีวิตออร์แกนิกมีรากฐานแนวคิดที่อ้างอิงมาจากการทำเกษตรออร์แกนิก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรออร์แกนิก หลักการเกษตรออร์แกนิก และการเกษตรออร์แกนิกในบริบทสังคมไทย

2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรออร์แกนิก

- เกษตรออร์แกนิก (Organic Agriculture) คือ ระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพโดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และฮอร์โมนต่างๆ ตลอดจนไม่ใช้พืชหรือสัตว์ที่เกิดจากการตัดต่อพันธุกรรมที่อาจก่อให้เกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม เน้นการใช้อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพื่อให้พืชมีความแข็งแรงและสามารถต้านทานโรคและแมลงได้ด้วยตนเอง รวมถึงการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ ผลผลิตที่ได้จึงปลอดภัยจากอันตรายของสารพิษตกค้างปลอดภัยต่อทั้งตัวผู้ผลิต ผู้บริโภคและไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม (สมคิด ตีสถาพร, 2554; สุพจน์ ชัยวิมล, 2544) ขณะที่สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movements : IFAOM) ได้ให้คำนิยามว่า เกษตรออร์แกนิกคือ ระบบการผลิตอาหารและเส้นใยด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ โดยเน้นหลักการปรับปรุงบำรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์และนิเวศการเกษตรเกษตรอินทรีย์จึงลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอกและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืชและเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิตและพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักสากลที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิอากาศ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

2.5.1.1 หลักการของเกษตรออร์แกนิก

หลักการพื้นฐานของเกษตรออร์แกนิก คือ ระบบเกษตรกรรมแบบองค์รวมที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดและความหลากหลาย

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ทางชีวภาพการผลิตโดยอาศัยหลักการและกระบวนการของระบบนิเวศ ความพยายามเสริมสร้างความผสมผสานและเกื้อกูลในระบบนิเวศและไม่ใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์ที่ทำลายสมดุลของนิเวศการเกษตรและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการให้ความสำคัญต่อความสอดคล้องวิถีกับธรรมชาติในแง่อื่นๆ ได้แก่ การสร้างความสมดุลของวงจรอาหาร, การประหยัดพลังงาน, การควบคุมและป้องกันมลพิษ, การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตและการไม่ใช้สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม นอกจากนี้ ระบบเกษตรอินทรีย์ยังเป็นการพยายามอนุรักษ์และฟื้นฟูวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม ตลอดจนคำนึงถึง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตและชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น ระบบเกษตรออร์แกนิกจึงก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ด้านผู้ผลิตเองสามารถทำการผลิตที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพราะปลอดภัยจากพิษภัยของสารเคมีสังเคราะห์ รวมทั้งมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต ด้านผู้บริโภคก็ได้ผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากการเกษตรแบบออร์แกนิกนี้ช่วยให้ระบบนิเวศสามารถคงความสมดุลไว้ได้ซึ่งก็เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษฎี สุขจิรัตติกาล, 2546)

จากหลักการสำคัญของเกษตรออร์แกนิก แสดงให้เห็นว่า เกษตรออร์แกนิกเน้นความเป็นองค์รวม (Holistic System Approach) อย่างมีดุลยภาพหรือสมดุล กล่าวอีกในหนึ่ง คือ การเกษตรกรรมออร์แกนิกนั้นเกี่ยวข้องกับทุกสรรพสิ่งบนโลกนี้ อันได้แก่ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ อากาศ ระบบนิเวศ สังคม วิถีชีวิต ชุมชน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจทุกระดับ ทุกภาคส่วน มาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งคุณธรรมการสร้างเสริมความเชื่อมั่นระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค เป็นต้น

สหพันธ์เกษตรออร์แกนิกนานาชาติ (IFOAM) ได้ระดมนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านเกษตรออร์แกนิกโดยตรงจากทั่วโลกมานิยามหลักการเกษตรออร์แกนิกและนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหพันธ์ฯ เมื่อหลายปี พ.ศ. 2548 ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติรับรองหลักการเกษตรออร์แกนิกดังกล่าว ซึ่งในหลักการเกษตรออร์แกนิกของสหพันธ์ฯ ประกอบด้วยหลักการ 4 ข้อสำคัญ คือ สุขภาพ (Health), นิเวศวิทยา (Ecology), ความเป็นธรรม (Fairness), และการดูแลเอาใจใส่ (Care) (คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549)

มิติด้านสุขภาพ มีคุณลักษณะ ดังนี้

- เกษตรออร์แกนิกควรจะต้องส่งเสริมและสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมของดิน พืช สัตว์ มนุษย์ และโลก
- สุขภาวะของสิ่งมีชีวิตแต่ละปัจเจกและของชุมชนเป็นหนึ่งเดียวกันกับสุขภาวะของระบบนิเวศ การที่ผืนดินมีความอุดมสมบูรณ์จะทำให้พืชพรรณต่างๆ แข็งแรง มีสุขภาวะที่ดีส่งผลต่อสัตว์เลี้ยงและมนุษย์ที่อาศัยพืชพรรณเหล่านั้นเป็นอาหาร

- สุขภาวะเป็นองค์รวมและปัจจัยที่สำคัญของสิ่งมีชีวิต การมีสุขภาวะที่ดีไม่ใช่การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมถึงภาวะแห่งความเป็นอยู่ที่ดีของกายภาพ จิตใจ สังคม และสภาพแวดล้อมโดยรวม ความแข็งแรง ภูมิต้านทานและความสามารถในการฟื้นตัวเองจากความเสื่อมถอยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสุขภาวะที่ดี

- บทบาทของเกษตรออร์แกนิกไม่ว่าจะเป็นการผลิตในไร่นา การแปรรูป การกระจายผลผลิต หรือ การบริโภคต่างก็มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิต ทั้งปวง ตั้งแต่สิ่งมีชีวิตที่มีขนาดเล็กสุดในดินจนถึงตัวมนุษย์เราเอง เกษตรอินทรีย์จึงมุ่งที่จะผลิตอาหารที่มีคุณภาพสูงและมีคุณค่าทางโภชนาการเพื่อสนับสนุนให้มนุษย์ได้มีสุขภาวะที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้เกษตรออร์แกนิกจึงเลือกที่จะปฏิเสธการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เวชภัณฑ์สัตว์และสารปรุงแต่งอาหารที่อาจมีอันตรายต่อสุขภาพ

มิติด้านนิเวศวิทยา มีคุณลักษณะ ดังนี้

- เกษตรออร์แกนิกควรจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและวัฏจักรแห่งธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติและช่วยทำให้ระบบและวัฏจักรธรรมชาติเพิ่มพูนและยั่งยืนมากขึ้น

- หลักการเกษตรออร์แกนิกในเรื่องนี้ตั้งอยู่บนกระบวนทัศน์ที่มองเกษตรออร์แกนิกในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศที่มีชีวิต ดังนั้น การผลิตการเกษตรจึงต้องพึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยาและวงจรของธรรมชาติโดยการเรียนรู้และสร้างระบบนิเวศสำหรับให้เหมาะสมกับการผลิตแต่ละชนิด ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของการปลูกพืชเกษตรกรจะต้องปรับปรุงดินให้มีชีวิตหรือในการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะต้องใส่ใจกับระบบนิเวศโดยรวมของฟาร์มหรือในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเกษตรกรต้องใส่ใจกับระบบนิเวศของบ่อเลี้ยง

- การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์หรือแม้แต่การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากป่าจะต้องสอดคล้องกับวัฏจักรและสมดุลทางธรรมชาติ แม้ว่าวัฏจักรธรรมชาติจะเป็นสากลแต่อาจจะมีลักษณะเฉพาะท้องถิ่นนิเวศได้ ดังนั้น การจัดการเกษตรออร์แกนิกจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขของท้องถิ่น ภูมินิเวศวัฒนธรรมและเหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม เกษตรกรควรใช้ปัจจัยการผลิตและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการใช้ซ้ำ การหมุนเวียน เพื่อที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน

- ฟาร์มเกษตรออร์แกนิกควรสร้างสมดุลของนิเวศการเกษตรโดยการออกแบบระบบการทำฟาร์มที่เหมาะสม การฟื้นฟูระบบนิเวศท้องถิ่นและการสร้างความหลากหลายทั้งทางพันธุกรรมและกิจกรรมทางการเกษตร ผู้คนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การแปรรูป การค้า และการบริโภคผลผลิตเกษตรออร์แกนิกควรช่วยกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทั้งในแง่ของภูมินิเวศ สภาพบรรยากาศ นิเวศท้องถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ อากาศ และน้ำ

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

มิติต้านความเป็นธรรม มีคุณลักษณะ ดังนี้

- เกษตรออร์แกนิกควรจะต้องอยู่บนความสัมพันธ์ที่มีความเป็นธรรมระหว่างสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตความเป็นธรรมนี้รวมถึงความเท่าเทียม การเคารพ ความยุติธรรม และการมีส่วนร่วมในการปกป้องพิทักษ์โลกที่เราอาศัยอยู่ทั้งในระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง และระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ
- ในหลักการนี้ ความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิตเกษตรออร์แกนิกในทุกระดับควรมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรม ทั้งเกษตรกร คนงาน ผู้แปรรูป ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้า และผู้บริโภค ทุกคนควรได้รับโอกาสในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการรักษาอธิปไตยทางอาหารและช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน เกษตรอินทรีย์ควรมีเป้าหมายในการผลิตอาหารและผลผลิตการเกษตรอื่นๆที่เพียงพอ และมีคุณภาพที่ดี
- ในหลักการข้อนี้หมายถึงรวมถึงการปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสภาพการเลี้ยงให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการทางธรรมชาติของสัตว์ รวมทั้งดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของสัตว์อย่างเหมาะสม
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ในการผลิตและการบริโภคควรจะต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม ทั้งทางสังคมและทางนิเวศวิทยา รวมทั้งต้องมีการอนุรักษ์ปกป้องให้กับคนรุ่นหลัง ความเป็นธรรมนี้จะรวมถึงวาระบบการผลิต การจำหน่าย และการค้าผลผลิตเกษตรอินทรีย์จะต้องโปร่งใส มีความเป็นธรรม และมีการนำต้นทุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาเป็นต้นทุนการผลิตด้วย

มิติต้านการดูแลเอาใจใส่ มีคุณลักษณะ ดังนี้

- การบริหารจัดการเกษตรออร์แกนิกควรจะต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบ เพื่อปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้คนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งพิทักษ์ปกป้องสภาพแวดล้อมโดยรวมด้วย
- เกษตรออร์แกนิกเป็นระบบที่มีพลวัตและมีชีวิตในตัวเองซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรออร์แกนิกควรดำเนินการต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตในการผลิต แต่ในขณะเดียวกันจะต้องระมัดระวังอย่าให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ จะต้องมีการประเมินผลกระทบอย่างจริงจัง และแม้แต่เทคโนโลยีที่มีการใช้อยู่แล้วก็ควรจะต้องมีการทบทวนและประเมินผลกันอยู่ตลอดๆ ทั้งนี้เพราะมนุษย์ไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีพอเกี่ยวกับระบบนิเวศการเกษตรที่มีความสลับซับซ้อน ดังนั้นจึงต้องดำเนินการต่างๆ ด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่

• ในหลักการนี้ การดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ การพัฒนา และการคัดเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในเกษตรออร์แกนิก ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นใจว่าเกษตรอินทรีย์นั้นปลอดภัยและเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ประสบการณ์จากการปฏิบัติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะสมถ่ายทอดกันมากมีบทบาทในการแก้ปัญหาต่างๆได้เช่นกัน เกษตรกรและผู้ประกอบการควรมีการประเมินความเสี่ยง และเตรียมการป้องกันการนำเทคโนโลยีมาใช้ และควรปฏิเสธเทคโนโลยีที่มีความแปรปรวนมาก เช่น เทคโนโลยีพันธุวิศวกรรม การตัดสนใจเลือกเทคโนโลยีต่างๆ จะต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและระบบคุณค่าของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ที่อาจได้รับผลกระทบและจะต้องมีการปรึกษาหารืออย่างโปร่งใสและมีส่วนร่วม

2.5.1.2 การเกษตรออร์แกนิกในประเทศไทย

การเกษตรออร์แกนิกในประเทศไทยเกิดจากการผสมผสานกันจากหลายปัจจัยซึ่งอาจจำแนกได้เป็น 3 ปัจจัย (บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด, 2550) คือ

1. จากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงจากกระแสทุนนิยมและเกษตรกรรมกระแสหลัก เกษตรกรจึงแสวงหาทางเลือกใหม่ทางการเกษตร เกิดมีผู้นำในการทำเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อหลีกเลี่ยงหนี้วงจรทางการเกษตรกระแสหลักหันไปค้นหาแนวทางในการพัฒนาการเกษตรกรรมยั่งยืน

2. กระแสความตื่นตัวของผู้บริโภคในด้านสุขภาพ การบริโภคผลผลิตทางการเกษตรที่ปนเปื้อนสารเคมีก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เพิ่มอัตราการเจ็บป่วยและก่อให้เกิดโรคร้ายต่างๆมากมาย ผู้บริโภคจึงหันมาให้ความสนใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรออร์แกนิกเพื่อบริโภคในชีวิตประจำวันมากขึ้น ในการนี้ยังได้มีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานระดับประเทศในการกระจายผลผลิตเกษตรออร์แกนิกและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติที่ผลิตโดยเกษตรกรรายย่อยไปสู่ผู้บริโภคในเมืองภายใต้แนวคิดเรื่อง “ตลาดทางเลือก”

3. กระแสการดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้สารเคมีในภาคการเกษตร รวมถึงการเกษตรกรรมกระแสหลักที่เน้นปริมาณของผลผลิตได้เป็นสาเหตุหลักในการทำลายสภาพแวดล้อมและทรัพยากรดินและน้ำจนเสื่อมโทรม ตลอดจนทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ วิถีชีวิตของผู้คน วัฒนธรรม ประเพณี และจิตวิญญาณของเกษตรกรชาวไทย

สถานการณ์ด้านการผลิตเกษตรออร์แกนิกในประเทศไทยนับได้ว่ามีระบบการผลิตที่จำแนกได้เป็น 2 แนวทาง (บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด, 2550) กล่าวคือ

แนวทางแรก เป็นการผลิตรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืนหรือเกษตรออร์แกนิกโดยเกษตรกรหรือกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่ทำเกษตรแบบดั้งเดิมมาอย่างต่อเนื่องด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่น หรือ

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เกษตรกรที่เข้าสู่ระบบเคมีแล้วไม่ประสบความสำเร็จจึงตัดสินใจกลับมาทำเกษตรกรรมยั่งยืนหรือเกษตรออร์แกนิกที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และสร้างรากฐานทางสังคมให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นในชุมชนท้องถิ่นไม่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อการค้า

แนวทางที่สอง เป็นระบบการผลิตที่มุ่งเน้นเพื่อการจำหน่ายผลผลิตตามกระแสความต้องการของผู้บริโภคที่ปัจจุบันตลาดสินค้าเกษตรออร์แกนิกมีความต้องการบริโภคสูงกว่าผลผลิตที่ผลิตได้หลายเท่าตัว

2.5.2 แนวคิดนวัตกรรมทางสังคม

งานวิจัยนี้เล็งเห็นว่า วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นหนึ่งในนวัตกรรมทางสังคม เนื่องจากวิถีนี้เกิดขึ้นจากการที่กลุ่มคนในสังคมร่วมมือกันแสวงหาแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อเผชิญกับความท้าทายในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นปัญหาของสังคม

2.5.2.1 ความหมายของนวัตกรรมทางสังคม

นวัตกรรมทางสังคมเป็นวิธีการใหม่เพื่อใช้จัดการกับปัญหาสังคม มีเจตนาและวัตถุประสงค์การก่อตั้งเพื่อสังคม ทำหน้าที่เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและระดมผู้ได้รับประโยชน์ รวมถึงช่วยเปลี่ยนแปลงสภาพความสัมพันธ์ทางสังคมด้วยการปรับปรุงการเข้าถึงอำนาจและทรัพยากรของผู้ได้รับประโยชน์ โดยนวัตกรรมทางสังคมจะประกอบไปด้วย ความใหม่ การตอบสนองต่อความต้องการของสังคม การนำไปปฏิบัติ สร้างการมีส่วนร่วมและระดมผู้ได้รับประโยชน์ และเปลี่ยนแปลงสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม (TEPSIE, 2014)

ความใหม่ เป็นความใหม่ในบริบทของสังคมที่เกิดขึ้นนวัตกรรมทางสังคม โดยอาจไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นความใหม่ทั้งหมด แต่จำเป็นที่จะต้องใหม่สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการลงมือปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ

การตอบสนองต่อความต้องการของสังคม เนื่องจากนวัตกรรมทางสังคมเกิดขึ้นมาจากความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาทางสังคมในทางที่เกิดประโยชน์และเป็นผลดีต่อสังคม ทั้งยังสามารถมีบทบาทในการเชื่อมหรือทำให้ปัญหาสังคมปรากฏขึ้น ซึ่งการที่นวัตกรรมทางสังคมมุ่งสนใจไปที่ความต้องการของสังคมโดยเฉพาะเจาะจงนั้น จึงทำให้นวัตกรรมทางสังคมแตกต่างจากนวัตกรรมที่สร้างผลกระทบต่อสังคม

การนำไปปฏิบัติ นวัตกรรมทางสังคมเป็นความคิดที่ถูกนำไปปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากสิ่งประดิษฐ์ทางสังคมที่เป็นเพียงความคิดเท่านั้นแต่ยังไม่ได้รับการนำไปปฏิบัติ

สร้างการมีส่วนร่วมและระดมผู้ได้รับประโยชน์ ผู้ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการนวัตกรรมทางสังคม โดยผู้ได้รับประโยชน์อาจเป็นผู้ควบคุมดูแลเองโดยตรงหรือผ่านตัวกลาง

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หรือบุคคลอื่นที่สามารถติดต่อโดยตรง หรือมีความรู้ตรงตามหลักการต่อความต้องการของผู้ได้รับประโยชน์ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ทำให้มั่นใจได้ว่านวัตกรรมทางสังคมจะตอบสนองเป้าหมายได้อย่างตรงจุดและรวบรวมสมาชิกผู้เกี่ยวข้องให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักรู้ มีความสามารถ มีเกียรติ และมีความพึงพอใจในตัวเองในอันที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา

เปลี่ยนสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม นวัตกรรมทางสังคมปรับปรุงการเข้าถึงอำนาจและทรัพยากรของกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยเพิ่มอำนาจให้กลุ่มเป้าหมายและท้าทายความไม่เท่าเทียมในการกระจายอำนาจและทรัพยากรจากทั้งสังคม

2.5.2.2 การนิยามคำว่า “สังคม” ในนวัตกรรมทางสังคม

Stanford Social innovation review ได้ให้นิยามคำว่า “สังคม” ในนวัตกรรมทางสังคมว่าหมายถึง “คุณค่าทางสังคม” ที่ซึ่งนวัตกรรมจะเป็นไปเพื่อสังคมอย่างแท้จริงได้ก็ต่อเมื่อประโยชน์ที่ได้รับมีขึ้นเพื่อสังคมส่วนรวม ไม่ใช่เพื่อส่วนตัวของกิจการหรือผู้ลงทุน (Phills, Deiglmeier, & Miller, 2008) ขณะที่ BEPA มองว่า “คุณค่า” ดังที่ได้กล่าวมาแล้วให้ความสำคัญกับเรื่องผลกำไรน้อย แต่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อประเด็นทางสังคมด้านต่างๆ เช่น คุณภาพชีวิต ความสามัคคี และความ เป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม (Hubert, 2010)

“สังคม” ยังสามารถมองผ่าน “เลนส์แห่งความต้องการ” โดยนิยามว่านวัตกรรมทางสังคมเป็น “ความคิดใหม่” (ทั้งผลิตภัณฑ์ การบริการ และแบบจำลอง) ที่ตอบสนองความต้องการของสังคม และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมหรือความร่วมมือทางสังคมรูปแบบใหม่ อย่างต่อเนื่อง (Murray, Caulier-Grice, & Mulgan, 2010) นักเขียนบางท่านได้แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างนวัตกรรมทางสังคมกับนวัตกรรมแบบอื่นๆ ด้วยการพุ่งความสนใจไปที่ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมและกระทำเพื่อปรับปรุงสวัสดิภาพของบุคคลและชุมชน (TEPSIE, 2014)

ท้ายสุด “สังคม” อาจมองผ่านมุม “ผลกระทบต่อสังคม” โดยนวัตกรรมทางสังคมเป็นผลสำเร็จทางสังคม ที่เมื่อเปรียบเทียบกับทางออกของปัญหาสังคมเดิมที่มีอยู่แล้ว สามารถปรับปรุงทางออกของปัญหาเหล่านั้นได้ด้วย “ความใหม่” (Gillwald, 2000) อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างของนวัตกรรมที่สร้างผลกระทบต่อสังคม (เช่น เทคโนโลยีทางการสื่อสารแบบใหม่ หรือพื้นที่การสื่อสารเชิงสังคมอย่าง Facebook และ Twitter) กับนวัตกรรมทางสังคม คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เนื่องจากหากมองที่ ผลลัพธ์ ที่ได้จากทั้งนวัตกรรมที่สร้างผลกระทบต่อสังคมกับนวัตกรรมทางสังคม อาจมีความทับซ้อนกัน (Hochgerner, 2011)

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2.5.2.3 นวัตกรรมทางสังคมและการมีส่วนร่วมของสาธารณชน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการมีส่วนร่วมของสาธารณชนเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวัตกรรมทางสังคม โดยหน้าที่หลักของการมีส่วนร่วมของสาธารณชนในนวัตกรรมทางสังคม คือ 1. การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรที่เกิดจากการกระจายปัญหาไปยังกลุ่มคนจำนวนมากเพื่อค้นหาคำตอบและวิธีการในการแก้ไขปัญหา 2. การแก้ไขปัญหาพร้อมกัน และ 3. การตัดสินใจร่วมกัน

โดยงานวิจัยของ TEPSIE ค้นพบมิติที่สำคัญเพิ่มเติม 4 ประการของการมีส่วนร่วมของสาธารณชน คือ 1. การนำมาซึ่งความรู้ที่เฉพาะ เนื่องจากประชาชนแต่ละบุคคลมีความรู้ที่เฉพาะเกี่ยวกับชีวิตของตนเอง ดังนั้นในขั้นตอนเริ่มต้นของการพัฒนานวัตกรรม การมีส่วนร่วมของสาธารณชนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นต่อปัญหาที่สังคมกำลังเผชิญ 2. ความคิดที่หลากหลาย ความหลากหลายเป็นแหล่งของความคิดใหม่ๆ ซึ่งช่วยให้สามารถค้นพบวิธีการซึ่งเป็นทางออกของปัญหาที่ซับซ้อน 3. การจัดการปัญหาที่ซับซ้อน เนื่องจากปัญหาที่สังคมเผชิญมีความซับซ้อนไม่สามารถหาทางออกได้ด้วยวิธีการเดียว แต่สิ่งที่สำคัญกว่าคือการบริหารจัดการปัญหาที่ซับซ้อนเหล่านั้นมากกว่า ซึ่งการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนเหล่านั้นจำเป็นต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นจึงต้องเกิดจากความร่วมมือกัน และ 4. ความชอบธรรมของโครงการ การมีส่วนร่วมของสาธารณชนทั้งในขั้นตอนการออกแบบ การร่วมพัฒนา ร่วมกันนำไปปฏิบัติ ร่วมในกระบวนการตัดสินใจทำให้เกิดความชอบธรรมของโครงการที่เกี่ยวกับนวัตกรรมทางสังคมมากกว่า (TEPSIE, 2014)

2.5.2.4 การใช้เทคโนโลยีเพื่อนวัตกรรมทางสังคม

นวัตกรรมทางสังคมที่มีการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เทคโนโลยีดังกล่าวรวมไปถึงเครือข่ายออนไลน์ ชุมชนออนไลน์ และพื้นที่ออนไลน์ซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันและเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ จากการที่เทคโนโลยีได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ในราคาที่เข้าถึงได้ง่าย และเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังทั้งอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ออนไลน์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงอุปกรณ์ทางการสื่อสารแบบเคลื่อนที่ ทำให้เกิดวิธีการใหม่ๆ ในการขับเคลื่อนและทำให้นวัตกรรมทางสังคมเกิดขึ้นได้จริง เนื่องจากข้อจำกัดเดิมๆ ถูกทำให้ลดลง เช่น การเชื่อมต่อ ขนาดของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในนวัตกรรม ความด้อยโอกาส เป็นต้น ผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีเพื่อนวัตกรรมทางสังคมมีหลักๆ 3 ประการ คือ 1. การสนับสนุน 2. การทำให้เป็นไปได้ และ 3. การเปลี่ยนแปลง (TEPSIE, 2014)

การสนับสนุน เทคโนโลยีดิจิทัลมีส่วนสำคัญอย่างมากในการสนับสนุนนวัตกรรมทางสังคมให้สามารถทำหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นและได้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจยิ่งขึ้น ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงส่งเสริมผ่านการเชื่อมต่อที่เรียบง่ายและสะดวกสบาย

การทำให้เป็นไปได้ เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้นวัตกรรมทางสังคมรูปแบบใหม่ๆ ที่ส่งอิทธิพลแบบใหม่ๆ และสร้างโอกาสใหม่ๆ สู่สังคมผ่านการใช้พื้นที่ออนไลน์ที่แตกต่างและหลากหลาย และ การ

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / revc: 30072562 19:14:15 / seq: 27

องค์ประกอบของชุมชนออนไลน์กับความสัมพันธ์ในชุมชนออฟไลน์ ทั้งยังทำให้เกิดผลกระทบจากเครือข่ายรูปแบบใหม่ในขนาดที่ก่อให้เกิดความเป็นกลุ่ม การติดต่อสื่อสารของกลุ่มคนที่อยู่กันคนละที่ และความเชี่ยวชาญจากกลุ่มคนจากหลากหลายสาขาอาชีพ ทั้งยังสนับสนุนให้เกิดรูปแบบความร่วมมือที่ไม่รวมอยู่ที่ศูนย์กลาง และเปิดโอกาสสำหรับความคิดเห็นจากทิศทางล่างขึ้นบน

การเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งยวดต่อการปกครองและโครงสร้างในสังคม ทั้งช่วยให้เกิดองค์ประกอบของแบบจำลองทางธุรกิจและทางสังคม โดยศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลนั้นทำให้เกิดความสมดุลในทางอำนาจจากการเปิดพื้นที่ให้มีผู้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญาผ่านการเล่าเรื่องเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างยั่งยืนของวิถีชีวิตออร์แกนิก” เป็นงานวิจัยทั้งแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยสรุปเป็นกระบวนการวิจัยแบ่งตามคำถามการวิจัย ดังนี้

3.1 แนวทางการดำเนินการวิจัย

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
1) การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร?	1) การสัมภาษณ์ In-depth Interview กับคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกและ/หรือคนต้นแบบผู้ร่วมขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก รวมไปกับ 2) ทำ Textual Analysis กับเรื่องเล่าในสื่อของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก 3) โดยนำศาสตร์การตีความของปอล ริเกอร์ และแนวคิดองค์ประกอบของเรื่องเล่าและมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์	คนต้นแบบและ/หรือผู้ร่วมขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกจำนวน 13 คน 1. คุณโจน จันโต 2. คุณจรรุวรรณ สุพลไร่ ผู้ประสานงานกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) 3. คุณศิริกุล ชื่อต่อชาติ (คุณป้อม ศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผัก) 4. คุณศิริวิมล กิตะพานิชย์ ผู้บุกเบิกและผู้บริหารไร่รื่นรมย์ 5. อาจารย์กษิติศ อ้อเขียวชาญกิจ (1 หมู่บ้านจัดสรร 1 ร้านกรีน) 6. คุณวัลลภา แวน วิลเลียมส์วารด์ กรรมการผู้จัดการบริษัทอินี่เครือข่ายนวัตกรรมสากล 7. คุณวิฑูรย์ เรื่องเลิศปัญญากุล ผู้อำนวยการ Greennet 8. คุณอันส์ แวนวิลเลียมส์วารด์ School of well-being

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
		<p>9. คุณอรุษา นวราช กรรมการผู้จัดการ บริษัท สามพราน ริเวอร์ไซด์ และ เลขาธิการมูลนิธิสังคมสุขใจ</p> <p>10. คุณนคร ลิมปคุปตถาวร (ฉายา เจ้าชายผัก ศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง บ้านเจ้าชายผัก)</p> <p>11. คุณอดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์ (ผู้ทำเว็บไซต์ organicfarmthailand)</p> <p>12. คุณ Sho Oga (เจ้าของบริษัท HarmonyLife คนญี่ปุ่นที่ทำธุรกิจบนพื้นฐานเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย)</p> <p>13. คุณกัญญาภัค โคเบลท์ (ผู้สืบทอดไร่ลุงคริส)</p> <p>เรื่องเล่าในสื่อของคนต้นแบบวิถีชีวิต ออร์แกนิก ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊กของคนต้นแบบ 2. เว็บไซต์ส่วนตัวของคนต้นแบบ 3. หนังสือที่คนต้นแบบเขียน 4. บทสัมภาษณ์คนต้นแบบที่ปรากฏบนเว็บไซต์ออนไลน์

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คำถามการวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง
2. การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร?	การสัมภาษณ์ In-depth Interview กับผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก	ผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่ายเดียวกันกับคนต้นแบบที่ได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อ 1 จำนวน 29 คน
3. ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเรื่องเล่าคืออะไร?	1) หาตัวแปรจากการทำวรรณกรรมปริทัศน์และจากการสัมภาษณ์เพื่อตอบโจทย์วิจัยข้อ 1 และ 2 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาปรับแก้โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview)	กลุ่มคนต้นแบบและกลุ่มผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก
	2) การวิจัยเชิงสำรวจกับกลุ่มผู้มิวิถีชีวิตออร์แกนิก	กลุ่มผู้มิวิถีชีวิตออร์แกนิกจำนวน 406 คน

3.2 แนวทางการวิจัยประเด็นการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

คำถามการวิจัยข้อ 1. การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร? เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อนี้จึงได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ In-depth Interview กับคนต้นแบบทางสังคมที่มีวิถีชีวิตออร์แกนิก และ/หรือผู้ร่วมขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิก ร่วมไปกับการทำ Textual Analysis กับเรื่องเล่าในสื่อของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ 1.เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊กของคนต้นแบบ 2. เว็บไซต์ส่วนตัวของคนต้นแบบ 3. หนังสือที่คนต้นแบบเขียน และ 4. บทสัมภาษณ์คนต้นแบบที่ปรากฏบนเว็บไซต์ออนไลน์ โดยใช้ศาสตร์การตีความเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์ และแนวคิดองค์ประกอบของเรื่องเล่ามาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

- การสัมภาษณ์ In-depth interview

การสุ่มตัวอย่าง

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกคนต้นแบบทางสังคมที่มีวิถีชีวิตออร์แกนิกมาและ/หรือผู้ร่วมขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิก จำนวน 13 คน โดยคนต้นแบบเหล่านี้จะต้องเป็นผู้มีลักษณะ การสื่อสารแบบเชิงรุก (Active) ด้วยการแบ่งปันการเรียนรู้ของตนเองให้กับผู้อื่นผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ของตนเอง เว็บไซต์ส่วนตัว และหนังสือ เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- ใช้แบบสอบถามแบบชนิดไร้โครงสร้าง (Unstructured Interview) โดยกำหนดประเด็นและแนวคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และจากเรื่องเล่าในสื่อของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกจะนำศาสตร์การตีความของ Paul Ricouer มาปรับใช้ด้วยรูปแบบของ Lindseth and Norberg (2004) เพื่อให้ได้วิธีการที่เหมาะสมในการทำความเข้าใจข้อมูลในรูปแบบของเรื่องเล่า

ขั้นตอนการตีความประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การทำความเข้าใจตามธรรมชาติ
2. การวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง
3. การทำความเข้าใจอย่างครอบคลุม
4. การรายงานผล
5. การเข้าครอบครอง

3.3 แนวทางการวิจัยประเด็นการสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตแบบออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก

คำถามการวิจัยข้อ 2. การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นอย่างไร? เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อนี้ จึงได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ In-depth interview กับผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่าย

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่ายเดียวกับคนต้นแบบที่ได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 จำนวน 29 คน โดยผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่ายเดียวกับคนต้นแบบเหล่านี้จะต้องเป็นผู้มี

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ลักษณะการสื่อสารแบบเชิงรุก (active) ด้วยการแชร์ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร เช่น สื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) เป็นต้น และมีการร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-creation) วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถามแบบชนิดไร้โครงสร้าง (Unstructured Interview) โดยกำหนดประเด็นและแนวคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา

3.4 แนวทางการวิจัยประเด็นปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตแบบออร์แกนิก

คำถามการวิจัยข้อ 3. ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเรื่องเล่าคืออะไร? เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อนี้ จึงได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับเชิงปริมาณ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำผลจากการสัมภาษณ์คนต้นแบบและผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกและ การทำวรรณกรรมปริทัศน์มาสร้างแบบสอบถามเพื่อค้นหาปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมเชิงสาเหตุและอุปสรรคของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการหาปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคเพื่อสร้างแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกจะใช้วิธีเชิงปริมาณแบบสำรวจ (Survey Research)

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกจำนวน 406 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลทางออนไลน์ โดยลักษณะคำถามจะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปประยุกต์ใช้

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงอุปสรรคของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก

ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบด้วย

1. ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม หมายถึง ลักษณะทางจิตวิทยาที่กำหนดพฤติกรรมตามทฤษฎีการสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญา (Social Cognitive Communication Theory) ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations) และการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective-efficacy)

2. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม หมายถึง ลักษณะทางสิ่งแวดล้อมที่กำหนดพฤติกรรมตามทฤษฎีการสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญา ซึ่งประกอบไปด้วย แรงจูงใจ (Incentive) และ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation motivation)

3. ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง หมายถึง ทักษะในการบริหารจัดการตัวเองให้สามารถยับยั้งพฤติกรรมบางพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ระยะสั้นในแง่ลบ และแสดงพฤติกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว ซึ่งประกอบไปด้วย การสังเกตพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบ (Self-monitoring) ความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (Goal-setting) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการแสดงออกและวิธีพัฒนา (Feedback) การได้มาซึ่งรางวัลแก่ตัวเอง (Self-reward) การสื่อสารบอกกับตนเองก่อนและระหว่างการแสดงออกพฤติกรรมที่ซับซ้อน (Self-instruction) และการที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามในการควบคุมตนเอง (Enlistment of Social support)

4. ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ หมายถึง การหลุดออกจากศีลธรรม (Moral Disengagement) ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม ในงานวิจัยนี้ประกอบไปด้วย ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อปัจเจกบุคคล ของบริษัทเอกชน และของรัฐบาล

5. ปัจจัยด้านแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์กับผู้คนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Font et. Al, 2016) ซึ่งประกอบไปด้วย อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม และ ต่อตัวปัจเจกบุคคลในทางร่างกายหรือจิตใจ

6. ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ หมายถึง การประเมินคุณลักษณะด้านต่างๆของคนต้นแบบที่ส่งผลให้สมาชิกในเครือข่ายวิถีชีวิตออร์แกนิกเชื่อถือและรับฟังในสิ่งที่คนต้นแบบถ่ายทอด ประกอบไปด้วย ข้อคำถามที่มาจากทบทวนวรรณกรรม คือ ความเชี่ยวชาญ (Expertise) ความคู่ควรแก่การไว้วางใจ (Trustworthiness) ความน่าดึงดูด (Attractiveness) และ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ความมีพลวัตที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์ (Dynamic) และข้อคำถามที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพของงานวิจัยชิ้นนี้

7. ปัจจัยด้านเครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มคนที่ลงมือทำกิจกรรมด้วยกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเครือข่าย คือ การรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากัน และการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิง แลกเปลี่ยน ซึ่งข้อคำถามมาจากองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเครือข่ายและข้อคำถามที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพของงานวิจัยนี้

8. การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน หมายถึง การนำหลักการของเกษตรออร์แกนิก 4 ข้อมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ซึ่งประกอบไปด้วย มิติด้านสุขภาพ มิติด้านนิเวศวิทยา มิติด้านความเป็นธรรม และมิติด้านการดูแลเอาใจใส่ อย่างไรก็ตาม ในการวัดข้อคำถามการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มมิติด้านการพึ่งพาตนเองเข้าไปด้วย ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้มาจากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพ

9. อุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง สิ่งที่ขัดขวางทำให้ไม่สามารถนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยที่มาจาก การทบทวนวรรณกรรมและข้อคำถามมาจากองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเครือข่ายและข้อคำถามที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพของงานวิจัยชิ้นนี้

3.5 การตรวจสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามจะถูกนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ดังนี้

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องด้านสถานการณ์ (Current Validity) ในเบื้องต้น แล้วนำไปทำ (Focus Group Interview) กับกลุ่มผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่ายจำนวน 3 กลุ่มอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ชัดเจนและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Cronbach's Alpha กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำไว้ที่ระดับ 0.5 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามกับผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกจำนวน 40 คน

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α)	การแปลความหมายระดับความเที่ยง
มากกว่า .9	ดีมาก
มากกว่า .8	ดี
มากกว่า .7	พอใช้
มากกว่า .6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า .5	ต่ำ
น้อยกว่า หรือ เท่ากับ .5	ไม่สามารถรับได้

ตารางแสดงค่าทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	Reliability
ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม	.85
ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม	.65
ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง	.83
ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ	.58
ปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	.87
ปัจจัยความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ	.83
ปัจจัยด้านเครือข่าย	.94
การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน	.73
อุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน	.88

การตรวจสอบคุณภาพความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม พบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่ มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับดี อย่างไรก็ตาม การที่ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างพอใช้ และปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบมีเกณฑ์อยู่ในระดับต่ำนั้นไม่ได้มาจากข้อคำถามที่ไม่มีคุณภาพ แต่เป็นเพราะลักษณะการตอบคำถาม กล่าวคือ คนในสังคมไทยเห็นว่ามิใช่ข้อคำถามที่แทนตัวแปรบางตัวแปรนั้นไม่มีผลต่อการใช้ชีวิตวิถีชีวิตออร์แกนิก โดยปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม มีข้อคำถามที่ถามว่า “รายได้จากผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเป็นแรงกระตุ้นให้ใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล” ซึ่งกลุ่มตัวแทนประชากรที่ตอบคำถามเห็นว่าตัวแปรที่เป็นรายได้ไม่มีผลต่อการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก จึงทำให้มีลักษณะการตอบคำถามที่ไม่เหมือนกับตัวแปรอื่นๆ ภายใต้อัจฉริยะเดียวกัน ส่วนปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบนั้น ผู้ตอบคำถามตอบ

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ว่าการที่บุคคลไม่ได้ใช้ชีวิตีชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเป็นสิ่งที่รับได้ซึ่งสวนทางกับการตอบคำถามเมื่อบรรษัทหรือรัฐไม่มีพฤติการณ์เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบาย
  - ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะทางประชากร
  - ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยเชิงสาเหตุในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตีชีวิตออร์แกนิก
  - ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยเชิงอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตีชีวิตออร์แกนิก
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ใช้ค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) รวมทั้งใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการทำแบบจำลองเชิงสาเหตุ (Causal model) ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่าย

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บทที่ 4

การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคม ผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก

4.1.1. คุณโจน จันโต (โจน จันโต, 28 เมษายน พ.ศ. 2561) มีชื่อเสียงเรื่องการใช้ชีวิตที่พยายามพึ่งตนเองตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล สังคมวงกว้างมักจะรู้จักคุณโจนในเรื่องการสร้างบ้านดิน ปัจจุบันคุณโจนอาศัยอยู่ที่ชุมชนพันพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนที่รวบรวมกลุ่มคนที่มีแนวคิดคล้ายๆกันในเรื่องการพึ่งตนเองและพึ่งพาธรรมชาติมาอยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ในลักษณะครอบครัว พันพรรณยังเป็นสถานที่ที่คุณโจนเก็บและอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พืชผักท้องถิ่นจากทั่วประเทศเพื่อให้ความหลากหลายทางสายพันธุ์ของพืชผักยังคงอยู่ต่อไป คุณโจนเผยแพร่ประสบการณ์และวิธีคิดในเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านทางหลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นหนังสือ รายการโทรทัศน์ การรับเชิญไปบรรยาย หรือแม้กระทั่งเปิดคอร์สอบรมที่ชุมชนพันพรรณเพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามาลองใช้ชีวิตตามแนวทางพึ่งพาตนเองที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลในแบบของชาวพันพรรณ ลูกศิษย์จำนวนมากได้มาเรียนรู้วิถีคิดและแนวทางของคุณโจน แล้วนำไปประยุกต์ตามความเหมาะสมของชีวิตตน คุณโจนทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยการใช้ชีวิตให้เห็นและถ่ายทอดวิถีออร์แกนิกของตนผ่านการเปิดพื้นที่ชุมชน หนังสือ และการเป็นวิทยากรให้ความรู้ในที่ต่างๆ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของคนที่ใช้ชีวิตให้เห็นประจักษ์

4.1.2. รศ.กษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ (กษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ, 16 เมษายน พ.ศ. 2561) อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์มีความเชี่ยวชาญด้านการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี อาจารย์ทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านบทบาทของนักวิชาการและอาจารย์ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของอาจารย์และนักวิชาการ

4.1.3. คุณฮันส์ แวน วิลเลียมส์วาร์ด (Hans van Willenswaard) (ฮันส์ แวน วิลเลียมส์วาร์ด, 24 เมษายน พ.ศ. 2561) เริ่มต้นอาชีพการทำงานในสายขับเคลื่อนด้านวัฒนธรรมจากประเทศเนเธอร์แลนด์และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทสวนเงินมีมา จำกัด บริษัทนี้เป็นผู้ประกอบการสังคม ที่ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจไปพร้อมกับกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยความใส่ใจในปัญหาสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม และศักยภาพด้านในของมนุษย์ โดยใช้แนวคิดการตลาดเพื่อสังคมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ ผู้ผลิต และผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันถึงคุณค่าอย่างใหม่ในการดำเนินชีวิต โดยเริ่มต้นจากการเป็นโรงพิมพ์ที่ผลิตหนังสือด้านการพัฒนาทั้งทางสังคมและจิตวิญญาณ ต่อมาได้

เพิ่มพันธกิจขององค์กรด้วยการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายตลาดสีเขียว สำนักอิสระเพื่อศึกษาและวิจัยเรื่องความเป็นอยู่ที่ดี (School of Wellbeing Studies and Research) ปัจจุบันคุณฮันส์เป็นผู้ร่วมก่อตั้งและดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาบริษัทอินีเครือข่ายนวัตกรรมสากล โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านกิจการเพื่อสังคม คุณฮันส์ทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านบทบาทของนักขับเคลื่อนทางสังคม ทำงานด้านการขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมในเชิงนโยบายและภาคสังคม

4.1.4. คุณวัลลภา แวน วิลเลียมส์วาร์ด (วัลลภา แวน วิลเลียมส์วาร์ด, 24 เมษายน พ.ศ. 2561) มีประสบการณ์ทำงานในด้านการศึกษาทางเลือก ทั้งยังเป็นผู้คร่ำหวอดในวงการกิจการเพื่อสังคม โดยเป็นผู้บุกเบิกกิจการเพื่อสังคมรุ่นแรกของประเทศไทย ซึ่งก็คือ การจัดตั้งบริษัท สวอนเงินมีมา จำกัด และยังเป็นผู้นำให้กับนักสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อสังคม ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทอินีเครือข่ายนวัตกรรมสากล โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านกิจการเพื่อสังคม คุณวัลลภาทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านบทบาทของนักขับเคลื่อนทางสังคม ทำงานด้านการขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมในเชิงนโยบายและภาคสังคม

4.1.5. คุณศิริกุล ชื่อต่อชาติ (ศิริกุล ชื่อต่อชาติ, 21 เมษายน พ.ศ. 2561) เป็นคนเมืองที่หันมาให้ความสนใจการปลูกผัก จนขยายต่อไปถึงการทำเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างง่ายๆ ในชีวิตประจำวันไว้ใช้เอง เช่น ยาสิฟิน สบู่อายสระผม เครื่องปรุงรสอาหาร เป็นต้น นอกเหนือจากการใช้ชีวิตที่เน้นการพึ่งพาตนเองตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลแล้ว ยังเป็นวิทยากรเรื่องเกี่ยวกับการปลูกผักออร์แกนิกให้กับโครงการสวนผักคนเมือง และเปิดบ้านพักให้เป็นหนึ่งในศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง โครงการสวนผักคนเมือง โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของการดำเนินชีวิตให้เห็นเผยแพร่ความรู้สู่สังคม และเป็นหนึ่งในคนขับเคลื่อนหลักของโครงการสวนผักคนเมือง คุณศิริกุลทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตลงมือทำจริง ทำการถ่ายทอดผ่านศูนย์เรียนรู้ของตน และผ่านการเป็นนักขับเคลื่อนของโครงการสวนผักคนเมือง โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านบทบาทคนเมือง และเน้นเรื่องการประกอบอาหาร

4.1.6. คุณนคร ลิมปคุปตถาวร (นครลิมปคุปตถาวร, 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) จบการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีการเกษตร หลังจบการศึกษาได้เคยทำงานในองค์กรเพื่อการพัฒนาชนบท ด้านการเกษตรออร์แกนิกและด้านการฟื้นฟูป่าชุมชน ปัจจุบันคุณนครดำเนินชีวิตด้วยความพยายามพึ่งตนเองตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล และใช้บ้านพักย่านลาดพร้าวเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้เจ้าชายผัก ศูนย์เรียนรู้ที่เปิดอบรมให้กับผู้สนใจในเรื่องการปลูกผักในพื้นที่จำกัดและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนเมือง โดยเชื่อมโยงไปถึงความมั่นคงทางอาหาร และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องพลังชีวิตในอาหาร คุณนครทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตลงมือ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / revc: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ทำจริง ทำการถ่ายทอดผ่านศูนย์เรียนรู้ของคุณ และผ่านการเป็นนักขับเคลื่อนของโครงการสวนผักคนเมือง โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านบทบาทคนเมือง และเน้นเรื่อง การเกษตรในวิถีธรรมชาติ

4.1.7. คุณจรรุวรรณ สุพลไร่ (จรรุวรรณ สุพลไร่, 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) เคยทำงานกับมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม โดยรับหน้าที่ดูแลโครงการคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในแถบลุ่มน้ำแม่โขง คุณจรรุวรรณได้พบมิตรภาพและสร้างเครือข่ายไว้มากมายในระหว่างการทำงานที่มูลนิธิ หลังจากทำงานได้ 6 ปีจึงตัดสินใจลาออกจากงานประจำ แล้วเดินทางท่องเที่ยวคนเดียวไปใน 5 ประเทศแถบลุ่มน้ำโขงด้วยระยะเวลาประมาณ 5 เดือนเพื่อถ่ายทำสารคดีชื่อ Mekong Nomad สารคดีนี้มีจุดประสงค์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้คนในประเทศแถบลุ่มน้ำโขง ตามความเชื่อที่ว่า “ความเป็นมนุษย์ไม่มีพรมแดน” ในสารคดีได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต ความฝัน และการสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีต่อชุมชน การเดินทางในครั้งนี้คุณจรรุวรรณได้นำแรงบันดาลใจจากเพื่อนๆ และวิธีการทำเกษตรออร์แกนิกของแต่ละท้องถิ่น กลับมาประยุกต์ใช้กับภูมิสำเนาของตัวเอง ปัจจุบันคุณจรรุวรรณได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานของกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Yfarm) กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มาออกจากงานประจำแล้วเดินทางกลับภูมิลำเนา เพื่อต่อยอดการเกษตรของครอบครัว อีกทั้งยังทำฟาร์มเกษตรออร์แกนิกชื่อ Mekong Nomad Organic farm ในที่ดินของครอบครัวเพื่อเป็นพื้นที่เรียนรู้วิถียั่งยืนและเป็นแหล่งอาหารปลอดภัยให้ชุมชน คุณจรรุวรรณทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตลงมือทำจริงที่บ้านเกิด ผ่านการรวบรวมเครือข่ายทำรุ่นใหม่ในพื้นที่ใกล้เคียง และเชื่อมโยงกลุ่มคนในท้องถิ่นเพื่อวิถีชุมชน โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านบทบาทคนรุ่นใหม่ที่ตั้งใจร้อยคนในท้องถิ่นเพื่อวิถีชุมชน

4.1.8. คุณอรุช นวราช (อรุช นวราช, 14 ตุลาคม พ.ศ. 2561) พยายามสร้างความสมดุลจากการทำงาน 2 ตำแหน่ง คือ เป็นเลขาธิการมูลนิธิสังคมสุขใจ และ เป็นผู้บริหารของโรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ในตำแหน่งกรรมการผู้จัดการบริษัท สามพราน ริเวอร์ไซด์ ตำแหน่งแรกมีไว้เพื่อสร้างความคล่องตัวในการทำงานเพื่อขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกผ่านโครงการสามพรานโมเดล โดยเริ่มจากการสนับสนุนให้เกษตรกรในบริเวณรอบๆ โรงแรมได้เปลี่ยนจากเกษตรที่ใช้สารเคมีมาเป็นเกษตรออร์แกนิก จากแนวคิดที่จะสร้างวิถีชีวิตที่ปราศจากเคมีบนพื้นฐานความพอเพียงและยั่งยืน จนปัจจุบันสามพรานโมเดลได้ต่อยอดไปเป็นต้นแบบให้กับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวตามจังหวัดต่างๆ ภายใต้แนวคิด Organic Tourism ขณะที่โรงแรมสามพรานฯ ก็ดำเนินธุรกิจโดยเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย ภายใต้การอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย คุณอรุชทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการขับเคลื่อนสามพรานโมเดล จน

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

พัฒนาไปสู่การท่องเที่ยววิถีอินทรีย์เพื่อระบบอาหารยั่งยืน (Organic Tourism) โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมเพื่อพัฒนาห่วงโซ่อาหารที่ยั่งยืน

4.1.9. คุณศิริวิมล กิตะพานิชย์ (ศิริวิมล กิตะพานิชย์, 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) เป็นผู้ก่อตั้งไร่รื่นรมย์ จังหวัดเชียงราย จากความตั้งใจที่จะใช้เกษตรออร์แกนิกเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชาวบ้านที่ทำการเกษตรในหมู่บ้านโดยรอบไร่ คุณศิริวิมลเผยแพร่วิธีคิดและการทำเกษตรออร์แกนิกให้กับเกษตรกรด้วยการสอนผ่านการทำงานในไร่ กล่าวคือ ได้จ้างงานและให้การทำงานปลูกพืชผักออร์แกนิกซึมซับผ่านการทำงานจากไร่ จนเกษตรกรเห็นคุณค่าและเกิดความเชื่อว่าเกษตรออร์แกนิกสามารถทำได้จริง จึงนำกลับไปทำที่ไร่นาของตนเอง นอกจากนี้ หากเกษตรกรที่ไม่ได้มาทำงานที่ไร่หรือเกิดความสนใจในเกษตรออร์แกนิก ก็จะมีพนักงานของไร่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับหมู่บ้านคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ คุณศิริวิมลทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการลงมือทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกที่ไร่รื่นรมย์ และใช้ไร่เป็นพื้นที่สร้างการเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ชาวบ้านบริเวณรอบๆไร่ และผู้สนใจทั่วไป โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านพื้นที่ไร่รื่นรมย์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก

4.1.10. คุณกัญญาภัก โคะเบลท์ (กัญญาภัก โคะเบลท์, 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) เป็นเจ้าของบ้านไร่ลุงคริสคนปัจจุบัน แรกเริ่มบ้านไร่ลุงคริสเกิดขึ้นมาจากความรักในธรรมชาติของลุงคริสซึ่งเป็นชาวสวีเดนและแลนด์และเป็นคุณพ่อของคุณกัญญาภัก ลุงคริสซื้อที่ดินตอนที่มีแต่ความแห้งแล้งและล้อมรอบไปด้วยภูเขาหัวโล้น ด้วยความตั้งใจที่จะฟื้นฟูระบบนิเวศบริเวณที่ดินที่ซื้อและบริเวณภูเขาโดยรอบ ปัจจุบันระบบนิเวศในพื้นที่บริเวณไร่และภูเขาได้กลับมาอุดมสมบูรณ์แล้ว ไม่เพียงแต่พื้นดินและต้นไม้ หากแต่สัตว์ป่าก็ได้กลับมา คุณกัญญาภักได้ต่อยอดความตั้งใจของลุงคริสด้วยการเปิดไร่ลุงคริสให้เป็นพื้นที่เรียนรู้และกิจกรรมสำหรับครอบครัว เพื่อให้เด็กๆได้รู้จักและเรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การปลูกเมล็ดพันธุ์ความรักธรรมชาติในใจเด็กๆ ไร่ลุงคริสจึงได้จัดกิจกรรมอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เด็กๆได้มาสัมผัสและใกล้ชิดธรรมชาติ คุณกัญญาภักทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านพื้นที่ไร่ลุงคริส ด้วยการฟื้นฟูระบบนิเวศบริเวณโดยรอบไร่ และเปิดพื้นที่ไร่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครอบครัว โดยเฉพาะเด็กๆ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านพื้นที่ไร่ลุงคริสเพื่อปลูกฝังความรักในธรรมชาติให้เด็กๆ

4.1.11. คุณอดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์ (อดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์, 2 มิถุนายน พ.ศ. 2561) มีอาชีพประจำเป็นครูสอนวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่อำเภอท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ คุณอดิศักดิ์มีความสนใจเรื่องการเกษตร จึงอยากที่จะทำการเพาะปลูกด้วยเกษตรวิถีออร์แกนิกยามว่างจากการทำงานประจำ หากแต่ไม่มีเกษตรวิถีออร์แกนิกในบริเวณใกล้เคียงเลย และการหาข้อมูลเทคนิควิธีการทำเป็นไปด้วยความยากลำบาก คุณอดิศักดิ์จึงลุกขึ้นมาเรียนรู้การทำเกษตรออร์แกนิกด้วยตนเองผ่านการทดลองในไร่ และหาความรู้เพิ่มเติมจากคนที่เคยทำมาก่อนแล้ว เช่น คุณ Sho Oga

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หรือ คุณโจน จันโต เป็นต้น ที่สำคัญที่สุดนอกเหนือจากการลุกขึ้นมาเรียนรู้ด้วยตนเองท่ามกลางกลุ่มคนที่ไม่สนใจในเกษตรวิถีออร์แกนิกแล้ว คุณอดิศักดิ์ยังได้จัดทำเว็บไซต์และเพชบุ๊คเพจส่วนตัว ในชื่อ Organicfarmthailand เพื่อนำความรู้ที่ตนได้เรียนรู้จากประสบการณ์มาเผยแพร่ให้กับบุคคลที่สนใจผ่านสื่อออนไลน์ด้วย คุณอดิศักดิ์ทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการลงมือทดลองทำการเกษตรวิถีออร์แกนิก และทำการเผยแพร่ประสบการณ์และความรู้ทางออนไลน์ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมทางออนไลน์

4.1.12. คุณ Sho Oga (Sho Oga, 19 มิถุนายน พ.ศ. 2561) เป็นชาวญี่ปุ่นที่มีหัวใจรักในธรรมชาติ ลาออกจากงานประจำที่เป็นบริษัทขายเครื่องมือทางการแพทย์ เพราะเล็งเห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพก่อนการเจ็บป่วย คุณ Oga ได้ซื้อที่ดินที่จังหวัดสระบุรีเพื่อทำไร่ปลูกพืชออร์แกนิกและจัดตั้งบริษัท HarmonyLife ที่ขายผลิตภัณฑ์เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า เป็นต้น ที่ไม่ส่งผลเสียต่อระบบนิเวศ เมื่อน้ำยาเหล่านี้ชะล้างและเจือปนลงไปในสภาพแวดล้อม การดำเนินธุรกิจรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มาจากบริษัท HarmonyLife จะผลิตขึ้นมาจากฐานแนวคิดที่คำนึงถึงสุขภาพของคนกิน คนปลูกและไม่ทำร้ายระบบนิเวศ นอกจากนี้คุณ Oga ยังได้เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการทำเกษตรออร์แกนิก วิถีคิดที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติผ่านงานเขียนหนังสือและเปิดคอร์สอบรมที่ไรให้กับผู้สนใจอีกด้วย คุณ Oga ทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการทำธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเผยแพร่ความรู้ในเชิงวิถีออร์แกนิกให้ผู้สนใจทั่วไป โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักธุรกิจที่ใส่ใจในระบบนิเวศ

4.1.13. คุณวิฑูรย์ เรื่องเลิศปัญญากุล (วิฑูรย์ เรื่องเลิศปัญญากุล, 30 เมษายน พ.ศ. 2561) เป็นผู้อำนวยการ สหกรณ์กรีนเนท จำกัด (Green Net Cooperative) และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรออร์แกนิก ทำงานเกี่ยวกับการขับเคลื่อนด้านการเกษตรมาเป็นเวลายาวนาน กรีนเนทเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำหน้าที่ด้านการตลาด ในการเชื่อมประสานระหว่างเกษตรกรในเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก กลุ่มธุรกิจชุมชนและผู้บริโภค โดยเน้นส่งเสริมและเผยแพร่แนวทางเกษตรออร์แกนิกและพัฒนากระบวนการตลาดทางเลือก กรีนเนทตั้งขึ้นมาบนพื้นฐานความคิดของการเกษตรออร์แกนิก (เพื่อสิ่งแวดล้อม) และการค้าที่เป็นธรรม (เพื่อสังคมและเศรษฐกิจ) นอกจากการขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกดังที่กล่าวมาแล้ว กรีนเนทยังทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้และข่าวสารด้านเกษตรออร์แกนิกหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมให้กับผู้สนใจผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่างๆอีกด้วย คุณวิฑูรย์ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไรที่สนับสนุนเกษตรออร์แกนิกในประเทศไทย โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมด้านการเกษตรออร์แกนิก

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

4.2 ตัวตนและการใช้ชีวิตวีดิเตอร์แกนิกของคนต้นแบบ

4.2.1. ตัวตนของคนต้นแบบวิถีชีวิตวีดิเตอร์แกนิก

คนต้นแบบวิถีชีวิตวีดิเตอร์แกนิกที่ทำการศึกษามากไม่ได้เกิดมาในครอบครัวของเกษตรกร มีเพียงคุณโจน จันโตเท่านั้นที่ครอบครัวมีอาชีพทำนา แม้ว่าคนต้นแบบจะไม่ได้มีครอบครัวและการหล่อหลอมจากครอบครัวที่ทำการเกษตร แต่ก็เกิดความประทับใจและสนใจวิถีที่ดำเนินถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลจากประสบการณ์ที่เผชิญในช่วงชีวิตที่ผ่านมา เช่น คุณฮันส์ เกิดความประทับใจจากการได้ลองรับประทานขนมปังซึ่งเป็นผลผลิตจากฟาร์มไบโอดินามิกส์ (bio-dynamic farm) ชื่อ Loverendale ซึ่งขนมปังมีรสชาติที่แตกต่างและคุณภาพที่เหนือระดับกว่าขนมปังทั่วไปที่เคยได้รับประทาน จากความประทับใจ กอปรกับความตระหนักรู้ที่เกิดขึ้นในช่วงยุค 70 เกี่ยวกับผลกระทบจากสารเคมีที่เกษตรกรใส่ลงในดิน คุณฮันส์จึงได้ให้ความสนใจในวิถีทำการเกษตรที่มีมุมมองแบบองค์รวมและใส่ใจความเป็นอยู่ที่ดีของสรรพสิ่งทั้งหลายบนโลก หรือ คุณวัลลภาที่ชื่นชอบและได้รับแรงบันดาลใจจากหนังสือ เช่น การปฏิบัติด้วยฟางเส้นเดียว หรือหนังสือที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับจุลินทรีย์ที่ทำหน้าที่สร้างความสมดุลให้ห่วงโซ่ในระบบนิเวศ เป็นต้น ซึ่งได้มอบมุมมองด้านวิถีคิดแบบองค์รวมให้

เมื่อเกิดความสนใจและประทับใจในพื้นฐานวิถีคิดที่ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลแล้ว คนต้นแบบจึงได้หาแนวทางเพื่อดำเนินชีวิตตามที่เชื่อมั่น ด้วยการผสมผสานวิถีวีดิเตอร์แกนิกเข้ากับภูมิหลังของตนเอง ซึ่งแบ่งได้เป็น 1). การดำเนินชีวิตตามถิ่นที่อยู่อาศัย คือ การมีวิถีชีวิตแบบคนเมืองอาศัยอยู่ในมหานคร ซึ่งมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ใช้สอย การมีวิถีชีวิตแบบคนต่างจังหวัดที่เน้นความเป็นชุมชน 2). การผสมผสานวิถีวีดิเตอร์แกนิกในการทำงาน คือ การทำเกษตร การทำธุรกิจ และการทำงานในองค์กรไม่แสวงหากำไรที่สนับสนุนการมีวิถีชีวิตวีดิเตอร์แกนิก

4.2.1.1 การดำเนินชีวิตตามถิ่นที่อยู่อาศัยแบบคนเมืองนั้น คนต้นแบบวิถีชีวิตวีดิเตอร์แกนิกพยายามหาแนวทางการใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลบนข้อจำกัดด้านพื้นที่เพาะปลูก และพยายามพึ่งพาตัวเอง ลดการพึ่งพาจากภายนอก เช่น คุณศิริกุล คนเมืองที่ให้ความสนใจการปลูกผักไว้รับประทานเองที่บ้านย่านสุขุมวิท โดยปลูกผักในกระถางแขวนตามแนวรั้วบ้านและหาวิธีการปลูกในแบบต่างๆ เพราะมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ นอกจากการปลูกผักเพื่อการพึ่งตนเอง ยังได้ขยายต่อไปที่การทำเครื่องอุปโภคบริโภคที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง เช่น ยาสีฟัน สบู่ ยาสระผม เครื่องปรุงรสอาหาร เป็นต้น หรืออาจารย์กษิต ที่ใช้ความรู้ด้านการเกษตรจากการเป็นอาจารย์และนักวิชาการด้านการเกษตร ปลูกผักไว้รับประทานเองที่บ้าน และส่งเสริมให้คนเมืองที่ต้องการปลูกผักด้วยการเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้อำนวยความสะดวก “ผมปลูกผักไว้รับประทานเอง ผมตัดใหม่ทุกวัน ถ้าเหลือเกินการบริโภคในครัวเรือน ผมก็จะนำไปขาย นอกจากนี้ผมยังแก้ปัญหาให้คนเมือง คนเมืองมักมีปัญหาเรื่องวัสดุปลูก เวลามีคนมาถาม มาปรึกษาผมเรื่องการปลูก ผมแนะนำเทคนิควิธีแต่พวกเขาไม่

1594370591

CU -Thesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

รู้จัก เช่น กากน้ำตาล น้ำส้มควันไม้ เป็นต้น ผมก็มีเตรียมไว้จำหน่ายให้ เพื่อให้เขาพร้อมที่จะไปทดลองปลูก” เป็นต้น

4.2.1.2 คนต้นแบบที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัด มี 2 ลักษณะ คือ 1). ประเภทที่ออกแบบชุมชนที่อยู่อาศัยร่วมกัน คือ คุณโจน จันโต ผู้ร่วมออกแบบชุมชนเพื่อการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกในชื่อ ชุมชนพันพรรณ โดยชุมชนนี้ดำเนินชีวิตด้วยการปลูกพืชผักสวนครัวออร์แกนิกเพื่อไว้รับประทานเอง มีการเลี้ยงไก่เพื่อไว้เก็บไข่ เลี้ยงวัวเพื่อไว้บริโภคน้ำนม ช่วยกันลงแรงสร้างบ้านดินเพื่อไว้อยู่อาศัย มีการผลิตอุปกรณ์อย่างง่ายเพื่อลดการใช้พลังงาน มีกระบวนการจัดการขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อดูแลสุขภาพของชาวชุมชนและพึ่งพิงการรักษาโรคเบื้องต้นด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน และ 2). การเชื่อมประสานคนที่มีอุดมการณ์เดียวกันในชุมชน เช่น คุณจากรุวรรณที่ลาออกจากงานประจำในเมือง แล้วเดินทางกลับไปทำเกษตรบนที่ดินของครอบครัว ดำเนินชีวิตด้วยการปลูกพืชผักที่สามารถนำมาบริโภคได้ทั้งในฐานะอาหารและยารักษาโรค และทำหน้าที่เชื่อมประสานกลุ่มคนที่ต้องการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกซึ่งโดยมากมักเป็นคนวัยทำงาน ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักรู้ให้ชุมชนในเรื่องวิถีออร์แกนิกเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคนในอำเภอ หรือคุณศิริวิมลผู้บุกเบิกไร่ธรรมชาติในจังหวัดเชียงราย ที่ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือในการเชื่อมประสานชุมชน เป็นต้น

4.2.1.3 คนต้นแบบที่อาศัยอยู่ทั้งในเมืองและสถานที่ที่ใกล้ชิตธรรมชาติ เช่น คุณกัญญาภักดิ์ผู้สานต่อไร่ลุงคริส ที่ใช้ชีวิตวิถีคนเมืองในวันธรรมดาและเดินทางไปไร่ในวันหยุด การใช้ชีวิตที่ไร่การหาทางเพื่อได้กลับไปใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ทำการเกษตรในวิถีออร์แกนิก ส่งเสริมคนท้องถิ่นให้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกจากการทำงานที่ไร่ และใช้ไร่เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมครอบครัวเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก

4.2.1.4. การผสมผสานวิถีออร์แกนิกด้วยการทำเกษตร ซึ่งรวมคนต้นแบบทั้งที่ทำการเกษตรเพื่อเป็นอาชีพหลัก อาชีพเสริมหรืองานอดิเรก กล่าวคือ คนต้นแบบที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก คือ คุณนคร ที่แม้ว่าจะอาศัยอยู่ในเมืองแต่ได้ผสมผสานวิถีออร์แกนิกเข้าไปในการใช้ชีวิต “การปลูกผักเป็นทั้งชีวิตและงาน” (นคร) อาจารย์กชิตติศ ทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริม “ผมปลูกผักไว้รับประทานเอง สิ่งที่น่ามาใช้ในการเพาะปลูกจะต้องไม่ทำลายสุขภาพ สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ แล้วถ้าเหลือเกินการบริโภคในครัวเรือน ผมก็จะนำไปขาย” (กชิตติศ) และคุณศิริกุลที่เป็นแม่บ้านและปลูกผักเพื่อไว้รับประทานในครัวเรือน

4.2.1.5. การผสมผสานวิถีออร์แกนิกด้วยการทำธุรกิจ เช่น คุณอรุช ผู้บริหารโรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายสามพรานโมเดล ซึ่งเป็นเครือข่ายเกษตรกรวิถีออร์แกนิกที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบโรงแรม ต่อมาขยายไปสู่การสนับสนุนไปสู่ระบบธุรกิจการท่องเที่ยวให้เกิดเครือข่ายวิถีออร์แกนิกครบทั้งระบบห่วงโซ่อาหาร และคุณ Sho Oga เจ้าของธุรกิจฮาร์โมนีไลฟ์ ที่

1594370591

จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มาจากวิถีสอร์แกนิกโดยที่ตัวของผลิตภัณฑ์เองก็จะต้องไม่ทำลายความสมดุลของระบบนิเวศ

4.2.1.6. การผสมผสานวิถีสอร์แกนิกด้วยการทำงานในองค์กรไม่แสวงหากำไร เช่น คุณวัลลภา หนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทสวนเงินมีมา ที่ส่งข้อมูลวิถีสอร์แกนิกไปสู่สังคมผ่านการผลิตหนังสือ และก่อตั้งบริษัทอินทรีย์เครือข่ายนวัตกรรมสากล ที่ผลักดันให้เกิดพื้นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้วิถีสอร์แกนิกจากผู้ที่ทำงานขับเคลื่อนจากประเทศต่างๆ และคุณวิฑูรย์ผู้อำนวยการสหกรณ์กรีนเนท ที่ส่งเสริมการตลาดด้วยการเชื่อมประสานระหว่างเกษตรกรในเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก กลุ่มธุรกิจชุมชนและผู้บริโภค เผยแพร่แนวทางเกษตรออร์แกนิกและพัฒนากระบวนการตลาดทางเลือก เป็นต้น

4.2.2. แนวความคิดหรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิก

แนวคิดหลักๆที่มีอิทธิพลต่อตัวละคร มาจากทั้งในเรื่องมุมมองหรือวิถีคิด การประยุกต์แนวคิดจากนักปรัชญาหรือนักปราชญ์ ชุมชนตัวอย่างที่มีวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล แนวคิดที่เกิดขึ้นจากการริเริ่มของคนในสังคมปัจจุบัน และประสบการณ์ของตนเอง

ในเรื่องมุมมองหรือวิถีคิด เป็นการนำมุมมองแบบองค์รวม (Holistic viewpoint) การทำให้ชีวิตมีความหมายมาประยุกต์ใช้ แนวคิดที่ตั้งอยู่บนฐานความคิดของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล แนวคิดเรื่องเกษตรชีวพลวัต (Biodynamic Agriculture) เพอร์มาคัลเจอร์ (Permaculture) และแนวคิดที่ทำงานด้านการขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกที่ไม่ได้ทำเพื่อตอบโต้ภัยให้กับใคร และการเป็นผู้ขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกที่ไม่ยึดติดกับตัวตนและอัตตา

การประยุกต์แนวคิดจากนักปรัชญาหรือนักปราชญ์ เป็นการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ ๙ ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน เช่น แนวคิดของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม เทคนิค และวิธีการทำการเกษตรของคนยุคก่อน เป็นต้น การประยุกต์แนวคิดจากหนังสือปฏิวัติยุคสมัยด้วยพวงเส้นเดี่ยว แนวคิดของคุณโจน จันโต แนวคิดเชิงระบบของ Peter Senge แนวคิดของกลุ่มคนกล้าคืนถิ่น แนวความคิดของคุณ Sho Oga (นักธุรกิจชาวญี่ปุ่นที่ทำธุรกิจบนพื้นฐานแนวคิดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)

ชุมชนตัวอย่างที่มีวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นการนำวิถีชีวิตและการปรับตัวในการอาศัยอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลมาประยุกต์ใช้ เช่น วิธีการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและอนุรักษ์ธรรมชาติของชาวปกากะญอ บ้านหินลาดโน เป็นต้น

แนวคิดที่เกิดขึ้นจากการริเริ่มของคนในสังคมปัจจุบัน เป็นการนำแนวคิดดีๆที่มีอยู่ในสังคม เช่น การแยกขยะของโรงเรียนทอสี เป็นต้น และแรงบันดาลใจจากนักขับเคลื่อนรุ่นใหม่เพื่อวิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นต้น มาประยุกต์ใช้กับตัวเอง

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ประสบการณ์ของตนเอง เป็นการนำสิ่งที่ตนเรียนรู้และสั่งสมมาผ่านการลงมือทำหรือจากการอ่านหนังสือมาปรับประยุกต์ใช้

จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อคนต้นแบบตั้งอยู่บนพื้นฐานการมองโลกแบบองค์รวม เป็นแนวคิดที่แสดงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ทั้งยังมีลักษณะเป็นองค์ความรู้พื้นฐาน

4.2.3. จุดมุ่งหมายของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก

คนต้นแบบมีจุดมุ่งหมายในการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ เพื่อตัวเอง เพื่อสังคม เพื่อระบบนิเวศโดยรวม และการกระทำที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน

4.2.3.1. การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง

สามารถไล่เรียงมาตั้งแต่สิ่งที่เป็นามธรรม คือ 1. จิตใจ และระดับต่อมาเป็ระดับที่สะท้อนออกมาให้เห็นเป็รูปธรรมได้ชัดเจนขึ้น คือ 2. การกระทำ

4.2.3.1.1. จิตใจ

เกิดจากการที่วิถีนี้นำมาซึ่งการยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น เป็นการทำให้ชีวิตมีความหมาย ทำให้เกิดความกล้าหาญที่จะเผชิญหน้ากับความกลัว ทำให้เกิดความเข้าใจในความพอเพียงได้ดีขึ้น และทำให้มีความสุข

- การยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น

“สิ่งที่ผมทำอยู่ เป็นเรื่องของจิตวิญญาณ เป็นแก่นของตัวเรา เราปลูกต้นไม้แล้วเห็นเป็นต้นไม้ ไม่ใช่เห็นต้นไม้เป็นตัวเงิน เราดูแลสวน สวนดูแลเรา” คุณนคร

- การทำให้ชีวิตมีความหมาย

“ต้องการพัฒนาให้เกิดพลวัตทางธรรมชาติ ทำชีวิตให้มีความหมาย” คุณฮันส์

- ทำให้เกิดความกล้าหาญที่จะเผชิญหน้ากับความกลัว

“กล้าเผชิญกับความกลัว เรียนรู้ว่าความกลัวเป็สิ่งที่เราสร้างขึ้นเอง ตอนแรกเกิดความกลัวว่า จะไม่สามารถใช้ชีวิตในแนวทางนี้ได้” คุณศิริวิมล

- ทำให้เกิดความเข้าใจในความพอเพียงได้ดีขึ้น

“เหมือนกับว่าเราได้เข้ามาในวิถีชีวิตแบบนี้แล้ว เราอยากจะทำตัวเองมากขึ้น รู้จักพอมากขึ้น แต่ก่อนช่วงมาปลูกผักใหม่ๆ เรายังไม่รู้จักรักค่าว่าพอเลยนะ แต่เมื่อได้เข้ามาเรื่อยๆ สังคมและสิ่งแวดล้อมมันสอนเราไปเอง” (www.manager.com, 17 ธันวาคม 2558) คุณศิริกุล

- ทำให้มีความสุข

“การที่ผมได้ใช้ชีวิตในวิถีนี้ผมมีความสุขกาย ซึ่งหมายรวมไปถึงสุขใจ” อ.กษิตศ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“สิ่งที่ได้รับจริงๆ คือ ความสุขค่ะ ผลพลอยได้ชัดๆเลย คือ ทางด้านจิตใจ เราได้เยอะมาก เราใจเย็น ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นได้ดีขึ้นมาก ทำให้เรารู้สึกว่าเราไม่อยากได้อะไรมาก ” (www.manager.com, 17 ธันวาคม 2558) คุณศิริกุล

“ต้องการพัก จากความวุ่นวายในเมือง การทำงานประจำ ” คุณจรรุวรรณ

4.2.3.1.2. การกระทำ

เช่น ผ่านการใช้ชีวิต โดยเป็นการใช้ชีวิตที่ปล่อยไปตามธรรมชาติ สอดคล้องไปกับธรรมชาติ รอบตัว ไม่ฝืนธรรมชาติเพื่อทำตามความต้องการของตัวเอง การได้ใช้ชีวิตและมีที่พักอาศัยที่ใกล้ชิดธรรมชาติ การได้ใช้ชีวิตที่ไม่สร้างปัญหาและก่อให้เกิดผลกระทบกับสังคมหรือสิ่งแวดล้อม ได้ทำสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันจะนำมาซึ่งการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล การรักษาความสมดุลในชีวิตและการทำงานเพื่อพร้อมเผชิญความไม่แน่นอน และการมีสุขภาพที่ดี

- การใช้ชีวิตที่สอดคล้องไปกับธรรมชาติ

“แค่อยากใช้ชีวิตไหลไปตามธรรมชาติ ไม่กระทำให้สิ่งที่ฝืนไปจากธรรมชาติ” คุณโจน จันได

“อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ ให้มนุษย์เราเป็นคนปรับเข้าหาธรรมชาติไม่ใช่ให้ธรรมชาติเป็นผู้ปรับตัวเข้าหามนุษย์ ฟังพาวาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งระหว่างคนกับคน และระหว่างคนกับธรรมชาติ ” คุณศิริวิมล

- การได้ใช้ชีวิตและมีที่พักอาศัยที่ใกล้ชิดธรรมชาติ

“ต้องการกลับมาอยู่กับธรรมชาติ” คุณจรรุวรรณ

“อยากใช้ชีวิตในบั้นปลายอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติให้มากที่สุด” คุณกัญญาภัค

“บั้นปลายอยากอยู่กับธรรมชาติ” คุณอดิศักดิ์

- การได้ใช้ชีวิตที่ไม่สร้างปัญหาและก่อให้เกิดผลกระทบกับสังคมหรือสิ่งแวดล้อม

“ได้ใช้ชีวิตที่ไม่สร้างปัญหาให้คนอื่นและสิ่งแวดล้อม” คุณวิฑูรย์

- ได้ทำสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

“ผมต้องการส่งสุขภาพดีไปยังผู้คน ทำให้ผมมีแรงผลักดันที่จะทำเพื่อผู้คนและสิ่งแวดล้อม เพราะ เป้าหมายที่ทำเพื่อผู้อื่น มันยิ่งใหญ่กว่าการทำเพื่อตัวเองเสมอครับ ” (www.organicfarmthailand.com, 9 พฤศจิกายน 2559) คุณอดิศักดิ์

- การรักษาความสมดุลในชีวิตและการทำงานเพื่อพร้อมเผชิญความไม่แน่นอน

“มีความสมดุลทางร่างกายและการทำงาน มีเป้าหมายที่จะรักษาสมดุลของชีวิตอย่างเตรียมพร้อมกับความไม่แน่นอน บางครั้งอาจเจออะไรที่ไม่มีคำตอบ แต่ต้องหมั่นเตือนตัวเองว่าตอนนี้อาจทำได้เพียงเท่านี้ แต่ในวันหนึ่งหนทางในการแก้ปัญหาอาจจะมาเอง อย่ากดดันและอย่าหนี

อารมณ์ความรู้สึก พยายามรักษาความสมดุลทางอารมณ์ มีศรัทธาและเชื่อมั่นว่าอุปสรรคจะผ่านพ้น”
คุณอรุช

- การมีสุขภาพที่ดี

“ผมทำเพราะเรื่องสุขภาพ ผมไม่กล้าไปซื้อผักตลาดกิน กินของที่เรากลุกนี้แหละ ยิ่งเห็นผล
การสู่มตรวจยิ่งกลัวใหญ่เลย ผมไม่รู้ว่าคุณปลุกใส่อะไรลงไปบ้าง ลองดูจากที่เขาสู่มตรวจดูสิ” อ.กษิตติศ

“การปลุกพืชผัก เป็นกิจกรรมที่ไม่เครียด ได้ออกกำลังกาย ทำแล้วสุขภาพดี” อ.กษิตติศ

“ส่วนทางด้านสุขภาพร่างกายเราก็ได้อยู่แล้ว เพราะว่าเราได้กินผักปลอดสารที่ปลูกเอง เรา
มั่นใจว่าไม่มีสารพิษจริงๆ เราได้เดิน ได้รดน้ำ ดูแลผัก เหมือนได้ออกกำลังกายไปในตัว”
(www.manager.com, 17 ธันวาคม 2558) คุณศิริกุล

“อยากทิ้งสิ่งที่ดีๆ ในสังคม จึงได้เผยแพร่สิ่งที่รู้ไปสู่คนอื่น ส่งสุขภาพที่ดีให้คนอื่น ทำให้
ทั้งตัวเองและผู้อื่นได้รับแต่สิ่งที่ดีๆ ในชีวิต” คุณอดิศักดิ์

4.2.3.2 จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

แบ่งได้เป็น 1. การทำให้สังคมที่เป็นอยู่ดีขึ้น และ 2. เรื่องการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก

4.2.3.2.1. การทำให้สังคมที่เป็นอยู่ดีขึ้น

คือ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคม การรื้อฟื้นลักษณะความสัมพันธ์ของ
สังคมไทยในอดีตในเรื่องความช่วยเหลือเกื้อกูล ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การตระหนักรู้และพัฒนาเทคนิค
และวิธีการเพื่อจัดการกับปัญหาที่สังคมกำลังเผชิญ เช่น การลดขยะ เป็นต้น การใช้เกษตรวิถีออร์แกนิก
เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีความสุข

- การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคม

“สังคมมีความสุข คนในเครือข่ายก็มีความสุข ความสุขนั้นเกิดมาจากสังคมที่มีการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดมิตร คุยสนุก เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใจมันมีให้แก่กัน ไม่มีความลับต่อ
กัน มีความเมตตาต่อกัน อยากให้คนอื่นทำแล้วได้ผลดีกับตัว” อ.กษิตติศ

“เป้าหมายสุดท้าย คือ เพื่อประโยชน์ต่อสังคม วิถีออร์แกนิกเป็นประโยชน์ต่อสังคม การ
รวมกลุ่มกันก็เพื่อนี้แหละ ผมอยากให้สังคมได้ประโยชน์ด้วย” อ.กษิตติศ

“ในขณะที่การทำเพื่อผู้อื่นนั้น จะให้ความสำคัญกับเรื่องความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ในที่นี้
เกิดจากการมีมิตรภาพทั้งทางธุรกิจและทางความรู้สึก มิตรภาพดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของการ
สนับสนุนและมอบแรงบันดาลใจให้แก่กัน ช่วยกันสร้างแนวทางที่เป็นมิตรต่อระบบนิเวศและเดินไป
ด้วยกัน จนพัฒนาไปเป็นกลุ่มก้อนแห่งกัลยาณมิตร” คุณวัลลภา

- การรื้อฟื้นลักษณะความสัมพันธ์ของสังคมไทยในอดีต

“อยากได้สังคมที่จริงจัง ยิ้มให้กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันกลับคืนมา ซึ่งวิถีสอร์แกนิกนี้น่าจะนำพาจิตวิญญาณของบรรพบุรุษกลับมา” คุณกัญญาภัค

- การตระหนักรู้และพัฒนาเทคนิคและวิธีการเพื่อจัดการกับปัญหาที่สังคมกำลังเผชิญ

“อีกอย่างการปลูกผักของป่าช่วยลดขยะไปในตัวนะ เพราะการปรุงดินของเราหลักๆ เราจะเอาจากขยะจากที่เราทำกับข้าว อย่างเศษผักต่างๆ มาทำเป็นดินที่ปรุง ขยะในบ้านจะน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเหลือแต่ขยะแห้งเท่านั้นค่ะ” (www.manager.com, 17 ธันวาคม 2558) คุณศิริกุล

- การใช้เกษตรวิถีสอร์แกนิกเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน

“อยากให้สังคมดีขึ้นในทุกด้าน โดยมีเกษตรวิถีสอร์แกนิกเป็นเครื่องมือ ทำเกษตรออร์แกนิกโดยที่ชาวบ้านต้องไม่เดือดร้อน เน้นให้ชาวบ้านมีความสุข” คุณจากรุวรรณ

“พัฒนาชุมชน ด้วยการเกษตร และมีไร่เป็นหนึ่งในเครื่องมือ” คุณศิริวิมล

“ดำเนินการด้วยออร์แกนิกจากหัวใจ คือ ชุมชนดูแลเรา ขณะเดียวกันเราก็เข้าใจชุมชน” คุณศิริวิมล

“ความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสำคัญมากให้ชาวบ้านเห็นแล้วทำตาม” คุณศิริวิมล

4.2.3.2.2. เรื่องการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก

คือ การทำงานด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประเด็น “การมีวิถีชีวิตออร์แกนิก” แพร่หลายในสังคม ทำให้คนในสังคมหันมาให้ความสนใจและตระหนักรู้ในวิถีนี้ รวมถึงเพิ่มจำนวนผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคม

“ทำหน้าที่ให้ไกลกว่าการเป็นเพียงผู้บริโภค แต่ไปให้ถึงการเป็นหนึ่งในผู้ขับเคลื่อน หรือเป็นผู้นำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในวิถีการพัฒนาอย่างยั่งยืน” คุณฮันส์

“วันนี้ไม่ได้อยากทำแค่ไร่เกษตรออร์แกนิกอีกต่อไปแล้ว ไร่เกษตรออร์แกนิกเป็นแค่ทางผ่าน แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือการสร้างให้ที่นี่เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นเหมือน Sustainable Living Learning Centre เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถสัมผัสชีวิตจริงได้ สร้างประสบการณ์จริงที่ใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติใน การที่เราจะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน ” (https://porlaewdeethecreator.com,) คุณศิริวิมล

“อยากให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและมาใช้ชีวิตในวิถีออร์แกนิกกันจำนวนเยอะๆ” คุณ Sho Oga

“การได้ทำงานที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้ใช้ชีวิตที่ทำให้คนในสังคมตระหนักรู้และเปลี่ยนด้วย” คุณวิฑูรย์

4.2.3.3. จุดมุ่งหมายเพื่อระบบนิเวศโดยรวม

เป็นการกระทำเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีแบบองค์รวมของสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตในระบบนิเวศ รวมถึงการปรับวิถีคิดที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

“ช่วยกันสร้างแนวทางที่เป็นมิตรต่อระบบนิเวศและเดินไปด้วยกัน” คุณวัลลภา

“การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตนเองนั้น มุ่งเน้นไปที่เรื่องของความเป็นอยู่ที่ดีอย่างองค์รวม (well-being) และเรื่องความรู้สึกปลอดภัยที่เกิดจากการได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อร่างกายมนุษย์ ซึ่งรวมไปถึงการได้รับอาหารที่ปลอดภัยเข้าสู่ร่างกายอีกด้วย” คุณวัลลภา

4.2.3.4. การกระทำที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน

คือ การรวมเอาทั้ง 3 ประเภทแรกทั้งจุดมุ่งหมายเพื่อตัวเอง เพื่อสังคม และเพื่อระบบนิเวศ เข้าไว้ด้วยกันแล้วมองไปที่อนาคต เพื่อเป็นการปลูกฝังแนวคิดของวิถีชีวิตออร์แกนิกเข้าไปในหัวใจให้กับมนุษย์ เพื่อให้เกิดความรักและความเข้าใจธรรมชาติ รวมถึงการแสวงหาหนทางใหม่เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล

“อยากให้สังคมดีขึ้นในทุกด้าน โดยสุดท้ายสังคมมุ่งไปสู่ความยั่งยืน” คุณจาวรรรณ

“ปลูกหัวใจออร์แกนิก เพื่อให้คนกลับมาหาธรรมชาติ เข้าใจระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความยั่งยืน” คุณศิริวิมล

“การดำเนินชีวิตในวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการแสวงหาหนทางใหม่ในการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติรอบตัว เป็นเรื่องในระดับจิตวิญญาณ สิ่งที่ทำจึงหล่อเลี้ยงจิตวิญญาณบนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างกันในระบบนิเวศ” คุณนคร

4.2.4. ประโยชน์ของ “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

ประโยชน์ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกในมุมมองคนต้นแบบมีหลากหลาย เริ่มตั้งแต่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อบุคคลไปจนถึงระดับประเทศ **ในระดับตัวบุคคล** เริ่มต้นจากการที่ผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกจะมีสุขภาพที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ต้องตกเป็นทาสของระบบเพราะสามารถนำวิธีการพึ่งพาตนเองมาประยุกต์ใช้ (การพึ่งพาตนเองช่วยลดการพึ่งพาจากภายนอกทั้งในเรื่องการใช้ชีวิต การลดค่าใช้จ่ายทั้งในเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย) และการดำเนินชีวิตในวิถีนี้จะทำให้ผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกได้ปรับให้มีวิถีคิดและมุมมองแบบองค์รวมที่ทุกอย่างเชื่อมโยงกันเป็นระบบเดียว **ในระดับสิ่งแวดล้อม** วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการดำเนินวิถีชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความสมดุล ความใส่ใจต่อธรรมชาติรอบตัว และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การมีพฤติกรรมและวิถีคิดเช่นนี้ทำให้ระบบนิเวศรอบตัวฟื้นตัวและดีขึ้น ขณะเดียวกันเมื่อนำวิถีคิดในลักษณะ นี้ไปใช้กับการทำธุรกิจ ทำให้เกิดกระบวนการผลิต

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ของภาคอุตสาหกรรมที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม **ในระดับสังคม** วิถีชีวิตออร์แกนิก เมื่ออยู่ในกลุ่มผู้ผลิตก็จะทำให้เกิดอาหารปลอดภัยเข้าสู่สังคม ทำให้เกิดสังคมอุดมปัญญาเรื่องการเพาะปลูกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่สอดคล้องกับธรรมชาติ เกิดความเป็นธรรมในสังคม และการถ่ายทอดเรื่องการเกษตรในวิถีนี้ทำให้เยาวชนเข้าใจธรรมชาติรอบตัวมากขึ้น โดยการดึงให้เยาวชนหันมาให้ความสนใจกับการเกษตรเป็นการช่วยลดปัญหาสังคมจากการนำเวลาว่างมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้วิถีออร์แกนิกยังช่วยเรื่องความสัมพันธ์ของคนในชุมชน โดยเป็นจุดร่วมของความสนใจและดึงคนในชุมชนให้เข้ามาทำกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการมีชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล **ในระดับประเทศ** วิถีชีวิตออร์แกนิก สามารถดึงศักยภาพในภาคเกษตรกรรมของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ เป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงการบูรณาการวิถีชีวิตออร์แกนิกเข้าสู่ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมด้วยการนำเอาประสบการณ์วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นจุดขาย

4.2.4.1. ในระดับตัวบุคคล

ประโยชน์ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกต่อตัวบุคคล เช่น

“ไม่ต้องตกเป็นทาสของระบบเพราะตนเองสามารถเป็นผู้กำหนดชีวิตตัวเองได้จากวิถีการพึ่งพาตนเอง ในขณะเดียวกันระบบนิเวศรอบตัวก็ค่อยๆดีขึ้นตามไปด้วยเพราะวิถีนี้พึ่งพาและใส่ใจต่อธรรมชาติรอบตัว” คุณโจน

“องค์ความรู้ในเรื่องวิถีออร์แกนิกสามารถนำมาเป็นความรู้พื้นฐานในการทำการเกษตร ซึ่งทำให้ผู้คนสามารถมองทุกอย่างเป็นองค์รวม โดยสามารถมองรวมไปไกลถึงเรื่องจักรวาลวิทยา มาจนถึงการทำความเข้าใจในธรรมชาติ เช่น เรื่องฤดูกาล เป็นต้น” คุณฮันส์

“เป็นการกระทำที่ทำให้ตนเองมีสุขภาพดี” คุณศิริกุล

“ช่วยขัดเกลาจิตใจคนที่เข้ามาใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเรื่องความโลภ ที่มีแต่ความอยากโดยไม่คำนึงถึงว่าได้ทำร้ายสิ่งแวดล้อมไปมากขนาดไหน” คุณ Sho Oga

“วิถีชีวิตออร์แกนิกช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมทั้งคนปลูก และคนกินให้ดียิ่งขึ้น” คุณวัลลภา

“ผมถ่ายทอดวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อให้คนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในทุกๆด้าน ทั้งด้านการดำเนินชีวิต อาหาร ที่อยู่อาศัย ลดค่าใช้จ่าย รู้จักความพอเพียง ตามแนวคิดเกษตรยั่งยืน การพึ่งพาตนเองตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงยั่งยืน” คุณนคร

4.2.4.2. ในระดับสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกต่อสิ่งแวดล้อม เช่น

1594370591

“การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกจะทำให้ระบบนิเวศรอบตัวก็ค่อยๆดีขึ้น เพราะวิถีนี้พึ่งพาและใส่ใจต่อธรรมชาติรอบตัว” คุณโจน

“วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการสร้างวิถีแห่งทางเลือกรูปแบบใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเรื่องความสมดุล” คุณนคร

“วิถีชีวิตออร์แกนิกช่วยเรื่องการฟื้นฟูระบบนิเวศ” คุณ Sho Oga

“ธุรกิจของเรามีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม” คุณ Sho Oga

4.2.4.3. ในระดับสังคม

ประโยชน์ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกต่อสังคม เช่น

“วิถีชีวิตออร์แกนิกจะทำให้คนในสังคมมีสุขภาพที่ดีขึ้น” คุณโจน

“ผมคิดว่าถ้าเอาเรื่องการเกษตร การปลูกมาสอนเยาวชน ถ้าสอนให้เด็กปลูกผัก โดยสอนแบบบูรณาการ สอนให้รู้เรื่องน้ำ เรื่องการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย สอนให้รู้จักการปลูกพืชคู่กับเลี้ยงสัตว์ จะทำให้เด็กสนุก เพลิดเพลิน เด็กจะเอาเวลามาใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่เอาเวลาไปยุ่งกับสิ่งมอมเมา ลดปัญหาสังคมได้อีกทาง” อ.กษิต

“วิถีชีวิตออร์แกนิกช่วยให้เกิดความเป็นธรรมทางสังคม โดยเฉพาะกับกลุ่มเกษตรกร ช่วยให้เกิดสังคมอุดมปัญญาในเรื่องการเพาะปลูก และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมทั้งคนปลูก และคนกินให้ดียิ่งขึ้น” คุณวัลลภา

“ช่วยเชื่อมเพื่อนในชุมชน รวมกลุ่มกัน ทำความรู้จักกัน ทำงานร่วมกัน” คุณจารุวรรณ

“จัดกิจกรรมค่าย ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ของฟาร์ม ด้วยกิจกรรม Open Farm เป็นการใช้พื้นที่ดึงคนในชุมชนให้มารู้จักกัน ซึ่งเป็นคนจากหลากหลายกลุ่มอายุ ทำให้เกิดความเข้าใจในระหว่างคนที่มาจากต่างรุ่นอายุกัน ก่อให้เกิดเป็นชุมชนย่อยๆที่ทำให้คนในชุมชนมีความเข้าใจเรื่องออร์แกนิกมากยิ่งขึ้น และทำให้เกิดการสื่อสารกันมากขึ้น” คุณจารุวรรณ

“เรื่องอาหารการกินที่ปลอดภัยต่อคนในสังคม” คุณ Sho Oga

4.2.4.4. ในระดับประเทศ

ประโยชน์ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกในระดับประเทศ เช่น

“ประเทศของเราพัฒนาในทิศทางที่เราพยายามจะเป็นคนอื่น ในขณะที่ศักยภาพที่โดดเด่นของเรา คือ เรื่องการเกษตรและอาหาร ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยสามารถที่จะเป็นมหาอำนาจด้านอาหารได้ สามารถที่จะส่งเสริมศักยภาพด้านการแปรรูป เพื่อยกระดับอาหาร โดยที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เกษตรกรไม่เป็นหนี้ โดยเป้าหมายการพัฒนาประเทศ อยู่ที่ความสมดุล สังคมเกื้อกูลกัน

1594370591

เชื่อมโยงกันจากทุกภาคส่วน เศรษฐกิจก็ดีขึ้นได้ มีอาหารที่ดี ปลอดภัย ในส่วนของเราเอง ก็ขับเคลื่อน organic tourism เป็นรูปแบบที่คนมาเที่ยว เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิก เป็นต้นแบบของการสร้างความเปลี่ยนแปลง ” คุณอรุช

4.2.5. สถานการณ์ “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ในสังคมไทย

คนต้นแบบมองสถานการณ์ “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ในหลายมุมมอง ประกอบไปด้วย มุมมองเกี่ยวกับการเติบโตในสังคมไทย การสนับสนุนจากภาครัฐ การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานวิถีคิดของวิถีชีวิตออร์แกนิก การเกษตรวิถีออร์แกนิก เกษตรกรที่ทำการเกษตรในวิถีออร์แกนิก และกลุ่มคนที่ให้ความสนใจในวิถีชีวิตออร์แกนิก

4.2.5.1. มุมมองเกี่ยวกับการเติบโตในสังคมไทย

คนต้นแบบส่วนใหญ่มองว่า ขณะนี้มีคนในสังคมหันมาให้ความสนใจวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลมากยิ่งขึ้น แต่ความแตกต่างอยู่ที่บางท่านเห็นว่าแม้จำนวนผู้สนใจจะเพิ่มมากขึ้นแต่ก็ยังอยู่ในจุดเริ่มต้นเพราะคนในสังคมยังต้องใช้เวลาเรียนรู้อีกมาก แต่ก็มี การเติบโตในอัตราที่เร็ว บางท่านเห็นว่ากำลังเติบโตขึ้นเรื่อยๆ คนสนใจที่จะดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้เพิ่มมากขึ้นในทุกวัน แต่ก็ยังไม่สามารถไปได้ถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างทางสังคม บางท่านเห็นว่ามีความตื่นตัวเกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นความตื่นตัวในลักษณะของกระแสสังคมที่ฉาบฉวย ไม่ได้เกิดความเข้าใจในแนวทางอย่างถ่องแท้ ทำให้เกิดความต้องการเทียม

“วิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมไทยยังอยู่ในจุดเริ่มต้น แต่มีการเติบโตในอัตราที่ค่อนข้างเร็ว มีผู้คนในสังคมเดินออกจากระบบเศรษฐกิจกระแสหลักหันกลับมาใช้วิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับธรรมชาติมากขึ้น” คุณโจน

“สถานการณ์ตอนนี้ คือ โตขึ้น แต่ไม่ถึงโครงสร้างที่ขยายขยาย โครงสร้างไม่เปิดโอกาสให้โต ” คุณนคร

“เกษตรออร์แกนิกในไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง” คุณวิฑูรย์

“ภาคเอกชนที่มีการสนับสนุนและการรับรองแบบมีส่วนร่วมที่ทำเกษตรออร์แกนิก (PGS) ก็มีการขยายตัว” คุณวิฑูรย์

4.2.5.2. การสนับสนุนจากภาครัฐ

คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกบางท่านมองว่า วิถีออร์แกนิกขึ้นอยู่กับรัฐบาล บางรัฐบาลให้การสนับสนุนก็จะพัฒนาเร็ว ขณะที่บางรัฐบาลแม้จะให้ความสำคัญ แต่ก็ไม่มากพอที่จะส่งเสริมให้เป็น

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

วาระแห่งชาติ หรือไม่เชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะทำการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และยังมีความสับสนกับทิศทางนโยบายขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐก็ไม่มีการทำงานสนับสนุนเชิงระบบ ยิ่งไปกว่านั้นเจ้าหน้าที่รัฐมักจะดำเนินงานตามที่ได้รับคำสั่ง โดยไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่จากพื้นฐานความเข้าใจอย่างแท้จริงในแนวทางนี้ อย่างไรก็ตาม

“ขึ้นอยู่กับรัฐบาล บางรัฐบาลไม่ค่อยสนับสนุน แต่รัฐบาลนี้มีนโยบายสนับสนุนการปลูกแบบออร์แกนิกเป็นรูปเป็นร่างมากกว่าที่ผ่านมา” อ.กษิติศ

“ในด้านนโยบาย บางประเทศที่เขาสนับสนุนอย่างจริงจังจะมีการให้เงินอุดหนุนเกษตรกรในช่วงปีแรกที่มีการปลูก เพราะปีแรกๆผลผลิตจะเสียหายมาก” อ.กษิติศ

“รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวาระแห่งชาติที่เกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรออร์แกนิก” คุณวัลลภา

“รัฐบาลไม่มีความจริงใจให้การกำหนดวาระเกษตรออร์แกนิกของประเทศ” คุณวัลลภา

“รัฐบาลและสื่อมวลชนควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง” คุณศิริกุล

“ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หรือกลุ่มคนที่ทำงานในส่วนท้องถิ่น และส่วนภูมิภาคทำงานด้านเกษตรออร์แกนิกในลักษณะตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ไม่ได้ทำจากความเข้าใจที่แท้จริง และไม่ได้มาจากความรู้สึกระเบิดจากข้างใน” คุณจารุวรรณ

“ปัจจุบันรู้สึกว่ามีนโยบายที่ช่วยและเน้นเปิดพื้นที่ เช่น ทำให้เศรษฐกิจชุมชนได้มีรายได้หมุนเวียน” คุณจารุวรรณ

“หากมองเชิงนโยบาย ทุกหน่วยงานเห็นด้วยกับเรื่องเกษตรออร์แกนิก แต่ยังไม่แน่ชัดในเรื่องของทิศทาง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่อยากเกิดขึ้น คือ การเปลี่ยนระบบการผลิต การเชื่อมโยง และการเชื่อมกัน” คุณวิฑูรย์

“ควรต้องเปลี่ยนคนที่ทำงานส่งเสริมด้านเกษตรออร์แกนิก ต้องสร้างกองทัพนักส่งเสริมเกษตรออร์แกนิกที่สามารถมองเห็นเงื่อนไขความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ต้องรู้จักชาวบ้าน บริบทของพื้นที่ที่ผ่านมาเป็นโครงการในรูปแบบเดียวกันหมด ซึ่งไม่ยั่งยืนในระยะยาว (www.citizenthaipbs.net, 9 ธันวาคม 2561)” คุณวิฑูรย์

“นโยบายและมาตรการของรัฐเข้าไปอุดหนุนการทำเกษตรออร์แกนิกโดยตรง แต่ยังไม่มั่นใจเรื่องความต่อเนื่องของโครงการ (www.citizenthaipbs.net, 9 ธันวาคม 2561)” คุณวิฑูรย์

4.2.5.3. การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานวิถีชีวิตของวิถีชีวิตออร์แกนิก

คนต้นแบบมองว่าแนวทางนี้ประยุกต์มาจากหลายศาสตร์ มีนักปรัชญาจำนวนมาก ทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจ ขณะที่คนในสังคมก็ยังขาดความเข้าใจว่าออร์แกนิกคืออะไร เอาปัจจัยที่เรื่อง

1594370591

CU_ITHesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

ของความสวยงามของผลผลิตทางการเกษตรมาตัดสินผลผลิตออร์แกนิกที่ไม่ได้ให้คุณค่าแก่รูปลักษณ์ ความสวยงาม แต่เน้นที่ความปลอดภัยและการได้มาซึ่งเป็นกระบวนการที่พยายามให้ปลอดภัยต่อทุกชีวิตในระบบนิเวศให้มากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นความสนใจในผลผลิตออร์แกนิกบางส่วนยังเป็นความต้องการเทียมเพราะมาจากพื้นฐานความสนใจในลักษณะแพชชั่น

“การดำเนินชีวิตตามวิถีทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล มีหลากหลายแนวทาง หลายศาสตร์ หลายเป้าหมาย หลายนักคิด ทำให้บางครั้งเกิดความสับสน และต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจ” คุณจากรุวรรณ

“คนในสังคมยังขาดความเข้าใจว่า เกษตรออร์แกนิกคืออะไร ” คุณศิริวิมล

“คนในสังคมยังสับสนกับการอธิบายเกษตรออร์แกนิกว่าจะอยู่บนเรื่องของความปลอดภัย หรือ ความสวย” คุณศิริวิมล

“ความรู้ ความเข้าใจของคนในสังคมยังมีความคลาดเคลื่อน เช่น เกษตรปลอดสาร เกษตรยั่งยืน” คุณวิฑูรย์

“มีความตื่นตัวมากขึ้น เป็นกระแสแพชชั่น แต่ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงเกิดความเสี่ยง เพราะ มีความต้องการด้านผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกแบบเทียม” คุณอรุช

4.2.5.4. การเกษตรวิถีออร์แกนิก

การเกษตรและวิถีชีวิตตามแนวทางนี้คนต้นแบบมองว่าเป็นทางรอดของสังคมมากกว่าที่จะเป็นเพียงแค่ทางเลือก บางท่านมองว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นอันดับหนึ่งในด้านวิถีออร์แกนิกในภูมิภาคอาเซียน แต่ในขณะที่เดียวกันบางท่านมองว่าประเทศไทยขาดโครงสร้างพื้นฐานในการทำเกษตรวิถีออร์แกนิก ผลผลิตตามแนวทางนี้ยังมีลักษณะขนาดย่อม ยังต้องทำด้วยมือคน และผู้บริโภคที่เข้าถึงผลผลิตยังจำกัดเฉพาะคนที่เป็นชนชั้นสูงและมีฐานะดี

“เป็นทางรอดของสภาพสังคมในทุกวันนี้มากกว่าที่เป็นเพียงทางเลือก เป็นทางรอดในเรื่องของสุขภาพ ในเรื่องเศรษฐกิจที่ลดต้นทุนจากการผลิตและลดปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก ด้วยความพยายามพึ่งพาตนเอง และในเรื่องของสังคมที่เน้นการเกื้อกูล แบ่งปันผลผลิตแก่กัน” คุณอดิศักดิ์

“เราต้องทำให้ผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเป็นสินค้าที่คนในสังคมส่วนมากเข้าถึงได้ โดยเฉพาะในเรื่องราคา เพราะปัจจุบันผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกมีราคาแพง และเป็นสินค้าของกลุ่มคนชั้นสูงที่มีกำลังจ่ายใช้สอยมาก” คุณฮันส์

“มองว่าประเทศไทยเป็นอันดับ 1 ในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีหน่วยงานที่สนับสนุน มีประมุขของประเทศที่พระราชทานแนวทาง มีหน่วยงาน เช่น Organic Thailand ที่ช่วยภาคธุรกิจใน

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เรื่องของการไม่เก็บค่าธรรมเนียม แต่อย่างไรก็ตามอยากให้รัฐบาลผลักดันเรื่องตลาดกับเกษตรกรโดยตรง โดยเฉพาะสนับสนุนเกษตรกรรายย่อย” คุณ Sho Oga

“การเกษตรแบบออร์แกนิกยังมีขนาดเล็กโดยที่ทุกอย่างต้องทำด้วยมือคน โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการทำการเกษตรแบบออร์แกนิกยังขาดแคลน” คุณวัลลภา

4.2.5.5. เกษตรกรที่ทำการเกษตรในวิถีออร์แกนิก

เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในการทำการเกษตรตามแนวทางนี้ หลายคนยังมองว่าเป็นเรื่องเพื่อฝัน และยังทำการเพาะปลูกโดยอิงความต้องการของตลาดมากกว่าความเหมาะสมทางธรรมชาติ ซึ่งสะท้อนวิถีคิดที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

“เราต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการมองโลกและการดำเนินชีวิต ปัจจุบันเราอยู่ในกระบวนทัศน์แห่งวัตถุนิยม แต่เราจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนเป็นกระบวนทัศน์แบบองค์รวม ที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ของโลกในระยะยาว” คุณฮันส์

“ผู้บริโภคคุ้นชินกับการที่ตลาดเป็นตัวบอกว่าจะให้ปลูกอะไร ซึ่งจริงๆแล้วควรเป็นธรรมชาติธรรมชาติจะให้พืชพรรณชนิดไหนเติบโตในช่วงเวลาใด มีเหตุผลของธรรมชาติอยู่” คุณศิริวิมล

“กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศขาดแรงบันดาลใจที่จะเปลี่ยนมาทำเกษตรในวิถีออร์แกนิก ขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่หันมาปลูกพืชในวิถีออร์แกนิกมีมุมมองเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิกแบบเพื่อฝันไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง” คุณวัลลภา

4.2.5.6. กลุ่มคนที่ให้ความสนใจในวิถีชีวิตออร์แกนิก

กลุ่มคนที่ให้ความสนใจมีหลายระดับตั้งแต่ระดับจริงจังไปจนถึงระดับที่เพิ่งเริ่มต้น ขณะเดียวกันคนต้นแบบบางท่านมองว่า กลุ่มคนที่สนใจยังจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มคนที่มีการศึกษาดี หรือเป็นกลุ่มคนที่ต้องป่วยหรือมีคนรอบข้างป่วย ยิ่งไปกว่านั้นในประเทศไทยยังไม่สามารถที่จะวิธีที่จะประมาณจำนวนผู้ที่สนใจหรือเกษตรกรที่ปลูกตามแนววิถีนี้ได้แน่ชัด

“ขณะเดียวกันผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเองก็มีของไม่จริงผสม ทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น การขับเคลื่อนของเราจึงเน้นไปที่ความพยายามสร้างความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค ยกตัวอย่าง ตลาดสุขใจ ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นเพราะได้คุยกับเกษตรกร ในขณะที่คณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แห่งชาติก็ยังไม่มีความแน่นอนในเรื่องของความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรออร์แกนิกที่ไม่ใช้กระแสความต้องการผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกจริง ต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการต่างๆ มาเรียนรู้จากผู้ประกอบการต่างๆ ทางสามพรานจึงใช้ การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ มันตอบโจทย์ธุรกิจ สร้างความเข้าใจให้ผู้บริโภค ซึ่งสิ่งที่ต่างการ คือ ความเชื่อมั่นและไว้วางใจในห่วงโซ่อาหาร ซึ่งเราพยายามทำผ่าน

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สมาพันธ์ PGS เครือข่าย lemon farm ร้าน Green Net Organic เพื่อเป็นตัวเชื่อมประสานให้ ผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วมกับห่วงโซ่อาหารผ่านผู้ประกอบการธุรกิจ” คุณอรุช

“คนที่สนใจและให้ความสำคัญกับเรื่องออร์แกนิก มักเป็นคนป่วยหรือมีครอบครัวป่วย” คุณ ศิริวิมล

“คนที่เข้าใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกมักเป็นคนที่มีการศึกษาและโยยหาวิถีดั้งเดิมของบรรพบุรุษ” คุณกัญญาภัก

“ตอนนี้แต่ละกลุ่มต่างจุด ต่างระดับกัน มีทั้งกลุ่มที่เอาจริง (hardcore) และกลุ่มแบบผิวเผิน แต่โดยรวมแล้วยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของประเทศ” คุณวิฑูรย์

“ไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัดของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคในวิถีออร์แกนิก” คุณวิฑูรย์

“ที่น่าสนใจ คือ คนที่มาทำเกษตรออร์แกนิกส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจประเด็นเกี่ยวกับ สังคมและสิ่งแวดล้อม และอยากจะทำเกษตรออร์แกนิกหรือเข้ามาทำธุรกิจหรือกิจกรรมที่สนับสนุน เกษตรออร์แกนิก เพราะ เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือชุมชน (www.citizenthaipbs.net, 9 ธันวาคม 2561)” คุณวิฑูรย์

4.2.6. ข้อเสียของ “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

ข้อเสียของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกแบ่งออกได้เป็น 5 ประเด็น คือ 1.ไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการบางประเภท 2.การถูกคนในสังคมมองอย่างขาดความเข้าใจ 3. การถูกนำไปใช้เป็น ช่องทางทำมาหากินในทางที่ผิด 4. การมีมาตรฐานเยอะ และ 5. ไม่เห็นข้อเสีย

4.2.6.1. ไม่สามารถตอบสนองความต้องการบางประเภท

คนต้นแบบมองว่า วิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นวิถีที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล การ ที่จะฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมต้องใช้เวลาดังนั้นการใช้ชีวิตในลักษณะนี้จึงไม่สามารถวัดได้จาก มาตรฐานวัดของสังคมทุนนิยม เช่น เรื่องกำไร เรื่องผลตอบแทนในระยะเวลายาว เรื่องผลผลิตจำนวนมาก และคงที่ เป็นต้น

“วิถีแบบออร์แกนิกไม่ตอบสนองอารมณ์คนที่อยากรวย อยากมีอำนาจ อยากมีชื่อเสียง ถ้า เลือกลงที่จะเดินตามเส้นทางสายนี้จะต้องยืนอยู่ตรงกลาง ของความพอดีที่ไม่ขาด ไม่เกิน ไม่ใช่ยืนอยู่บน ความต้องการอยากไดโน่น อยากได้นี้” คุณโจน

“ในระยะแรก ถ้ายึดการปลูกพืชออร์แกนิกเพื่อขายเป็นรายได้หลัก จะยาก เพราะต้องใช้เวลา ในการพัฒนา ถ้าคิดว่าจะทำปุ๊บได้ปั๊บจะไม่ได้ ระบบนิเวศยังไม่มา ฉะนั้นมันจึงไม่ตอบโจทย์สำหรับ สังคมที่เน้นทุนนิยมเป็นหลัก” อ.กษิตศ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“วิถีสอร์แกนิกไม่สามารถตอบสนองให้กับความต้องการผลตอบแทนที่รวดเร็วและได้มาในระยะเวลานั้น” คุณกัญญาภัค

“ใช้เวลาเยอะ เพราะการที่จะให้ธรรมชาติปรับตัวจะต้องใช้เวลานาน” คุณอดิศักดิ์

“ในระยะแรก ถ้ายึดการปลูกพืชออร์แกนิกเพื่อขายเป็นรายได้หลัก จะยาก เพราะต้องใช้เวลาในการพัฒนา ถ้าคิดว่าจะทำปุ๋ยได้ปุ๋ยจะไม่ได้ ระบบนิเวศยังไม่มา ฉะนั้นมันจึงไม่ตอบโจทย์สำหรับสังคมที่เน้นทุนนิยมเป็นหลัก” คุณ Sho Oga

4.2.6.2. การถูกคนในสังคมมองอย่างขาดความเข้าใจ

เนื่องจากวิถีสอร์แกนิกมีพื้นฐานวิธีคิดที่ละเอียดอ่อน และให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ทำให้คนในสังคมที่ยังขาดความเข้าใจของวิถีคิดลักษณะนี้ มองผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกว่าเป็นกลุ่มคนที่ “บ้า” “เรื่องมาก” “นารำคาญ” เป็นต้น

“การประพฤติตัวในวิถีนี้ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน โดยที่คนในสังคมบางคนยังไม่ได้เกิดความตระหนักรู้ จึงคิดว่าสิ่งที่กระทำเป็นความมากเรื่องและนารำคาญ เช่น การที่พวกเขาใช้เวลาไปทานอาหารนอกบ้าน เป็นต้น” คุณศิริกุล

“มักถูกมองว่าเป็น คนบ้า” คุณอดิศักดิ์

4.2.6.3. การถูกนำไปใช้เป็นช่องทางทำมาหากินในทางที่ผิด

สินค้าออร์แกนิกมีมูลค่าสูงกว่าในตลาด ทำให้มีคนบางกลุ่มเล็งเห็นว่าการผลิตสินค้าออร์แกนิกสามารถสร้างรายได้ที่มากขึ้น จึงทำให้กลุ่มคนที่ขาดความเข้าใจในวิถีออร์แกนิกมองเห็นเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ แล้วผลิตสินค้าที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

“ชาวบ้านหลายคนทำ เพราะคิดว่าจะขายผลผลิตออร์แกนิกที่ได้ราคาแพงกว่า ซึ่งเป็นวิธีคิดที่เอาเรื่องเงินเป็นตัวตั้ง เลยเข้ามาทำเกษตรออร์แกนิกเพียงเพื่อมุ่งหากำไรแล้วคิดที่จะครองตลาด” คุณศิริวิมล

4.2.6.4. การมีมาตรฐานเยอะ

การผลิตสินค้าออร์แกนิกมีมาตรฐานในการกำกับดูแลหลายมาตรฐาน ทำให้เป็นข้อจำกัดและกีดกันผู้ผลิตในแนววิถีสอร์แกนิก

“การทำเกษตรอินทรีย์ในปัจจุบันนั้นติดกรอบการตรวจรับรองมาตรฐานเกินไป เป็นความเชื่อของคนส่วนมากที่ไม่ได้ถูกต้องทีเดียว ถ้าเราปลูกกินเองก็ไม่จำเป็นต้องรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เพราะหากเราไม่เชื่อมั่นในผลผลิตที่เราปลูกเอง คุณเองกับมือ แล้วจะไปเชื่อกับการตรวจของบุคคลที่สามได้อย่างไร

การตรวจรับรองมาตรฐานเป็นเครื่องมือกลไกทางการตลาด หากจะขายต้องตรวจ เมื่อมุ่งเน้นไปที่การตรวจมาตรฐาน ส่งผลให้เกิดการทำเป็นแบบง่ายๆ คือ เปลี่ยนแค่ปัจจัยการผลิต เปลี่ยนมาเป็นปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงมาเป็นมาเป็นผลิตภัณฑ์จากอินทรีย์ ยาอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์แทน พวกนี้จะผ่านการตรวจรับรอง เพราะระบบเน้นที่เปลี่ยนปัจจัยการผลิต สามารถทำได้ง่าย แค่เปลี่ยนปัจจัยการผลิต เข้ารับการตรวจรับรองก็เสร็จกระบวนการ แต่ไม่นำไปสู่ความยั่งยืน ” (www.citizenthaipbs.net, 9 ธันวาคม 2561)” คุณวิฑูรย์

4.2.6.5. ไม่เห็นข้อเสีย

มีคนต้นแบบหลายท่านที่มองว่า การใช้ชีวิตอย่างสมดุลกับธรรมชาติไม่มีข้อเสีย

“ผมไม่เห็นว่าการใช้ชีวิตที่สมดุลกับธรรมชาติจะมีข้อเสียอะไร” คุณอันส์

“ไม่เห็นว่ามีวิถีที่ใส่ใจในระบบนิเวศจะมีข้อเสีย” คุณวัลลภา

“ไม่เห็นว่าจะมีข้อเสีย” คุณนคร

4.3 เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

4.3.1. พื้นฐานของคนต้นแบบ

พื้นฐานของคนต้นแบบในฐานะผู้เล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบไปด้วย

4.3.1.1. คุณโจน - เกิดในครอบครัวชาวนา เคยมาใช้ชีวิตในแบบคนเมืองด้วยการทำงานประจำ แต่ก็หันกลับไปมีอาชีพเป็นชาวนาโดยใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานแนวคิดการพึ่งพาตนเอง และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

4.3.1.2. อ.กษิต - มีอาชีพเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย มีความเชี่ยวชาญและทำงานสอนเกษตรผสมผสานและเกษตรออร์แกนิก

4.3.1.3. คุณอันส์ - มีอาชีพเป็นนักขับเคลื่อนทางสังคม เป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทซึ่งดำเนินธุรกิจในฐานะผู้ประกอบการทางสังคมที่สนับสนุนให้เกิดวิถีชีวิตออร์แกนิก

4.3.1.4. คุณวัลลภา - มีอาชีพเป็นนักขับเคลื่อนทางสังคม เป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทซึ่งดำเนินธุรกิจในฐานะผู้ประกอบการทางสังคมที่สนับสนุนให้เกิดวิถีชีวิตออร์แกนิก และเป็นบุคคลสำคัญในวงการนักสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศ

4.3.1.5. คุณศิริกุล - มีอาชีพเป็นแม่บ้าน ชื่นชอบในการประกอบอาหารทานเอง มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปลูกผักออร์แกนิกในพื้นที่จำกัดของคนเมือง หลักจากนั้นก็เรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

อย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันเปิดศูนย์เรียนรู้เพื่อสอนการปลูกผักโดยใช้พื้นที่ที่บ้าน และเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนให้กับโครงการสวนผักคนเมือง ผ่านกลุ่มห้องครัวคนเมือง

4.3.1.6. คุณนศร - มีพื้นฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและประสบการณ์ทำงานในด้านการเกษตร ปัจจุบันมีอาชีพเกษตรกรปลูกผักในพื้นที่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนให้กับโครงการสวนผักคนเมือง จนเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้บ้านเจ้าชายผัก และเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่ม Heart Core Organic ซึ่งเป็นกลุ่มในสื่อสังคมออนไลน์

4.3.1.7. คุณจรรุวรรณ - มีประสบการณ์ทำงานเพื่อเชื่อมคนรุ่นใหม่เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในแถบกลุ่มน้ำโขง พอดีตัดสินใจกลับมาปลูกผักอยู่ที่บ้าน จึงได้เป็นคนประสานเชื่อมคนรุ่นใหม่ทีลาออกจากงานประจำกลับมาทำงานอยู่ที่บ้าน และเชื่อมคนในชุมชนให้มีการสื่อสารกันมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องอาหารออร์แกนิกที่ปลอดภัยจากสารเคมีสังเคราะห์

4.3.1.8. คุณอรุช - เป็นผู้บริหารธุรกิจโรงแรมซึ่งเป็นธุรกิจของครอบครัว ในขณะที่เดียวกันก็เป็นเลขาธิการของมูลนิธิส่งเสริมสุขใจเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก

4.3.1.9. คุณศิริวิมล - มาจากครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย มีที่ดินที่จังหวัดเชียงรายจำนวนมาก (นับพันไร่) และเล็งเห็นว่าเกษตรวิถีออร์แกนิกจะเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สามารถช่วยชาวบ้านรอบๆ ไร่ได้

4.3.1.10. คุณกัญญาภัค - เดิมโตมาด้วยความรักในธรรมชาติของคุณพ่อ คุณพ่อได้ซื้อที่ดินที่เต็มไปด้วยความแห้งแล้ง โดยมีเป้าหมายที่ต้องการให้ความอุดมสมบูรณ์ในธรรมชาติของที่ดินผืนนี้ กลับคืนมา ปัจจุบันคุณกัญญาภัคจึงได้เข้ามาสานต่องานในไร่จากปณิธานของคุณพ่อ รวมถึงการสร้างวิถีชีวิตออร์แกนิกให้กับพนักงานในไร่ ขณะเดียวกันก็ได้เปิดพื้นที่ของไร่ ให้เป็นพื้นที่สำหรับสร้างเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติในรูปแบบกิจกรรมครอบครัวและส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความผูกพันกับธรรมชาติให้เด็กๆ

4.3.1.11. คุณอดิศักดิ์ - มีอาชีพเป็นครูโรงเรียนมัธยมสอนวิชาคอมพิวเตอร์ มีความรักในธรรมชาติ ต้องการใช้ที่ดินของที่บ้านในการเพาะปลูก ซึ่งตั้งใจที่จะทำการเพาะปลูกในวิถีออร์แกนิกที่ใส่ใจในระบบนิเวศ หากแต่ในบริเวณใกล้เคียงไม่มีใครได้ทำการเกษตรในลักษณะนี้ รวมถึงการหาข้อมูลและเทคนิควิธีการปลูกพืชแบบออร์แกนิกเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงตัดสินใจลงมือปลูกพืชในวิถีออร์แกนิกตามข้อมูลที่มี และสั่งสมประสบการณ์ไปพร้อมๆ กับการลงมือปฏิบัติ โดยองค์ความรู้และเทคนิควิธีที่ได้ก็เผยแพร่ลงบนอินเทอร์เน็ตจากความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์ที่มี

4.3.1.12. คุณ Sho Oga - เป็นคนญี่ปุ่นที่ตั้งปณิธานบริษัท กระบวนการผลิตรวมถึงผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

4.3.1.13. คุณวิฑูรย์ - ทำงานในองค์กรเอกชนไม่แสวงหากำไรเพื่อขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิก นับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรออร์แกนิกของประเทศไทย

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

4.3.2. บทบาทของคนต้นแบบ

พฤติกรรมของคนต้นแบบในฐานะผู้เล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบด้วย

4.3.2.1. คุณโจน - ใช้ชีวิตบนหลักการพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล การขับเคลื่อนนั้นกระทำการใช้ชีวิตให้คุณเป็นตัวอย่าง การเผยแพร่วิถีคิดและประสบการณ์กระทำผ่านงานหนังสือ ผ่านการได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายตามสถานที่ต่างๆ ผ่านบทสัมภาษณ์จากสื่อมวลชนแขนงต่างๆ และเปิดชุมชนพันทรรณเป็นพื้นที่เรียนรู้ในบุคคลผู้สนใจได้เข้ามาเห็นจริง

4.3.2.2. อ.กษิตศ - ใช้ชีวิตบนหลักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ การขับเคลื่อน ขับเคลื่อนด้วยบทบาทของนักวิชาการและอาจารย์ด้านการเกษตร โดยทำหน้าที่ผ่านการสอนหนังสือให้นักศึกษา การสอนให้กับคนทั่วไป การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สถาบันและหน่วยงานต่างๆ การจัดโครงการส่งเสริมเกษตรกร

4.3.2.3. คุณฮันส์ - ใช้ชีวิตการทำงานเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก เช่น ผ่านบริษัทผู้ประกอบการทางสังคม ผลักดันสถาบันที่เปิดพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิก สนับสนุนเวทีเสวนา และงานวิจัย เป็นต้น ขณะที่การใช้ชีวิตส่วนตัวก็จะใช้พื้นที่ทางร่างกายเป็นพื้นที่ที่แสดงการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่มาจากกลุ่มที่มีวิถีชีวิตออร์แกนิก หรือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากการใช้วัตถุดิบออร์แกนิก

4.3.2.4. คุณวัลลภา - ใช้ชีวิตการทำงานเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก ผ่านบริษัทผู้ประกอบการทางสังคม

4.3.2.5. คุณศิริกุล - ใช้ชีวิตบนหลักการพึ่งพาตนเอง ขับเคลื่อนผ่านคอร์สอบรมการปลูกผักให้กับบุคคลที่สนใจทั่วไปผ่านศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผัก ขณะเดียวกันก็เป็นกำลังหลักให้กับโครงการสวนผักคนเมืองในการช่วยจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะเป็นคนสำคัญให้กับกลุ่มห้องครัวคนเมือง

4.3.2.6. คุณนคร - ใช้ชีวิตบนหลักการรักษาความสมดุลระหว่างหน้าที่ในชีวิต การทำงาน และระบบนิเวศรอบตัว การขับเคลื่อน ขับเคลื่อนด้วยบทบาทของเกษตรกรที่ปลูกผักไว้ขาย บทบาทของนักขับเคลื่อนผ่านศูนย์เรียนรู้บ้านเจ้าชายผัก ผ่านกลุ่มที่รวบรวมคนที่สนใจในวิถีออร์แกนิกบนสื่อสังคมออนไลน์ และผ่านกิจกรรมต่างๆของโครงการสวนผักคนเมืองและภาคีเครือข่าย

4.3.2.7. คุณจากรุวรรณ - ปลูกพืชผักที่เป็นทั้งยา และอาหารเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน ขับเคลื่อนด้านเกษตรออร์แกนิก ด้วยการเป็นผู้ประสานงานของกลุ่มคนรุ่นใหม่กลับบ้านมาสานฝัน และเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการเชื่อมร้อยคนในชุมชนให้มีการสื่อสารกันมากยิ่งขึ้น

4.3.2.8. คุณอรุช - ใช้ชีวิตอย่างสมดุลทั้งเรื่องของตัวเองและการทำงาน สร้างสมดุลให้กับตนเองผ่านการออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รักษาความสมดุลทางอารมณ์ และเป้าหมาย ในส่วนของการทำงาน คือ การสร้างความสมดุลระหว่างธุรกิจโรงแรมในบทบาทผู้บริหาร

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

กับเลขามูลนิธิที่ทำการขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิก โดยทำให้งานทั้งสองอย่างมีความสมดุลและเชื่อมโยงประสานกัน

4.3.2.9. คุณศิริวิมล - ใช้ชีวิตบนหลักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ การขับเคลื่อน ขับเคลื่อนด้วยบทบาทของนักวิชาการและอาจารย์ด้านการเกษตร โดยทำหน้าที่ผ่านการสอนหนังสือให้นักศึกษา การสอนให้กับคนทั่วไป การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้สถาบันและหน่วยงานต่างๆ การจัดโครงการส่งเสริมเกษตรกร

4.3.2.10. คุณกัญญาภัก - ใช้ชีวิตด้วยการสร้างความสมดุลระหว่างวิถีคนเมืองกับวิถีออร์แกนิก

4.3.2.11. คุณอดิศักดิ์ - ใช้ชีวิตในวันธรรมดาทำงานประจำด้วยการรับราชการเป็นครู ส่วนในวันหยุดจะเข้าไป เพื่อเพาะปลูกเรียนรู้และเผยแพร่วิถีชีวิตออร์แกนิก โดยให้ความสำคัญกับการพยายามพึ่งพาตนเอง

4.3.2.12. คุณ Sho Oga - มีวิถีชีวิตออร์แกนิกในการทำธุรกิจ รวมทั้งเผยแพร่แนวคิดให้กับกลุ่มเกษตรกรและบุคคลที่สนใจผ่านการเปิดอบรม

4.3.2.13. คุณวิฑูรย์ - ทำงานด้านการสนับสนุนเกษตรออร์แกนิกเน้นในเรื่องการสร้างเครือข่ายและการตลาด

4.3.3. เครื่องมือหลักของคนต้นแบบ (อาวุธ) แบ่งได้เป็น

4.3.3.1. คุณโจน - การใช้ชีวิตให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ การถ่ายทอดประสบการณ์และแนวคิดในโอกาสต่างๆ

4.3.3.2. อ.กษิตีศ - การสอน การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3.3.3. คุณฮันส์ - การขับเคลื่อนผ่านองค์กรเพื่อสังคมต่างๆ

4.3.3.4. คุณวัลลภา - การขับเคลื่อนผ่านองค์กรเพื่อสังคมต่างๆ

4.3.3.5. คุณศิริกุล - เผยแพร่ความรู้ผ่านคอร์สอบรม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และผ่านการคิดเมนูอาหารจากวัตถุดิบที่คนทั่วไปสามารถปลูกได้เอง

4.3.3.6. คุณนนคร - การทำให้เห็น การสาธิตผ่านคอร์สอบรม การเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

4.3.3.7. คุณจรรุวรรณ - การเชื่อมประสานคนในเครือข่าย และชุมชน

4.3.3.8. คุณอรุช - ใช้ธุรกิจโรงแรมเป็นเวทีหนึ่งในการขับเคลื่อน ใช้ความเป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยวขับเคลื่อนผ่าน organic tourism

4.3.3.9. คุณศิริวิมล - ใช้ไร่เรียนรู้ที่เป็นที่ดินของครอบครัวเป็นพื้นที่สร้างการเรียนรู้เรื่องเกษตรออร์แกนิกและสร้างวัฒนธรรมของไร่ตามแนวทางวิถีออร์แกนิกที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่าง

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สมดุล สร้างงานให้ชาวบ้านรอบไร่ฯ ได้เข้ามาทำงานและซึมซับวิถีคิดและแนววิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการทำงานกับที่ไร่

4.3.3.10. คุณกัญญาภัก - จัดกิจกรรมสำหรับครอบครัว โดยเฉพาะเด็กๆ และใช้วิถีออร์แกนิกกับไร่ซึ่งได้ส่งผ่านไปสู่งานในไร่

4.3.3.11. คุณอดิศักดิ์ - ใช้ความรู้ในด้านคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือหลักในการเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ในการทดลองปลูกพืชบนวิถีออร์แกนิก

4.3.3.12. คุณ Sho Oga - ผลิตรายการของบริษัท การเปิดคอร์สอบรม

4.3.3.13. คุณวิฑูรย์ - ทำงานในองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิก โดยเน้นเรื่องการสร้างเครือข่ายและหาตลาด

4.3.4. ผู้สนับสนุนคนต้นแบบ

ตัวละครรอง คือ กลุ่มคนที่คอยสนับสนุนคนต้นแบบ ซึ่งแบ่งได้เป็น ครอบครัว ผู้ร่วมงาน และผู้ร่วมเรียนรู้และร่วมเดินทางในแนววิถีนี้

- ครอบครัว ประกอบได้ด้วย พ่อ แม่ พี่น้อง สามี ภรรยา
- ผู้ร่วมงาน เช่น พนักงานโรงแรมทุกคน และพนักงานในไร่ เป็นต้น
- ผู้ร่วมเรียนรู้และร่วมเดินทางในแนววิถีนี้ เช่น เพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่มาเป็นเพื่อนกัน เพราะความสนใจใช้ชีวิตตามแนวทางวิถีออร์แกนิก เป็นต้น

4.3.5. ผู้ร้ายในสายตาของคนต้นแบบ

ผู้ร้ายในสายตาของตัวละคร คือ สิ่งที่ขัดขวางการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบไปด้วย

- การใช้ชีวิตที่ฝืนหลักธรรมชาติ
- การใช้เทคโนโลยีที่ไม่ถูกต้อง
- วิถีคิดที่เน้นความเป็นวัตถุนิยม ซึ่งขาดความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งในธรรมชาติอย่างเชื่อมโยง และขาดการมองถึงอนาคตของระบบนิเวศ
- คนในสังคมบางคนหมั่นไส้ เพราะไม่เชื่อว่าวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ใช้ชีวิตอยู่จะทำให้โลกนี้ดีขึ้น
- การกระทำที่ไม่คำนึงถึงความสมดุลในระบบนิเวศ และคำนึงถึงแต่เรื่องเงิน
- การที่คนเข้าถึงข้อมูล เพราะชาวบ้านยังขาดความรู้เข้าใจในเรื่องผักออร์แกนิกที่เป็นอาหารปลอดภัยจากสารเคมีสังเคราะห์
- แนวความคิดที่เน้นผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินในระยะสั้น
- ความโลภที่เอาแต่ได้ของมนุษย์ ที่ไม่ได้คำนึงถึงระบบนิเวศ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

4.4 ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

4.4.1. การสื่อสารและช่องทางในการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

การขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1. การเปิดพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ 2. ผ่านการทำงานในบทบาทต่างๆ 3. ผ่านการสร้างเรื่องเล่าในสื่อ

4.4.1.1. การเปิดพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้

คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกมีวิธีเปิดพื้นที่หลากหลายลักษณะ ประกอบไปด้วย การเปิดพื้นที่ชุมชนให้เข้ามาใช้ชีวิต การใช้พื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการเปิดพื้นที่ธุรกิจเพื่อพิสูจน์แนวทาง

4.4.1.1.1 การเปิดพื้นที่ชุมชนให้เข้ามาใช้ชีวิต

คือ เปิดให้คนภายนอกที่สนใจเข้ามาเรียนรู้วิถีการใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ร่วมไปกับการดำเนินชีวิตตามปกติของคนในชุมชน เสมือนได้รับประสบการณ์ตรงจากการใช้ชีวิตร่วมกับชาวบ้าน

คนต้นแบบที่มีลักษณะการสื่อสารด้วยการเปิดพื้นที่ชุมชน คือ คุณโจน

คุณโจนใช้พื้นที่ชุมชนพันพรรณเป็นช่องทางหลักในการขับเคลื่อน ช่องทางนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นแนวคิดที่สะท้อนผ่านการใช้ชีวิตของชาวชุมชน รวมถึงได้ทดลองใช้ชีวิตผ่านปฏิบัติจริงร่วมกับชาวบ้าน

“แม้ว่าการใช้ชีวิตของชาวชุมชนจะดูธรรมดา และเรียบง่าย แต่การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถถ่ายทอดความลุ่มลึกของวิถีชีวิตได้มากเท่ากับการมาลองใช้ชีวิตและได้รับประสบการณ์ตรง” คุณโจน

4.4.1.1.2. การเปิดพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้

เป็นการเปิดพื้นที่ไว้ให้ออร์แกนิกให้ผู้สนใจเข้ามามีประสบการณ์ตามที่ทางไร้ได้จัดเตรียมไว้ ทำให้ผู้มาเยี่ยมชมได้เรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์วิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านกิจกรรม และผ่านเครื่องมือทางการสื่อสารชนิดต่างๆของไร้ นอกจากนี้ยังมีการเปิดพื้นที่ไว้เพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอีกด้วย

คนต้นแบบที่มีลักษณะการสื่อสารด้วยการเปิดพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ คือ คุณศิริกุล คุณนคร คุณจรรวรณ คุณศิริวิมล คุณกัญญาภัค และคุณ Sho Oga

- คุณศิริกุล - ศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผัก

คุณศิริกุลใช้ช่องทางศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผัก เป็นสถานที่ที่ใช้สอนการปลูกผักในพื้นที่จำกัดให้กับผู้สนใจทั่วไป ด้วยการสอนให้ผู้สนใจได้ลงมือปลูกผักด้วยตัวเอง

- คุณนคร - ศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง สาขาลาดพร้าว 71 (บ้านเจ้าชายผัก)

คุณนครเริ่มจากปลูกผักนานาชนิดในพื้นที่ข้างบ้าน จากนั้นจึงขยายไปยังพื้นที่ที่รกร้างที่อยู่ตรงข้ามบ้าน พื้นที่กลางแจ้งใช้แปลงผัก ส่วนพื้นที่ในอาคารใช้เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และเป็นพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมในการฝึกอบรม โดยศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง สาขาเจ้าชายผัก เน้นให้ผู้เข้าอบรมตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการปลูกผักกินเอง ที่จะให้ทั้งความมั่นคงทางอาหารและพลังชีวิต

“สำหรับการอบรมที่ศูนย์เรียนรู้เกษตรในเมือง สาขาลาดพร้าว 71 (บ้านเจ้าชายผัก) แห่งนี้นอกจากการสอนเรื่องเทคนิควิธีทั้งการปลูก การทำปุ๋ย การทำน้ำยาไล่แมลงต่างๆแล้ว ยังต้องการจะเน้นให้คนที่มาอบรมได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการปลูกผักกินเองอย่างแท้จริง รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญเรื่องความมั่นคงทางอาหาร และพลังชีวิตในอาหารด้วย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง แถมยังเปิดโอกาสให้สัมผัสกับรสชาติอาหารสุขภาพ ที่ทำจากผักที่ปลอดภัยจากสารเคมีอีก” (<https://mgronline.com>, 6 ส.ค. 2556)

“การจัดกิจกรรมของเรา อยากมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เห็นถึงคุณค่าของการพึ่งพาตนเองคือมันไม่ใช่แค่การปลูกผัก บางคนเป็นหมอ บางคนเป็นทนาย แต่การพาครอบครัวมาปลูกผัก มันเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับลูกๆ เขาได้มาเห็นดิน เห็นแมลง เห็นต้นไม้ ซึ่งชีวิตในเมืองเขาไม่มีโอกาสได้เห็น เขาได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้รู้ว่าการจะปลูกผักกินเอง ซึ่งจะได้พืชผักที่ปลอดภัยไร้สารพิษนั้นไม่ใช่เรื่องยาก” (<https://mgronline.com>, 6 ส.ค. 2556)

“นอกจากนั้น ก็ยังได้รู้จักกับเพื่อนใหม่ๆ รู้จักการแบ่งปัน สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่พ่อแม่อยากปลูกฝังให้กับลูกๆ แต่ละคนที่มาร่วมอบรมก็มีสังคมที่กว้างขึ้น มีการชักชวนกันไปทำกิจกรรมดีๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งผมว่ามันเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตัวเองนะ ” (<https://mgronline.com>, 6 ส.ค. 2556)

“แล้วพอเราจัดกิจกรรม เราก็เริ่มรู้จักคนที่สนใจเรื่องเกษตรเหมือนกัน ได้เจอคนที่มืองค์ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการเกษตร ก็มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กัน มาสานต่อความคิดและแรงบันดาลใจ เกิดเป็นเครือข่ายเกษตรคนเมืองขึ้น มีกิจกรรมอะไรก็ไปช่วยกัน ” (<https://mgronline.com>, 6 ส.ค. 2556)

“หลังมีเครือข่ายเยอะ ผมก็ได้ตั้งชุมชนออนไลน์ขึ้นมาเรียกว่าชุมชนอินทรีย์ที่กลางใจ ตั้งขึ้นมาเพื่อพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด และวิชาชีวิตต่างๆ เดือนละ 1-2 ครั้ง เช่น การถนอมอาหารเลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก การดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพ แฟนของผมมีห้องเรียนสุขภาพเปิดให้คนมาเรียนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติ ” (<https://www.posttoday.com>, 29 ตุลาคม 2558)

- คุณจากรุวรรณ - Mekong Nomad Organic Farm

1594370591

CU_ITHesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

คุณจากรูรณการจัดค่ายต่างๆในชุมชนและได้นำการดำเนินชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลและการทำเกษตรออร์แกนิกที่เรียนรู้จากการเดินทางในแถบลุ่มน้ำแม่โขงเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกของประเทศเพื่อนบ้านมาปรับประยุกต์ใช้กับตนเองผ่านการทำ Mekong Nomad Organic Farm นอกจากนี้ยังจัดค่ายเพื่อเป็นทั้งการให้ความรู้กับผู้มาเข้าค่าย เพื่อเปิดพื้นที่ฟาร์มให้คนในชุมชนรู้ถึงเป้าหมายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีออร์แกนิกให้ชุมชนได้รับรู้ ทั้งยังเป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กันของคนรุ่นต่างๆในชุมชน

“มีกิจกรรม open farm กับเพื่อนๆ คือเรามีเพื่อนในเครือข่ายที่เขามีสวน ก็จะไปเปิดสวน คล้ายๆ กับ open house อย่างล่าสุดตอนเดือนเมษายน ก็จะมีเพื่อนที่เขามีฟาร์ม ชวนเพื่อนที่กลับบ้านช่วงสงกรานต์มาทำกิจกรรมร่วมกัน ก็จะได้คนรุ่นใหม่ไปทำงานกรุงเทพฯ แล้วกลับมาเยี่ยมบ้านมาเจอกัน มีกิจกรรมเล็กๆ รดน้ำดำหัวผู้เฒ่ากับคนในชุมชน และคนในชุมชนร่วมกันทำ โฟหญ้า คือเอาหญ้าคามาสานเพื่อทำหลังคา ก็จะมีเวิร์คช็อปสอน มีฐานเรียนรู้การทำขนมจีนแบบโบราณ แบบไม่ต้องใช้เครื่องปั่น ซึ่งเป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมเก่าๆ ที่ไม่มีคนทำแล้ว หรือทำให้ชุมชนกลับมาใช้ชีวิต อีเว้นต์ที่เราจัดก็เหมือนการสื่อสารกับคนในชุมชนว่า เด็กกลุ่มนี้ทำอะไร ทำไม่ถึงมาทำเกษตร อันนี้คือออฟไลน์ ขณะเดียวกันในทางออนไลน์ เราก็สื่อสารสาธารณะด้วย อันนี้ค่อนข้างช่วยได้มากสำหรับคนรุ่นใหม่ และคนในชุมชนที่ใช้โซเชียลมีเดีย ก็สื่อสารสาธารณะไปด้วยผ่านเฟซบุ๊ก ไลน์แชตเคลื่อนไปพร้อมกัน” (<https://kullastreemag.com>,31 สิงหาคม 2560)

- คุณศิริวิมล - ไร่รื่นรมย์

คุณศิริวิมลใช้พื้นที่ไร่รื่นรมย์ในการเผยแพร่วิถีคิดและการทำเกษตรออร์แกนิกด้วยหลายวิธีการ เช่น

- สอนพนักงานที่ไร่รื่นรมย์ผ่านการทำงาน เป็นการเรียนรู้เชิงบังคับให้แก่พนักงาน
- ผ่านการเปิดอบรมวิถีชีวิตออร์แกนิกของไร่รื่นรมย์ เช่น คอร์สมัดย้อม เป็นต้น ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนรู้เกิดการเชื่อมโยงกับธรรมชาติผ่านผ้า และผ่านโครงการของภาคีเครือข่าย เช่น โครงการพอแล้วดี
- ไร่ เป็นพื้นที่ที่เปิดให้เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก โดยจุดต่างๆในไร่ต่างสื่อความหมายที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ
- ผ่านผลิตภัณฑ์ของไร่รื่นรมย์ เช่น ข้าวที่ใส่ในบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ตัวบรรจุภัณฑ์เป็นพื้นที่เพิ่มกำลังใจ จากการสื่อคำพูดที่ตีออกไปสู่ผู้บริโภค

“พื้นที่ที่สร้างประสบการณ์ออร์แกนิกไลฟ์สไตล์ ที่อยากให้คนคืนดีกับธรรมชาติ คืนดีกับชุมชน นำเสนอผ่านคอนเซ็ปต์กิน-อยู่-รู้-นอน” (<https://readthecloud.co>, 16กรกฎาคม 2561)

“ไม่ใช่แค่ไร่เกษตรอินทรีย์ แต่เป็นพื้นที่ที่เปิดประสบการณ์ให้คนกลับเข้าหาสมดุลของธรรมชาติผ่านไร่เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน ที่พักฟาร์มสเคย์ ร้านอาหารสุขภาพสร้างสรรค์จากวัตถุดิบที่ดีจากการ

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

ทำเกษตรที่ดี กิจกรรม และ คอร์ส เรียบวิธีชีวิตอินทรีย์ให้ใกล้ชีวิตธรรมชาติ ”
(<https://readthecloud.co>, 16กรกฎาคม 2561)

“กำลังใจสร้างได้ทุกที่ สโลแกนของ “ข้าวปันรัก” ข้าวออร์แกนิกในขวด”

“เมื่อชาวบ้านไม่รู้ ก็ไปให้ความรู้เขา เมื่อยังไม่เชื่อ ก็ไปลองทำให้ดู โดยใช้พื้นที่ประมาณ 80 ไร่ ของ ไร่รื่นรมย์ ลงแปลงปลูกข้าว ปลูกผักออร์แกนิก และเลี้ยงสัตว์ คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดี ไม่ใช่พืชตัดแต่งพันธุกรรม (GMO) กำจัดศัตรูข้าวด้วยวิธีธรรมชาติ บำรุงพืชผลเกษตรด้วยสมุนไพร และปุ๋ยหมักที่ทำขึ้นเอง ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นเกษตรออร์แกนิกอย่างแท้จริง และเมื่อเขาเห็นเราทำได้ประสบความสำเร็จ และต้องการจะทำแบบเรา เราก็ยินดีที่จะสอนให้ ”
(www.manager.co.th, 12 พฤศจิกายน 2558)

“ที่ผ่านมาเปลี่ยไม่เคยบอกให้ชาวบ้านหยุดหรือเลิกทำเกษตรวิธีเดิมแล้วให้มาเชื่อตามเปลี่ย แต่เปลี่ยจะลงมือทำให้ชาวบ้านดู ตอนแรกคนในพื้นที่เขาก็คงสงสัยในสิ่งที่เราทำ แต่เราใช้ความจริงจังเข้าสู่แล้วก็ถึงวันหนึ่งที่ชาวบ้านเห็นผลสำเร็จจากผลผลิตที่ดี ความรู้สึกเขาก็เปลี่ยไป ”
(<https://readthecloud.co>, 16กรกฎาคม 2561)

- คุณกัญญาภัค - ไร่ลุงคริส

สอน ปลูกฝังให้เด็กมีความสุขและเกิดความรักและผูกพันกับธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่าหากซึบซับตั้งแต่เด็กๆ เมื่อเติบโตขึ้น จะเป็นคนที่มีความรักและดูแลธรรมชาติ

“พ่อยากสานต่อกิจกรรมที่คุณพ่อได้สร้างไว้ และสานต่อพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เพราะตั้งแต่เด็กจนโต พี่ได้สัมผัส ผูกพันกับธรรมชาติ พ่อพาไปดูตม้าน้ำ ภูเขา ใบไม้ตั้งแต่เด็กๆ ก็อยากให้สถานที่แห่งนี้ เป็นที่ให้ทุกคนได้สัมผัส อยากส่งต่อความสุขที่ตนเองเคยได้รับ ถ่ายทอดไปยังเด็กในเมือง กิจกรรมบ้านไร่ลุงคริส จะเป็นกิจกรรมที่ได้เล่นกับธรรมชาติ เช่น จับแมลงในทุ่งหญ้า เรียนรู้ตม้าน้ำ อธิบายให้เด็กได้รักต้นไม้ รักธรรมชาติ การทำฝายบนภูเขา ก่อนเกิดลำธารที่เกิดขึ้น การนำธรรมชาติ มาทำฝายมดย้อม สอนให้เด็กรู้ว่าธรรมชาติให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากมาย และมนุษย์ควรรักธรรมชาติ” (<http://www.komchadluek.net>, 24 มีนาคม 2560)

“ช่วงปิดเทอม เป็นช่วงแห่งความสุข สนุกสนาน และเติมเต็มประสบการณ์ต่างๆ แก่เด็ก รวมถึงสร้างความอบอุ่น การใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว ซึ่งการพาเด็กๆ มาเรียนรู้ สัมผัสเล่นกับธรรมชาติ พวกเขาสนุกและผูกพัน เขาจะมีจินตนาการ สัมผัสความอ่อนโยนของใบไม้ สัตว์ เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้เด็กได้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ อยากให้พ่อแม่ทุกคน ใช้เวลาช่วงปิดเทอม ทำกิจกรรมร่วมกับลูกๆ พาไปเที่ยว เรียนรู้โลกกว้าง นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้รู้ว่ามีโลกกว้างนอกเหนือจากตัวเขาแล้ว ธรรมชาติและโลกกลมๆ ใบนี้มีอะไรอีกมากมาย” (<http://www.komchadluek.net>, 24 มีนาคม 2560)

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“กิจกรรมน้ำคือชีวิต มาร่วมสานต่อปณิธานของพ่อหลวง ปลูกป่า” เพื่อโลกของเรา โดยเริ่มเดินป่าสำรวจตาน้ำ ทำฝาย ปลูกป่า เพาะต้นไม้ออกจากป่าสู่บ้านในเมือง และ Nature Mandala ระหว่างทางเด็กได้พูดคุยถึงสภาพแวดล้อมของป่าไม้ สมุนไพร พันธุ์ไม้ต่างๆ การกำเนิดของป่า เด็กๆจะได้พบกับร่องรอยต่างๆของธรรมชาติ เช่น ลำธาร โป่งดิน และตาน้ำ ต้นกำเนิดชีวิตของโลก และร่วมทำฝายชะลอน้ำ ทำกิจกรรมต้นไม้เพื่อนรักในป่า และหว่านเมล็ดพันธุ์ เพาะเมล็ดพันธุ์ไม้ใหญ่ และย้ายต้นกล้าไม้ใหญ่ ใส่กระถางที่ได้ระบายไว้เพื่อนำกลับไปปลูกที่บ้าน” (<http://www.komchadluek.net>, 24 มีนาคม 2560)

“ที่บ้านไร่ลุงคริส เด็กๆ จะได้เรียนรู้ถึงวิถีเกษตรกร เข้าใจและสัมผัสคุณค่าของธรรมชาติ รวมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ผ่านคอร์สในแต่ละวันที่แตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมจับแมลง, สำรวจป่า, กิจกรรมแคมป์ดูดาว ทำเทียนอโรมา, ทำนาปลูกข้าว, ทำขนมไหว้พระแม่โพสพ ฯลฯ รวมถึงกิจกรรมพิเศษที่ออกแบบให้เหมาะสมกับฤดูต่างๆ” (<http://www.komchadluek.net>, 24 มีนาคม 2560)

- Sho Oga – Harmony Life Farm

คุณ Sho Oga ใช้พื้นที่ไร่เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการทำเกษตรออร์แกนิก ผ่านการจัดอบรมให้กับกลุ่มเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

4.4.1.1.3. เปิดพื้นที่ธุรกิจเพื่อพิสูจน์แนวทาง

เป็นการทำธุรกิจตามแนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อเปิดพื้นที่ให้เกิดการเรียนรู้และพิสูจน์ให้คนในสังคมเห็นว่าสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางนี้แล้วอยู่รอดได้ คนต้นแบบที่มีลักษณะ การสื่อสารด้วยการเปิดพื้นที่ธุรกิจเพื่อพิสูจน์แนวทาง คือ คุณโจน กลุ่มลูกศิษย์เพื่อตามรอยยักษ์กับโจน (คุณวิวัฒน์ ศัลยกำธรและคุณโจน จันโต) จัดตั้งบริษัท ธรรมธุรกิจชาวนาธรรมชาติ จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจเพื่อสังคม ดำเนินกิจกรรมบนแนวทางตามรอย “ศาสตร์พระราชา” หรือแนวทางปรัชญาของรัชกาลที่ 9 มีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนรู้และคนในสังคมเห็นว่าสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ได้จริง ทั้งยังช่วยขยายกลุ่มเป้าหมายไปสู่สังคมคนเมืองของกรุงเทพมหานครฯ ซึ่งช่วยให้เข้าถึงกลุ่มคนได้กว้างขวางขึ้น

4.4.1.2. ผ่านการทำงานในบทบาทต่างๆ

คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกบางท่านทำการสื่อสารขับเคลื่อนผ่านการทำงาน เช่น 1. ผ่านบทบาทการเป็นอาจารย์ด้านการเกษตร 2. ผ่านการทำงานในสาขาอาชีพขององค์กรเพื่อสังคมที่

1594370591

ทำงานขับเคลื่อนด้านเกษตรออร์แกนิก 3. ผ่านการทำธุรกิจเพื่อขับเคลื่อนทั้งห่วงโซ่อาหาร และ 4. ผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

4.4.1.2.1. ผ่านบทบาทการเป็นอาจารย์ด้านการเกษตร

คือ อาจารย์กษิตติ อาจารย์กษิตติใช้อาชีพความเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร บทบาทความเป็นนักวิชาการ ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการเกษตร โดยเฉพาะเรื่องการเกษตรแบบผสมผสานการสอนหนังสือนักศึกษา มหาวิทยาลัย สอนเกษตรกรผ่านการทำโครงการ สอนประชาชนผู้สนใจทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นกรรมการให้องค์กรเพื่อสังคมที่มีปณิธานในการส่งเสริมการใช้วิถีชีวิตแบบอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างไม่เบียดเบียนกัน เช่น บริษัท สวนเงินมีมา จำกัด เป็นต้น

ขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องด้วยวิธีการสอน โดยแบ่งเป็นทั้งการสอนหนังสือ นักศึกษามหาวิทยาลัย สอนเกษตรกรผ่านการทำโครงการ สอนประชาชนผู้สนใจทั่วไป

การปลูกผักออร์แกนิกเพื่อพึ่งพาตนเองของอาจารย์กษิตตินั้น ยังสร้างประโยชน์ต่อชุมชนใกล้เคียงของอาจารย์ โดยอาจารย์กษิตติได้ส่งเสริมให้เกิดโครงการ “1 หมู่บ้าน 1 ร้านกรีน” เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน

“ถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรปลอดภัยให้คนทั่วไป ทำอย่างไรให้คนเมืองที่พื้นที่มีจำกัด จะทำอย่างไรให้ปลูกพืชผักปลอดภัยเอาไว้รับประทานเองได้” (รายการลุยไม่รู้โรย, 13 เมษายน 2561)

4.4.1.2.2. ผ่านการทำงานในสาขาอาชีพขององค์กรเพื่อสังคมที่ทำงานขับเคลื่อนด้านเกษตรออร์แกนิก

คือ คุณอันส์ คุณวัลลภา และคุณวิฑูรย์

คุณอันส์ทำการสื่อสารผ่านบทบาทนักวิชาการที่สนับสนุนองค์กรเพื่อสังคม และกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสังคมในด้านการเกษตรออร์แกนิก โดยทำการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนผ่านการจัดการประชุม แสดงความคิดเห็น เช่น Mindful Markets Asia Forum เป็นต้น เป็นเวทีที่จัดขึ้นบนพื้นฐานของแนวคิดการตลาดที่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นตลาดที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม มีความเข้าใจ และมีความพยายามที่จะขับเคลื่อนแนวคิด “อาหารออร์แกนิกเพื่อทุกคน” ให้สามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารรวมทั้งดูแลและใส่ใจสิ่งแวดล้อม บนประโยชน์ของส่วนรวม สร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน โดยเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค คำนึงถึงคุณภาพชีวิต มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ใส่ใจซึ่งกันและกัน เพื่อวิถีชีวิตที่มีความสุขที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (วัลลภา แวนวิลเลี่ยนส์ วาร์ด, 2560) โดยเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์นี้จัดมาแล้ว 5 ปีติดต่อกัน มีการรวบรวมนักวิชาการระดับโลก เครือข่ายเกษตรออร์แกนิกในภูมิภาคเอเชีย นักวิชาการและผู้สนใจมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทั้งนี้บุคคลที่ได้รับเชิญมาร่วมแลกเปลี่ยน เป็นบุคคลที่ได้รับเริ่มและลงมือ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ปฏิบัติจนสามารถเป็นต้นแบบแห่งการเรียนรู้ในวิถีชีวิตออร์แกนิก ซึ่งในปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2561) มีประเด็นหลัก คือ เรื่อง ความยุติธรรมทางอาหาร

“ใช้เวทีงานประชุม งานเสวนา เช่น งานตลาดสีเขียว เป็นต้น ให้เป็นทั้งกิจกรรมพิเศษและทำหน้าที่ทางสังคม”

คุณวิฑูรย์

คุณวิฑูรย์ ทำการขับเคลื่อนผ่านการเป็นผู้อำนวยการ สหกรณ์กรีนเนท ที่ส่งเสริมเกษตรออร์แกนิกผ่านการจัดตั้งเครือข่าย และให้ความรู้ด้านเกษตรออร์แกนิกแก่สังคมไทย

4.4.1.2.3. ผ่านการทำธุรกิจเพื่อขับเคลื่อนทั้งห่วงโซ่อาหาร

คุณอรุช มีธุรกิจโรงแรมเป็นจุดเชื่อมหลัก โดยเริ่มต้นจากการขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกกับชุมชนรอบๆโรงแรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชออร์แกนิก ซึ่งผลผลิตที่ได้มานั้นโรงแรมรับซื้อ จากนั้นก็พัฒนาต่อยอดจนส่งเสริมให้เกิดวิถีชีวิตออร์แกนิกของเกษตรกร โดยต่อมากการขับเคลื่อนนี้ถูกเรียกว่า สามพรานโมเดล ซึ่งเป็นต้นแบบให้กับการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกในรูปแบบหนึ่ง ปัจจุบันการขับเคลื่อนของสามพรานโมเดลขยับไปสู่กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในชื่อ Organic tourism โดยพัฒนาภาคร่วมขับเคลื่อนจากเดิมที่เป็นเกษตรกร เพิ่มเป็นนักวิชาการและนักธุรกิจผู้ประกอบการธุรกิจด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว จากเมื่อก่อนที่แต่ละคนอาจเป็นคู่แข่งทางการค้า แต่ปัจจุบันมาร่วมกันทำธุรกิจ โดยที่ต่างคนต่าง บทบาทของตัวเองแต่เกื้อกูลกัน มีอุดมการณ์ร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้ตั้ง Sustainable Food Lab เพื่อสร้างระบบอาหารที่ยั่งยืนให้กับประเทศไทย ขณะเดียวกันยังได้ร่วมมือกับสถานศึกษาทำการวิจัยถอดบทเรียนเพื่อให้เป็นองค์ความรู้

“การก่อตั้งมูลนิธิสังคมสุขใจขึ้น เพื่อขับเคลื่อนโครงการสามพรานโมเดล ซึ่งแนวคิดนั้นไม่ใช่แค่ออกไปรับซื้อผักและผลไม้จากเกษตรกรแล้วจบ แต่ต้องเข้าไปช่วยทำให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีด้วย” (สยามรัฐออนไลน์ 15 สิงหาคม 2559)

“สามพรานโมเดล เป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีทำเกษตรจากเคมีสู่วิถีออร์แกนิกของเกษตรกรในพื้นที่เมืองนครปฐมอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะโหมตการสร้างรายได้และสุขภาพที่ดีให้แก่เกษตรกรภายใต้มาตรฐานเกษตรออร์แกนิกนานาชาติ และการสนับสนุนจากสำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จนเกิดการพัฒนารูปแบบต่อเนื่อง” (สยามรัฐออนไลน์ 15 สิงหาคม 2559)

“สามพรานโมเดล ทำเพื่อต้องการยกระดับ อำเภอสามพราน ดึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นจุดขาย ช่วยกันสร้างโมเดลธุรกิจที่ยั่งยืนบนวิถีชีวิตแบบไทยๆ ถ้าเราสร้างให้แข็งแกร่ง การท่องเที่ยวก็จะตามมา ผมมองว่าเราสามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งโครงการจากภาครัฐมากนัก” (Forbesthailand, กรกฎาคม 2557)

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“สามพรานโมเดล เรานำหลักการเกษตรออร์แกนิกและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในทางปฏิบัติจนกลายเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ ขับเคลื่อนด้วยตัวของมันเองภายใต้กลไกทางธุรกิจ” “เครือข่าย คือ หัวใจหลัก ประกอบด้วย การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตในพื้นที่ การตลาด ผู้บริโภค ส่วนราชการและภาคเอกชน รวมทั้งมหาวิทยาลัยที่สนับสนุนงานด้านวิชาการ ทั้งหมดตั้งอยู่บนพื้นฐานของธุรกิจที่เป็นธรรม ” (Forbesthailand, กรกฎาคม 2557)

“การขับเคลื่อนของสามพรานโมเดล เราทำเรื่องห่วงโซ่อาหาร ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ต้นน้ำเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะต้องปรับเปลี่ยนจากการใช้เคมีเป็นออร์แกนิก เรียกว่าต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตก็ว่าได้ เพราะฉะนั้น มันเหมือนว่าเราเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในหลายมิติ ” (thaihealth.or.th, 6 มกราคม 2559)

“ทุกคนสามารถร่วมขับเคลื่อน มาเป็นภาคีทางธุรกิจกับเราได้ เราดึงผู้บริโภคที่สนใจมาเป็น Social mover จากการที่เราสื่อสารกับผู้บริโภค ดึงผู้บริโภคเข้ามามีส่วนร่วม เราสื่อสารให้ผู้บริโภคตื่นรู้ มีกิจกรรม ค่อยๆ กระดืบ มาเป็น ผู้บริโภคที่กระตือรือร้น แล้วพัฒนามาเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง โดยเราสามารถดึงคนทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น จากภาครัฐ ผู้บริโภคผ่านช่องทางที่เป็นพื้นที่ของโรงแรมที่พวกเขาเข้าถึง ถ้าเราสร้างผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงได้จำนวนมาก ก็จะทำให้เรามีผู้ร่วมขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกเพิ่มมากขึ้น”

“มูลนิธิสังคมสุขใจ ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ถอดบทเรียน 360 องศา เรียนรู้ 6 ปี การดำเนินโครงการสามพรานโมเดล โดยจะเป็นการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการรวม 1 ปี ศึกษาผลกระทบและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็จะเป็นองค์ความรู้ในการต่อยอดการดำเนินโครงการเกษตรออร์แกนิกในไทยต่อไป” (posttoday, 1 พฤศจิกายน 2559)

“ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่สนใจเข้ามาศึกษาโมเดลเกษตรวิถีออร์แกนิกของเรา ไม่ว่าจะเป็น จ.เชียงราย จ.เลย จ.นครสวรรค์ จ.นครศรีธรรมราช และอีกมาก เริ่มต้นนั้นยากแน่ คำแนะนำของผม คือ ปัญหาเราเจออยู่แล้ว แต่ให้สร้างการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน ” (posttoday, 1 พฤศจิกายน 2559)

“งานวันสังคมสุขใจ ต้องการปลุกครอบครัวคนเมือง คนรุ่นใหม่ให้ตื่นรู้ เท้าทันพิษภัยจากสารเคมีที่ปนเปื้อนในพืชผักผลไม้ และเป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค มีกิจกรรมในงาน เช่น การเปิดห้องเรียนธรรมชาติภายในงาน ให้ความรู้เรื่องการทำเกษตรวิถีออร์แกนิกในทุกมิติผ่านฐานปฏิบัติการต่างๆ ทั้งคลินิกเกษตรออร์แกนิกที่ให้ความรู้สำหรับคนที่สนใจอยากทำเกษตรวิถีออร์แกนิก มุมเวิร์กช็อป DIY ปลูกถ่ายชนิดเดียว สำหรับกลุ่มครอบครัวที่ต้องการปลูกผักกินเองแต่ไม่มีพื้นที่เป็นต้น” (www.greennet.or.th, 11 ธันวาคม 2558)

“งานสังคมสุขใจ ต้องการสื่อสารไปยังผู้บริโภคให้ตื่นตัวมาร่วมกันสร้างระบบอาหารที่ยั่งยืน ซึ่งทุกคนสามารถมีส่วนร่วมสร้างความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ด้วยการเป็น Smart Consumer คือ รู้เท่า

1594370591

ทัน ฉลาดเลือก และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผลจากการจัดงาน เราหวังอยากเห็นผู้บริโภค ซึ่งก็คือ พวกเราทุกคนที่อยู่ในห่วงโซ่อาหาร ลุกขึ้นมาเป็น Change Agent สร้างการเปลี่ยนแปลง เริ่มจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภค ค้นหาความรู้เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนระบบอาหารยั่งยืน”

“งานสังคมสุขใจได้รวบรวมทุกอย่างไว้อย่างครบครัน มาชม มาซื้อป มาทำความเข้าใจ พูดคุย แชรความต้องการ มารับรู้ รับฟังความมุ่งมั่น ช่วยกันคิด ช่วยกันสร้างเพื่อให้เกษตรกรสามารถทำหน้าที่เป็นต้นทางการผลิตที่เข้มแข็ง นั่นหมายถึง ผลิตอาหารปลอดภัยที่ส่งออกไปสู่สังคม ชุมชนมีปริมาณมากขึ้น และเป็นที่น่าสนใจที่ทาง ททท. เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้เราเห็นภาพความเชื่อมโยงจากต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ทั้งในมิติของสังคม สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน” (25 พฤศจิกายน 2560)

“เราตั้งนักท่องเที่ยวมา เมื่อมั่นใจก็เกิดการแชร์ ลึกกว่านั้นเป็นการเชื่อมสังคมแบบใหม่ระหว่างผู้ปลูกกับผู้บริโภค ซึ่งสมัยก่อนเป็นเรื่องธรรมดา แต่สมัยนี้มันหายไปนานแล้ว ผู้บริโภครู้จักแค่ซูเปอร์มาร์เก็ต ผู้ปลูกรู้จักแค่พ่อค้าคนกลาง มันขาดการเชื่อมตรงนี้ ซึ่งการเชื่อมตรงนี้ช่วยความเหลื่อมล้ำเรื่องธุรกิจไม่เป็นธรรม สามารถแก้ปัญหาได้ทุกปัญหา ทั้งเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพ จากทุกมุมมอง แค่มาทำโซ่อาหารออร์แกนิก” (คมชัดลึก, 22 ตุลาคม 2558)

“โรงแรมได้ประโยชน์ในแง่จุดขาย มีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนชุมชน”

“การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับวิสาหกิจเพื่อสังคม Sustainable Food Lab (แล็บอาหารยั่งยืนประเทศไทย) เปิดตัวแนวคิด ออร์แกนิก ทัวริซึม หรือ การท่องเที่ยววิถีออร์แกนิกเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในงานประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกำหนดทิศทางในการขับเคลื่อนท่องเที่ยววิถีออร์แกนิก (Organic Tourism) ดึงภาคธุรกิจ โรงแรม ร้านอาหาร ร่วมขับเคลื่อนสามพราน ริเวอร์ไซด์ประกาศพร้อมเป็นต้นแบบปลูกความต้องการวิถีออร์แกนิกของผู้บริโภค และเพื่อร่วมขับเคลื่อนห่วงโซ่อาหารสมดุลบนวิถีออร์แกนิก อันจะนำไปสู่การสร้างจุดขายที่แตกต่าง สร้างเสน่ห์ให้กับการท่องเที่ยว รวมถึงสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้เกษตรกร และตอบโจทย์เป้าหมายความยั่งยืน 17 ข้อของสหประชาชาติ” (ททท. 19 มกราคม 2561)

“ภายใต้ความร่วมมือของททท. และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มั่นใจว่า จะสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นตลอดระบบนิเวศน์ออร์แกนิก มีบริการนักท่องเที่ยว ปลายน้ำ ให้ความรู้สื่อสารไปยังผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของห่วงโซ่อาหารออร์แกนิกที่มีผลต่อสุขภาพของนักท่องเที่ยว คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน เกษตรกร สังคม และสิ่งแวดล้อม” (ททท. 19 มกราคม 2561)

“การสร้าง Change Agent วิถีออร์แกนิกให้เกิดขึ้น โดยผู้ประกอบการ อาจเริ่มจาก From Farm to Table ด้วยการจัดซื้อผลผลิตออร์แกนิกจากเกษตรกรมาสร้างสรรค์เมนูออร์แกนิกไว้บริการลูกค้าต่อด้วยการทำกิจกรรมท่องเที่ยวออร์แกนิกฟาร์ม (Farm Visit) โดยพานักท่องเที่ยวออกไป

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เรียนรู้สัมพัทธ์ชีวิตเกษตรกร เช่น การทำนา ปลูกข้าว ปลูกพืชผัก ผลไม้ ออร์แกนิก ขณะเดียวกันมีการสื่อสารบอกเล่าเรื่องราวความตั้งใจผ่านสื่อต่างๆ เช่น จดหมายถึงลูกค้า กราฟฟิคบนผนัง การ์ดบนโต๊ะอาหาร หรือแผ่นพับโรงแรม อย่างที่สามพราน ริเวอร์ไซด์ ทำงานร่วมกับสามพรานโมเดล จนเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ซึ่ง ออร์แกนิก ทัวริซึม จะใช้โมเดลนี้เป็นต้นแบบในการขับเคลื่อน โดยจะเริ่มดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย คือ จังหวัดกรุงเทพฯ และจังหวัดเชียงใหม่ จากสถิติดักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ ที่มีจำนวนเกินครึ่งไปใช้บริการโรงแรม ร้านอาหาร ที่พัก และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในประเทศไทย ที่มีจำนวนมากกว่าปีละ 100 ล้านคน จะเห็นว่า หากโรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตต่างๆ เป็นจุดสัมผัสกับผู้บริโภคนักท่องเที่ยวโดยตรง มีโอกาสที่จะเป็นฮับในการสร้างความเปลี่ยนแปลง ทำให้การท่องเที่ยววิถีออร์แกนิกเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน รวมถึงยังสามารถใช้เป็นจุดขายของร้านอาหาร หรือโรงแรมที่ช่วยเพิ่มมูลค่าทางการตลาดได้ด้วย” (ทพท. 19 มกราคม 2561)

“ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เราสามารถสร้างคุณค่าร่วมที่เป็นประโยชน์และสร้างความยั่งยืนได้ เช่น โรงแรมให้คุณค่ากับเกษตรกรผู้ผลิตวัตถุดิบออร์แกนิกส่งเข้าโรงแรม ในขณะที่เดียวกันโรงแรมก็ให้คุณค่ากับนักท่องเที่ยวในเรื่องของสุขภาพ และนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของการที่จะช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของเกษตรกรที่ผลิตอาหารปลอดภัยให้พวกเขา ถ้าทุกคนเห็นคุณค่าตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง ก็จะก่อให้เกิดความยั่งยืนขึ้น ซึ่งความหมายของการท่องเที่ยววิถีออร์แกนิก ไม่ใช่เพียงการลงพื้นที่ไปเที่ยวฟาร์มออร์แกนิก แต่ทุกภาคส่วนเข้าใจและตระหนักในคุณค่า ทำให้เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนร่วมกัน” (ทพท. 19 มกราคม 2561)

“Sustainable Food Lab เกิดขึ้นจากความร่วมมือของเครือข่ายองค์กรที่หลากหลายซึ่งมีประสบการณ์ทางระบบอาหารยั่งยืนในประเทศไทยและภูมิภาค โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบอาหารของประเทศไทยที่ยั่งยืน และต้องการให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบนิเวศอาหารยั่งยืนในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมขับเคลื่อน และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนร่วมกันสร้างความไว้วางใจเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นตอนจนนำไปสู่การจัดตั้งเป็นผู้ประกอบการสังคมได้อย่างแท้จริง (มติชน 6 กรกฎาคม 2560)”

“Sustainable Food Lab จัดทำหลักสูตร พัฒนาผู้นำระบบอาหารยั่งยืน ความร่วมมือระหว่างธุรกิจและชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความร่วมมือของภาคธุรกิจ ภาคสังคม ภาครัฐ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ประกอบการสังคม ผู้บริโภค เกษตรกร และธุรกิจชุมชนที่สนใจอาหารด้านออร์แกนิก แต่ยังคงขาดการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อร่วมกันสร้างระบบอาหารและการเกษตรยั่งยืนในสังคมไทยและภูมิภาค บนฐานของความใส่ใจ สุขภาพ การถือฤดูแลงระบบนิเวศและความเป็นธรรม” (เปิดหูเปิดตา, 4 กรกฎาคม 2560)

1594370591

“Sustainable Food Lab จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับธุรกิจการท่องเที่ยวและอาหารโดยใช้สามพรานโมเดลเป็นต้นแบบในการขับเคลื่อนเชื่อมโยงการท่องเที่ยวด้วยห่วงโซ่อาหารออร์แกนิกตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปายน้ำ คือ บริโภค สื่อสารความรู้ เชื่อมเกษตรกรออร์แกนิกได้มารู้จักกัน อันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนใหม่ๆบนพื้นฐานของความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่ารวมถึงจุดประกายสร้างผู้นำร่วมในการพัฒนาขยายผลการท่องเที่ยวออร์แกนิก ซึ่งไม่เฉพาะช่วยยกระดับเศรษฐกิจฐานราก แต่ยังส่งผลดีต่อภาพรวมของเศรษฐกิจชุมชน คุณภาพชีวิตที่ดี เกิดสังคมแห่งความเกื้อกูล รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ดีเหล่านี้หลอมรวมเป็นความสุข และเป็นมนต์เสน่ห์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว อันสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท.”(ททท. 19 มกราคม 2561)

4.4.1.2.4. ผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

คือ การเป็นวิทยากรให้ความรู้ และเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้

ยกตัวอย่าง ป้าป้อมใช้ช่องทางของโครงการสวนผักคนเมือง ที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆอยู่เสมอ โดยเฉพาะในส่วนของกลุ่มห้องครัวคนเมือง ที่คอยให้ข้อมูลเรื่องวิธีประกอบอาหารด้วยวัตถุดิบที่ปลูกได้เอง และสาธิตหรือคิดค้นเมนูอาหารเพื่อเพิ่มความหลากหลายจากการประกอบอาหารด้วยวัตถุดิบที่สามารถปลูกได้เอง

“ป้าไปเป็นวิทยากรสอนปลูกผักด้วย อย่างถ้าสวนผักคนเมืองจัดงาน ป้าก็จะไปในฐานะเครือข่าย ล่าสุดที่ไปมาก็คือที่สวนโมกข์ ซึ่งเขามาชวนให้เราไปร่วมปลูกผักภูพานา ตอนนี้เป็นกิจกรรมหนึ่งของสวนโมกข์เลย กิจกรรมจะทำเดือนเว้นเดือน” (www.manager.com, 17 ธันวาคม 2558)

4.4.1.3. ผ่านการสร้างเรื่องเล่าในสื่อต่างๆ

คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกมีการสร้างเรื่องเล่าผ่านสื่อใน 2 ลักษณะ คือ เชิงรุกที่ทำการสื่อสารด้วยตนเอง และเชิงรับที่มีสื่อมวลชนมาขอสัมภาษณ์

4.4.1.3.1. การสื่อสารในลักษณะเชิงรุก

เป็นการผลิตหนังสือ การสร้างภาพยนตร์สารคดี การผลิตสื่อเองบนเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์

4.4.1.3.1.1. การผลิตหนังสือ แบ่งเป็น การเขียนหนังสือของตัวเอง และสนับสนุนผ่านสำนักพิมพ์

- การเขียนหนังสือของตัวเอง ประกอบด้วย
  - คุณโจน เขียนหนังสือชื่อ งานเก็บเมล็ดพันธุ์คืองานสุดท้ายในชีวิตผม กลับบ้าน และลูกโจน เป็นต้น เพื่อเล่าเรื่องราวด้านต่างๆของวิถีชีวิตออร์แกนิกในแบบคุณโจน

1594370591

- คุณ Sho Oga เขียนหนังสือชื่อ สิ่งมหัศจรรย์เกิดขึ้นที่ไร่ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิกของที่ไร่ Harmony Life Farm
- คุณวิฑูรย์ เขียนหนังสือเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเกษตรออร์แกนิก
- สนับสนุนผ่านสำนักพิมพ์

คุณฮันส์ และ คุณวัลลภา ได้สนับสนุนเรื่องเล่าให้เผยแพร่ไปสู่สังคมวงกว้าง เช่น เรื่องเล่าที่จุดประกายความหวังให้กับผู้คน เรื่องเล่าที่ต่อยอดความเป็นรูปธรรมของวิถีออร์แกนิกที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เรื่องราวที่สะท้อนการเติมเต็มต่อการดำเนินชีวิตด้วยวิถีที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เรื่องเล่าที่สร้างแรงบันดาลใจ และเรื่องเล่าของผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตในเชิงบวกของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก

“บางครั้งที่จะเล่าเรื่องโครงการที่กำลังทำ เช่น โครงการตลาดสีเขียวที่มีส่วนร่วมผลักดันอาหารปลอดภัยเข้าสู่โรงพยาบาล เป็นต้น ก็จะเล่าถึงความสำเร็จที่ของโครงการ และประโยชน์ที่เกิดขึ้น”

“หนังสือที่ทางสำนักพิมพ์สวนเงินมีมาตีพิมพ์ เป็นหนังสือที่ถูกเลือกมาจากบทบาทการเป็นนักปฏิบัติการทางสังคมของสำนักพิมพ์ หนังสือที่ตีพิมพ์จึงเป็นหนังสือที่สร้างการขับเคลื่อนทางสังคม (Social movement) เช่น หนังสือธรรมชาติบำบัดที่มีการตีพิมพ์ 30 กว่าครั้ง หนังสือบ้านดินตีพิมพ์ 10 กว่าครั้ง เพราะหนังสือพวกนี้มาตอบโจทย์เรา เพราะเราอยู่ในยุคที่สังคมบริโภคนิยมทำให้เรารู้สึกต้องพึ่งพา ไร้พลัง ต้องตั้งรับ ไม่มั่นคง จัดการตัวเองไม่ได้ สร้างบ้านเองไม่ได้ ดูแลตัวเองไม่ได้ ต้องพึ่งยาพึ่งหมอ นอนก็ยังไม่หลับ ต้องพึ่งยานอนหลับ ดังนั้นหนังสือของเราจะพูดถึงเกษตรออร์แกนิก พูดถึงชีวิตที่เรียบง่าย อ่านแล้วมาร่วมกิจกรรมเราแล้วเขาเปลี่ยนวิถีชีวิตตัวเองหันไปเป็นเกษตรกร สร้างบ้านเอง ปลูกผักเอง เกิดเกษตรกรรุ่นใหม่ สิ่งที่เราทำเหมือนเป็นการกระจายและต่อยอดวิถีชีวิตออร์แกนิก ของการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก ซึ่งเราอยู่ตรงนี้มา 15 ปี เราก็จะได้ยินว่าคนได้รับแรงบันดาลใจและหาอาหารกาย อาหารสมอง อาหารใจ มาเติมเต็มตัวเองยังงี้บ้าง เราก็รู้สึกเติมเต็มของเราไปด้วย” (schoolofchangemaker, 11 มกราคม 2560)

4.4.1.3.1.2. การสร้างภาพยนตร์สารคดี

เป็นการทำสื่อสารผ่านวิดีโอสารคดีบันทึกการเดินทางเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของผู้คนแถบลุ่มน้ำโขง โดยเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมได้ฟรีผ่านเว็บไซต์ YouTube

4.4.1.3.1.3. การผลิตสื่อเองบนเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์

แบ่งเป็น การใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ส่วนตัว การผลิตสื่อออนไลน์ด้วยตัวเอง และการผลิตสื่อออนไลน์ขององค์กร

4.4.1.3.1.3.1 การใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ส่วนตัว

1594370591

ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ส่วนตัวเพื่อคอยให้ข้อมูลเรื่องต่างๆเกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิก “หลังอาหารเย็น ป้อมจะเล่นไอแพดค่ะ ใช้พูดคุยทางหน้าเฟซบุ๊ก ติดตามข่าวคราวโลกภายนอก ถ้ามองตอบแลกเปลี่ยนความรู้หรือสารทุกข์สุกดิบกับบรรดาเพื่อนๆที่น้องในกลุ่มปลูกผัก บางทีก็ต้องตอบคำถามแฟนคลับที่เขียนเข้ามาปรึกษาด้วย” (ศิริกุล ชื่อต่อชาติ, 2558)

“ป้อมปลูกผักทุกวันๆ มีเพื่อนกลุ่มคอเดียวกันมากขึ้นทุกวัน จากสิบเป็นร้อย เดี่ยวนี้เป็นพันแล้วค่ะ มีคนเริ่มสนใจมาขอ เป็นเพื่อน ในเฟซบุ๊กเยอะมาก โทรศัพท์มาขอคำปรึกษาก็มาก มาหาถึงบ้านก็มาก หนักเข้าก็รับเชิญไปสาธิตบรรยายให้ความรู้ตามสถานที่ต่างๆบ้าง มีหนังสือและรายการทีวีมาขอสัมภาษณ์บ้าง” (ศิริกุล ชื่อต่อชาติ, 2556)

4.4.1.3.1.3.2 การผลิตสื่อออนไลน์ด้วยตัวเอง

ผลิตสื่อเองบน Website และ YouTube Channel ของตัวเอง เพื่อเผยแพร่เทคนิคและแนวคิดของการเกษตรในวิถีออร์แกนิก

“วันนี้ได้รับโล่เงินจากยูทูปแล้วครับ สำหรับช่องที่มีผู้ติดตาม 1 แสนคนขึ้นไปจะได้รับรางวัล Silver Creator Award ช่อง Organic Farm TV โดยผมอดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์ ขอบคุณแฟน ๆ ที่สนับสนุนกันเรื่อยมา ขอบคุณอีกครั้งครับ” (Facebook Page ทำเกษตรกัน By หนุ่มเกษตรอินทรีย์, 17 มกราคม 2562)

“ผมจึงได้รวบรวมประสบการณ์ เทคนิคต่าง ๆ ที่ได้ผมได้เรียนรู้มาด้วยตัวเอง มาเผยแพร่ไว้เป็นความรู้บนเว็บไซต์แห่งนี้” (www.organicfarmthailand.com)

“เตรียมทำปุ๋ยหมักครับ สิ่งที่ต้องเตรียมคือ ปุ๋ยคอก ฟางข้าว หรือวัตถุดิบทรีย์ที่มีในท้องถิ่น น้ำ และหัวเชื้อจุลินทรีย์ สำหรับรดกองปุ๋ย ส่วนวิธีการทำจะลงให้เร็ว ๆ นี้นะครับ” (Facebook Page ทำเกษตรกัน By หนุ่มเกษตรอินทรีย์, 10 มกราคม 2562)

“อ้อ ! นี่คือนิสัยจากธรรมชาติจริง ๆ ครับ ธรรมชาติสร้างสรรค์ สีของจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง แดง ม่วง น้ำตาล เขียว สีที่แนะนำเอาไปขยายต่อคือ แดง ม่วง เขียว ส่วนน้ำตาลเอาไปใช้หรือเททิ้งได้เลยครับ แล้วจุลินทรีย์สังเคราะห์แสงคืออะไร และมีประโยชน์ต่อการเกษตรอย่างไร สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมที่นี่ได้เลยครับ <https://www.organicfarmthailand.com/how-to-make-photosynth.../> มีประโยชน์ ได้โปรดแชร์ให้ด้วยนะครับ” (Facebook Page ทำเกษตรกัน By หนุ่มเกษตรอินทรีย์, 10 ตุลาคม 2561)

“น้ำแดง ๆ ที่เห็นอยู่คือ จุลินทรีย์สังเคราะห์แสงครับ แล้วจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง คืออะไร เกี่ยวข้องกับการทำเกษตร แบบไหน หากคำตอบได้จากคลิปนี้ครับ https://youtu.be/e00YB4Lb_8” (Facebook Page ทำเกษตรกัน By หนุ่มเกษตรอินทรีย์, 20 มิถุนายน 2561)

4.4.1.3.1.3.3. การผลิตสื่อออนไลน์ขององค์กร เช่น

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

- สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของไร่รื่นรมย์
- สื่อสารผ่าน Website ของบริษัท
- สื่อสารผ่าน Website ของ GreenNet เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลเกี่ยวกับออร์แกนิก

4.4.1.3.2. การสื่อสารในลักษณะเชิงรับ

เป็นการที่สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ติดต่อเข้ามาเพื่อขอสัมภาษณ์ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์สำนักต่างๆ ติดต่อเข้ามาเพื่อเขียนบทความ สื่อวิทยุโทรทัศน์เชิญไปออกรายการ และสื่อใหม่อย่าง Ted Talk

4.4.2. กลุ่มเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

กลุ่มเป้าหมายหลักแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มผู้สนใจทั่วไป กับกลุ่มเฉพาะ โดยกลุ่มผู้สนใจทั่วไปจะเป็นคนในสังคมที่มีความสนใจอยากเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก ขณะที่กลุ่มเฉพาะ จะเป็นกลุ่มตามบทบาทหน้าที่ของคนต้นแบบ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มนักท่องเที่ยวของไร่ กลุ่มชาวบ้านโดยรอบไร่ กลุ่มเด็กและครอบครัว กลุ่มเพื่อนทางสื่อสังคมออนไลน์ และกลุ่มลูกค้า เป็นต้น

“คุณฮันส์แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะและกลุ่มทั่วไป โดยกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มด้านการเกษตร ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มขับเคลื่อนเพื่อนำอาหารปลอดภัยเข้าสู่ครัวโรงเรียน และกลุ่มนักโภชนาการอาหาร เป็นต้น ส่วนกลุ่มเป้าหมายทั่วไป มักจะเป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในเมือง”

“แบ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะและกลุ่มทั่วไป โดยกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น กลุ่มด้านการเกษตร ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร กลุ่มขับเคลื่อนเพื่อนำอาหารปลอดภัยเข้าสู่ครัวโรงเรียน และกลุ่มนักโภชนาการอาหาร เป็นต้น ส่วนกลุ่มเป้าหมายทั่วไป มักจะเป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่ในเมือง” คุณวัลลภา

“คนเมืองในช่วงหลังๆให้ความสนใจเรื่องปลูกผักเยอะขึ้นมากเลยคะ แล้วก็ออกมาในลักษณะที่ว่าเขาทำได้ดีกว่าเราด้วยซ้ำ มีเด็กรุ่นใหม่ที่สนใจแล้วสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นคนสอนด้วย ป้าว่าหลายคนทำได้ดีเพราะคนรุ่นใหม่เขาเก่งกว่าเรา ทั้งเรื่องเทคโนโลยี ด้านความคิดการออกแบบต่างๆ ” (www.manager.com, 17 ธันวาคม 2558) คุณศิริกุล

“ทั้งวงจรห่วงโซ่อาหาร ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ผลิตซึ่งรวมถึงเกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจ โรงแรม และผู้บริโภค” คุณอรุช

“กลุ่มบุคคลทั่วไปที่สนใจ และเข้ามาที่ไร่ทั้งเข้ามาเพื่อท่องเที่ยว เข้ามาเพื่อเรียนรู้วิถีออร์แกนิกของทางไร่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบไร่รื่นรมย์ ” คุณศิริวิมล

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“เน้นกิจกรรมสำหรับเด็ก และกิจกรรมสำหรับครอบครัว” คุณกัญญาภัค
 “เพื่อนๆ และคนที่สนใจในเรื่องการเกษตร” คุณอดิศักดิ์
 “เกษตรกรและบุคคลทั่วไปที่สนใจ” คุณ Sho Oga
 “ทั้งเฉพาะกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มบุคคลที่สนใจทั่วไป” คุณวิฑูรย์

4.5 สรุปตัวตนและการใช้ชีวิตวีดิทออร์แกนิกของคนต้นแบบ กับ การสื่อสารเพื่อ ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

การมีพื้นฐานที่แตกต่างของคนต้นแบบส่งผลให้เกิดลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

4.5.1. พื้นฐานความแตกต่างด้านถิ่นที่อยู่

คนต้นแบบไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใด (ในเมือง ต่างจังหวัด หรืออยู่ทั้งสองที่) ก็จะมีการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนแนวทางการใช้ชีวิตวีดิทออร์แกนิกตามรูปแบบที่ตนถนัด โดยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการเปิดพื้นที่เพื่อเป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้ โดยคนต้นแบบที่อาศัยอยู่ในเมืองแม้ว่าจะมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ ก็จะเปิดศูนย์เรียนรู้ของตนเองในพื้นที่ที่อยู่อาศัยแล้วถ่ายทอดวีดิทออร์แกนิกผ่านคอร์สอบรม ซึ่งทำให้ผู้สนใจเกิดการเรียนรู้ด้วยการเห็นเป็นที่ประจักษ์ว่าทำได้จริง เช่น คุณศิริกุล เปิดศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผักสอนการทำเครื่องอุปโภคบริโภคในครัวเรือน สอนการปลูกผักสวนครัวในพื้นที่จำกัด สอนการประกอบอาหารและวิถีถนอมอาหาร คุณนคร เปิดศูนย์เรียนรู้บ้านเจ้าชายผัก สอนการทำเกษตรเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยการปลูกฝังวิถีคิดเรื่องความสมดุลของระบบนิเวศให้กับผู้สนใจ เป็นต้น คนต้นแบบที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัด จะเปิดพื้นที่เรียนรู้ชุมชนและพื้นที่ไร่ออร์แกนิกให้ผู้สนใจได้เข้ามาสัมผัสประสบการณ์ตรงจากการดำเนินชีวิต เช่น คุณโจนเปิดพื้นที่ชุมชนพันพรรณให้ผู้สนใจเข้ามาร่วมทดลองใช้ชีวิตด้วยวิถีชีวิตออร์แกนิกร่วมกับชาวชุมชน คุณศิริวิมล ใช้พื้นที่ไร่ร่มเย็นเป็นสถานที่เรียนรู้ โดยนักท่องเที่ยวและผู้สนใจจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตออร์แกนิกของไร่ ผ่านการดำเนินงานของไร่ ผ่านการใช้ชีวิตของพนักงาน ผ่านผลิตภัณฑ์และสิ่งปลูกสร้างของไร่ และผ่านคอร์สอบรม และคนต้นแบบที่อาศัยอยู่ทั้งในเมืองและต่างจังหวัดอย่างคุณกัญญาภัคก็เปิดให้พื้นที่ไร่ลุงคริส เป็นสถานที่เรียนรู้และจัดกิจกรรมสำหรับครอบครัวและเด็ก เพื่อให้ได้รู้จักและสัมผัสกับธรรมชาติ เป็นต้น

4.5.2. พื้นฐานความแตกต่างด้านการทำงาน

คนต้นแบบที่ผสมผสานการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านชีวิตการทำงานที่ต่างกัน มีลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกในระดับที่ต่างกัน กล่าวคือ คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ทำการเกษตร (ทั้งเป็นอาชีพหลัก อาชีพเสริม หรืองานอดิเรก) จะมีการสื่อสารต่อกลุ่มผู้สนใจในระดับ

ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม เช่น คุณนครจะถ่ายทอดแนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการสอนผู้เข้าร่วมคอร์สอบรม และอาจารย์กษิตศจะส่งเสริมให้คนในหมู่บ้านหรือผู้สนใจได้ปลูกผักในวิถีออร์แกนิก เป็นต้น คนต้นแบบที่ทำงานในองค์กรเพื่อสังคม จะสื่อสารในระดับสังคม ด้วยส่งเนื้อหา (content) ด้านการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกในแง่มุมต่างๆ เข้าสู่สังคม หรือสนับสนุนและผลักดันให้เกิดเครือข่าย เช่น คุณวัลลภาและคุณอัมย์ที่ผลักดันให้เกิดบริษัทสวนเงินมีมาที่ผลิตหนังสือเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเข้าสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง คุณวิฑูรย์สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกผ่านสหกรณ์กรีนเนท เป็นต้น และ คนต้นแบบที่ทำธุรกิจ จะสื่อสารในระดับภาคส่วนธุรกิจ เช่น คุณอรุข สนับสนุนให้เกิดการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเครือข่ายสามพรานโมเดล และส่งเสริมให้เกิดระบบที่มั่นคงของห่วงโซ่อาหารออร์แกนิก เป็นต้น

4.5.3. พื้นฐานความแตกต่างที่มีผลต่อเรื่องเล่า

เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบตั้งอยู่บนวิธีการมองโลกแบบองค์รวม โดยไม่ว่าคนต้นแบบจะมีพื้นฐานที่แตกต่างกันเพียงใด แต่สิ่งที่เป็นจุดร่วมกัน คือ ระดับรากฐานความคิดที่มองมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ คนต้นแบบสร้างเรื่องเล่าภายใต้กรอบที่มีพลวัตร ซึ่งมาจากความแตกต่างหลากหลายของคนต้นแบบ แล้วนำองค์ประกอบของเรื่องเล่ามาร้อยเรียงเพื่อแสวงหาหนทางที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล มีการใช้จุดเด่นของแต่ละคนสร้างเครื่องมือในการเล่าเรื่องและทำการเล่าเรื่องผ่านการใช้ชีวิตจริง ผ่านกิจกรรมที่รังสรรค์ขึ้น ผ่านระบบดิจิทัลที่เป็นสื่อใหม่และผ่านสื่อเก่า โดยลักษณะของเรื่องเล่าเป็นความจริงแบบผสมผสาน คือ ทั้งเล่าผ่านประสบการณ์จริงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริง กับเล่าผ่านความปรารถนาที่อยากให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อคนต้นแบบแสดงให้เห็นว่า คนต้นแบบเองก็เป็นทั้งผู้ฟังเรื่องเล่าและก็เป็นทั้งผู้เล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิก

1594370591

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบคนต้นแบบในด้านการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก

คนต้นแบบ	ลักษณะเด่น	การบริหารจัดการวิถีชีวิตออร์แกนิก	จุดมุ่งหมาย	ประโยชน์ของวิถีชีวิตออร์แกนิกต่อสังคม	ข้อเสีย
คุณโจน	อาศัยอยู่ในชุมชนพันพรรณที่กำหนดวิถีชีวิตออร์แกนิกในรูปแบบของตัวเอง ขณะเดียวกันก็ใช้ชีวิตเป็นต้นแบบให้กับผู้ที่สนใจในวิถีทางนี้	ใช้ชีวิตในชุมชนให้ดูเป็นตัวอย่างบนพื้นฐานของชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติและพึ่งพาตนเอง	เพื่อความสุขของชีวิตตามธรรมชาติดั้งเดิมของมนุษย์และเพื่อระบบนิเวศน์	- สุขภาพ - ปลอดภัย ตนเองจากทาสระบบ - ระบบนิเวศน์	เป็นหนทางที่เน้นความพอดี จึงไม่สามารถตอบสนองมนุษย์ที่มีความต้องการในด้านต่างๆ เช่น ความมั่งคั่ง ร่ำรวย
อ.กชิตศ	เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกจากความรู้อันเชิงวิชาการและที่บ้านอย่างเป็นทางการและทำการเผยแพร่วิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการสอนทั้งในและนอกระบบ	ทำงานและเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ถ่ายทอดวิถีออร์แกนิกให้กับผู้อื่น ขณะเดียวกันก็ใช้ชีวิตชีวิตตามแนวทางนี้	เพื่อความสุขของตนเองและคนรอบข้าง	สามารถนำมาใช้ปลูกฝังเยาวชนโดยเป็นอีกเครื่องมือในการลดปัญหาสังคม	วิถีทางนี้ไม่สามารถตอบสนองสังคมที่เน้นทุนนิยมเป็นหลัก

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คุณฮันส์	เป็นนักขับเคลื่อน ทำการขับเคลื่อนผ่านองค์กรเพื่อสังคม และมีความเชี่ยวชาญด้านปรัชญาและมุมมองแบบองค์รวม	ใช้ชีวิตการทำงานเพื่องานขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก ขณะที่ชีวิตส่วนตัวดำเนินไปบนแนวทางสนับสนุนวิถีออร์แกนิก	- เพื่อพัฒนาความหลากหลายทางธรรมชาติ - เพื่อทำชีวิตให้มีความหมาย - เพื่อพัฒนาให้ผู้บริโภคก้าวไปสู่การเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สร้างความเปลี่ยนแปลงในวิถีออร์แกนิก	ทำให้คนที่ใช้ชีวิตบนแนวทางนี้ได้เปลี่ยนมุมมองและวิถีคิด มองโลกในลักษณะที่เป็นองค์รวม ขณะเดียวกันคนๆนั้นก็เกิดความเข้าใจในธรรมชาติมากยิ่งขึ้น	ไม่เห็นว่าการที่เน้นใช้ชีวิตบนความสมดุลกับธรรมชาติจะมีข้อเสีย
คุณวัลลภา	เป็นนักขับเคลื่อน ทำการขับเคลื่อนผ่านองค์กรเพื่อสังคม และเป็นที่ยอมรับในฐานะผู้ที่สนับสนุนให้เกิดผู้นำการเปลี่ยนแปลง	บริหารจัดการผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใน 2 ลักษณะ คือ กระบวนการภายนอก โดยในกรณีของคุณวัลลภาได้ผ่านการทำงาน และกระบวนการภายในที่สั่งสมผ่านกาลเวลา และตกผลึก ต่อยอด แดกแขนง	เพื่อตนเอง และเพื่อผู้อื่น	- ช่วยให้เกิดความเป็นธรรมทางสังคม โดยเฉพาะกับกลุ่มเกษตรกร - ช่วยให้เกิดสังคมอุดมปัญญาในเรื่องการเพาะปลูกตามแนวทางที่สอดคล้องกับธรรมชาติ - พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม	ไม่เห็นว่าการที่ใส่ใจระบบนิเวศน์จะมีข้อเสีย

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คุณศิริกุล	อาศัยอยู่ในเมืองหลวง ใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในแบบที่ผสมผสานวิถีของคนเมืองเข้ากับวิถีใกล้ชิดธรรมชาติ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องทำกับข้าว จึงเป็นกำลังหลักของโครงการห้องครัวคนเมือง	เป็นคนเมืองที่ใช้ชีวิตของคนเมืองแต่พยายามปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง	เพื่อตนเองและเพื่อผู้อื่น	สิ่งที่ทำดีต่อทั้งตัวเองและสังคม	การดำเนินวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมักถูกคนในสังคมที่ยังไม่เกิดความตระหนักรู้มองว่าเป็นความเรื่องมาก น่ารำคาญ
คุณนคร	อาศัยอยู่ในเมืองหลวงใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในแบบที่ผสมผสานวิถีของคนเมืองเข้ากับวิถีใกล้ชิดธรรมชาติ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องปรัชญาและเทคนิคในการทำเกษตร	เป็นคนเมืองเลือกที่จะสร้างงานของตัวเองเน้นให้ชีวิตส่วนตัวและการทำงานมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุล ยิ่งไปกว่านั้นยังให้ความสำคัญกับการปลูกความคิดในใจคน	การดำเนินวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการแสวงหาหนทางใหม่ในการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ	เป็นการสร้างวิถีแห่งทางเลือกรูปแบบใหม่ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเรื่องความสมดุล	ไม่เห็นว่าจะมีข้อเสีย

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

<p>คุณจรรุวรรณ</p>	<p>เป็นคนรุ่นใหม่ที่กำลังภูมิลำเนาเพื่อไปใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในรูปแบบของตนเองนอกจากนี้ยังทำหน้าที่เชื่อมประสานคนในพื้นที่โดยเน้นวิถีชุมชน เศรษฐกิจชุมชน</p>	<p>บริหารจัดการชีวิตผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันคือ ปลูกพืชผักออร์แกนิก เพื่อการบริโภคและเพื่อเป็นยารักษาโรค รับประทานพืชผักเหล่านั้นบนแนวคิดธรรมชาติบำบัดนำผักเหล่านั้นไปขาย เพื่อสร้างการรับรู้กับชุมชน เชื่อมประสานเครือข่ายคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ และจัดทำค่ายเพื่อเปิดพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>	<p>ต้องการหลีกเลี่ยงความวุ่นวายแล้วกลับมาอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ ขณะเดียวกันก็ต้องการให้สังคมดีขึ้นในทุกด้านและนำไปสู่ความยั่งยืน</p>	<p>เชื่อมร้อยคนในชุมชนที่มีแนวความคิดคล้ายๆกันมาเรียนรู้ร่วมกัน</p>	<p>ไม่เห็นว่าจะมีข้อเสีย</p>
<p>คุณอรุช</p>	<p>เป็นเจ้าของธุรกิจโรงแรมขับเคลื่อนออร์แกนิกผ่านธุรกิจส่วนตัวและมูลนิธิสุขใจพัฒนาโมเดลต้นแบบการรวมกลุ่มเกษตรกรออร์แกนิกในนาม “สามพรานโมเดล”</p>	<p>บริหารจัดการผ่านความสมดุลของชีวิตแบ่งเป็นความสมดุลจากข้างในและข้างนอก ข้างใน คือ สภาพร่างกายและจิตใจ ข้างนอก คือ การงานที่ทั้งในส่วนของการโรงแรมและงานขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิก</p>	<p>เพื่อให้เกิดความสมดุลทางร่างกายและการทำงาน</p>	<p>ช่วยส่งเสริมศักยภาพของประเทศไทยในด้านการเกษตรและอาหาร</p>	<p>ไม่เห็นว่าจะมีข้อเสีย</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คุณศิริวิมล	เป็นเจ้าของธุรกิจไร่รื่นรมย์และโรงแรมเน้นการทำไร่ในวิถีออร์แกนิกและสนับสนุนให้เกิดวิถีออร์แกนิกกับชุมชนรอบไร่ๆ	แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1. ส่วนตัวได้แก่ การรู้จักตนเอง และ 2. เรื่องการบริหารจัดการไร่เพื่อที่จะอยู่กับธรรมชาติอย่างสอดคล้อง	สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง เป็น Sustainable Living Learning Centre ศูนย์เรียนรู้ที่สามารถสัมผัสกับชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสอดคล้อง	-	หลายคนเข้ามาในแนวทางออร์แกนิกด้วยการเอาเงินและผลตอบแทนเป็นตัวตั้งเพราะคิดว่าตลาดนี้จะทำให้ได้ราคาผลผลิตที่แพงกว่า
คุณกัญญาภัก	เป็นเจ้าของไร่ลุงคริส มีจุดเริ่มต้นมาจากความต้องการฟื้นฟูธรรมชาติรอบไร่ๆ ด้วยวิถีออร์แกนิก ปัจจุบันเน้นจัดกิจกรรมให้กับเด็กและครอบครัวเพื่อปลูกฝังความรักในธรรมชาติ	ใช้ชีวิตในวันธรรมดาแบบคนเมือง และใช้ชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติในวันหยุด โดยต้องการสร้างความสมดุลของชีวิตระหว่างวิถีคนเมืองกับวิถีออร์แกนิก ขณะเดียวกันก็ต้องการเปิดพื้นที่ให้เด็กๆ และครอบครัวอื่นๆ ได้มีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติด้วย	ต้องการนำสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันกลับมา และบั้นปลายชีวิตอยากใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติให้มากที่สุด	ด้านเศรษฐกิจคือ ช่วยลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และด้านวัฒนธรรม คือ สืบสานวัฒนธรรมของไทยที่อยู่ร่วมกันในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	วิธีนี้ไม่ตอบสนองให้กับคนที่ต้องการผลตอบแทนที่รวดเร็วในระยะเวลานานสั้น

1594370591

คุณอดิศักดิ์	ลุยทำเกษตรวิถีออร์แกนิกด้วยตัวคนเดียว และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ตนเองเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์	พยายามใช้ชีวิตในแนวทางพึ่งตนเอง โดยวันธรรมดาจะทำงานประจำ ขณะที่วันหยุดจะเข้าสวนทำเกษตรวิถีออร์แกนิกและทำวิดีโอเผยแพร่ความรู้บนสื่อสังคมออนไลน์	บ้านปลายอยากรอยู่กับธรรมชาติและอยากทำสิ่งดีๆไว้ให้กับผู้คนในสังคมและสิ่งแวดล้อม	-	คนที่ใช้ชีวิตบนวิถีนี้มักถูกคนในสังคมมองว่าเป็นคนบ้า
คุณ Oga	เป็นชาวญี่ปุ่นที่ทำธุรกิจในประเทศไทยบนพื้นฐานของการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีออร์แกนิก	มีแนวทางการใช้ชีวิตและทำงานบนปณิธานเพื่อการดูแลระบบนิเวศน์และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสอดคล้อง	อยากให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและหันมาใช้ชีวิตในแนววิถีออร์แกนิก	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเรื่องการฟื้นฟูระบบนิเวศน์ - คนในสังคมมีอาหารที่ปลอดภัยรับประทาน - ช่วยขัดเกลาจิตใจคนที่ใช้ชีวิตในแนวทางนี้ให้ลดความโลภลดพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 	ไม่ตอบโจทย์สำหรับสังคมที่เน้นทุนนิยมเป็นหลัก

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คุณวิฑูรย์	เป็นนักขับเคลื่อน ทำการขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกในประเทศไทย	แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ พฤติกรรม และการตระหนัก พฤติกรรม คือ การทำงานเพื่อขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิก ตระหนัก คือ ความเข้าใจในการเลือกและสามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดถึงเลือกที่จะมีพฤติกรรมแบบนี้	ได้ใช้ชีวิตที่ไม่สร้างปัญหาให้คนอื่นและสิ่งแวดล้อม และได้ทำงานที่ทำให้สังคมเกิดความตระหนักรู้ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	วิถีออร์แกนิก เป็นเพียงกรอบเล็กๆ	มีมาตรฐานการรับรองเยอะ บางครั้งก็ติดกรอบการตรวจรับรองมากเกินไป
------------	--	---	---	----------------------------------	--

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ตารางที่ 4.2 ตารางเปรียบเทียบคนต้นแบบ ในด้านการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก

คนต้นแบบ	ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อน	กลุ่มเป้าหมาย
คุณโจน	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยการใช้ชีวิตให้เห็นและถ่ายทอดวิถีออร์แกนิกของตนผ่านการเปิดพื้นที่ชุมชน หนังสือ และการเป็นวิทยากรให้ความรู้ที่ต่างๆ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของคนที่ใช้ชีวิตให้เห็นประจักษ์	คนที่เข้ามาเรียนรู้ในชุมชน ส่วนมากมักเป็นวัยกลางคน อายุ 30-40 ปีขึ้นไป อยู่ในช่วงวัยทำงาน
อ.กษิตติ	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านบทบาทของนักวิชาการและอาจารย์ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของอาจารย์และนักวิชาการ	นักศึกษา,บุคคลทั่วไป,ชุมชน
คุณอันส์	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านบทบาทของนักขับเคลื่อนทางสังคม ทำงานด้านการขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมในเชิงนโยบายและภาคสังคม	กลุ่มคนที่มีความสนใจใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก ซึ่งส่วนมากเป็นคนเมือง ชนชั้นกลาง
คุณวัลลภา	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านบทบาทของนักขับเคลื่อนทางสังคม ทำงานด้านการขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมในเชิงนโยบายและภาคสังคม	
คุณศิริกุล	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตลงมือทำจริง ทำการถ่ายทอดผ่านศูนย์เรียนรู้ของตน และผ่านการเป็นนักขับเคลื่อนของโครงการสวนผักคนเมือง โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านบทบาทคนเมือง และเน้นเรื่องการประกอบอาหาร	บุคคลที่สนใจทั่วไป

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คนต้นแบบ	ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อน	กลุ่มเป้าหมาย
คุณนคร	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตลงมือทำจริง ทำการถ่ายทอดผ่านศูนย์เรียนรู้ของตน และผ่านการเป็นนักขับเคลื่อนของโครงการสวนผักคนเมือง โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านบทบาทคนเมือง และเน้นเรื่องการเกษตรในวิถีธรรมชาติ	บุคคลที่สนใจทั่วไป และนักเรียนนักศึกษา
คุณจากรุวรรณ	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตลงมือทำจริงที่บ้านเกิด ผ่านการรวบรวมเครือข่ายทำรุ่นใหม่ในพื้นที่ใกล้เคียง และเชื่อมโยงกลุ่มคนในท้องถิ่นเพื่อวิถีชุมชน โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านบทบาทคนรุ่นใหม่ที่เชื่อมโยงคนในท้องถิ่นเพื่อวิถีชุมชน	คนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่
คุณอรุช	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการขับเคลื่อนสามพรานโมเดล จนพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยววิถีอินทรีย์เพื่อระบบอาหารยั่งยืน (Organic Tourism) โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมเพื่อพัฒนาห่วงโซ่อาหารที่ยั่งยืน	ทุกกลุ่มบุคคลในวงจรห่วงโซ่อาหาร ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คุณศิริวิมล	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการลงมือทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกที่ไร่รื่นรมย์ และใช้ไร่เป็นพื้นที่สร้างการเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ชาวบ้านบริเวณรอบๆไร่ และผู้สนใจทั่วไป โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านพื้นที่ไร่รื่นรมย์เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก	กลุ่มคนที่สนใจแล้วเดินทางมาอบรมที่ไร่, นักท่องเที่ยวของไร่, ชุมชนโดยรอบไร่, บุคคลทั่วไป
คุณกัญญาภัก	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านพื้นที่ไร่ลุงคริส ด้วยการฟื้นฟูระบบนิเวศบริเวณโดยรอบไร่ และเปิดพื้นที่ไร่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครอบครัว โดยเฉพาะเด็กๆ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมผ่านพื้นที่ไร่ลุงคริสเพื่อปลูกฝังความรักในธรรมชาติให้เด็กๆ	เน้นกิจกรรมกับเด็กและครอบครัว
คุณอดิศักดิ์	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการลงมือทดลองทำการเกษตรวิถีออร์แกนิก และทำการเผยแพร่ประสบการณ์และความรู้ทางออนไลน์ โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมทางออนไลน์	เพื่อนๆ และพรรคพวกที่สนใจเรื่องเกษตรวิถีออร์แกนิก โดยมากมักเป็นเพื่อนทางสื่อสังคมออนไลน์
คุณ Oga	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการทำธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเผยแพร่ความรู้ในเชิงวิถีออร์แกนิกให้ผู้สนใจทั่วไป โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักธุรกิจที่ใส่ใจในระบบนิเวศ	บุคคลที่สนใจทั่วไป
คุณวิฑูรย์	ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไรที่สนับสนุนเกษตรออร์แกนิกในประเทศไทย โดยเป็นคนต้นแบบในรูปแบบของนักขับเคลื่อนทางสังคมด้านการเกษตรออร์แกนิก	ทั้งกลุ่มที่เป็นเกษตรกร และกลุ่มบุคคลทั่วไป

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บทที่ 5

การให้ความหมาย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ของคนต้นแบบ

วิถีชีวิตออร์แกนิกในฐานะนวัตกรรมสังคมถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเผชิญกับความท้าทายในชีวิตประจำวันของคนในสังคม มีเป้าหมายอยู่ที่ความยั่งยืนของสังคม เศรษฐกิจ และระบบนิเวศ ตั้งอยู่บนรากฐานวิถีคิดตั้งอยู่บนความพยายามหาหนทางอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกพยายามหาแนวทางในการใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ แต่ด้วยพื้นฐานของคนต้นแบบที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดมิติที่หลากหลายของการดำเนินชีวิตเพื่อมุ่งไปสู่การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษาค้นคว้าความหมายของวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อให้เห็นมิติที่แฝงอยู่ภายใต้การมี “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

5.1 ความหมายของ “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

5.1.1. มิติด้านสุขภาพ

คนต้นแบบดำเนินชีวิตประจำวันในแนวทางวิถีออร์แกนิกโดยให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพ ในหลายแง่มุม คือ การใช้องค์ความรู้พื้นบ้านมาประยุกต์ในการดูแลสุขภาพ การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อสุขภาพของตนเอง เพื่อสุขภาพของผู้อื่นในสังคม เพื่อความสุข เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกชีวิตในระบบนิเวศ (Well-being) และการที่วิถีออร์แกนิกเปิดโอกาสให้ทางเลือกด้านสุขภาพ

5.1.1.1 ใช้องค์ความรู้พื้นบ้านมาประยุกต์เพื่อดูแลสุขภาพ

คนต้นแบบให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพ ทั้งยังให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้พื้นบ้านมาดูแลสุขภาพ

ดังเช่นคุณโจนที่มองว่าองค์ความรู้พื้นบ้านเป็นการช่วยเหลือตัวเองในเบื้องต้นก่อนในยามที่เจ็บป่วย และเป็นการดูแลร่างกายให้แข็งแรงเพื่อยากแก่การเจ็บป่วย

“ด้านสุขภาพจะช่วยเหลือตัวเองให้มาก เน้นการช่วยเหลือตัวเองก่อน ไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยี แต่ผมจะให้ความสำคัญกับการดูแลกันเองด้วยองค์ความรู้พื้นบ้านที่ทำได้เองก่อน เช่น เล่นโยคะ นวด ผังเข็ม อาหารเป็นยา” คุณโจน

5.1.1.2. การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อสุขภาพของตนเอง

คนต้นแบบใช้ชีวิตตามแนวทางนี้เพราะเห็นว่าเป็นวิถีทางที่ดีต่อสุขภาพของตน การปลูกผักไว้รับประทานเองจะทำให้ได้ผักที่ปลอดภัย มีประโยชน์ เป็นผักที่เจริญเติบโตขึ้นมาจากความเอาใจใส่ ทำให้มีสุขภาพที่ดีในระยะยาว ท้ายที่สุดคือการทำให้เป็นคนรวยด้วยสกุลเงินที่เรียกว่าสุขภาพ

“ผมทำเพราะเรื่องสุขภาพ ผมไม่กล้าไปซื้อผักตลาดกิน ผมไม่รู้ว่าคนปลูกเขาใส่อะไรลงไปบ้าง” อาจารย์กษิตติ

“การปลูกผักไว้รับประทานเองทำให้ได้ของดีมีประโยชน์ปราศจากอันตรายจากสารเคมีด้วยค่ะ” คุณศิริกุล

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“การกินผักที่ปลอดภัยไร้สารพิษนั้น ทำให้เราได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่มีสารพิษสะสม สุขภาพร่างกายเราก็แข็งแรง อย่างตัวผมเองเนี่ยเห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจนเลย จากคนที่มักมีอาการร้อนใน ป่วยบ่อย แต่ตั้งแต่มาปลูกผักกินเอง ผมไม่เคยป่วยมา 6-7 ปีแล้วนะ” คุณนร

“ผมเป็นคนหนึ่งที่เห็นความสำคัญของการรับประทานอาหาร เพราะสิ่งที่เราทานเข้าไปทุกวันมีสิ่งเจือปน และสารเคมีผสมอยู่ ถึงแม้มันจะน้อยนิด แต่ในระยะยาวมันอาจสะสมทำให้เราเจ็บป่วยได้ ในทางกลับกัน ถ้าเราเลือกรับประทานอาหาร เลือกอาหารที่สดใหม่ สะอาด ปลอดภัย และมีประโยชน์ต่อร่างกาย ก็จะส่งผลดีต่อสุขภาพของเราในระยะยาวเช่นกันครับ” คุณอดิศักดิ์

“การถ่ายทอดแนวคิดเรื่องวิถีชีวิตที่จะทำให้เรากลายเป็นคน ‘รวย’ ด้วยสกุลเงินที่มีค่าที่สุดก็คือ สุขภาพ”คุณนร

5.1.1.3. เพื่อสุขภาพของผู้อื่นในสังคม

นอกจากการใช้ชีวิตตามแนวทางวิถีออร์แกนิกด้วยการปลูกผักออร์แกนิกแล้ว คนต้นแบบยังทำให้ผู้อื่นไม่สุขภาพดีด้วย

“เราทำไปเพราะอยากให้คนอื่นได้รับประทานอาหารดีๆ สุขภาพก็ต้องดีด้วย อาหารเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการป่วย ต่อสุขภาพคน” อาจารย์กษิธิช

5.1.1.4. เพื่อความสุข

การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกทำให้เกิดความสุขทางกายและทางใจ

“การที่ผมได้ใช้ชีวิตในวิถีนี้ผมมีความสุขกาย ซึ่งหมายรวมไปถึงสุขใจ” อาจารย์กษิธิช

“ถ้าเราคิดจะปลูกผัก เราทำแล้วต้องมีความสุข คือสุขกายที่ได้อาหารดี สุขใจที่ได้ปลูก และสุขร่วมกันที่ได้แบ่งปัน ถ้าไม่มีความสุขก็ไม่ควรทำ” คุณนร

5.1.1.5. เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกชีวิตในระบบนิเวศ (Well-being)

วิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานของการสร้างสุขภาพที่ดีอย่างเป็นองค์รวมของทุกชีวิต เพื่อสร้างสุขภาวะที่ดีของระบบนิเวศ

“วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความเป็นอยู่ที่ดีของโลก” คุณวัลลภา

“ในมิติด้านสุขภาพของเกษตรออร์แกนิก เป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม ไม่ว่าจะเป็นสุขภาพของดิน พืช สัตว์ มนุษย์ และโลก ...สุขภาวะของสิ่งมีชีวิตของแต่ละปัจเจกคนและของชุมชนเป็นหนึ่งในเดียวกับกับสุขภาวะของระบบนิเวศ...สุขภาวะที่เป็นองค์รวมเป็นปัจจัยสำคัญของสิ่งมีชีวิต การมีสุขภาวะที่ดีไม่ใช่แค่การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมถึงภาวะแห่งความเป็นอยู่ที่ดีของร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ สังคมและสภาพแวดล้อมโดยรวม ตลอดจนถึงความแข็งแรง ภูมิคุ้มกัน และความสามารถในการฟื้นตัวเองจากความเสื่อมถอย...” คุณวิฑูรย์

5.1.1.6. การที่วิถีออร์แกนิกเปิดโอกาสให้มีทางเลือกด้านสุขภาพ

การใช้ชีวิตตามแนวทางวิถีออร์แกนิกทำให้มีทางเลือกด้านสุขภาพมากขึ้นเพราะการปลูกผักทำให้รู้จักและเข้าใจประโยชน์ของผักแต่ละชนิดได้ดียิ่งขึ้น เมื่อรู้จักและเข้าใจก็ทำให้สามารถเลือกใช้ได้ตามความต้องการ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“วิถีออร์แกนิกจะนำไปสู่ทางเลือกด้านสุขภาพที่ดีกว่า การปลูกกินเอง มันทำให้เราต้องศึกษาคุณสมบัติของผักแต่ละชนิด ทำให้เรารู้ว่าผักแต่ละอย่างมันมีสารอาหารอะไร มีประโยชน์อย่างไรต่อร่างกาย มันก็นำไปสู่ทางเลือกด้านสุขภาพ เช่น ถ้ารู้ว่าเราป่วยเล็กน้อยๆ เราอาจจะไม่ต้องไปหาหมอ ไม่ต้องกินยาปฏิชีวนะก็ได้ เราสามารถกินอาหารเป็นยา หรือกินสมุนไพร เช่น รุสกีเก็บคอกก็ไปเก็บใบฟ้าทะลายโจรมาต้มน้ำกินก็หาย” คุณนคร

5.1.2. มิติด้านการดูแลเอาใจใส่

คนต้นแบบดำเนินวิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยพื้นฐานความคิดที่คำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้การดำเนินการจะเป็นไปอย่างระมัดระวัง

5.1.2.1. การดำเนินการอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญ

วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยการดูแลเอาใจใส่ต่อทุกชีวิตในระบบนิเวศและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยจะไม่ใช้สิ่งใดก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม ซึ่งคนต้นแบบบางท่านมองเห็นว่าความเอาใจใส่นี้เป็นแกนหลักของมิติทั้งหมดในวิถีชีวิตออร์แกนิก

“อะไรที่แม้ไม่ใช่สารเคมีแต่ส่งผลเสียก็ไม่ใช้ เช่น พันธุ์พืชบางอย่าง อย่างรากหางไหลแดง ที่เมื่อนำมาหุบ แขน้ำแล้วสาดไปในแหล่งน้ำ จะทำให้ปลาในบริเวณนั้นเมาแล้วลอยขึ้นมา อย่างนี้ก็ทำไม่ได้ เพราะการกระทำเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในแหล่งน้ำนั้น” อาจารย์กษิธิช

“วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความเอาใจใส่ต่อธรรมชาติ ขณะเดียวกันธรรมชาติก็ดูแลเรา เป็น การพึ่งพาอาศัยกัน” คุณฮันส์

“หลังจากเตรียมอาหารเช้า ป้อมจะต้องออกไปทักทายลูกสมุนในกระถางก่อนว่ายังอยู่ดีหรือไม่ ไม่ใช่แค่รดน้ำอย่างเดียว ต้องคอยสังเกตด้วยว่าขาดน้ำไหม ต้นไหนอาการไม่ดีหรือถูกหนอนแมลงรบกวนหรือเปล่า ดูการเจริญเติบโตอย่างเอาใจใส่” คุณศิริกุล

“ป้อมจะคอยดูแลว่าน้องไส้เดือน อยู่อย่างสุขสบายหรือเปล่านั้นมีอาหารการกินดีไหม ถ้าดูแลดีๆ เขาก็จะช่วยกำจัดเศษอาหารของบ้าน เช่น กากถั่วงอกจากการทำน้ำถั่วเหลือง และผลิตอาหารให้ต้นไม้ที่บ้านด้วย” คุณศิริกุล

“มีความใส่ใจเป็นแกนของ 4 เสาของวิถีชีวิตออร์แกนิก โดยถ้าเราไม่รู้ผลกระทบต่อแน่นอนจะไม่เอาเข้ามาใช้” คุณนคร

“มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ เป็นการดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบเพื่อปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ของผู้คนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งพิทักษ์ปกป้องสภาพแวดล้อมโดยรวม...ในหลักการนี้ การดำเนินการอย่างระมัดระวังและรับผิดชอบต่อหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการ การพัฒนา และการคัดเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้” คุณวิฑูรย์

5.1.3. มิติด้านนิเวศวิทยา

คือ การมีมุมมองเห็นความเป็นองค์รวมที่ธรรมชาติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบนความหลากหลายของสรรพชีวิต ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ พื้นฟูสิ่งแวดล้อม ทำกิจกรรมทุกอย่างอยู่บน

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ความสมดุล ทั้งความสมดุลต่อระบบธรรมชาติรอบตัวและความสมดุลของชีวิตตนเอง และเคารพในศักยภาพของชีวิตอื่นๆ

5.1.3.1. การเห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย

“ระบบนิเวศเป็นเรื่ององค์รวม เลิกการปลูกด้วยสารเคมี ปลูกทุกอย่างให้หลากหลาย เน้นให้เกิดความสมดุล ให้ธรรมชาติพึ่งพาซึ่งกันและกัน” คุณโจน

“สิ่งที่จะนำมาใช้ต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่ทำลายสุขภาพ” อาจารย์กษิธิษ

“ถ้าทำลายธรรมชาติย่อมหมายถึง ทุกคนกำลังเริ่มทำลายชีวิตของตนเอง เพราะธรรมชาติไม่ว่าจะเป็น ดิน น้ำ ลม ฯลฯ ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต ” คุณกัญญาภัก

“วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความสมดุลของสรรพสิ่งในธรรมชาติ” คุณฮันส์

“การเกษตรที่ทำงานกับสิ่งมีชีวิต อยู่ร่วมกับชีวิตอื่นๆ เคารพศักยภาพของชีวิตอื่นๆ เช่น ทำงานร่วมกับไส้เดือน” นคร

“รูปแบบเกษตรกรรมที่ผมอยากทำก็เหมือนกับที่ผมให้ความสำคัญแก่แหล่งน้ำ ผมจะทำเกษตรแบบที่เรียกว่า ออร์แกนิก ซึ่งไม่ใช่ทั้งยาฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมี ถ้าไม่สร้างผลผลิตจากธรรมชาติที่ปลอดภัย 100% การทำเกษตรของผมก็ไร้ความหมาย เพื่อให้สิ่งแวดล้อม สิ่งมีชีวิตในแม่น้ำและทะเลดีขึ้น ผมจึงไม่คิดทำเกษตรด้วยวิธีอื่น นอกจากเกษตรออร์แกนิก” คุณ Sho

“การดำรงรักษาโลกอันงดงามที่ไม่มีสิ่งใดทดแทนได้ และสร้างสังคมที่สิ่งมีชีวิตทุกชนิดใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเรื่องใหญ่ที่มนุษย์ต้องรับทำและแก้ไขอย่างเร่งด่วน” คุณ Sho

“ที่ฟาร์มฮาร์โมนีไลฟ์ ในตอนเช้าตรู่จะมีนกตัวเล็กๆ บินมาเป็นฝูง นกเหล่านี้บินมากินแมลงในแปลงผัก พวกมันเริ่มงานในฟาร์มก่อนใคร ส่วนในคืนก็มีไส้เดือนและจุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายเศษซากต่างๆ เพื่อให้รากผักดูดไปใช้ได้ง่าย การอยู่ร่วมกันและเอื้อประโยชน์ต่อกันเป็นความสอดคล้องของธรรมชาติ การหมุนเวียนสลับเปลี่ยนสารอาหารในดิน ทำให้ได้ผักซึ่งอุดมด้วยพลังงาน มีสุขภาพดี และมีรสอร่อย ทั้งหมดนี้คือการจัดการโดยอาศัยธรรมชาติ” คุณ Sho

“เกษตรออร์แกนิกได้พิสูจน์ตัวเองแล้วว่าเป็นการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม” คุณวิฑูรย์

“มิติด้านนิเวศวิทยาของออร์แกนิกตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและวัฏจักรแห่งธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ และช่วยทำให้ระบบและวัฏจักรธรรมชาติเพิ่มพูนและยั่งยืนมากขึ้น...หลักการออร์แกนิกในเรื่องนี้ตั้งอยู่บนกระบวนการที่มองเกษตรออร์แกนิกในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศที่มีชีวิต ดังนั้น การผลิตการเกษตรจึงอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยาและวงจรของธรรมชาติ” คุณวิฑูรย์

5.1.4. มิติด้านความเป็นธรรม

วิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานความเป็นธรรมของทุกชีวิตในระบบนิเวศ ความเป็นธรรมในทุกความสัมพันธ์ของกระบวนการผลิต ความเป็นธรรมในการผลิตและบริโภคทรัพยากรธรรมชาติ และต้องอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อคนรุ่นหลัง ประกอบด้วย ความเป็นธรรมต่อคนรุ่นหลัง และความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อาหาร

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

5.1.4.1 ความเป็นธรรมต่อคนรุ่นหลัง

วิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานความคิดที่คำนึงถึงคนรุ่นหลัง จึงทำให้มีการกระทำและพฤติกรรมที่ปกป้องรักษาทรัพยากรเพื่ออนาคต

“ความเป็นธรรมนี้รวมถึงความเท่าเทียม การเคารพ ความยุติธรรม ทั้งในระหว่างมนุษย์กันเอง และระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ รวมทั้งการปกป้องและพิทักษ์โลกที่เราอาศัยอยู่... ความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิตเกษตรออร์แกนิกในทุกระดับควรมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรม..หลักการข้อนี้ยังหมายความรวมถึงการปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสภาพการเลี้ยงให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการทางธรรมชาติของสัตว์...ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ในการผลิตและการบริโภคควรจะต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม ทั้งทางสังคมและทางนิเวศวิทยา รวมทั้งควรต้องอนุรักษ์และปกป้องทรัพยากรเหล่านี้สำหรับให้กับอนุชนรุ่นหลัง” คุณวิฑูรย์

5.1.4.2. ความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อาหาร

ความเป็นธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบห่วงโซ่อาหาร คือ การที่ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ฝืนธรรมชาติด้วยการเอาเปรียบกัน การปลูกแบบออร์แกนิกได้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรม ธุรกิจอยู่รอดได้ ก็ต้องเกิดประโยชน์กับ เครือข่ายสามพรานโมเดลดำเนินการบนพื้นฐานของความเป็นธรรมทางธุรกิจ

“ความเสมอภาคก็เป็นองค์รวม การเอาเปรียบกันขัดแย้งกับธรรมชาติ ไม่ได้คิดถึงกำไรสูงสุด การทำกำไรไม่ได้ แต่กำไรสูงสุดผิดเพราะเป็นการฝืนธรรมชาติ ทุกคนควรเท่าเทียมกัน ทุกคนที่นี้เท่าเทียมกัน” คุณโจน

“ผักออร์แกนิกที่ราคาเป็นธรรม ราคาสูงกว่าผักที่ปลูกโดยใช้สารเคมีสังเคราะห์ เพราะการปลูกแบบออร์แกนิกมีค่าแรง ต้องคอยใส่ใจกับผลผลิต แต่ผักแบบเคมีราคาไม่เป็นธรรม เกษตรกรถูกกดราคา และต้องเป็นหนี้จากการซื้อปุ๋ยเคมีที่ราคาแพง ” อาจารย์กษิธิษ

“ธุรกิจมีความสมดุล พนักงานต้องอยู่ได้ ธุรกิจไปได้ ทำเงินได้ ให้คุณค่ากับลูกค้า ทั้งเรื่องสุขภาพ ความเป็นธรรมกับลูกค้า เวทีที่ตั้งให้ลูกค้ามีส่วนร่วมขับเคลื่อน คนกำลังตามหาชีวิตที่สมดุล เราเป็นเวทีให้เข้ามาหาชีวิตที่สมดุล” คุณอรุช

“เครือข่ายสามพรานโมเดล ตั้งอยู่บนฐานของธุรกิจที่เป็นธรรม” คุณอรุช

5.1.5. มิติด้านชุมชนหรือท้องถิ่น

คือ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และ เพื่อรักษาความเป็นท้องถิ่น

5.1.5.1. ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความสมดุลในเรื่องอาหาร พลังงาน เครื่องอุปโภคบริโภค และความสัมพันธ์กับชุมชน ทำเกษตรวิถีออร์แกนิก โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับชุมชน โดยหากต้องการจะเปลี่ยนคนให้หันมาสู่วิถีนี้ต้องให้เขาเปลี่ยนด้วยตัวเอง วิถีชีวิตออร์แกนิกของที่เราดำเนินไป

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ด้วยความใส่ใจและความเข้าใจระหว่างไร่กับชุมชน ไร่รื่นรมย์ถ่ายทอดวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านความสัมพันธ์กับชุมชน

“วิถีชีวิตออร์แกนิก เกี่ยวเนื่องกับการใช้ชีวิตอย่างสมดุลไปกับธรรมชาติ โดยเฉพาะเรื่องอาหาร การใช้พลังงาน เครื่องอุปโภคบริโภค และเรื่องความสัมพันธ์กับชุมชน” คุณฮันส์

“ความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสำคัญมาก ให้ชาวบ้านในชุมชนเห็นแล้วทำตาม ดำเนินการด้วยออร์แกนิกจากหัวใจ ต้องเปลี่ยนที่ใจคน ชุมชนดูแลเรา ขณะเดียวกันเราก็เข้าใจชุมชน” คุณศิริวิมล

5.1.5.2. เพื่อรักษาความเป็นท้องถิ่น

ปลูกผักออร์แกนิกเพื่อรักษาอัตลักษณ์ชุมชนด้วยการปลูกต้นกล้าและแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ท้องถิ่น เพื่อที่จะไม่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ที่โดนตัดต่อพันธุกรรม ปลูกต้นไม้พื้นบ้านเพื่ออนุรักษ์พืชพันธุ์ท้องถิ่นและรักษาวัฒนธรรมอาหาร

“ปลูกผักออร์แกนิก เพื่ออัตลักษณ์ชุมชน การเพาะต้นกล้า เราเพาะไว้ปลูกเองและแบ่งปันให้คนที่สนใจ ต้นกล้าคือเครื่องมือในการสื่อสารของเราว่าอย่าใช้สารเคมีเลย นอกจากเพาะต้นกล้า เรายังแจกเมล็ดพันธุ์ด้วย คนรุ่นก่อนอย่างคุณยายจะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ปลูกต่อ คนสมัยนี้ไม่ค่อยเก็บ พอจะปลูกก็ ก็ต้องไปซื้อเมล็ดพันธุ์ที่เขาตัดต่อพันธุกรรมมาแล้ว” คุณจรรุวรรณ

“ฟาร์มแห่งนี้ปลูกต้นไม้พื้นบ้านอย่างทองกวาว แคนา ลำตวน เพราะต้องการอนุรักษ์พืชพันธุ์ท้องถิ่น ปัจจุบันคนมักจะตัดไม้พื้นบ้านเพื่อเอาที่ไว้ปลูกยางพาราและมันสำปะหลัง อันเป็นพืชที่ “ขายได้” โดยถ้ายังมีคนปลูกไม้พื้นบ้าน ก็จะมีคนรู้จักและบริโภคผลิตผลจากพันธุ์ไม้เหล่านั้น ถ้ามีคนปลูกก็จะมีคนกิน หากไม่ปลูก พันธุ์ไม้นั้นจะสูญพันธุ์ วัฒนธรรมอาหารเราก็สูญหาย” คุณจรรุวรรณ

5.1.6. มิติด้านเครือข่าย

คือ การเชื่อมโยงกับผู้ใช้ชีวิตออร์แกนิกด้วยกัน การมีระบบเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภค และการสร้างจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน

5.1.6.1. การเชื่อมโยงกับผู้ใช้ชีวิตออร์แกนิกด้วยกัน

ปรัชญาการทำงานในด้านการเกษตร คือ ดูแลดิน เพาะเมล็ดพันธุ์ ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า เก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน เสริมพลังให้ผู้เรียนรู้รุ่นใหม่ และสร้างสิ่งปลูกสร้างทางธรรมชาติ โดยผลลัพธ์ที่ได้มีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ ทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกร่วมไปกับการหาผู้บริโภคใหม่ๆ

“Take care of the soil, Grow seedlings, Plant more trees, Grow food forest, Keep local seeds, Empower young learners และ Make natural buildings คือปรัชญาการทำงาน ผลที่ได้มีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ คือผลิตภัณฑ์เกษตรออร์แกนิก การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ ส่วนสิ่งที่จับต้องไม่ได้ก็คือการสื่อสารระหว่างคนหัวใจเดียวกัน และแรงบันดาลใจที่งอกงามอยู่ในตัวผู้เกี่ยวข้องทุกคน” คุณจรรุวรรณ

“การทำเกษตรในครั้งนี้จึงไม่ใช่เพียงแค่ปลูกผักผลไม้ส่งขายอย่างสม่ำเสมอเท่านั้น หากยังต้องการผู้บริโภคใหม่ๆ ขึ้นมาด้วย เพราะถ้าธุรกิจล้มเหลว ผมคงยื่นหัตถ์การทำเกษตรแบบออร์แกนิก

1594370591

เอาไว้ไม่ได้ ในตอนนั้นแม้จะยังไม่ตัดสินใจเรื่องที่ดินทำเกษตรและเรื่องอื่นๆ แต่ผมพอจะนึกภาพความยากลำบากที่ตามมาได้ไม่ยาก” คุณ Sho

5.1.6.2. การมีระบบเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภค

ระบบ CSA เป็นระบบที่เชื่อมระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภคด้วยความสัมพันธ์แบบเพื่อน มีความใส่ใจระหว่างกัน และช่วยลดความเสียหายของทั้งสองฝ่ายที่เกิดจากคนที่ควบคุมตลาด

“เรากำลังทดลองระบบ CSA ย่อมาจาก Community-Supported Agriculture ที่มีรากจากญี่ปุ่น เรียกว่าระบบเตเก้ (Teikei) เตเก้เป็นความสัมพันธ์อัน “เพื่อน” ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภค เริ่มขึ้นเมื่อแม่บ้านญี่ปุ่นเดินตรงเข้าไปหากลุ่มเกษตรกร บอกว่าขอให้ช่วยผลิตวัตถุดิบอาหารที่ดีให้หน่อยเพราะอยากให้คนในครอบครัวมีสุขภาพดี และคิดว่าตัวเกษตรกรเองก็ควรมีชีวิตที่ดีด้วย เราสนใจระบบนี้เพราะเป็นระบบที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคใส่ใจซึ่งกันและกัน สำหรับระบบตลาดปัจจุบัน ผู้ที่ควบคุมและจัดการตลาดมักจะเป็นคนที่ได้เปรียบ เกษตรกรและผู้บริโภคต่างตกเป็นฝ่ายเสียหายด้วยกันทั้งคู่ เกษตรกรเสียเปรียบในแง่ไม่อาจกำหนดราคาสินค้าได้ ผู้บริโภคเสียเปรียบในแง่ว่าไม่อาจเข้าถึงข้อเท็จจริง เพราะระบบโฆษณาทำให้เจ้าของสินค้าต้องโปรโมทสินค้าของตัวเอง แต่ CSA จะทำให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตได้มาเจอกัน เปิดโอกาสให้สองฝั่งได้ติดต่อกันโดยตรง” นคร

5.1.6.3. การสร้างจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน

การปลูกผักกินเองเป็นการสร้างจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน บนชุมชนที่พึ่งพาอาศัยกัน และเรียนรู้เรื่องผักที่ตีร่วมกันจากการลงมือทำ

“การปลูกผักกินเองเป็นการสร้างสำนึกของคนร่วมกัน มีจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน สร้างชุมชนที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เราอาจไม่จำเป็นต้องพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด แต่เป็นการส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยกัน ที่สำคัญคือสามารถเลือกซื้อเลือกผักเองได้ ได้รับความแตกต่างของผักที่ใช้สารเคมีกับไม่ใช้สารเคมี เป็นสิ่งที่เราได้เรียนรู้จากการปลูกกินเอง” คุณนคร

5.1.7. มิติด้านองค์ความรู้

คือ การนำวิถีคิดจากศาสตร์อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตออร์แกนิก การทำความเข้าใจในวิถีของธรรมชาติ การมีศูนย์เรียนรู้ของวิถีชีวิตออร์แกนิก และการพยายามให้คำจำกัดความของวิถีออร์แกนิก

5.1.7.1. การนำวิถีคิดจากศาสตร์อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตออร์แกนิก

มีการบริหารจัดการเพื่อลดต้นทุนในการทำการเกษตรที่บ้าน แบ่งวิถีออร์แกนิกออกเป็น 2 ความหมาย คือ วิถีออร์แกนิกแบบหฐ คือ มีมาตรฐาน มีหลักการ กับ วิถีออร์แกนิกแบบบ้าน คือ วิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ

“การทำการเกษตร มีการบริหารจัดการเพื่อลดต้นทุน เช่น รองน้ำฝนไว้ใช้ น้ำเหลือใช้จากในครัวเรือน เป็นต้น” คุณกษิธิช

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“ตอนนี้เป็นวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ผสมระหว่างเทคโนโลยี วัฒนธรรม ทำให้กลมกลืนกันกับวิถีชีวิต ซึ่งเป็นวิถีที่พึ่งพาธรรมชาติเหมือนเมื่อก่อน แต่มีความทันสมัยของเทคโนโลยีผสมเข้าไปด้วย ”
คุณจารุวรรณ

5.1.7.2. การทำความเข้าใจในวิถีของธรรมชาติ

วิธีการเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การทำงานกับธรรมชาติและค้นพบวิถีธรรมชาติ การเรียนรู้ในแปลงผักทำให้เกิดปัญญา เห็นสถานะของธรรมชาติ และสัจจะความจริง ทำเกษตรวิถีออร์แกนิกด้วยความเข้าใจในธรรมชาติรอบตัว เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพา

“เราทำเกษตรธรรมชาติ ทำให้ค้นพบวิถีธรรมชาติ” นคร

“แปลงผักก่อให้เกิดปัญญา หล่อหลอมให้เติบโตจากภายใน การปลูกผักกินเองในหลายปีที่ผ่านมาได้ให้คำตอบของชีวิต สิ่งเหล่านี้คือธรรมชาติ และทำให้เราได้เข้าหาธรรมชาติ ได้เห็นกฎแห่งธรรม เห็นหน้าที่ เห็นสถานะของธรรมชาติ เห็นเหตุปัจจัยความเปลี่ยนแปลง เหตุและผลความเป็นไป สัจจะความจริงที่อยู่ท่ามกลางแปลงผัก” นคร

“ทำออร์แกนิกต้องเข้าใจธรรมชาติ เมื่อเราเข้าใจธรรมชาติรอบตัว เราก็จะสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างพึ่งพาอาศัยได้” ศิริวิมล

5.1.7.3. การมีศูนย์เรียนรู้ของวิถีชีวิตออร์แกนิก

พื้นที่ปลูกอาหารของชุมชนสามารถเป็นแหล่งความรู้ได้ กิจกรรมเพื่อวิถีชีวิตออร์แกนิกของไร่รื่นรมย์ มีเป้าหมายเพื่อให้คนคืนสู่สมดุลกับธรรมชาติ โดยสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมของแต่ละคน ไร่รื่นรมย์ มีจุดมุ่งหมาย คือ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การใช้ชีวิตจริงที่สอดคล้องกับธรรมชาติ

“พื้นที่ของชุมชนที่จะเป็นแหล่งความรู้ได้” คุณจารุวรรณ

“เราพูดถึงวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ไร่รื่นรมย์ เพราะอยากให้คนคืนสู่สมดุลธรรมชาติ สัมผัสกับ Harmony with the Land สัมผัสธรรมชาติและทีมงานที่เป็นคนในชุมชน มีตัวตน ความคิดเป็นของตัวเอง แต่ก็ได้ตั้งใจให้ทุกคนลำบาก เรามีระดับความลุยที่แตกต่างกันไป มีตั้งแต่กิจกรรมที่เลอะเทอะเปรอะเปื้อนได้เต็มที่ ไปจนถึงกิจกรรมสบายๆ เป็นการเข้าหาธรรมชาติตามความเหมาะสมของเขา เราพยายามให้ทุกคนเป็นตัวของตัวเอง สนับสนุนให้ลองคิดลองทำ” คุณศิริวิมล

“วันนี้ไม่ได้อยากทำแค่ไร่เกษตรอินทรีย์อีกต่อไปแล้ว ไร่เกษตรอินทรีย์เป็นแค่ทางผ่าน แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือการสร้างให้ที่นี่เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นเหมือน Sustainable Living Learning Centre เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถสัมผัสชีวิตจริงได้ สร้างประสบการณ์จริงที่ใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ในการที่เราจะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน” คุณศิริวิมล

5.1.7.4. การพยายามให้คำจำกัดความของวิถีออร์แกนิก

แบ่งวิถีออร์แกนิกออกเป็น 2 ความหมาย คือ วิถีออร์แกนิกแบบหฐ คือ มีมาตรฐาน มีหลักการ กับ วิถีออร์แกนิกแบบบ้าน คือ วิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ การเกษตรวิถีออร์แกนิก มีหลักการพื้นฐาน 4 ข้อ คือ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านระบบนิเวศ มิติด้านความเอาใจใส่ และมิติด้านความเป็นธรรม โดยรวมถึงการไม่ใช้สารเคมี

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“แบ่งคำจำกัดความของออร์แกนิก คือ ออร์แกนิกหฐู ที่ทำไปเพื่อมาตรฐาน หลักสากล นำหลักการไปปรับใช้กับพื้นที่ กับ ออร์แกนิกแบบบ้านๆ ที่เน้นวิถีชีวิตของเรา วิถีชุมชนและวิถีธรรมชาติที่จะอยู่อาศัยร่วมกัน” คุณศิริวิมล

“หลักๆ คือ 4 มิติ แต่รวมไปถึงการไม่ใช่สารเคมี” คุณวิฑูรย์

5.1.8. มิติด้านความยั่งยืน

คือ การกระทำที่นำมาซึ่งความยั่งยืน การพึ่งตนเองคือวิถีชีวิตที่ยั่งยืน วิธีทำการเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิกจะต้องไม่ทำร้ายธรรมชาติซึ่งจะส่งผลเสียต่ออนาคต การทำเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิกคือ มีเกษตรยั่งยืนเป็นเป้าหมาย โดยเป็นการทำการเกษตรที่ไม่ส่งผลเสียต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติในอนาคต และมีเกษตรออร์แกนิกเป็นเส้นทางเลือกเส้นทางหนึ่ง การทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีส่งผลเสียต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ วิถียั่งยืน คือ การได้กินอาหารที่ดีจากธรรมชาติ ไร่รื่นรมย์ต้องการให้เกิดความยั่งยืนจึงได้ปลูกฝังให้คนใกล้ชิดธรรมชาติ และมีความเข้าใจในธรรมชาติ เกษตรวิถีออร์แกนิกสามารถสร้างชุมชนให้ยั่งยืน เกษตรวิถีออร์แกนิก คือ การทำเกษตรที่ยั่งยืน เกื้อกูลกับธรรมชาติ วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตบนความพอเพียง เพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน สร้างระบบหมุนเวียน 5R เพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน การเกษตรวิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานเพื่อความยั่งยืนของระบบสิ่งแวดล้อม จึงต้องใส่ใจกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ

“การพึ่งตนเองมันไม่ใช่ทฤษฎี มันไม่ใช่ระบบการเมือง ไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจ แต่เป็นวิถีชีวิตที่ยั่งยืน” คุณ โจน

“เกษตรที่ทำให้ไม่ลำบากในภายหน้า” คุณนคร

“ความหมายของเกษตรยั่งยืนซึ่งผมยึดถือมาโดยตลอด คือการเกษตรที่ทำวันนี้แล้วไม่เบียดเบียนลูกหลานในวันหน้า หมายความว่าฐานทรัพยากรธรรมชาติต้องไม่ร่อยหรอลงไป ไม่ว่าจะป็นดิน น้ำ ป่า พืช สัตว์ หรืออากาศอันบริสุทธิ์ เกษตรยั่งยืนเปรียบเหมือนจุดหมายบนยอดเขา ขณะที่เรามีเกษตรออร์แกนิกเป็นเส้นทางหนึ่งให้เลือกเดินขึ้นสู่ยอดเขานั้น ทางเดินอาจมีได้หลายเส้นทาง เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ หรือวนเกษตร” คุณนคร

“หากเป็นเส้นทางเกษตรออร์แกนิก เรายึดหลักว่าห้ามใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการเพาะปลูก เพราะไม่ต้องการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม แต่หากเป็นวนเกษตร คุณมีพื้นที่อยู่ในป่า ก็ต้องปลูกแบบไม่ทำลายป่า หรือต้องปลูกพืชเลียนแบบป่า หากเป็นเส้นทางเกษตรผสมผสาน นอกจากจะปลูกผักปลูกข้าวแล้วคุณต้องเลี้ยงสัตว์เพื่อเอามูลมาทำปุ๋ยด้วย แต่ละเส้นทางจึงแตกต่างกันออกไป แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือเกษตรยั่งยืน” คุณนคร

“เกษตรที่ใช้สารเคมี คำตอบในยุคสมัยของเราชัดเจนว่าการใช้ปุ๋ยเคมีทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ ใช้จ่ายฆ่าแมลงทำให้ระบบนิเวศเสียหาย ฐานทรัพยากรธรรมชาติจึงถูกทำลาย เป็นการเบียดเบียนลูกหลานในอนาคต” คุณนคร

“เราอยากให้เห็นว่าการกินอาหารดีๆ จากธรรมชาติ คือวิถีที่ยั่งยืน ” คุณจาวรธรณ

“ปลูกหัวใจออร์แกนิก เพื่อให้คนกลับมาหาธรรมชาติ เข้าใจระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความยั่งยืน” คุณศิริวิมล

1594370591

CU IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“การทำเกษตรออร์แกนิกนี้แหละสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนได้จริงและทำให้ชีวิตของเรามีความสุขได้จริงๆ” คุณศิริวิมล

“ผมได้พบกับคำว่า เกษตรออร์แกนิก คือการทำเกษตรแบบยั่งยืน ไม่ใช่สารเคมี ให้ธรรมชาติดูแลเกื้อกูลธรรมชาติ ซึ่งดีต่อผู้ผลิต และผู้บริโภค โดยตัวเราเองมีการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ” คุณอดิศักดิ์

“สิ่งสำคัญที่สุดในการสร้าง สังคมที่ยั่งยืน ไม่ใช่การใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยเกินจำเป็น แต่เป็นการเรียนรู้และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ก่อนที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความอดอยากจะมาบรรจบกัน และทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจนมีแนวโน้มสู่การล่มสลายของระบบเศรษฐกิจและโลก” คุณ Sho

“การสร้างสังคมที่ยั่งยืนจำเป็นต้องสร้างระบบหมุนเวียนของทุกสิ่ง ผมเริ่มปฏิบัติตามหลัก 5R เพื่อลดการทำลายสิ่งแวดล้อม เรามาช่วยกันสร้างสังคมที่ยั่งยืนให้ดำรงต่อไปถึงรุ่นลูกหลาน กันเถอะ หลัก 5R คือ 1.Refuse ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น 2.Reduce ลดปริมาณการใช้และใช้แต่สิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวันเท่านั้น 3.Reuse นำของที่ซื้อมาแล้วกลับมาใช้ซ้ำให้บ่อยครั้งที่สุด 4.Repair ถ้าสิ่งเสียหายให้ซ่อมแล้วนำกลับมาใช้อีก 5.Recycle นำของที่ใช้ไม่ได้ไปรีไซเคิล” คุณ Sho

“เกษตรออร์แกนิกต้องสนใจว่ากิจกรรมในฟาร์มจะต้องทำให้ดินดี ช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ อย่างเช่น จะเลือกใช้ปุ๋ยพืชสด หรือพางเพื่อมาใช้ตรึงคาร์บอนกลับไปในดิน แทนการเลือกใช้ปุ๋ยที่มีอินทรีย์วัตถุต่ำ อย่างพวกซีโก้ ที่ไปเน้นให้ธาตุอาหารพืชโดยตรงไม่ให้อาหารแก่ดิน แม้ว่าอาจผ่านการรับรองมาตรฐาน แต่ในระยะยาวจะทำให้ดินจะเสื่อม คำถามสำคัญคือจะทำเกษตรออร์แกนิกเพื่อรับรองมาตรฐาน หรือเพื่อความยั่งยืนของระบบสิ่งแวดล้อม” คุณวิฑูรย์

5.1.9. มิติด้านการใช้ชีวิต

คือ การใช้ชีวิตที่สอดคล้องไปกับธรรมชาติรอบตัว การใช้ชีวิตที่เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น การใช้ชีวิตด้วยการอาศัยอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ การใช้ชีวิตบนความพอเพียง การใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย การมีมุมมองแบบองค์รวม การใช้ชีวิตบนความสมดุล และการใช้ชีวิตอย่างเห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิก

5.1.9.1. การใช้ชีวิตที่สอดคล้องไปกับธรรมชาติรอบตัว

วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการใช้ชีวิตแบบใกล้ชิดธรรมชาติ ชื่อของไร่รื่นรมย์มีเป้าหมายเพื่อสะท้อนการผสมผสานตัวเราเข้ากับธรรมชาติ วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความพยายามทำความเข้าใจและปรับตัวให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติ ฮาร์โมนีไลฟ์ฯ เป็นชื่อของบริษัทที่หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ

“ที่ใช้ชื่อไร่รื่นรมย์ ก็เพื่อสะท้อนถึงการผสมผสานตัวเราเข้าไปกลมกลืนกับธรรมชาติ ให้ธรรมชาติอยู่รอด และเราก็อยู่ได้ โดยที่ไม่ได้ไปทำร้าย ไม่ไปเบียดเบียนเขา และเรียนรู้จากธรรมชาติให้มากที่สุด คนที่อยู่ที่ไร่ก็จะรู้สึกว่ามัน รื่นรมย์ เป็นความสุขเล็กๆ ช่างใน ที่บางครั้งเราอาจหาไม่ได้จากชีวิตในเมือง และแสง สี เสียง ก็ให้คำตอบเราไม่ได้” คุณศิริวิมล

“ความเข้าใจธรรมชาติ มองให้เห็นธรรมชาติ ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติ ไม่เบียดเบียนกัน เช่น ในสมัยก่อนไม่เห็นจำเป็นที่จะต้องมีบริษัทกำจัดปลวก เป็นต้น” คุณกัญญาภัก

“ผมก่อตั้งบริษัทขึ้นในเดือนกันยายน พ.ศ. 2542 ตั้งชื่อว่า “ฮาร์โมนีไลฟ์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด (Harmony Life International Co., Ltd.)” หมายถึง การใช้ชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ โดยตั้งปณิธานว่า การดำเนินงานของบริษัทฮาร์โมนีไลฟ์ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ” คุณ Sho

5.1.9.2. การใช้ชีวิตที่เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น

ดำเนินวิถีชีวิตออร์แกนิกของตน โดยไม่ได้ต้องการเปลี่ยนความคิดของคนอื่น แต่หากคนอื่นสนใจก็พร้อมที่จะให้คำแนะนำ

“ผมไม่ถนัดชักชวนให้คนมาทำ ผมไม่เคยพูดให้ชาวบ้านฟังเลยว่าต้องทำอะไรอย่างไหน เราไม่ไปหาชาวบ้าน แต่จะให้ชาวบ้านมาหาเรา เรามีความเชื่อว่า เราจะไม่ไปเปลี่ยนความคิดของคนอื่น เพราะในความเป็นจริง เราเปลี่ยนคนอื่นไม่ได้หรอก เขาต้องเปลี่ยนตัวเขาเอง เราก็ทำในสิ่งที่เราอยากทำ พอชาวบ้านเห็น เขาก็มาถามเอง” คุณโจน

5.1.9.3. การใช้ชีวิตบนความพอเพียง

ใช้ชีวิตไปตามธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ฝืนสิ่งที่ธรรมชาติให้มา ชีวิตควรเป็นเรื่องที่ง่าย มีชีวิตเพื่อความสงบสุขและทำเพื่อการพออยู่พอกิน วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความรู้จักพอ โดยความพอของคุณเปลคือ การสร้างไร่นาธรรมชาติที่แบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ชีวิต ปัญหาใหญ่ของสังคม คือ การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย บนความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตบนความพอเพียง โดยความพอเพียงสามารถนำมาเป็นหลักปฏิบัติเพื่อนำไปสู่สังคมยั่งยืน

“เราใช้ชีวิตให้มันเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ฝืนมันมาก ความร่ำรวยคือความฝัน เพราะธรรมชาติสร้างเรามาแค่ให้กินแค่อิ่ม แต่ทุกวันนี้มันมากกว่านั้น มากกว่าแค่อิ่ม มันเกิน” คุณ โจน

“ชีวิตเป็นเรื่องง่าย อย่าทำให้มันยาก...ผมต้องการกลับไปสู่อุดมคติ ไปต่อยอดจากอดีตขึ้นมา เพื่อให้ชีวิตง่ายขึ้นและสุขขึ้น ชีวิตเราสั้นมาก เราจะใช้ชีวิตบนโลกนี้เพื่ออะไร คิดตรงนี้แล้ว ก็คิดว่าผมต้องแสวงหาความสุขให้ตัวเอง แสวงหาความง่ายให้ตัวเอง จะได้มีเวลาอยู่กับตัวเอง อยู่กับครอบครัวมากขึ้น ผมจะทำเพื่อกิน เรากินพริก กินมะเขือ กินหอม กินกระเทียม ก็ปลูก แต่ไม่กินอย่างละ 5 ต้น ก็อยู่ได้แล้ว กินไม่เคยหมด ถ้าเก็บไปขายเราจะได้เงิน 200-300 บาทต่อวัน อย่างกระจอกที่สุดคือ 50 บาท คนอื่นอาจคิดว่าเงิน 50 บาท ไม่มีค่าอะไรเลย แต่ครอบครัวเราไม่มีค่าใช้จ่าย เงิน 50 บาท ถือว่ามาก” คุณโจน

“พยายามใช้ชีวิตประจำวันอย่างพอเพียง” คุณศิริกุล

“พอของเปล คือการที่เรารู้จักตัวเอง เมื่อเรารู้จักและค้นหาตัวเองเจอ เราพอที่จะให้กับตัวเอง เราก็พร้อมที่จะให้กับคนอื่น พร้อมที่จะคืนกลับให้สังคม แต่ถ้าเรายังไม่รู้จักรู้พอ เราก็คงสร้างหนี้ ทำยังไงก็ได้ให้ดัง ให้ใหญ่ ทำยังไงก็ได้ให้ที่นี้ได้เงินเร็วๆ แต่สุดท้ายแล้วเราอยากให้ที่นี้เป็นที่ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างประสบการณ์ มาแบ่งปันประสบการณ์การใช้ชีวิตได้” คุณศิริวิมล

“ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยของผู้คนจำนวนมากนี้แหละที่ทำให้ทรัพยากรบนโลกหมดไปอย่างรวดเร็ว ธรรมชาติถูกทำลาย พืชและสัตว์ต้องกลายเป็นแพะรับ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บาบเพราะความอยากได้อาหารมีของมนุษย์ นี่คือปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในสังคม โนมโลก เพราะโลกมีอยู่แค่ใบเดียว” คุณ Sho

“การดำรงชีวิตโดยยึดหลัก “ความพอเพียง” คือ สิ่งที่มีมนุษย์พึงปฏิบัติเพื่อดำรงรักษาประเทศชาติและสังคม ผมคิดว่าผู้บริหารของทุกบริษัท ควรเริ่มนำวิถีชีวิตพอเพียงมาใช้เพื่อสร้างสังคมที่ยั่งยืน ให้ได้” คุณ Sho

5.1.9.4. การใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย

ทำงานด้านการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกกับกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์มากกว่าทำเพื่อตัวเองในสังคมที่เกื้อกูล

“สังคมของคนที่มาทำงานด้านการขับเคลื่อนมีความเกื้อกูล อุดมการณ์ชีวิตที่มีความหมาย มีส่วนร่วมที่ต่อบ้จทย์อะไรที่มากกว่าตัวเอง” คุณอรุช

5.1.9.5. การมีมุมมองแบบองค์รวม

วิถีชีวิตออร์แกนิกมีวิธีการมองโลกแบบองค์รวม วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับมุมมองที่เป็นองค์รวม การดำเนินชีวิตในวิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นการปฏิบัติธรรมในทุกวัน โดยใช้มุมมองแบบภาพรวมที่ทุกอย่างเชื่อมโยงกันหมด

“วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การมองแบบองค์รวม มันคือทุกอย่างไปจนถึง จักรวาลวิทยาเลย” คุณวัลลภา

“เน้นความเป็นองค์รวม (Holistic)” คุณจรรุวรรณ

“วิถีของเกษตรออร์แกนิก คือ ธรรมชาติปฏิบัติสำหรับผม ทุกอย่างเชื่อมโยงกัน เพราะฉะนั้นเราต้องมองภาพรวม มองให้เห็นภาพใหญ่ ถ้ามองแบบแยกเป็นอย่างๆ เราไม่มีทางสมดุล เราไม่มีทางแก้ปัญหาได้ อย่างเช่นเรื่องอาหาร ถ้าผู้ผลิตมีสารตกค้างในกระแสเลือด เกษตรกรเป็นมะเร็งเพราะสารเคมี แล้วผู้บริโภคจะรอดหรือ” คุณอรุช

5.1.9.6. การใช้ชีวิตบนความสมดุล

เรื่องความสมดุลระหว่างมนุษย์และพืชเป็นสิ่งสำคัญของวิถีชีวิตออร์แกนิก การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกต้องพร้อมเผชิญกับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นและใช้ชีวิตอยู่บนความสมดุล วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การใช้ชีวิตที่สมดุล จากอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน การมีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี

“เรื่องสมดุลเป็นหลัก เป็นการพยายามรักษาสมดุลระหว่างพืชและมนุษย์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน” คุณนคร

“วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การพร้อมเผชิญกับความไม่แน่นอน เราอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เรายังรักษาสมดุลระหว่างตัวเองกับธรรมชาติ” คุณอรุช

“การใช้ชีวิตให้สมดุล รักษาร่างกายให้สมดุล อาหารออร์แกนิก ออกกำลังกาย พักผ่อน สังคม สิ่งแวดล้อมที่ดี” คุณอรุช

5.1.9.7. การใช้ชีวิตอย่างเห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิก

วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยกิจกรรมปลูกผักออร์แกนิกที่บ้าน การปลูกผักไม่ใช่เรื่องที่ล้าสมัยและจำกัดอยู่แค่กลุ่มแม่บ้าน ผู้ใช้แรงงาน ผู้มีรายได้น้อย หากแต่ทุกวันนี้การปลูกผักได้กลายเป็นทั้งงานหลักและงานอดิเรกให้กับกลุ่มคนหนุ่มสาววัยทำงาน การศึกษาดี และรายได้ดี การ

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ปลูกผักได้ประโยชน์ทั้งเรื่อง อาหาร สุขภาพ การเรียนรู้ การได้เพื่อนใหม่ การออกกำลังกาย การได้สัมผัสพลังชีวิตในผัก การมองเห็นคุณค่าของพืชผัก สิ่งแวดล้อมดีขึ้น และเป็นการปกป้องสภาพแวดล้อมของโลก ในพืชผักมีพลังชีวิต ผักที่ปลูกเองมีพลังชีวิตมากกว่าผักตลาด สามารถเก็บรักษาได้นานกว่า มีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่า มีสารต้านอนุมูลอิสระมากกว่า และการเดินเข้าไปในแปลงผักจะได้รับพลังชีวิตที่ทำให้ร่างกายสดชื่น จิตใจผ่อนคลาย

“ดำเนินชีวิตประจำวันด้วยการปลูกผักออร์แกนิกอยู่กับบ้าน” คุณศิริกุล

“การปลูกผักกินเองในยุคสมัยนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องแปลก เซย หรือลำสมัย ไม่จำกัดเฉพาะในกลุ่มแม่บ้านผู้ใช้แรงงานหรือผู้มีรายได้น้อยอีกต่อไปแล้วนะคะ ตรงกันข้าม กลายเป็นทั้งงานจริงจังและงานอดิเรกที่กำลังมาแรง ลองเข้าไปดูในกลุ่มออนไลน์ปลูกผักออร์แกนิกทั้งหลายดูสิคะ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มหนุ่มสาววัยทำงาน เรียนมาสูงๆ รายได้สูงๆกันทั้งนั้น” คุณศิริกุล

“การปลูกผัก วัตถุประสงค์จึงไม่ใช่เพียงได้ผักเป็นอาหารอย่างเดียว การปลูกผักไม่ได้หวังผลแค่ผัก แต่มันได้อะไรมากกว่าที่คิด อาทิ ได้สุขภาพที่ดี ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้เพื่อน ได้ออกกำลังกาย ได้มีโอกาสสัมผัสพลังชีวิตที่แผ่เร้นอยู่ในเส้นใยผัก ผมเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิ์จะเป็นผู้ปกป้องสภาวะแวดล้อมของโลกใบนี้ด้วยการปลูกผักหรือปลูกต้นไม้ เมื่อเราเริ่มปลูกผักดินจะดีขึ้น อากาศก็ดีขึ้นโดยอัตโนมัติ การมองเห็นคุณค่าของพืชผักยังเป็นการอนุรักษ์สิ่งล้ำค่าให้คงอยู่กับเราต่อไป ปลูกผักเป็นเรื่องเล็กที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องใหญ่ ดังคำกล่าวที่ว่าเด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว” คุณนคร

“พลังชีวิตในพืชผักเป็นเรื่องที่คนทั่วไปไม่ยอมรับ แต่เรารู้ได้ด้วยการปลูกผักแล้วพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงออกมา ในทางกายภาพเราอาจพิสูจน์ได้โดยการนำผักปลูกเองกับผักตลาดมาเปรียบเทียบกัน เราจะพบว่าผักปลูกเองเก็บรักษาได้นานกว่ามาก ถึงเวลาที่เหี่ยวแห้งไปโดยไม่และเป็นน้ำเหมือนผักฉืดสารเคมี พิสูจน์คุณค่าทางโภชนาการก็พบว่าสูงกว่าผักตลาด ครั้งหนึ่งเคยตรวจพบว่ามีการต้านอนุมูลอิสระมากกว่าผักฉืดสารเคมีเกือบร้อยเท่า นอกจากนี้ยังมีพลังชีวิตอีกแบบหนึ่งที่เราไม่อาจประเมินค่าได้ แต่รับรู้ได้เมื่อเดินเข้าไปในสวนผัก ให้ร่างกายได้สัมผัสต้นไม้ใบหญ้า ได้เหยียบดิน ได้รดน้ำแปลงผักให้ฉ่ำเย็น จิตใจจะค่อยๆ ผ่อนคลาย ความคิดฟุ้งซ่านหายไป หากวันใดคุณอารมณ์ไม่ดี ลองเดินเข้าไปในสวนดูสิ พลังชีวิตในธรรมชาติจะเยียวยาเรา” คุณนคร

5.1.10. มิติด้านการพึ่งตนเอง

คือ การพึ่งตนเองด้วยความรู้พื้นฐาน การช่วยเหลือและพึ่งพากันและกัน และการทำเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อให้พึ่งตนเองได้

5.1.10.1. การพึ่งตนเองด้วยความรู้พื้นฐาน

สิ่งจำเป็นของมนุษย์ควรเป็นของพื้นฐานที่หาได้ง่ายและทุกคนเข้าถึงได้

“ปัจจัย 4 ผมจะเน้นสิ่งที่เป็นพื้นฐาน ที่ง่ายและถูกสำหรับทุกคน” คุณโจน

5.1.10.2. การช่วยเหลือและพึ่งพากันซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเอง

เน้นการอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยกัน การรวมกลุ่มทำให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลทั้งในเรื่องข้อมูล และการตลาด ทำให้เกษตรกรแต่ละรายมีความก้าวหน้าและนำไปสู่การพึ่งตัวเองได้

“ทุกคนที่พันพรมมีความเอาใจใส่ซึ่งกันและกันสูง เราอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ คอยดูแลกัน เอาความเชี่ยวชาญของแต่ละคนมาพึ่งพาอาศัยกัน” คุณโจน

“การรวมกลุ่มของเกษตรกรในพื้นที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งเรื่องข้อมูล เรื่องการตลาด ต่างคนต่างแข็งแรงขึ้น พึ่งตัวเองได้” คุณอรุช

5.1.10.3. พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก

การพึ่งตนเอง คือ การกลับมาพึ่งพาตัวเองและพึ่งพากันและกัน ลดการพึ่งพาระบบที่ครอบงำชีวิต เราควรพึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่เรื่องปัจจัย 4 ซึ่งควรเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่ายและมีสำหรับทุกคน แต่หากทำให้เข้าถึงได้ยาก นับว่าเป็นการพัฒนาไปในทางเสื่อม พยายามเอาของที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นความพยายามพึ่งตัวเอง ด้วยการปลูกผักไว้บริโภค และทำเครื่องอุปโภคบริโภคที่พอทำได้ไว้ใช้สอย วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งตนเอง การพึ่งตนเองของเกษตรกรลดการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด

“คนมักเข้าใจผิดว่า การพึ่งตัวเองคือ การทำอะไรเองทั้งหมด นั้นไม่ใช่การพึ่งตนเอง แต่มันเป็นการ “โดดเดี่ยวตัวเอง” มากกว่า ซึ่งมันเป็นไปได้ที่คนบนโลกนี้จะอยู่โดยไม่เกี่ยวข้องกับใครเลย ความหมายของคำว่า “พึ่งตนเอง” ก็คือ “การพึ่งตัวเอง” และ “การพึ่งกันเอง” ด้วย เราต้องเลิกพึ่งระบบที่มันใหญ่ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เลิกพึ่งอะไรต่างๆ ที่มันครอบงำชีวิตเราอยู่ แต่เราควรหันกลับมาพึ่งกันเอง เพื่อให้เงินมันหมุนเวียนอยู่ในพื้นที่ของเรามากขึ้น แล้วสมมติว่า ถ้าผมไปพึ่งระบบข้างนอกมากๆ เวลามีคนทำอาหารไก่ไม่ดี ผมก็ไม่รู้จะไปหาใคร เวลาขายข้าวโพดไม่ได้ราคา เขาก็ไม่รู้ว่าจะทำยังไงถึงจะได้ราคา แต่ถ้าเรามาขายกันเอง มันก็คุยกันได้ เขามาซื้อซีโก้ของผม ถ้าแพงเกินไป เขาก็ลดราคาจากผมได้ ถ้ามีการขายผักที่ไม่งาม มันก็คุยกันได้ว่าปลูกให้งามได้ไหม มันคือลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทำให้ต่างคนต่างอยู่ได้ แต่ถ้าเราไปพึ่งพาข้างนอก เงินก็จะไหลออก แล้วเราก็ควบคุมอะไรข้างนอกไม่ได้ พวกเขาจะสามารถพึ่งพากันเองได้มากขึ้น” คุณโจน

“ผมคิดว่าต้องพึ่งตนเองในด้านปัจจัย 4 ให้ได้ อาหาร บ้าน ผ้า และยา 4 อย่างนี้ต้องง่ายสำหรับทุกคน ที่ไหนก็ตาม ถ้าอาหาร บ้าน ผ้า และยา แพงสำหรับทุกคน ถือว่าที่นั่นเป็นพัฒนาไปในทางที่เสื่อม ที่นั่นไม่มีความก้าวหน้าในการมีชีวิตอยู่” คุณโจน

“เอาของที่มีอยู่มาใช้ ไม่พยายามเอาของจากข้างนอกเข้ามา เช่น พวกเศษผัก มูลสัตว์ เป็นต้น เราสามารถเอากลับมาทำเป็นปุ๋ยหมักได้ เราก็จะไม่จำเป็นต้องเอาของข้างนอกเข้ามา เราผลิตดินและปุ๋ยใช้เอง” อาจารย์กษิต

“วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นมากกว่าการปลูกผัก แต่ไปถึงเรื่องข้าวของเครื่องใช้ด้วย” คุณศิริกุล

“พึ่งตนเองในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ทำของกินของใช้เอง ซื่อหรือพึ่งปัจจัยนอกบ้านให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ทำให้ตนเองลำบากหรืออยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เงื่อนไขอะไรมากนัก” คุณศิริกุล

“ความสามารถในการพึ่งตนเองของเกษตรกร หมายถึง การพึ่งพาปัจจัยภายนอกน้อยลงไปจนถึงการไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอกเลย ตั้งแต่การไม่พึ่งพาสารเคมี การพึ่งพาคนกลาง และการพึ่งพาภาครัฐในการประกันราคาพืชผล คือ การหยัดเยียนและความภาคภูมิใจในตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นมากกว่าอะไรทั้งหมด” คุณอรุช

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

5.1.11. มิติด้านอาหาร

คือ ความมั่นคงทางอาหาร อธิปไตยทางอาหาร และการมีอาหารปลอดภัยเพื่อคนในสังคม

5.1.11.1. ความมั่นคงทางอาหาร

การปลูกผักเป็นการพึ่งพาตนเอง และช่วยสร้างความมั่นคงทางอาหารในวิถีชีวิตออร์แกนิก อาหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ ต้องทำให้ห่วงโซ่อาหารเกิดความสมดุล ให้อาหารปลอดภัย การแก้ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของอาหารจะต้องทำทั้งระบบ บนพื้นฐานของความเข้าใจและความเชื่อมโยงระหว่างผู้ปลูกกับผู้บริโภค

“การปลูกผักกินเอง คือแนวทางในการพึ่งพาตนเอง สร้างความมั่นคงทางอาหารด้วยวิถีเกษตรออร์แกนิก” คุณนคร

“อาหารสำคัญ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องกิน เราเองในฐานะผู้บริโภคก็อยู่ในห่วงโซ่อาหารนี้ด้วย ถ้าอาหารไม่ปลอดภัย เราก็กินไม่ปลอดภัย ถ้าห่วงโซ่อาหารไม่สมดุล เราก็กินไม่สมดุล” คุณอรุช

“จะแก้ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของอาหารจึงต้องมองภาพใหญ่และแก้ทั้งระบบ ผ่านการเชื่อมโยงระหว่างผู้ปลูก ผู้บริโภค และความเข้าใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน” คุณอรุช

5.1.11.2. อธิปไตยทางอาหาร

การปลูกผักเป็นหนทางสู่ความมั่นคงทางอาหาร และทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงอธิปไตยทางอาหารที่แท้จริง

“การปลูกผักกินเอง คือการดำเนินแนวทางตามวิถีเกษตรออร์แกนิก หนทางสู่ความมั่นคงทางอาหารซึ่งเราทุกคนสามารถทำได้ นี่คือนิยามของอธิปไตยทางอาหารที่แท้จริง” คุณนคร

5.1.11.3. การมีอาหารปลอดภัยเพื่อคนในสังคม

ทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกเพื่อให้ได้อาหารที่ปลอดภัยต่อทั้งตัวผู้ผลิตและผู้บริโภค และเพื่อส่งสุขภาพดีไปให้ผู้คน

“ผมเริ่มสนใจที่อยากจะทำฟาร์มออร์แกนิกเป็นของตัวเองซักครั้ง เพราะผมเห็นว่า ในปัจจุบันอาหารการกินที่คนเราทานเข้าไป เราไม่ทราบเลยว่ามาจากแหล่งไหน กระบวนการผลิตก่อนที่จะมาถึงมือผู้บริโภคอย่างไร ผ่านอะไรมาบ้าง ทั้งยาฆ่าแมลง ฮอร์โมนเร่งโต ปุ๋ยเคมี และอีกสารพัดสิ่งเหล่านี้สะสมอยู่ในร่างกายของเรามาเป็นระยะเวลานาน มันจึงเป็นเหมือนระเบิดเวลา ซึ่งถ้าสะสมมาก ๆ เราอาจจะเจ็บไข้ได้ป่วยกันเลยทีเดียว หรือเราจะรอให้เวลานั้นมาถึง มันต้องมีทางเลือกที่ผมจะสามารถช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้ทานของดี มีประโยชน์ ปลอดภัย ปลอดภัยตัววิถีออร์แกนิกอย่างแท้จริง ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และนั่นคือความมุ่งมั่นของผมอย่างแท้จริงที่อยากจะส่งสุขภาพดีไปยังผู้คน” คุณอดิศักดิ์

5.1.12. มิติด้านสังคม

5.1.12.1. เพื่อรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่เน้นมิตรภาพและการแบ่งปันกันในสังคม

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

การปลูกผักกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเกิดการแบ่งปัน วิธีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการแบ่งปันกันในชุมชน

“เมื่อป้อมเริ่มปลูกผัก รดน้ำทุกวัน เพื่อนบ้านซึ่งแต่ไหนแต่ไรไม่ค่อยได้พูดจากัน ก็มาด้อมๆ มองๆ ค่อยๆ ถาม ค่อยๆ ชวนคุยว่า ทำอะไรเหรอ ป้อมก็จะอธิบายอย่างเต็มใจบ้าง แบ่งผักที่ปลูกไว้ แขนงอยู่บนกำแพงรั้วให้กินบ้าง แบ่งเมล็ดพันธุ์ให้ไปลองปลูกเองบ้าง...ป้อมแบ่งกะเพราให้คุณที่บ้าน ตรงข้ามหนึ่งกระถาง คุณพี่ให้เป็ดพะโล้กลับมาทั้งตัว มิตรภาพองกงามบานสะพรั่ง” คุณศิริกุล

“มีการแบ่งปันกันในชุมชน เกิดความเกื้อกูลกันในชุมชน” คุณจรรุวรรณ

5.1.13. มิติด้านการทำการเกษตร

คือ การทำการเกษตรเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับธรรมชาติ เกษตรกรรมคือวิถีชีวิต การใช้เกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และการเกษตรเพื่อมาตรฐานและการรับรอง

5.1.13.1. การทำการเกษตรเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับธรรมชาติ

การทำเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การทำเกษตรธรรมชาติบนความเรียบง่าย การดำเนินชีวิตด้วยการปลูกผักช่วยเยียวยาตัวเองจากความเครียดที่เผชิญในชีวิตประจำวันจากการทำงาน โดยการกลับมาทำเกษตรทำให้ชีวิตมีแรงผลักดันและช่วยเชื่อมโยงชีวิตเข้ากับธรรมชาติ

“เน้นความเป็นเกษตรธรรมชาติที่มีความเรียบง่าย” คุณจรรุวรรณ

“พอทำงานไปประมาณห้าปีที่สี่ห้า ก็เริ่ม Burnout รู้สึกไม่ไหว มันจะมีโครงการสวนผักคนเมืองของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน เราก็รวมกลุ่มกับเพื่อนๆ เอ็นจีโอทำสวนผักตลาดฟ้า แล้วก็ได้ทุนจากโครงการสวนผักคนเมืองประมาณหมื่นกว่าบาทสำหรับเรา การปลูกผักบนตลาดฟ้าเป็นการเยียวยาตัวเอง เพราะว่าทำงานเอ็นจีโอมันเครียด ปล่อยวางไม่ได้ ต้องเอามาปล่อยวางกับดินกับหญ้า เราก็ดีขึ้น กลับมาที่หอพัก เราก็ถอนหญ้า ใส่ปุ๋ย ทำอะไรอยู่บนตลาดฟ้า ก็มีความสุข ทำให้เราอยู่กรุงเทพฯ ได้นานขึ้น ประเด็นเกษตรจึงเป็นประเด็นที่เรามี passion ทำให้ชีวิตเราเชื่อมโยงกับธรรมชาติ” คุณจรรุวรรณ

5.1.13.2. เกษตรกรรมคือวิถีชีวิต

วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ วิถีชีวิตที่ตั้งอยู่บนฐานของการทำเกษตรกรรม การทำเกษตรในวิถีออร์แกนิกเป็นเรื่องของวิถีชีวิต คนที่อยู่ในวิถีนี้มีความสุขและมีสุขภาพที่ดี

“เกษตรกรรมคือวิถีชีวิต เราอยู่ในฐานเกษตรอยู่แล้ว พ่อแม่ ลุงป้าหน้าอาเป็นข้าราชการหมด แต่ว่าเรายังปลูกข้าวกิน ยายก็ปลูกผักริมห้วย ด้วยความคลุกคลี เราก็จะรู้จักพืชผักต่างๆ ว่ามีกลิ่นแบบไหน ตั้งแต่เด็กๆ เราก็จะสามารถบอกได้ว่า เป็นผักอะไรจากกลิ่น เพราะเราชิมซบมาตั้งแต่เด็ก คือเราอยู่เป็นครอบครัวใหญ่ เวลาจะทำลาบไป ยายก็ให้ไปเก็บผักมากินกับลาบ” คุณจรรุวรรณ

“คนในประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ในอาเซียน มีชีวิตอยู่บนพื้นฐานเกษตร ไปที่ไหนก็เจอ แต่พื้นที่ปลูกผัก ปลูกข้าว ก็รู้สึกว่าชีวิตเรามาจากเกษตรหมด เพราะคนต้องกินข้าว เกษตรกรรมจึงเป็นแก่นของชีวิต ที่บอกว่าเกษตรคือวิถีชีวิตก็คือสิ่งนี้ พอเรากลับบ้าน เราก็กลับมาบนฐานเกษตร” คุณจรรุวรรณ

“เกษตรวิถีสื่อรแกนิกไม่ใช่แค่เรื่องปลูกผักปลอดสารเคมี แต่เป็นเรื่องของวิถีชีวิต ชาวบ้านที่ทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิก เขาจะพูดว่าเขามีความสุข คนเหล่านี้จะไม่พูดถึงเรื่องเงินเลย เขามีความสุขที่ได้ปลูกได้กินผักของเขาเอง และทำให้เขามีสุขภาพดี ” คุณอรุช

5.1.13.3. การใช้เกษตรวิถีสื่อรแกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

การมีวิถีชีวิตสื่อรแกนิกเป็นการลงทุนด้วยการปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งการมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเองผ่านเกษตรยั่งยืน การทำการเกษตรในเมืองยุค 4 จี คำนึงถึง 1.Good Health ให้สุขภาพะที่ดี 2.Good Environment ให้สิ่งแวดล้อมที่ดี 3.Good Society ให้สังคมที่ดี และ 4.Good Wisdom ให้ปัญญา วิถีชีวิตสื่อรแกนิก เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกษตรกรรมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ เกษตรวิถีสื่อรแกนิกเป็นเครื่องมือที่จะนำความสมดุลกลับคืนสู่มนุษย์และโลก ส่งเสริมให้ชุมชนทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิกเพื่อให้ชุมชนรู้จักวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ การทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิกของใครจะต้องทำให้ชาวบ้านที่อยู่บริเวณโดยรอบไม่เดือดร้อน และมีความสุข การทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิกด้วยการรวมกลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสาธารณสุขได้

“นักลงทุนที่ไม่ได้ลงทุนด้วยเม็ดเงิน แต่ลงทุนด้วยการปลูกฝังเมล็ดแห่งวิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเองผ่านเกษตรยั่งยืน” คุณนคร

“สังคมเกษตรในเมืองยุค 4 จี คือแปลงผัก 4 จี ได้แก่ 1.Good Health ให้สุขภาพะที่ดี 2.Good Environment ให้สิ่งแวดล้อมที่ดี 3.Good Society ให้สังคมที่ดี และ 4.Good Wisdom ให้ปัญญา” คุณนคร

“สังคมดีขึ้นเพราะการรวมกลุ่ม เกษตรวิถีสื่อรแกนิกไม่เพียงตอบโจทย์เรื่องอาหารปลอดภัย แต่ตอบโจทย์ในทุกด้าน ทั้งปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาด้านการสาธารณสุข” คุณอรุช

“วิถีสื่อรแกนิก ตอบโจทย์ทุกด้านของเกษตรกร ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งเศรษฐกิจ ทั้งสังคม และสุขภาพ เมื่อผู้ผลิตแข็งแรง ผู้บริโภคก็แข็งแรง” คุณอรุช

“เกษตรวิถีสื่อรแกนิก เป็นประโยชน์ของชาติและของโลก เป็นคำตอบสู่ความกระจ่าง และการก้าวกลับคืนสู่สมดุลมนุษย์และโลกอยู่ร่วมกันได้ด้วยอาหารที่ปลอดภัย” คุณอรุช

“ทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิกโดยที่ชาวบ้านต้องไม่เดือดร้อน เน้นให้ชาวบ้านมีความสุข” คุณศิริวิมล

“ไร่เรียนรู้ เราไม่ได้มองแค่เรื่องกำไร แต่เรามองว่าจะทำให้ชุมชนข้างๆ เราเข้มแข็งไปกับเราได้อย่างไร พัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้เขาทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิก ทำให้เขาเข้าใจวิถีที่จะอยู่สอดคล้องกับธรรมชาติเหมือนดั้งเดิมที่เคยเป็น จริงๆแล้วเรามองว่ามันไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เรากำลังจะทำให้เขาเห็นการอยู่แบบสอดคล้องกับธรรมชาติว่ามันสำคัญแค่ไหน” คุณศิริวิมล

5.1.13.4. การเกษตรเพื่อมาตรฐานและการรับรอง

สามพรานโมเดลให้ความสำคัญกับเรื่องที่มาของอาหาร โดยผลผลิตที่ได้จะต้องผ่านการรับรอง หรือมีมาตรฐานการคัดเลือกที่เคร่งครัด ทำเกษตรวิถีสื่อรแกนิกและขอใบรับรองมาตรฐานสากลเพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับในระดับโลก

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“เราเน้นให้ความสำคัญเรื่องที่มาของอาหารปลอดภัย โดยเฉพาะข้าว พืช ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็นผลผลิตจากเกษตรกรที่ทำระบบออร์แกนิกภายใต้การรับรองมาตรฐานอินทรีย์สากล (IFOAM) และการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) ส่วนสินค้าประเภทเนื้อสัตว์ อาทิ หมู ไก่ อาหารทะเล ก็มีการคัดเลือกเคร่งครัด เราต้องตามไปดูแหล่งที่มา วิธีการเลี้ยง จะมีทีมนักวิชาการสุ่มตรวจการปนเปื้อนต่อเนื่อง” คุณอรุช

“อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของฟาร์มฮาร์โมนีไลฟ์แพร่หลายไปทั่วโลก ผมจึงต้องขอใบรับรองเกษตรกรออร์แกนิกในระดับมาตรฐานสากล (International Federation of Organic Agriculture Movements: IFOAM) ของประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศมาตรฐานการทำออร์แกนิกระดับโลกและเป็นแหล่งกำเนิดออร์แกนิกมาได้ กระทั่งปี พ.ศ. 2552 ผมจึงได้รับใบรับรองของ IFOAM มาครอบครอง” คุณ Sho

บทที่ 6

การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่าย

เพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบทางสังคม

วิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นการร่วมออกแบบนวัตกรรมทางสังคมผ่านการสนทนาเชิงสังคม เป็นกระบวนการที่มีพลวัตสูง เป็นกิจกรรมเชิงรุกที่กระตุ้นให้มีการร่วมกันหาหนทางและเผยแพร่ความคิดใหม่ๆสู่สังคม นวัตกรรมทางสังคม ถูกมองว่าเป็นขั้นตอนที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความยั่งยืน เพราะเป็นการนำแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดีมาใช้ในระดับท้องถิ่นบนพื้นฐานของนิเวศวิทยาความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน และระหว่างผู้คนกับสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่ายต่างใช้ชีวิตประจำวันด้วยความตั้งใจที่จะต่อสู้กับปัญหา และค้นหาความหมายของชีวิต คนกลุ่มนี้ค้นพบวิธีการใหม่ๆ บนพลังของความร่วมมือที่เพิ่มขีดความสามารถให้พวกเขา หลายครั้งที่การค้นพบใหม่นี้ นำไปสู่ การรวมกลุ่มรูปแบบใหม่ พวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากการดำเนินชีวิตและเสาะแสวงหาหนทางในการใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ ขณะเดียวกันก็เป็นผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย เพราะพวกเขาร่วมมือกันอย่างกระตือรือร้นในการสร้างสิ่งที่ดี่อำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Manzini, 2018)

6.1 ข้อมูลทั่วไปของเครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก

งานวิจัยนี้ ศึกษาการร่วมออกแบบเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่ายของผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบด้วย

1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายคุณโจน จันได
2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายสวนเงินมีมา
3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายคนเมือง

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน
5. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายสามพรานโมเดล
6. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายไร่รื่นรมย์
7. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายไร่ลุงคริส
8. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายที่เจอกันทางออนไลน์

6.1.1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายกลุ่มคุณโจน จันโต

ผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตในชุมชนให้ดูเป็นแบบอย่าง ชุมชนพันพรรณเกิดขึ้นจากการรวบรวมคนที่มีพื้นฐานแนวคิดในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและพึ่งพาตนเองมาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนคนในชุมชนนี้ได้ทำการขับเคลื่อนวิถีคิดและแนววิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคอร์สอบรม โดยผู้ที่เคยมาเข้าร่วมอบรมบางท่านได้นำแนวคิดกลับไปปฏิบัติและต่อยอดตามถิ่นภูมิลำเนาเดิม ขณะเดียวกันแนวคิดของคุณโจนส่วนหนึ่งก็ได้รับการต่อยอดมาเป็นบริษัท ธรรมธุรกิจชวานาธรรมชาติ จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจเพื่อสังคมของลูกศิษย์เพื่อตามรอยยักษ์กับโจน (คุณวิวัฒน์ ศัลยกำธรและคุณโจน จันโต) ที่มีแนวทางตามรอย “ศาสตร์พระราชา” โดยต้องการพัฒนาคนให้รู้จัก “พอ” ทั้งคนปลูก คนกินและคนกลาง แสวงหาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

คนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายคุณโจน จันโต ประกอบไปด้วย

- คุณรำไพ น้อยแก้ว (รำไพ น้อยแก้ว, 29 เมษายน พ.ศ. 2561) เป็นชาวชุมชนพันพรรณที่ร่วมใช้ชีวิตบนพื้นฐานอุดมการณ์เดียวกับคุณโจน ทั้งยังเป็นผู้ร่วมให้การอบรมในคอร์สต่างๆ ที่ทางชุมชนจัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจภายนอกได้เข้ามาเรียนรู้การใช้ชีวิตตามแนวทางของชุมชน
- คุณชลดา เวชื้อ (ชลดา เวชื้อ, 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) มีอาชีพเป็นครู เคยมาเข้าร่วมคอร์สอบรมที่ชุมชนพันพรรณ แล้วนำแนวทางการใช้ชีวิตกับวิธีการสร้างบ้านดินกลับมาตั้งกลุ่มเผยแพร่แนวคิดการทำบ้านดินที่ภูมิลำเนา
- คุณพิเชษฐ โตนิติวงค์ (พิเชษฐ โตนิติวงค์, 27 มิถุนายน พ.ศ. 2561) ผู้จัดการทั่วไปบริษัท ธรรมธุรกิจ ชวานาธรรมชาติ จำกัด ธรรมธุรกิจเป็นธุรกิจเพื่อสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิด ศาสตร์พระราชา ดำเนินการและร่วมโครงการโดยลูกศิษย์ของยักษ์กับโจน
- คุณจิรวรรณ พยาขรินทร์กร (จิรวรรณ พยาขรินทร์กร, 27 มิถุนายน พ.ศ. 2561) อาสาธรรมธุรกิจ

6.1.2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายสวนเงินมีมา

สวนเงินมีมาเป็นองค์กรผู้ประกอบการสังคม ก่อตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรเป็นที่ตั้ง พร้อมกับกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะประเด็นปัญหาทางสังคม ชุมชนสิ่งแวดล้อม และศักยภาพด้านในของมนุษย์ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ด้านหลัก คือ สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา ร้านสวนเงินมีมา เครือข่ายตลาดสีเขียว และสำนักอิสระเพื่อศึกษาและวิจัยเรื่องความเป็นอยู่ที่ดี (School for Wellbeing Studies and Research)

สำนักพิมพ์สวนเงินมีมามีผลิตภัณฑ์หนังสือเกี่ยวกับ การยกระดับจิตวิญญาณเพื่อค้นหาความหมายของชีวิต วิถีชีวิตออร์แกนิกที่สอดคล้องและพึ่งพาธรรมชาติ ทั้งยังเป็นผู้ขับเคลื่อนวิถีชีวิต

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ออร์แกนิก โดยหนังสือที่ผลิตบางเล่มก็เป็นหนังสือที่สร้างการขับเคลื่อนทางสังคม (social movement) เช่น ปรากฏการณ์หนังสือธรรมชาติบำบัดที่มีการตีพิมพ์ถึง 30 กว่าครั้ง เป็นหนังสือที่ทำให้คนหันกลับมาพึ่งธรรมชาติ เป็นต้น

สวนเงินมีมาสนับสนุนให้เกิดโครงการตลาดสีเขียว ด้านธุรกิจสนับสนุนผ่านการตีพิมพ์หนังสือที่เชื่อมโยงตลาดสีเขียวขึ้นในกรุงเทพฯ และต้องการพัฒนาเกิดเป็นตลาดที่มีจิตสำนึก (Mindful Market) ส่วนด้านงาน คือ การขายเนื้อหาที่มีสาระผ่านหนังสือคุณภาพ และทำงานด้านการขับเคลื่อนสังคมไปพร้อมกัน โดยขยับช่องทางให้คนในสังคมเข้าถึงผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกได้มากขึ้น รู้จักตลาดที่มีการซื้อ-ขายผลิตภัณฑ์ สร้างเครือข่าย ให้ความรู้ผ่านงานแฟร์และเวิร์คช็อปต่างๆ

คนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายสวนเงินมีมา ประกอบไปด้วย

- คุณวรรณ ชูเรื่องสุข (วรรณ ชูเรื่องสุข, 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2561) กรรมการผู้จัดการบริษัทสวนเงินมีมา เป็นผู้ดูแลภาพรวมของบริษัทสวนเงินมีมา
- คุณอริพาพร เหลืองอ่อน (อริพาพร เหลืองอ่อน, 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2561) ผู้จัดการโครงการสวนเงินมีมา
- คุณไผ่ ผู้จัดการเครือข่ายตลาดสีเขียว (ไผ่ ผู้ดูแลโครงการตลาดสีเขียว, 29 มิถุนายน พ.ศ. 2561) เครือข่ายตลาดสีเขียวเป็นเครือข่ายที่พยายามขับเคลื่อนให้เป็นมากกว่าตลาด โดยมุ่งไปสู่ความเป็นชุมชนที่ยั่งยืน การดำเนินการของตลาดมีเป้าหมายสำคัญ คือ คำนึงถึงการสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ภายใต้ระบบตลาดสีเขียวที่มีระบบรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) วิสัยทัศน์ของเครือข่ายในปี พ.ศ. 2561 คือ “ต้นแบบตลาดสีเขียว ขับเคลื่อนอินทรีย์ สู่การกินอยู่รู้ใช้อย่างยั่งยืน”

6.1.3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายคนเมือง

เครือข่ายคนเมืองมีมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นศูนย์กลาง โครงการสวนผักคนเมืองได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนปลูกผักกินเอง เน้นความปลอดภัย ต่อมาจึงขยายมิติการทำงานจากเรื่องเกษตรในเมืองขยายขอบเขตไปสู่ประเด็นเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในเมือง ในช่วงปีแรกของโครงการ เกิดนวัตกรรมปลูกผักที่ผู้คนพยายามก้าวข้ามข้อจำกัดในเรื่องแสงแดด อากาศ น้ำ พื้นที่ เช่น การปลูกผักบนดาดฟ้า ปลูกผักในกระถาง ต่อมาการดำเนินงานของโครงการเน้นขยายพื้นที่ไปนอกกรุงเทพฯ มากขึ้น การปลูกผักจึงขยายจากเรื่องอาหารไปสู่การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคนเมือง การปลูกผักทำให้คนเมืองที่ต่างคนต่างอยู่หันหน้ามาคุยกัน เพราะการปลูกผักเริ่มต้นจากการปลูกเอง เมื่อเหลือกินเหลือใช้ในครัวเรือนจึงนำไปสู่การแบ่งปันเพื่อนบ้าน โครงการปลูกผักจึงมีมิติในแง่การเป็นตัวขับเคลื่อนความสัมพันธ์ระดับชุมชน

นอกจากนี้ภาคเครือข่ายที่สนับสนุนให้คนเมืองปลูกผักยังเข้มแข็งและจัดกิจกรรมอยู่เป็นประจำ มีการจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์อบรมเกษตรกรถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจอยู่เสมอ (www.thaihealth.or.th, 29 เมษายน 2558)

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สนับสนุนให้เกิดศูนย์เรียนรู้สำหรับคนเมือง เช่น ศูนย์อบรมปลูกกล้วยสไต้ คนเมือง บ้านป้อมเอง บ้านเจ้าชายผัก สวนผักบ้านคุณตา เป็นต้น ที่สอนการปรุงดิน การเพาะกล้า การย้ายกล้า และองค์ความรู้อื่นๆที่จำเป็นสำหรับให้ผู้เรียนนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้จริงเมื่อต้องลงมือทำ

คนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายคนเมือง ประกอบไปด้วย

- คุณกฤตศิษา หุตะแพทย์ (กฤตศิษา หุตะแพทย์, 1 มิถุนายน พ.ศ. 2561)ผู้ประสานงานศูนย์เรียนรู้สวนผักบ้านคุณตา สวนผักบ้านคุณตา
- คุณวรางคนางค์ นิ่มหัตถา (วรางคนางค์ นิ่มหัตถา, 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) ผู้จัดการโครงการในมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน
- คุณวิโรจน์ ฉิมมี (วิโรจน์ ฉิมมี, 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) วิทยากรผู้จัดกระบวนการเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิก
- คุณก้องเกียรติ ชาติทอง (ก้องเกียรติ ชาติทอง, 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) เจ้าชายสัตว์ ผู้ทำการเลี้ยงสัตว์ในวิถีออร์แกนิก
- คุณอ็อต (อ็อต แอดมินกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก, 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)แอดมินของกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก
- คุณชุมพล พิพัฒน์เมฆินทร์(ชุมพล พิพัฒน์เมฆินทร์, 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) ผู้จัดตั้งโครงการ Farm to You

6.1.4. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน

กลุ่มกลับบ้านมาสานฝันเป็นเครือข่ายที่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่วัยทำงาน เคยทำงานประจำแล้วเลือกที่จะลาออกจากงานประจำ หันกลับมาทำการเกษตรที่ภูมิลำเนา จับกลุ่มกันเพื่อรวบรวมคนที่มีอุดมการณ์เหมือนกันร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน ทั้งยังเปิดโอกาสให้คนในชุมชนรุ่นอายุอื่นๆเข้ามาเป็นสมาชิกในเครือข่ายด้วย โดยสมาชิกในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน ประกอบไปด้วย

- คุณเนตต์ตั้ง จารุวรรณ สุพลไร่ (จารุวรรณ สุพลไร่, 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) ผู้ประสานงานกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) เจ้าของฟาร์มวิถีโนแมด (Mekong Nomad Organic Farm) มีพื้นฐานการทำงานกับมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานเยาวชนผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ทำให้มีเครือข่ายวิถีชีวิตออร์แกนิกตามแถบลุ่มน้ำโขง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
- คุณชกเล็ก เสกสรรค์ พันตรา (เสกสรรค์ พันตรา, 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) สมาชิกกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) หลังจากลาออกจากงานประจำ ก็กลับมาทำสวน ปลูกพืชผักสวนครัววิถีออร์แกนิกในที่ดินของครอบครัว และเปิดพื้นที่แบ่งปันให้คนในชุมชนสามารถเก็บไปรับประทานได้
- คุณกบ บุญมี ชาลีเครือ (บุญมี ชาลีเครือ, 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) สมาชิกกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) เจ้าของสวนเสกดินฟาร์ม เป็นพื้นที่ที่คุณกบทดลองทำนาข้าวปลูกพืชในวิถีออร์แกนิก และเปิดสวนให้เป็นพื้นที่ในการให้เครือข่าย และคนในท้องถิ่นมาร่วมเรียนรู้

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

- คุณเตี้ย ณัฐวุฒิ งามสง่า (ณัฐวุฒิ งามสง่า, 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)สมาชิกกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) ทดลองปลูกพืช ผักด้วยวิถีออร์แกนิก
- คุณโจ้ พงศ์เลิศ ศิริบุรณ์ (พงค์เลิศ ศิริบุรณ์, 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)สมาชิกกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) ทดลองปลูกข้าวสายพันธุ์ต่างๆ เป็นเจ้าของโจ้โก้ฟาร์ม
- คุณแป๊ะ เพียวร์ ชัยรัตน์ (เพียวร์ ชัยรัตน์, 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)สมาชิกกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) รับราชการเป็นครู แต่ชื่นชอบวิถีชีวิตออร์แกนิกและปลูกพืชผักสวนครัวในวิถีออร์แกนิกเพื่อรับประทานในบ้าน เหลือแล้วค่อยนำไปรวมกลุ่มขาย
- คุณมอน ศรีخال สายแหว (ศรีخال สายแหว, 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)สมาชิกกลุ่มกลับบ้านมาสานฝัน (Isaan Yfarm) เป็นเยาวชนที่สนใจในวิถีชีวิตออร์แกนิกและทำลองทำสวนของตัวเองในวิถีออร์แกนิก ชื่อตะวันชาลฟาร์ม

6.1.5. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายสามพรานโมเดล

มูลนิธิสังคมสุขใจเป็นแม่งานหลักในการขับเคลื่อนเครือข่ายสามพรานโมเดล โดยสนับสนุนเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกร และส่งเสริมให้กลุ่มมีระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) รองรับ คนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายสามพรานโมเดล ประกอบไปด้วย

- คุณกบ ชุทธิพร เม้งเกร็ด (ชุทธิพร เม้งเกร็ด, 29 มิถุนายน พ.ศ. 2561) ผู้จัดการโครงการสามพรานโมเดล
- คุณโจ้ สมาชิกเครือข่ายสามพรานโมเดล (โจ้ เครือข่ายสามพรานโมเดล, 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2561)

6.1.6. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายไร่รื่นรมย์

ไร่รื่นรมย์เป็นไร่ที่ทำการเกษตรในวิถีออร์แกนิก และคนในไร่ก็ดำเนินชีวิตด้วยวิถีออร์แกนิกด้วย ขณะเดียวกันไร่รื่นรมย์ก็ร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลกับเครือข่าย ซึ่งเพื่อนในเครือข่ายมีพื้นฐานและความเชี่ยวชาญในด้านที่ต่างกัน แต่มีอุดมการณ์เพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเหมือนกัน โดยคนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายไร่รื่นรมย์ ประกอบไปด้วย

- คุณออย (ออย พนักงานไร่รื่นรมย์, 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)พนักงานของไร่รื่นรมย์ มีหน้าที่ทำงานในไร่และประสานกับชุมชนในเรื่องวิถีออร์แกนิก
- คุณวุฒิ (วุฒิ ผู้ช่วยเจ้าของไร่รื่นรมย์, 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561)ผู้ช่วยเจ้าของไร่รื่นรมย์ และเป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำในเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิก
- คุณโต (ชูเกียรติ เวสารัชชพงศ์, 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) เจ้าของไร่สวรรค์บนดิน มีผลิตภัณฑ์หลัก คือ ชาในวิถีออร์แกนิก และมีธุรกิจร้านกาแฟและโรงแรมขนาดเล็กที่เป็นเครื่องมือถ่ายทอดวิถีออร์แกนิกของคุณโต เครือข่ายไร่รื่นรมย์
- คุณก้อง (ก้องวุฒิ ชัยวงศ์ขจร, 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) เชฟและเจ้าของร้านโลกุช (Locus) ร้านอาหารที่นำเสนอความเป็นท้องถิ่นถ่ายทอดผ่านเมนูอาหาร เครือข่ายไร่รื่นรมย์

6.1.7. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายไร่ลุงคริส

1594370591

ไร่ลุงคริสเกิดขึ้นจากความพยายามต้องการฟื้นฟูระบบนิเวศบริเวณโดยรอบไร่ เจ้าของไร่ ร่วมกับชาวบ้านที่มาทำงานในไร่จึงได้เริ่มต้นเรียนรู้แนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิกพร้อมไปกับการฟื้นฟูธรรมชาติ คนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายไร่ลุงคริส คือ

- คุณร่ำ (กลีนร่ำ มีตา, 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2561) ชาวบ้านที่มาทำงานที่ไร่ตั้งแต่เริ่มบุกเบิกไร่ลุงคริส

6.1.8. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายที่เจอกันทางออนไลน์

เครือข่ายนี้เป็นเครือข่ายที่สมาชิกแต่ละคนอาศัยอยู่ในระยะทางที่ไกลกัน จึงได้ร่วมเรียนรู้การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านช่องทางออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อมีโอกาสก็พร้อมที่จะมาพบเจอกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กันคนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายที่เจอกันทางออนไลน์ ประกอบไปด้วย

- คุณหนุ่ม อติศักดิ์ เหล่าพิมพ์ (อติศักดิ์ เหล่าพิมพ์, 2 มิถุนายน พ.ศ. 2561) ใช้เวลาว่างในการปลูกผักออร์แกนิกบนพื้นที่ของครอบครัว พยายามใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในพื้นที่ที่ไม่มีผู้อื่นสนใจวิถีนี้ จึงทดลองลงมือทำ และเผยแพร่ประสบการณ์และองค์ความรู้ของตนเองในโลกออนไลน์ โดยใช้ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ จากการเป็นครูสอนคอมพิวเตอร์โรงเรียนมัธยม ช่องทางการสื่อสารประกอบด้วย เว็บไซต์ organicfarmthailand.com ช่อง Organic Farm TV ทางยูทูป (YouTube) และเฟซบุ๊กเพจ “ทำเกษตรกัน”
- คุณตัม สติตพงษ์ ดวงศรี (สติตพงษ์ ดวงศรี, 2 มิถุนายน พ.ศ. 2561) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตรอบต.คำโคกสูง อ.วังสามหมอ ผู้พยายามใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก และเรียนรู้เทคนิควิธีการเกษตรวิถีออร์แกนิก ทั้งเพื่อตนเองและเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรในพื้นที่ทำการขับเคลื่อนเกษตรออร์แกนิกผ่านการทำงาน

6.2. ลักษณะเครือข่ายของผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก

ผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อร่วมเรียนรู้การดำเนินชีวิตที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ซึ่งลักษณะของเครือข่ายในที่นี้ ประกอบไปด้วย ความสำคัญของการมีเครือข่ายและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย

6.2.1. ความสำคัญของการมีเครือข่าย

ผู้ร่วมเรียนรู้ในเครือข่ายมีทัศนคติเกี่ยวกับความสำคัญในการมีเครือข่าย ดังนี้

6.2.1.1. เครือข่ายเป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์

ทำหน้าที่สนับสนุนทางจิตวิญญาณ เช่น การให้กำลังใจกัน การร่วมต่อสู้กับหนทางที่ยากลำบากไปด้วยกัน หรือแม้กระทั่งเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีพื้นที่ให้เรียนรู้และเติบโต เป็นต้น

“เครือข่ายที่ทำกับโรงเรียนนั้น เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์กัน รวมถึงให้กำลังใจร่วมต่อสู้ไปด้วยกัน ครูในเครือข่ายบางท่านกล่าวว่า เราเป็นครูบ้า ต้องมีคนบ้ามาทำด้วยกัน”

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“สมาชิกในกลุ่มดูแลกันเหมือนครอบครัว ดูแลกันในทุกแง่มุมของชีวิต”

“เครือข่ายสำคัญมาก เครือข่ายเป็นบ้าน บ้านของเราเอง สำคัญต่อจิตใจ ต่อจิตวิญญาณ เป็นพื้นที่ที่มีพลังงาน เราเรียนรู้เพิ่ม เรามิคุณค่า ได้รับการสนับสนุน มีพื้นที่และโอกาสให้เติบโต”

“เครือข่ายจะคอยให้กำลังใจกัน ช่วยสนับสนุนเกื้อหนุนกัน เครือข่ายทำให้ดูอบอุ่นขึ้น”

“กลุ่มช่วยเติมพลังบวก ผมทำอยู่คนเดียว ทดลองทำไปเรื่อยๆ เหมือนผีบ้าคนเดียว การมีกลุ่มเหมือนมีเพื่อน”

6.2.1.2. เครือข่ายเป็นการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มาจากพื้นฐานและความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย

ความหลากหลายนั้นทำให้เกิดการต่อยอด แลกเปลี่ยน และเติมเต็มทั้งในเรื่องความสนใจของกลุ่มและความสนใจส่วนตัวของสมาชิก

6.2.1.2.1 เกิดการต่อยอดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

เช่น เกิดวัฒนธรรมการปรุงอาหารของกลุ่ม ด้วยวัตถุดิบที่ปลูกเอง เป็นต้น

“สร้างวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่แยกออกจากการรวมกลุ่มกัน เช่น เกิดวัฒนธรรมการปรุงอาหาร ซึ่งมีข้อดี คือ ทำให้ครัวหรือการทำกับข้าวเกิดขึ้นในบ้าน ซึ่งทำให้บ้านเป็นพื้นที่ในการส่งต่อภูมิความรู้ไปสู่รุ่นลูกหลานได้”

“การมีกลุ่มต่างๆ ที่รวบรวมคนที่มีความชอบเหมือนกัน ทำให้เราสามารถเลือกที่จะไปเข้าร่วมกลุ่มตามความสนใจ โดยการเข้าร่วมทำให้เราได้รับความรู้ ได้ต่อยอด เช่น ความรู้เรื่องพืชพันธุ์ เรื่องการเป็นผู้ประกอบการของเกษตรกร ที่สำคัญความรู้เหล่านั้นยังมาจากผู้เชี่ยวชาญ และมีการแลกเปลี่ยนกันของสมาชิกเพิ่มเติมด้วย”

6.2.1.2.2 ทำให้ครบวงจร

เช่น ในเครือข่ายมีทั้งคนปลูก ไปจนถึงคนที่นำผลผลิตไปแปรรูป เป็นต้น

“สื่อสังคมออนไลน์ นำพาคคนที่มีความชอบ ความสนใจเหมือนกันมาเจอกัน มาเกิดเป็นเครือข่าย ซึ่งเครือข่ายได้รวบรวมคนที่มีความรู้หลากหลายด้านมาอยู่ด้วยกัน ทำให้เกิดการเกื้อกูลกัน เกิดความครบวงจรไปถึงเรื่องการแปรรูปผลผลิตจากเกษตรวิถีสอร์แกนิก”

6.2.1.2.3 ช่วยกระจายความเสี่ยง

เช่น สมาชิกจะแบ่งกันเพาะปลูก บางคนเน้นปลูกผัก บางคนเน้นปลูกข้าว ทำให้เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตชนิดใดชนิดหนึ่ง ยังมีผลผลิตไว้ขาย เป็นต้น

“การมีกลุ่ม คือ การกระจายความเสี่ยง (บางคนปลูกผัก บางคนปลูกข้าว) สมาชิกก็จะช่วยกันกระจายผลิตภัณฑ์ของเพื่อน”

6.2.1.2.4 ช่วยทำให้ความหลากหลาย

เช่น การที่แต่ละคนมีความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานที่ต่างกัน ทำให้ในกลุ่มเกิดความหลากหลาย การที่สมาชิกไปหาความรู้เพิ่มเติมในแต่ละด้านแล้วมาแบ่งปันกันทำให้ความรู้ของคนในกลุ่มแตกแขนง เป็นต้น

1594370591

“สมาชิกเป็นแรงสนับสนุนที่รวมความหลากหลาย เห็นได้ชัด เช่น เวลาจัดตลาด แต่ละคนจะเอาความถนัดของตัวเองมาช่วยให้กลุ่มเพื่อให้การจัดตลาดเป็นไปด้วยดี เป็นต้น”

“สมาชิกในเครือข่ายมีความรู้ที่แตกต่างกัน คนนี้มีความรู้แบบนี้ คนนั้นมีความรู้เรื่องนั้น ทุกคนเลยอยากแบ่งปันความรู้ให้เพื่อนของเรา”

“มีความสำคัญในแง่ของการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของแต่ละศูนย์เรียนรู้ ที่จะมียุคเด่นที่แตกต่างกัน เช่น ไปทัวร์ศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผัก เพื่อเรียนรู้เรื่องการแปรรูปอาหาร เป็นต้น”

6.2.1.2.5. ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

ไม่เพียงแต่แลกเปลี่ยนกันในเรื่องการใช้ชีวิตตามแนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิกเท่านั้น การแลกเปลี่ยนระหว่างกันยังทำให้พัฒนาองค์ความรู้ ความสนใจของตัวเอง รวมถึงเกิดการแลกเปลี่ยนสิ่งของระหว่างกัน เช่น การแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น

“เกษตรกรออร์แกนิกไม่มีความรู้ตายตัว การกระตุ้นให้เอาประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกันในเครือข่ายจะทำให้สมาชิกเห็นการพัฒนาของตัวเอง เช่น การปลูกฟักทองในวิถีออร์แกนิก ต้องสร้างความรู้ด้านการแลกเปลี่ยน”

“สมาชิกในเครือข่าย แต่ละคนไปเรียนมาจากที่ต่างๆ ทุกคนมาแลกเปลี่ยนความรู้ มาแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน”

“เครือข่ายนอกจากให้ความรู้แล้ว ยังได้แลกเปลี่ยนสิ่งต่างๆกับเพื่อนๆสมาชิก เช่น เมล็ดพันธุ์ เป็นต้น”

“เครือข่ายตลาดสีเขียวของเรามีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิต และที่สำคัญ คือ แลกเปลี่ยนวิถีชีวิต”

“เป็นเหมือน สภากาแฟ กลุ่มตั้งคนที่สนใจเหมือนกันเข้าหากัน กลุ่มเราเหมือนกันตรงที่สมาชิกมีประสบการณ์เรื่องการเกษตรน้อยมาก ทำให้สมาชิกจะเข้ามาคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลแก่กัน ใครที่เชี่ยวชาญด้านไหนก็จะเข้ามาคอยให้ความรู้ด้านที่ตนเองถนัด”

“กลุ่มเป็นแหล่งข้อมูลชั้นดีที่สมาชิกจะมาแบ่งปันข้อดี-ข้อด้อยของการได้ทดลองปลูกหรือใช้วิถีชีวิตให้กันฟัง เราเป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ จึงต้องเรียนรู้ศักยภาพของพื้นที่ออนไลน์และใช้ให้เกิดประโยชน์”

“เครือข่ายของผมเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกัน และการแลกเปลี่ยนนั้นก็มิลักษณะเป็นไปอย่างธรรมชาติ ไม่ฝืน ไม่บังคับ”

“เครือข่ายเปิดโลกกว้างให้ พวกเราไปหาความรู้ตามที่ต่างๆเพิ่ม”

6.2.1.3. เครือข่ายทำให้เกิดการช่วยกำกับและสอดส่องดูแลกัน

สมาชิกในเครือข่ายช่วยกันกำกับดูแลความเป็นไปของกลุ่มและของสมาชิกในกลุ่ม

“ความสัมพันธ์ของคนในเครือข่ายยังช่วยในเรื่องของการกำกับดูแลกันเอง ด้วยการช่วยกันสอดส่องดูแล และตรวจสอบซึ่งกันและกัน รวมถึงช่วยประชาสัมพันธ์ให้กันด้วย”

“ช่วยกันสอดส่องดูแลความเรียบร้อยของกลุ่ม และดูแลกันและกันผ่านระบบ PGS ”

1594370591

6.2.1.4. เครือข่ายทำให้เกิดสังคมดี ๆ

เช่น ความสัมพันธ์ในลักษณะร่วมแบ่งปันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การร่วมเรียนรู้ในทิศทางเดียวกัน เป็นต้น

“การรวมกลุ่มสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนปลูกและคนกิน ทำให้เกิดสังคมดี ๆ ทางออนไลน์ที่ร่วมแบ่งปันกันทางออนไลน์”

“เครือข่ายของไร่รื่นรมย์เป็นจุดเปลี่ยนของครอบครัว ที่บ้านเคยมีอาชีพทำเกษตรแบบเคมี พอคุณเปิ้ลผู้บุกเบิกไร่รื่นรมย์ นำเกษตรออร์แกนิกเข้ามาในพื้นที่นี้ ที่บ้านทุกคนเริ่มมีรอยยิ้ม มีทางออกจากปัญหาหนี้ ทุกคนได้กลับมาอยู่บ้านด้วยกัน เพราะมีเงินพอเลี้ยงครอบครัวไม่ได้เป็นหนี้ ไม่ต้องออกไปทำงานที่กรุงเทพฯ”

“ตลาดฐานธรรมพระราม 9 เป็นการเปิดพื้นที่ให้เครือข่ายคนปลูกกับคนปลูก ได้มาแบ่งปันเรื่องราวแก่กัน เกิดสภาพสังคมที่เอื้ออาทร คนกินได้มาเห็นความใส่ใจของคนปลูกในการผลิตอาหารให้ทาน”

6.2.1.5. เครือข่ายก่อให้เกิดพลัง

เป็นพลังของกลุ่มที่ทำให้เพิ่มความสามารถในการต่อรองกับกลุ่มอื่นๆ และมีพลังในแง่กำลังคนที่เพิ่มขึ้นเมื่อต้องการแรงงาน

“การมีเครือข่ายทำให้มีพลังขับเคลื่อนในการพูดคุย หรือต่อรองกับภาคส่วนอื่นๆ รวมถึงจัด Event”

“มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนของเราทำงานร่วมกับเครือข่ายอยู่แล้ว เพราะเราทำงานเพื่อขับเคลื่อนประเด็นทางสังคม หากทำผ่านเครือข่ายจะช่วยให้เรามีภาคีในการร่วมขับเคลื่อน”

“พลังของกลุ่มทำให้เกิดการตระหนักรู้ในหลายๆ เรื่อง เช่น การนำภาชนะพกติดตัวเพื่อช่วยลดขยะ เป็นต้น”

“เครือข่ายสำคัญมาก โดยเฉพาะเวลาที่จัดงานใหญ่ เช่น จัดงานช่วยเกษตรกร เป็นต้น ต้องใช้กำลังคน ใช้พลังจากหลายฝ่ายช่วยกัน”

“เครือข่ายสำคัญมาก สมาชิกช่วยกันขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก การที่มีสมาชิกที่มีเป้าหมายเดียวกัน ทำให้มีพลัง และไปได้เร็วกว่าทำคนเดียว”

“เชื่อในพลังการรวมกลุ่ม การกลับบ้านมาสานฝัน ถ้าจะทำให้สำเร็จจะต้องใช้พลังกลุ่ม การกลับบ้านของพวกเรา กลับบ้านมาแล้วมันไม่เหมือนเดิม บริบทเปลี่ยน ความท้าทายตอนนี้ คือ ให้เข้าใจความต้องการของชุมชน ต้องเปิดเข้าหากัน ระหว่างคนในชุมชนรุ่นเก่า กับ คนรุ่นใหม่อย่างพวกเรา”

“สำคัญมาก แลวพื้นที่นี้มีคนสนใจเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิก หรือเกษตรออร์แกนิกน้อยมาก เราเลยต้องเกาะกลุ่มมาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนกัน เช่น ผมมาถามคุณหนุ่มเรื่องน้ำหมัก ขณะเดียวกันก็มาให้อ้อมลูกกับคุณหนุ่มเรื่องกิ่งก้อ เป็นต้น”

6.2.2. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

6.2.2.1. ทำหน้าที่ตามความเกื้อกูล แบ่งได้เป็น

6.2.2.1.1 หน้าที่ทางกาย เช่น การช่วยเหลือด้านแรงงาน ช่วยเหลือด้านความรู้ตามความสามารถพิเศษของแต่ละคน และช่วยเหลือตามวิถีคิดการเป็นผู้ให้-ผู้รับ เป็นต้น

“แลกเปลี่ยนความรู้กันตามความเชี่ยวชาญของสมาชิกแต่ละคน เช่น คนนี้เก่งเรื่องบ้านดิน อีกคนเก่งเรื่องการเกษตร เป็นต้น คนที่เก่งเรื่องบ้านดินก็จะคอยให้คำปรึกษาสมาชิกเวลามีปัญหาที่เกี่ยวกับบ้านดิน”

“ทุกคนในเครือข่ายจะคอยช่วยเหลือกัน เช่น การเอามือ คือ การช่วยกันลงแรงทำการเกษตร”

“ขึ้นอยู่กับทักษะ ศักยภาพของแต่ละคน และขึ้นอยู่กับความเป็นจิตอาสาของแต่ละคน ความพร้อม ความเอาใจใส่ในเรื่องของกลุ่ม”

“ช่วยกันจัดกิจกรรม เช่น ค่าย เป็นต้น มีไปเยี่ยมฟาร์มของกันและกัน หรือจัดกิจกรรมล้อประเพณีของท้องถิ่น เป็นต้น”

6.2.2.1.2 หน้าที่ทางใจ เช่น เล็งเห็นศักยภาพของกันและกัน คอยสนับสนุนให้กำลังใจกัน เป็นต้น

“เราอยู่กันแบบเกื้อกูลกัน เห็นศักยภาพความเป็นคนของกันและกัน”

“เราไม่ได้แบ่งหน้าที่ที่แน่ชัด แต่ละคนจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ”

“เครือข่ายเราอยู่กันเหมือนครอบครัวใหญ่ แต่ละคนมีงานของตัวเอง แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ อยากรื้อครอบครัว เพื่อน ชุมชนมีอาหารปลอดภัยรับประทาน”

“เราต่างก็เป็นทั้งผู้รับและผู้ให้”

6.2.2.2. แบ่งหน้าที่ชัดเจน

เป็นการทำงานผ่านองค์กรเพื่อสังคม ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสานเครือข่ายต่างๆ เพื่อการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก เช่น หัวหน้าโครงการ กลุ่มแกนหลักในการขับเคลื่อนคณะกรรมการ เป็นต้น

“มีมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นศูนย์กลาง โดยแต่ละศูนย์เรียนรู้ต่างทำสิ่งที่ตนถนัด หัวหน้าโครงการจะเป็นคนเสนอประเด็น (มาจากประเด็นที่น่าสนใจ ประเด็นที่อยู่ในกระแสสังคมแต่ยังไม่ได้สานต่อ) แล้วกลุ่ม think tank (ประกอบด้วยคณะทำงานจากมูลนิธิและคณะทำงานหลัก) จะช่วยกันสรุปว่า จะขับเคลื่อนประเด็นใด”

“โครงสร้างของแต่ละกลุ่มในเครือข่ายสามพรานโมเดล ประกอบด้วย ประธาน ผู้ประสานงาน และผู้ตรวจประจำกลุ่ม โดยสมาชิกแต่ละคนจะหมุนเวียนกันมารับตำแหน่ง ตามข้อตกลงของแต่ละกลุ่ม”

“ในกลุ่ม เครือข่าย PGS สามพรานโมเดล มีการแบ่งตำแหน่งหน้าที่กัน เช่น ผู้ตรวจเหรียญกษาปณ์ หัวหน้าทีมจัดส่ง หัวหน้ากลุ่ม เป็นต้น”

“เครือข่ายตลาด จะมีคณะกรรมการตลาด ช่วยกันบริหารจัดการเครือข่าย”

6.2.2.3. มีข้อตกลงร่วมของกลุ่มหรือชุมชน

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เช่น ชุมชนพันพรรณมีการจัดตารางและสลับสับเปลี่ยนหน้าที่กันเพื่อดูแลพื้นที่ส่วนรวม และกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก (กลุ่มสังคมออนไลน์) แบ่งหน้าที่เป็น ทีมงานผู้ดูแลกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

“จัดตารางเวลาเพื่อแบ่งงานในการดูแลชุมชนร่วมกัน ไม่มีใครทำหน้าที่เดิมซ้ำๆ ทุกคนต้องหมุนเวียนกัน”

“ในกลุ่มของเราจะประกอบด้วยสมาชิกและแอดมิน แอดมินก็เป็นสมาชิกกลุ่ม เพียงแต่มีหน้าที่เพิ่ม คือ คัดกรองคนก่อนที่จะเข้าร่วมกลุ่ม (มักคัดกรองเพราะไม่ต้องการให้มีการค้าเชิงพาณิชย์) และคอยดูแลเพจให้เป็นไปตามกติกากลุ่ม ซึ่งกติกาถูกตั้งโดยผู้ก่อตั้งกลุ่ม มีไม่กี่ข้อ”

6.2.2.4. ตามประเด็นทางสังคม

เป็นการรวมตัวกันเฉพาะกิจตามช่วงเวลาที่ประเด็นเกิดขึ้นในสังคม เช่น การต่อต้านการใช้สารเคมีพาราควอตในภาคการเกษตร

“แต่ละศูนย์เรียนรู้จะมีการรวมตัวกันบ้าง เช่น มาถกประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การต่อต้านสารพาราควอต เป็นต้น”

6.3 ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของเครือข่าย

การขับเคลื่อนของเครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การเปิดพื้นที่ให้มาเรียนรู้ร่วมกัน การจัดกิจกรรมของเครือข่าย ผ่านเครื่องมือที่มาจากความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านของสมาชิก

6.3.1. การ ขับเคลื่อนของเครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก

6.3.1.1. ขับเคลื่อนผ่านการเปิดพื้นที่ให้มาเรียนรู้การใช้ชีวิตในวิถีออร์แกนิกร่วมกัน

เช่น การใช้พื้นที่อย่างสร้างสรรค์เพื่อเรียนรู้การปลูกผักร่วมกัน (land sharing) การสร้างพื้นที่อาหารปลอดภัยของชุมชนที่ให้คนในชุมชนมาเรียนรู้การปลูกพืชในวิถีออร์แกนิกร่วมกัน การเปิดพื้นที่รอร์แกนิกให้ผู้สนใจเข้ามามีประสบการณ์โดยตรง เป็นต้น

“ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตจริงในชุมชน เพื่อเป็นตัวช่วยให้ผู้อื่น ขณะเดียวกันก็เปิดคอร์สเพื่อให้ผู้ที่สนใจมาเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวชุมชน”

“ให้ตลาดนิตกสิกรรมธรรมชาติเป็นพื้นที่ให้เกิดวิถีชีวิตแบบยั่งยืนและพอเพียง (ด้วยการปลูกกินก่อน เหลือแล้วถึงขาย) ”

“บริษัทธรรมธุรกิจ คือ พื้นที่ที่ชวนให้คนมาเรียนรู้ ตามหลักการ “พออยู่ พอกิน พอใช้ พอ ร่มเย็น” ”

“ตลาดที่เราทำการเปิดพื้นที่ให้เครือข่าย คือ คนปลูกกับคนปลูก ได้มาแบ่งปันเรื่องราว แก่กัน และ คนปลูกกับคนกิน ที่คนกินจะมาเห็นสภาพสังคมที่เอื้ออาหาร ได้มาเห็นความใส่ใจของคนปลูกในการผลิตอาหารให้ทาน”

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / revc: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“ขับเคลื่อนผ่านการทำตลาดสีเขียว เริ่มต้นจากการเข้าไปเปิดตลาดในอาคารสำนักงาน โรงพยาบาล โดยต่อมาเกิดการรวมตัวกันของผู้ผลิต ผู้บริโภค และกรรมการตลาดเกิดเป็นเครือข่าย ตลาดสีเขียว จนปัจจุบันพัฒนาเป็นเครือข่ายที่มีการรับรองภายใต้ระบบ PGS”

“ปัจจุบันโครงการที่รับผิดชอบเน้นการขับเคลื่อนผ่านโรงเรียน เพิ่มพื้นที่การเกษตรเข้าสู่ โรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบริโภคอย่างเข้าใจ เอาสวนผักเข้าไปในวิชาเรียน มีการรวมกลุ่ม เครือข่ายที่ประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน”

“สร้างพื้นที่เรียนรู้ พื้นที่ให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กัน พื้นที่สีเขียว และมาสร้างเรื่องราว เช่น พัฒนาการของโครงการขนาดเล็กในประเด็นความมั่นคงทางอาหารระดับชุมชน การแบ่งปันที่ดินของ คนเมือง (land sharing) เพื่อให้เกิดการแบ่งปันพื้นที่และอาหาร”

“เกิดการแบ่งปันพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ มาปลูกผักด้วยกัน แบ่งอาหารกัน แบ่งปันชีวิต แลก ความรู้เมล็ดพันธุ์ อาหาร”

“สร้างพื้นที่อาหารปลอดภัยให้ชุมชน ทำแผนที่พันธุ์พืชในแต่ละชุมชน เพื่อผักที่หลากหลาย ชนิด”

6.3.1.2. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการจัดกิจกรรมของเครือข่าย

เช่น การเปิดคอร์สอบรม ซึ่งตั้งอยู่บนเป้าหมายเพื่อหาหนทางที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่าง สมดุล เป็นต้น

“เปิดคอร์สสอนทำบ้านดิน ซึ่งคนที่มาเข้าคอร์สส่วนมากเป็นคนอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับบ้าน เรา”

“จัดงานเสวนา ดึงดูดคนที่ชอบในเรื่องธรรมชาติเหมือนกัน แล้วอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงมา รวมกัน”

“เราทำการขับเคลื่อนความรู้และวิถีชีวิตออร์แกนิกไปสู่สังคมผ่านการเปิดคอร์สอบรม”

“จัดคอร์สอบรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมครอบครัว ปลูกฝังความรักในธรรมชาติให้กับเด็กๆ”

6.3.1.3. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยการทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านเครื่องมือบางอย่าง

เช่น การสร้างบ้านดิน การปรุงอาหารท้องถิ่นจากวัตถุดิบที่รวบรวมมาจากเพื่อนสมาชิก เป็นต้น

“ใช้บ้านดินเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน การสร้างบ้านดินสะท้อนวิถีชีวิตที่เน้นพึ่งพา ธรรมชาติและความพอเพียงด้วยวัสดุที่หาได้จากพื้นที่ใกล้เคียงภูมิลาเนา”

“บริษัทธรรมธุรกิจ เราดำเนินการบนแนวทางวิถีกิจกรรมธรรมชาติตามศาสตร์พระราชา ผู้คนที่เกี่ยวข้องจะร่วมรับรู้และซึมซับวิถีนี้ไปด้วยกัน”

“เราสื่อสารผ่านอาหารเหนือ ศึกษาวัฒนธรรมอาหารเหนือ เปลี่ยนมุมมองของคนต่ออาหาร เหนือ (คนส่วนใหญ่มักมองว่าอาหารเหนือทานยาก) ทำให้อาหารเหนือร่วมสมัย เข้าถึงได้ง่าย รับประทานง่าย แต่ยังเป็นอาหารเหนือที่อ้างอิงกับวิถีท้องถิ่น”

6.3.1.4. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการเปิดศูนย์เรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตออร์แกนิก

6.3.1.5. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร

เช่น การรวมกลุ่มเกษตรกรวิถีออร์แกนิกของเครือข่ายสามพรานโมเดล เป็นต้น การรวมกลุ่มเกษตรกรนี้ทำให้เกิดเครือข่ายคนปลูก เกิดองค์ความรู้ในเรื่องการเพาะปลูก และเปิดโอกาสให้มีเครือข่ายที่คนปลูกร่วมกันเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในแบบฉบับของคนปลูก

“การมีตลาดสีเขียว เป็นการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าตามแนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิก ทั้งทำให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม และมีการดูแลกันผ่านระบบ PGS”

6.3.1.6. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านองค์กรเพื่อสังคมที่สนับสนุนการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก

เนื่องจากองค์กรประเภทนี้จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมต่อและสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มจำนวนของเครือข่ายวิถีชีวิตออร์แกนิก ทั้งผ่านการสร้างเนื้อหาวิถีชีวิตออร์แกนิกไปสู่สังคม และผ่านการสร้างเครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกในประเด็นต่างๆ

“ผ่านองค์กรที่มีเป้าหมายมุ่งสู่ความยั่งยืน เท้าทันสังคมบริโภคนิยม ด้วยการส่งเนื้อหา (Content) ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตออร์แกนิกไปสู่สังคม เช่น ประเด็นการเกษตรที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ประเด็นความยั่งยืนของท้องถิ่น ประเด็นด้านจิตวิญญาณสังคม ประเด็นด้านระบบอาหารที่ยั่งยืน เป็นต้น ”

“มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนทำงานหลักๆ 3 ด้าน คือ 1.ความมั่นคงทางอาหาร (งานวิชาการ ตัวชี้วัด ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร) 2. เกษตรกรรมยั่งยืน (เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก ทำงานกับภูมิภาค) 3. สวนผักยั่งยืน ทำเรื่องวิถีชีวิต สุขภาพคนเมือง จึงหาเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อน เกิดเป็น โครงการสวนผักคนเมือง ซึ่งทำหน้าที่ เชื่อมศูนย์อบรมสวนผักคนเมือง เกิดโครงการต่างๆ เกิดชุดความรู้และเทคนิค (แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพัฒนาเทคนิค กลุ่มให้คำแนะนำ เปิดอบรม และ พัฒนาพื้นที่ต้นแบบให้เป็นรูปธรรม)”

6.3.1.7. ขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยการต่อยอดขยายความสำเร็จ แบ่งเป็น

6.3.1.7.1 ขยายความสำเร็จในเชิงพื้นที่

เช่น มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน ขยายการสนับสนุนจากกลุ่มคนเมืองไปสู่กลุ่มต่างจังหวัด เป็นต้น

“ขยายความสำเร็จไปต่างจังหวัดที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ เช่น หาดใหญ่ พัทลุง ขอนแก่น เป็นต้น”

6.3.1.7.2 ขยายความสำเร็จในเชิงประเด็น

เช่น สนับสนุนให้เกิดการพึ่งตนเองด้วยการปลูกผักในวิถีออร์แกนิก ขยับไปสู่เรื่องการทำอาหาร และการสนับสนุนให้การรวมกลุ่มพัฒนาไปสู่ระดับที่มีมาตรฐานรับรอง (ระบบชุมชนรับรอง หรือ PGS) เป็นต้น

“มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืนทำงานเชิงความคิด หน้าที่หนึ่งของเรา คือ การขยายประเด็นเล็กๆ ที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลให้เป็นประเด็นที่ใหญ่ขึ้น”

6.3.1.7.3 ขยายความสำเร็จในเชิงทั้งระบบธุรกิจ

คือ สามพรานโมเดล ขยายการเรียนรู้ไปสู่ธุรกิจโรงแรมอื่นๆ และสนับสนุนให้ครบวงจรห่วงโซ่อาหาร

6.3.2. การร่วมสร้างวิถีชีวิตออร์แกนิกของสมาชิกในเครือข่าย

การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันสร้างแนวทางการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกไปด้วยกัน โดยสามารถแบ่งการร่วมสร้างแนวทางการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกของสมาชิกในเครือข่ายได้เป็น 3 รูปแบบ คือ การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกภายในเครือข่าย การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่าย และการร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ส่งผลกระทบต่อสังคม

6.3.2.1. การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกภายในเครือข่าย

เป็นการร่วมสร้าง (co-create) แนวทางการใช้ชีวิตในวิถีออร์แกนิกของสมาชิกภายในเครือข่ายเดียวกัน ซึ่งเป็นเครือข่ายที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันบนความสนใจ หรืออุดมการณ์บางอย่างร่วมกันของสมาชิก โดยการร่วมสร้างดังกล่าวเกิดขึ้นในหลายลักษณะ ดังนี้

6.3.2.1.1. สมาชิกใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

แล้วร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตร่วมกัน เช่น การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของชาวมุขชนพันพรรณ เป็นต้น

“พวกเราใช้ชีวิตในชุมชนพันพรรณตามแนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิก โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่เกิดจากการทำอะไรร่วมกัน พวกเรามีพี่โจน จันโตเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ พี่โจนจะสอนการใช้ชีวิตด้วยการทำให้อู ทำเหิน โดยที่จะไม่มีใครเป็นผู้นำใคร”

6.3.2.1.2. การร่วมสร้างเรื่องเล่าผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับสมาชิกในเครือข่ายเพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิก

เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องสุขภาพอาหารให้สมาชิกฟัง การจัดกิจกรรมเยี่ยมสวนของเพื่อนสมาชิก เป็นต้น

“เวลาจัดค่าย หรือเยี่ยมฟาร์มเพื่อจะมีกิจกรรมล้อมวงกัน เราใช้พื้นที่ตรงนี้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ร่วมกันสร้างเรื่องเล่า (co-create) แนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิกในรูปแบบที่เหมาะสมกับพวกเรา”

“กลุ่มจะมีการจัดสัมมนาประจำปีเพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับสมาชิก เช่น เรื่องสุขภาพอาหาร เป็นต้น”

6.3.2.1.3.

การร่วมสร้างเรื่องเล่าผ่านการสร้างเครื่องมือ

เช่น การตั้งบริษัทธุรกิจ บนเป้าหมายเพื่อพิสูจน์และต่อยอดอุดมการณ์ แล้วใช้ตัวบริษัทเป็นเครื่องมือหลักสร้างสรรค์กิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดตลาดขายผลผลิตจาก

วิดีโออร์แกนิก การนำความรู้จากศูนย์กิจกรรมธรรมชาติซึ่งอยู่ในเครือข่าย มาใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง

“การสร้างบริษัทธุรกิจฯ เพื่อพิสูจน์ว่าความพอเพียง กับความยั่งยืนสามารถทำได้จริง คอยต่อยอดคุณธรรมผ่านการดำเนินงานและผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทั้งในและนอกกลุ่ม”

“เราเอาประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาผสานเข้ากับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ 9 มาลงมือทำ แล้วเผยแพร่ให้สมาชิกในกลุ่ม”

6.3.2.1.4. การร่วมสร้างเรื่องเล่าผ่านการแลกเปลี่ยนบนพื้นฐานความหลากหลายของสมาชิก เช่น การต่อยอดความรู้ของตนเองจากความเชี่ยวชาญของเพื่อนสมาชิก การช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของเพื่อนสมาชิก การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มร่วมกัน เป็นต้น

“บทบาทของตัวเอง เป็นกึ่งๆ นักพัฒนา เราทำงานริเริ่มให้เกิดเครือข่าย เมื่อเครือข่ายเกิดขึ้นแล้วเราก็ส่งเสริมเรื่ององค์ความรู้ เรื่องทุน สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้”

“สมาชิกร่วมกันพัฒนาสินค้า ความรู้ ศักยภาพ โดยสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านก็จะมาช่วยให้คำแนะนำสมาชิกคนอื่นๆ เช่น เรื่อง Packaging เรื่องการถ่ายรูปผลิตภัณฑ์ เป็นต้น”

6.3.2.2. การร่วมสร้างเรื่องเล่าระหว่างเครือข่าย

การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่าย เป็นการที่เครือข่ายหรือสมาชิกของเครือข่ายที่มีจุดเน้นความสนใจที่ต่างกันมาพบปะกัน แล้วทำการร่วมสร้างแนวทางวิถีชีวิตออร์แกนิกร่วมกัน โดยสามารถเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ ดังนี้

6.3.2.2.1. การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่ายโดยมีพื้นที่เป็นจุดเชื่อม

เช่น ใช้ร้านขายผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเป็นสถานที่รวมพลของกลุ่มเครือข่ายต่างๆ และเกิดการต่อยอด และแตกแขนงกลุ่มไปตามความสนใจ

“ร้านของเรา เน้นทำการตลาดให้ผลิตภัณฑ์ออร์แกนิก ไม่ได้เน้นการค้าเพื่อกำไร และเราทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมคนเมืองกับวิถีชีวิตออร์แกนิก ด้วยการเปิดพื้นที่ให้คนมาแลกเปลี่ยนวิถีชีวิตกัน เช่น เราต้องการให้คนเมืองรู้มากกว่าแค่เรื่องต้องกินผัก แต่อยากให้อ่านผักมาจากไหนด้วย เป็นต้น ”

“ตลาดนักกิจกรรมธรรมชาติเป็นตลาดที่ใครๆก็มาได้ เป็นพื้นที่ให้เกิดความอบอุ่นใจ ได้แลกเปลี่ยนกัน เราได้คัดกรองให้คนที่เป็แนวทางเดียวกัน”

6.3.2.2.2. การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่ายก่อให้เกิดกลุ่มใหม่ๆ และเกิดความสนใจของสมาชิก

กล่าวคือ เกิดกลุ่มใหม่ๆ มากมายเพื่อต่อยอดและแตกแขนงออกไปตามความสนใจของสมาชิก โดยคนคนหนึ่งอาจเป็นสมาชิกอยู่กับหลายกลุ่ม เช่น สมาชิกของกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก ต่อยอดเป้าหมายของกลุ่มเดิมแล้วตั้งกลุ่มใหม่ ชื่อกลุ่มก๊วนจิ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มาร่วมเรียนรู้การยืดอายุของอาหาร ผ่านการหมัก ดอง เป็นต้น

“การเป็นสมาชิกของเครือข่ายจะขึ้นอยู่กับความชอบและสนใจของแต่ละบุคคล ใครชอบประเด็นอะไรก็จะไปเข้าร่วมกลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน”

“มีการร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของสมาชิกในกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก แล้วทำให้เกิดกลุ่มใหม่ที่ต่อยอดไปจากกลุ่มเดิม เช่น กลุ่มก๊วนจิ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำของหมัก โดยเริ่มจากการคุยกันเรื่องปลูกผักก่อนแล้วต่อยอด”

“มีการร่วมสร้างเรื่องเล่าในวงเสวนา เช่น ประเด็นกินอยู่อย่างยั่งยืน ตัวเองไปร่วมงานในนามโครงการสวนผักคนเมือง ซึ่งคนที่ไปร่วมงานต่างพูดบนพื้นฐานความถนัดของตนเอง แต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ ต้องการพัฒนาผู้บริโภคให้เป็นผู้บริโภคที่มีคุณภาพ”

“มีกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ เช่น ทายาทเกษตรกรมีอาชีพ เป็นต้น ที่เราไปร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย”

6.3.2.2.3. การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่ายเกิดขึ้นตามประเด็นทางสังคม

เช่น เครือข่ายต่างๆ มารวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนประเด็นการคัดค้านนำเข้าสารเคมีบางประเภทในภาคการเกษตร เป็นต้น

“กลุ่ม Heart Core Organic นำไปสู่การขับเคลื่อนประเด็นสังคม เช่น การรณรงค์เรื่องพืชตัดต่อพันธุกรรม การเดินขบวนต่อต้านพาราควอต (ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันหลายเครือข่าย เช่น กลุ่มกินเปลี่ยนโลก กลุ่ม Biothai และมูลนิธิเกษตรกรมัยยั่งยืน)”

“เราร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายอื่น เช่น เดินขบวนต่อต้านพาราควอต การประชุมหารือ เป็นต้น”

6.3.2.2.4. การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่ายเกิดขึ้นบนความร่วมมือในลักษณะพันธมิตร

เช่น การไปมาหาสู่กัน การร่วมกันจัดกิจกรรม การร่วมกันเปิดคอร์สอบรม เป็นต้น

“เราได้ชวนเพื่อนสมาชิกจากเครือข่ายพันธมิตรมาร่วมกันเปิดคอร์สอบรมที่เป็น Art & Craft เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง เป็นการร่วมมือกันของคนที่มีถนัดต่างกัน คนหนึ่งถนัดเรื่องผ้า อีกคนถนัดเรื่องงานปั้น”

“มีการร่วมมือกันเปิดคอร์สอบรม เช่น ตัวผมเล่าเรื่องชา คุณเปิ้ลเจ้าของไร่รื่นรมย์เสริมเรื่องระบบนิเวศ ดิน น้ำ ป่า ปุ๋ย ทำให้คนเข้าใจด้วยมิติที่หลากหลายขึ้น”

6.3.2.2.5. การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่ายก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนบนความหลากหลาย

เช่น เกิดการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ของท้องถิ่น เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ตามความเชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่ม เป็นต้น

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“เข้าร่วมกลุ่มต่างๆเพื่อเพิ่มเครือข่าย และกลุ่มนั้นๆ ก็เป็นที่รวมคนจากหลากหลายพื้นฐาน และเครือข่าย ทำให้เกิดการต่อยอดไปเรื่อยๆ เช่น กลุ่มทายาทเกษตร กลุ่มคนกล้าคืนถิ่น กลุ่ม young smart farmer เป็นต้น”

6.3.2.3. การร่วมสร้างเรื่องเล่าที่ส่งผลกระทบต่อสังคม

การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในหลายด้าน ดังนี้

6.3.2.3.1. การเกิดขึ้นของชุมชนแบบใหม่ที่ก้าวข้ามขีดจำกัดด้านพื้นที่

เช่น การเกิดขึ้นของชุมชนออนไลน์ที่เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกร่วมกัน เป็นต้น

“จากโครงการของมูลนิธิ ทำให้เกิด 1. ศูนย์อบรม เกิดกลุ่มต่างๆ เช่น Heart Core Organic ซึ่งเริ่มต้นจากบ้านของเจ้าของผัก 2. เกิดชุมชนออนไลน์ เช่น เมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก ซึ่งเป็นกลุ่มที่เน้นเรื่อง การกินอยู่ การพึ่งตนเอง เพิ่มทางเลือกให้กับคนในสังคม 3. สร้างกระแสให้สังคมออนไลน์ เช่น กลุ่มกินข้าวในสวน ก็จะแบ่งเป็นกลุ่มหมัก ดอง”

“กลุ่มเป็นแหล่งข้อมูลชั้นดีที่สมาชิกจะมาแบ่งปัน ข้อดี-ข้อดีของการได้ทดลองปลูกหรือใช้วิถีชีวิตให้กันฟัง เราเป็นกลุ่มที่มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ จึงต้องเรียนรู้ศักยภาพของพื้นที่ออนไลน์และใช้ให้เกิดประโยชน์ “ตอนนี้กลุ่มมีสมาชิกจำนวน 50,000 กว่าคน”

6.3.2.3.2. การส่งต่อความรู้ของสังคม

เช่น แนวคิดการพึ่งพาตัวเอง แนวคิดการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นต้น

6.3.2.3.3. การเกิดขึ้นของคนต้นแบบและเพิ่มจำนวนผู้ที่มีความสนใจในแนวทางนี้เพิ่มมากขึ้น

“เราเริ่มเป็นศูนย์เรียนรู้แรกๆ คนที่เคยมาเรียนกับเรา ตอนนี่ก็ไปตั้งศูนย์เรียนรู้เอง และเป็นเครือข่ายกับเรา เช่น ศูนย์เรียนรู้ป่าป้อมปลูกผัก เป็นต้น โดยสมาชิกในกลุ่มได้กลายเป็นคนต้นแบบในสังคม ได้แตกแขนงต่อยอดไปทำหลายประเด็น”

6.3.2.3.4. เปิดโอกาสให้สังคมในด้านต่างๆ

เช่น เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ด้วยการใช้พื้นที่ร่วมกันเพื่อเรียนรู้การปลูกผักในวิถีออร์แกนิก เกิดพื้นที่ตลาดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้นระหว่างคนปลูกและคนกิน เปิดพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ เป็นต้น

“การเปิดให้มีคอร์สอบรม เช่น คอร์สเอาจริง (ระยะเวลา 21 วัน) มันสามารถเปลี่ยนชีวิตบางคนได้เลย อย่างน้อยที่สุดเราก็ได้เปิดพื้นที่ให้คนได้ลองทำ ได้พูด เปิดโลกใบใหม่ให้เขา ทำให้เกิดความรู้สึกลอยๆจะมาใช้ชีวิตในวิถีแบบนี้”

“การทำบ้านดินสำหรับบางคนเป็นการสร้างชีวิต นำไปสู่ชีวิตที่พึ่งพาตัวเองได้”

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“เราทำตลาดสัญจร เราไม่ได้แค่ต้องการขาย แต่เราต้องการถ่ายทอดวิธีคิดของวิถีชีวิตออร์แกนิก ทำให้คนขายไม่เพียงแต่ขายสินค้าของตนแต่ยังทำหน้าที่เป็นวิทยากรบรรยายให้ผู้บริโภคฟัง ขณะเดียวกันในการออกตลาด บางครั้งเราจะจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรม D.I.Y. เพื่อให้ความรู้แก่ผู้บริโภคด้วย”

“สังคมยอมรับ ตัวอย่างเป็นรูปธรรม คือ คนมาซื้อนมแพะจากเรา เป็นคนที่หาข้อมูลเรื่องแพะ เกิดการใส่ใจเลือกของกิน ใส่ใจในการใช้ชีวิตเหมือนกัน”

6.3.2.3.5. ก่อให้เกิดการจุดประกายหรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนในสังคม

“มีเพื่อนที่มีความสนใจคล้ายกันเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ”

“ทำให้คนที่เห็นตระหนัก ฉุกคิด จุดประกายให้เกิดแรงบันดาลใจ”

“มันมีพลังจากการทำให้คนในสังคมเห็น แต่จะเปลี่ยนพฤติกรรมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคล การที่มีผู้นำทำในแต่ละด้านทั้งการกิน การใช้ชีวิต เป็นเรื่องที่ดี ทำเปิดโอกาสและสนับสนุนให้คนได้ลอง ได้เลือก ทำให้เกิดการขยายไปสู่วงกว้าง แม้ว่าบางทีจะเป็นแค่กระแสของคนดังที่อาจไม่ยั่งยืนก็ตาม”

“จุดเด่นของศูนย์เรียนสวนผักบ้านคุณตา คือ ให้ความรู้เชิงแนวคิด และการพัฒนาพื้นที่ภายในศูนย์ทำให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ผู้มาเยี่ยมชม ให้พวกเขามาแล้วเห็นด้วยตาว่าทำได้จริง”

“ตอนนี้มีคนพูดภาษาเดียวกันเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดึงคนที่สนใจมาเป็นสมาชิก”

“รายการระดับสังคมได้จริง เราเชื่อมั่นในเศรษฐกิจพอเพียง ใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นเครื่องมือ ผู้บริโภคก็ชวนมาเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง (change agent) ในห่วงโซ่อาหารออร์แกนิก ”

6.3.2.3.6. รื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางสังคมบางประเภท

เช่น สังคมแห่งการแบ่งปัน สังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นกัลยาณมิตร เป็นต้น

“เราได้สร้างภาพ “สังคมแห่งการแบ่งปัน” ที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรม ได้การแบ่งปัน โดยผ่านสิ่งที่ไม่มีพิษ มีภัย ไม่มีการใช้สารเคมีสังเคราะห์”

6.3.3. มิติการสื่อสารต่อความมั่นคงของเครือข่าย

การสื่อสารที่ทำให้เครือข่ายเกิดความมั่นคง ประกอบด้วย

6.3.3.1. เครือข่ายควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน

กล่าวคือ มีอุดมการณ์ มีโครงสร้าง มีเป้าหมาย และมีข้อตกลงร่วมที่ชัดเจน เช่น เครือข่ายตลาดสีเขียวมีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่สำหรับซื้อ-ขายผลผลิตในวิถีออร์แกนิก เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ควรมีการจัดกิจกรรมกับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เช่น ประชุมเพื่อหารือและทำความเข้าใจ เป็นต้น

“สมาชิกในกลุ่มเราอยู่กันโดยที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน”

“หัวหน้ากลุ่มต้องดี ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสื่อสารกับสมาชิก หัวหน้ากลุ่มต้องเก่ง”

6.3.3.2. ชุดความรู้ที่เผยแพร่ในเครือข่ายต้องง่าย

ทำให้สมาชิกเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และมีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“การสื่อสารผ่านชุดความรู้ต้องง่ายและบางที่อาจต้องใช้ชุดความรู้ที่ย่อยมาแล้ว อาจเป็นภาษาที่เกษตรกรใช้กัน เช่น ภาษาวิชาการกับภาษาที่เกษตรกรใช้ ทางโครงการมาต่อยอด ช่วยเติมช่วยอธิบาย เกษตรออร์แกนิกส่วนหนึ่งก็เป็นวิทยาศาสตร์ เช่น การปนเปื้อนหรือไม่ปนเปื้อน ”

6.3.3.3. การมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมของสมาชิก

เช่น ความรัก ความเอื้อเฟื้อ ความเชื่อใจ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของกันและกัน เป็นต้น

“สิ่งที่ทำให้เครือข่ายของเรามั่นคง คือ ความรัก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน ความห่วงใย”

“ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันกับความใส่ใจ คือ สิ่งที่ทำให้เราอยู่ด้วยกันได้”

“สิ่งที่เราแบ่งปันให้กันในเครือข่าย กับสิ่งที่เราเป็น เราใช้ชีวิต คือ สิ่งเดียวกัน จึงทำให้เกิดความมั่นคง”

“ความเป็นเพื่อนกันสำคัญ”

“การให้ความสำคัญในเรื่องเดียวกัน หรือทิศทางเดียวกัน เช่น ประเด็นสุขภาพ”

6.3.3.4. การสื่อสารในเครือข่ายต้องมาจากพื้นฐานความจริงใจ การเปิดใจ การแลกเปลี่ยนโดยที่ไม่หวงกัน

“ต้องสื่อสารด้วยจิตวิญญาณ คือ ออกมาจากใจ คนฟังก็จะสัมผัสได้ด้วยใจ”

“การเปิดใจกัน บอกปัญหา ทำให้ได้หลายมุมมองมาช่วยกัน”

“ความจริงใจต่อกัน”

6.3.3.5. ผลลัพธ์ต้องเกิดขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์

“เราสื่อสารกันผ่านผลการกระทำ ผลของการกระทำจะเป็นตัวพิสูจน์ให้เห็นว่าสิ่งที่กลุ่มของเรากำลังทำอยู่นั้น มันเกิดขึ้นได้จริง”

“ถ้าเป็นวงกว้างจะสนใจสิ่งที่พวกเราทำอยู่ก็ต่อเมื่อมีตัวอย่างความสำเร็จ ดังนั้นเราจึงทำธุรกิจให้เป็นเครื่องพิสูจน์”

6.3.3.6. รูปแบบความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายควรตั้งอยู่บนความเป็นกัลยาณมิตร

“ความมั่นคงของเครือข่าย มาจากความสัมพันธ์ดั้งเดิมที่มาจากความเป็นเพื่อน เป็นกัลยาณมิตรกัน”

6.3.4. มิติการสื่อสารต่ออุปสรรคของเครือข่าย

คุณลักษณะทางการสื่อสารที่เป็นอุปสรรคของเครือข่าย ประกอบด้วย

6.3.4.1. ปัจจัยในเชิงปัจเจกบุคคลของสมาชิก

คือ ความไม่แน่นอนในเชิงอุดมการณ์และความต้องการของสมาชิก และความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตออร์แกนิกถึงระดับรากฐานวิธีคิด

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“อุปสรรคของชุมชนเรา น่าจะมาจากความไม่นิ่งในตัวของแต่ละคน”

6.3.4.2. ปัจจัยในเชิงเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มี 2 ประเด็นหลักๆ คือ

6.3.4.2.1. ขาดทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย

“อุปสรรคในกลุ่มที่เจอ คือ เรื่องการติดต่อผ่านเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ที่สมาชิกในกลุ่มมาจากคนละช่วงอายุ ทำให้สมาชิกบางคนที่มีอายุและไม่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ติดต่อยาก”

“กลุ่มคนปลูกจะมี 2 กลุ่ม คือ 1.ชาวนาธรรมชาติ (เคยทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีแล้วปรับเปลี่ยนมาเน้นวิถีตามธรรมชาติ โดยไม่พึ่งพาสารเคมี) ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นคนรุ่นเก่าที่ไม่ค่อยใช้อินเทอร์เน็ต ก็จะใช้อาสาสมัครเป็นผู้ประสานงานติดต่อ 2. ชาวนาอินดี้ ไม่ได้มาจากครอบครัวเกษตรกร เป็นคนรุ่นใหม่ คนกลุ่มนี้จะใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร ก็จะใช้ LINE ส่วนกลุ่มคนกิน ก็จะใช้พวกสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการติดต่อ”

6.3.4.2.2. ข้อจำกัดของเทคโนโลยี

กล่าวคือ วิถีชีวิตออร์แกนิกตั้งอยู่บนรากฐานความคิดที่ละเอียดอ่อน และมีระดับปฏิบัติการที่แสดงให้เห็นผ่านการดำเนินชีวิตจริง จึงทำให้เทคโนโลยีไม่สามารถถ่ายทอดได้ทั้งหมด และการเปิดรับจากสื่อเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เข้าใจได้ดีเท่ากับการมีประสบการณ์ตรง

“อุปสรรค คือ การติดต่อกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ไม่เห็นปัญหาที่แท้จริง เพราะเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิก หรือ เกษตรออร์แกนิกบริบทแวดล้อมก็มีส่วนสำคัญ”

6.3.4.3. ปัจจัยในเชิงการสื่อสาร

คือ การที่สมาชิกในเครือข่ายไม่สื่อสารกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจ โดยอาจเป็นเพราะข้อจำกัดของตัวเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด และอาจเป็นที่ตัวสมาชิกเอง ที่ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

“ปัญหาที่เป็นอุปสรรคของเครือข่าย คือ ไม่ค่อยสื่อสารกัน เช่น ชี้แจงประชุม สื่อสารด้วยข้อความสั้นๆ จึงทำให้เกิดการเข้าใจผิด”

6.3.5. ช่องทางการติดต่อสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย

6.3.5.1. แบบเห็นหน้า

แบ่งได้เป็นแบบทางการ เช่น ออกงานขายผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกด้วยกัน นัดประชุมร่วมกัน เป็นต้น และแบบไม่เป็นทางการ เช่น ทานข้าวร่วมกัน นัดเจอกัน เป็นต้น

“ใช้เวลาทานข้าว เหมือนกับการนั่งทานข้าวกันในครอบครัว”

“เราจะมีประชุมกันทุกอาทิตย์ มีประชุมประจำปี มีการไปออกทริปเพื่อทำกิจกรรมพักผ่อนร่วมกัน และมีกิจกรรม retreat ที่เป็นการภาวนาร่วมกัน”

“มีกิจกรรม เช่น “เอามื้อ เอาม่วน” เป็นเครื่องมือในการเชื่อมร้อยกลุ่มคนปลูกเข้าไว้ด้วยกัน”

“จัดเป็นกิจกรรม งานอีเว้นท์กับกลุ่มต่างๆ”

“รวมตัวกันที่ตลาดสีเขียว”

6.3.5.2. แบบใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร

เช่น ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านโปรแกรมสนทนาในมือถือ ผ่านการพูดคุยทางโทรศัพท์มือถือ การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

“ในการสื่อสารของกลุ่ม เราจะตั้ง LINE กลุ่มขึ้นมา เพื่อเอาไว้ให้กำลังใจกัน หรือปรึกษาหารือให้คำแนะนำสำหรับช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เจอ”

“คนที่มีมาเข้าร่วมคอร์สอบรมด้วยกัน จะมีการตั้ง LINE กลุ่มของแต่ละรุ่นอบรม นอกจากนี้ก็ยังมี การติดต่อกันโดยใช้เฟซบุ๊ก และโทรศัพท์มือถือในการโทรติดต่อกันตามปกติ”

“ผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว”

6.3.5.3. แบบมีผู้ประสานงานกลาง

คือ การที่องค์กรเพื่อสังคมที่ทำงานเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นผู้ประสานงานให้กับสมาชิกเครือข่าย

6.3.6. กลุ่มเป้าหมายเพื่อการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของเครือข่าย

กลุ่มเป้าหมายเพื่อการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของเครือข่าย ประกอบไปด้วย คนที่มีมาเข้าร่วมคอร์สอบรม และผู้สนใจทั่วไปที่อยากเข้ามาเรียนรู้”

“กลุ่มคนที่สนใจแล้วติดตามเราในเฟซบุ๊ก” “กลุ่มคนรอบตัวของเราที่มีความสนใจในวิถีชีวิตแบบนี้”

“เพื่อนร่วมชั้นเรียนของลูกๆ” “ลูกศิษย์ที่มาอบรม” “กลุ่มเครือข่ายผู้ประกอบการโรงเรียนที่ทำโครงการ โดยเฉพาะโรงเรียนทอสี” “เพื่อนในกลุ่มเฟซบุ๊ก” “กลุ่มเพื่อนๆ ทั้งส่วนตัว และเพื่อนๆ ในเครือข่าย” “กลุ่มเพื่อนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเพื่อนจากแถบลุ่มน้ำโขง” “ครอบครัว” “คนในชุมชน” “ลูกค้าของไร่” “เด็กๆ”

“เครือข่ายคนกิน และคนปลูก” “กลุ่มผู้บริโภค เช่น สถาบันโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น” “กลุ่มเกษตรกรที่สนใจปลูกพืชในวิถีออร์แกนิก”

6.4 ความคิดเห็นต่อเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก

6.4.1. ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก

สมาชิกในเครือข่ายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมมีความน่าเชื่อถือด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้

6.4.1.1. เป็นวิถีดั้งเดิมที่บรรพบุรุษทำต่อกันมา

“น่าเชื่อถือ เพราะ สิ่งที่คนต้นแบบพูด เป็นวิถีของธรรมชาติ เป็นวิถีที่ทำให้เกิดความสมดุล”

“น่าเชื่อ เพราะสมัยก่อนก็อยู่กับด้วยวิถีนี้ และยั่งยืนด้วย”

“น่าเชื่อถือ เพราะ ถึงจุดหนึ่งคนในสังคมจะเข้าใจว่า สังคมจะดำเนินต่อไปได้ ก็จะต้องเดินไปด้วยวิถีแบบนี้ มันจำเป็น”

“เชื่อ เพราะเป็นวิถีดั้งเดิมที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว”

“เชื่อ เพราะเราเติบโตมาจากวิถีชีวิตออร์แกนิก เห็นวิถีที่พ่อแม่ ปู่ย่าตายายทำ ไม่เคยต้องใช้สารเคมี สิ่งเคราะห์ในการเพาะปลูก พอมาในระยะหลังๆยิ่งเห็นความเสี่ยงจากสารเคมี”

“เชื่อ เพราะ คิดว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นวิถีที่พยายามกลับคืนสู่ธรรมชาติ”

6.4.1.2. พิสูจน์เองด้วยการลงมือทำ

“น่าเชื่อถือ เราไปเจอเนื้อหาในบทสัมภาษณ์ที่ใจของนิติสาร A DAY ในช่วงเวลาที่ผิดหวังกับตัวเองการทำงาน และระบบสังคม แต่พอเราอ่านจบ เรารู้สึกเข้าใจและพบทางออก จึงหาข้อมูลเพื่อไปเรียนรู้กับพี่ใจมากขึ้น จนเรานำมาต่อยอดทำเองที่บ้านในทุกวันนี้”

“น่าเชื่อถือ เพราะ สิ่งที่คนต้นแบบพูด เป็นวิถีของธรรมชาติ เป็นวิถีที่ทำให้เกิดความสมดุล”

“เชื่อ เพราะ พอทำให้เห็น ตอนที่เราเริ่มจนแล้วก็ลองเริ่มปลูกเอง ซึ่งก็ยิ่งเห็นเองว่าทำได้จริง”

“เชื่อ ทำได้จริง โดยต้องมีการผลักดันแรงบันดาลใจให้เห็นว่าทำได้จริง ให้เห็นวิธีการ ให้คนอายุได้เห็นชุดคิด แต่ต้องมีการลงมือทำ ทำแล้วอาจได้ชุดความรู้ใหม่ตามบริบทของตน”

“ตอนที่เรารเริ่มมาทำเกษตรออร์แกนิก เราไม่ได้รู้ว่าเกษตรที่เรากำลังทำอยู่ คือ เกษตรวิถีออร์แกนิก เรารู้แต่ว่าสิ่งที่ทำอยู่นั้นมันดี มันลดรายจ่าย ไม่ต้องซื้อ โดยส่วนตัวจึงลงมือทำก่อน แล้วค่อยๆเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีออร์แกนิก ความน่าเชื่อถือจึงเกิดขึ้นโดยปริยาย”

“เชื่อ เราสนใจในวิถีนี้อยู่แล้ว เราลงมือทำ”

“น่าเชื่อถือ เพราะเราได้ลงมือทำ และเราเห็นเอง”

“เชื่อ ผมรู้ว่าวิถีออร์แกนิกทำได้จริง เป็นไปได้ แต่ตอนที่ผมจะเริ่มลงมือทำ ผมหาข้อมูลลำบากมาก คนแถวบ้านไม่มีใครทำ”

“ตอนแรกก็เชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง จนได้ลงมือทำ เลยเกิดความเชื่อมั่น ผมมีความสุขมากขึ้น เกษตรกรที่ผมส่งเสริมก็ประสบความสำเร็จในการปลูกวิถีออร์แกนิก”

“เชื่อ เพราะเป็นเรื่องธรรมชาติ เป็นไปได้จริง ส่วนหนึ่งที่เชื่อมั่นเพราะเราเคยลงมือทำ เคยพิสูจน์แล้ว”

6.4.1.3. เห็นผลเสียของการไม่ใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

“เชื่อ แต่ในตอนแรกรู้สึกว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะเอามาเปรียบเทียบกับเกษตรแบบเคมี จนได้มาลงมือทำด้วยตัวเอง จนตอนนี้เชื่อแบบสนิทใจ”

“เชื่อ เพราะ เราได้เห็นผลเสียของการเกษตรแบบเคมีจากพ่อแม่ และคนในหมู่บ้าน”

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

“เชื่อ เห็นว่าไม่ใส่สารเคมีพืชก็เติบโตได้ เห็นผลกระทบด้านต่างๆ ทั้งสิ่งแวดล้อม สุขภาพ เช่น มีคนในหมู่บ้านที่รับจ้างฉีดยาเป็นโรคไหลตาย เป็นต้น”

“น่าเชื่อถือ เพราะ ถึงจุดหนึ่งคนในสังคมจะเข้าใจว่า สังคมจะดำเนินต่อไปได้ ก็จะต้องเดินไปด้วยวิถีแบบนี้ มันจำเป็น”

6.4.2. ความสอดคล้องของเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก

สมาชิกในเครือข่ายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมมีความสอดคล้อง เพราะว่าตั้งอยู่บนรากฐานวิธีคิดเดียวกัน คือ ความพยายามแสวงหาหนทางที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเหมือนกัน แม้ว่าจะมีการเทคนิควิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

“การจะดูว่าเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกนั้นสอดคล้องกันหรือไม่ ให้ตั้งคำถามว่า “ชีวิตมันยากไปหรือไม่” ตามแนวทางพีเจน”

“ดูที่หลักคิด เช่น ถ้าหลักคิดไม่สนใจความเป็นอยู่ของเพื่อนมนุษย์ ทำเพียงเพื่อการค้าขายก็ไม่สอดคล้องแล้ว ถ้าเป็นแบบนี้ก็พูดคนละเรื่อง”

“ย้อนกลับไปดูวัตถุประสงค์ของการทำ เช่น เบียดเบียนผู้อื่นไหม อยากให้ของดีกับผู้บริโภคจริงไหม เป็นต้น ถ้ามาจากความโลภ หรือวิธีคิดแบบเศรษฐกิจตาโตที่เอาแต่ได้ ก็จะพยายามหาคำพูดอื่นมาสวมเพื่อใช้กับวิถีชีวิตออร์แกนิก ”

“มีความสอดคล้องกัน เพราะคนต้นแบบแต่ละคนจะมีเป้าหมายเดียวกัน แต่วิธีการนั้นอาจจะแตกต่างกันเพราะมีทางเลือกมากมาย บางคนเน้นเรื่องอาหาร บางคนอาจเน้นเรื่องการใช้ชีวิต”

“ถ้าเป็นมุมมองจะมีความคล้ายกัน ทำให้สอดคล้องกัน ”

“ตอนนี้มีกระแสต่างๆ เช่น ผักไฮโดรพอนิกส์ เป็นต้น ในสังคมจึงมีทั้งคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม คุณค่าแท้ คือ การกระทำที่สอดคล้องกับระบบนิเวศน์ คุณค่าเทียม คือ การผลิตแบบเชิงเดี่ยว ทำเพื่อตอบสนองระบบทุน

เราใช้ เกษตรในเมือง เพื่อสร้างสังคมใหม่อย่างยั่งยืน”

“คิดว่ามันสอดคล้อง เพียงแต่ ระดับมาตรฐานของแต่ละคนต่างกัน”

“ต่างกันในระยะยืดแต่ละสำนักมีความต่าง เช่น การรดน้ำ เวลาในการรดน้ำ แต่สิ่งสำคัญอยู่ที่ตัวคนจะไปเรียนต้องมึนงึนความรู้ของตัวเอง แล้วหาสิ่งที่เหมาะสมกับบริบทของตน”

6.5 ประโยชน์ของการร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก

ประโยชน์ต่อตัวเอง ประกอบด้วย

- ทางจิตใจ ได้รับแรงบันดาลใจ มีความสุข ได้บุญ เกิดความภูมิใจ
- ทางความรู้ ได้รับประสบการณ์และองค์ความรู้เพิ่ม พัฒนาตัวเอง

ประโยชน์ต่อสังคม เช่น เกิดพลังทางสังคม เกิดสังคมใหม่ในแง่ความสัมพันธ์ ความร่วมมือ เกิดการร้อยพันคุณค่าบางอย่างทางสังคม เช่น คุณค่าของข้าว เป็นต้น

“รู้สึกดีตลอดที่มีคนมาเรียนรู้ มาอบรมกับศูนย์เรียนรู้สวนผักบ้านคุณตา กลับไปทดลองทำที่บ้านแล้วกลับมาบอก”

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ประโยชน์ต่อเครือข่าย เช่น เกิดการขยายตัว ต่อยอด พัฒนาได้ไกลขึ้น มีมิติมากขึ้น มีความหลากหลาย

สรุปการสื่อสารของชุมชนการสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบทางสังคม

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บทที่ 7

ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคม ของการใช้ชีวิตดีทอร์แกนิกของคนในเครือข่ายผ่านเรื่องเล่า

การวิจัยเพื่อสร้างแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารเพื่อหาปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตดีทอร์แกนิกของคนในเครือข่ายผ่านเรื่องเล่า เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตตามแนวทางที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล จำนวนทั้งสิ้น 406 คน (จากทั่วประเทศไทย) ได้นำตัวแปรที่ได้จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพพร้อมกับตัวแปรจากวรรณกรรมปริทัศน์ เพื่อสร้างเป็นแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารของปัจจัยสาเหตุ (causal model) ของการใช้ชีวิตดีทอร์แกนิกของคนในเครือข่าย การนำเสนอผลการวิจัยจะแบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรด้านประชากร

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตดีทอร์แกนิกของคนในเครือข่าย

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของตัวแปรในแบบจำลองเชิงสาเหตุ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตดีทอร์แกนิกของคนในเครือข่าย

7.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

หน่วยการวิเคราะห์ คือ ผู้ที่ใช้ชีวิตตามแนวทางที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล มีตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมด 9 ตัวแปร แต่ละตัวแปรมีนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY) หมายถึง ลักษณะทางจิตวิทยาที่กำหนดพฤติกรรมตามทฤษฎีการสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญา (Social Cognitive Communication Theory) ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations) และการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective-efficacy) สามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 6 ข้อ แบ่งเป็น 2 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “ท่านมั่นใจว่า ตัวท่านเองสามารถใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้” (PSOC_PSY1) เพื่อหาการรับรู้

ความสามารถของตนเอง “ท่านเชื่อว่า ชีวิตของท่านจะมีความสมดุลทั้งทางร่างกายและจิตใจมากยิ่งขึ้น หากใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล” (PSOC_PSY3) เพื่อหาความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด และ “ท่านมั่นใจว่า พลังของเครือข่ายสามารถทำให้ท่านใช้ชีวิตชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายให้ต้องเผชิญ” (PSOC_PSY5) เพื่อหาการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม เป็นต้น

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT) หมายถึง ลักษณะทางสิ่งแวดล้อมที่กำหนดพฤติกรรมตามทฤษฎีการสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญา ซึ่งประกอบไปด้วย แรงจูงใจ (Incentive) และ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation motivation) สามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 4 ข้อ แบ่งเป็น 2 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “รายได้จากผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล” (PSOC_ENT1) เพื่อหาแรงจูงใจ และ “แรงสนับสนุนและความช่วยเหลือที่คนรอบข้างมอบให้ อาจเป็นจากครอบครัว เพื่อน หรือเครือข่าย เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล” (PSOC_ENT3) เพื่อหาสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง (PSOC_REG) หมายถึง ทักษะในการบริหารจัดการตัวเองให้สามารถยับยั้งพฤติกรรมบางพฤติกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ระยะสั้นในแง่ลบ และแสดงพฤติกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว ซึ่งประกอบไปด้วย การสังเกตพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบ (Self-monitoring) ความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (Goal-setting) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการแสดงออกและวิธีพัฒนา (Feedback) การได้มาซึ่งรางวัลแก่ตัวเอง (Self-reward) การสื่อสารบอกกับตนเองก่อนและระหว่างการแสดงออกพฤติกรรมที่ซับซ้อน (Self-instruction) และ การที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามในการควบคุมตนเอง (Enlistment of Social support) สามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 6 ข้อ แบ่งเป็น 1 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “การคอยเฝ้าสังเกตพฤติกรรมการใช้ชีวิตของตัวเอง ช่วยให้ดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น” (PSOC_REG1) เพื่อหาการสังเกตพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบ “การได้รับคำแนะนำและติชมจากคนรอบข้าง ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น” (PSOC_REG3) เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการแสดงออกและวิธีพัฒนา และ “กำลังใจจากเครือข่าย ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่าง

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / rev: 30072562_19:14:15 / seq: 27

สมคูลได้ดียิ่งขึ้น” (PSOC_REG6) เพื่อหาการที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามในการควบคุมตนเอง เป็นต้น

ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR) หมายถึง การหลุดออกจากศีลธรรม (Moral Disengagement) ซึ่งเป็นการกระทำความผิดเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม ในงานวิจัยนี้ประกอบไปด้วย ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อปัจเจกบุคคล ของบริษัทเอกชน และของรัฐบาล สามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 3 ข้อ แบ่งเป็น 1 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “การที่รัฐบาลไม่ได้ขึ้นทะเบียนห้ามสารเคมีรุนแรงบางชนิดเพื่อใช้ในการเพาะปลูก ทำให้รัฐบาลนั้นขาดความชอบธรรม” (PSOC_MOR3) เพื่อหาศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อรัฐบาล เป็นต้น

อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่สร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์กับผู้คนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Font et. Al, 2016) ซึ่งประกอบไปด้วย อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม และ ต่อตัวปัจเจกบุคคลในทางร่างกายหรือจิตใจสามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 12 ข้อ แบ่งเป็น 5 ข้อคำถามสำหรับองค์ประกอบที่มีผลต่อสังคม และ 7 ข้อคำถามสำหรับองค์ประกอบที่มีผลต่อตัวปัจเจกบุคคลในทางร่างกายหรือจิตใจ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ แนวทางนี้นำวัฒนธรรมที่ดีๆ กลับมา เช่น ความร่วมแรงร่วมใจ การพึ่งพาอาศัยต่อกัน เป็นต้น” (PSOC_SUS5) เพื่อหาอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม และ “ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ แนวทางนี้ทำให้ท่านได้พบเจอกลิ่นอายมิตร” (PSOC_SUS8) เพื่อหาอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตัวปัจเจกบุคคลในทางร่างกายหรือจิตใจ เป็นต้น

ปัจจัยความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) หมายถึง การประเมินคุณลักษณะด้านต่างๆของคนต้นแบบที่ส่งผลให้สมาชิกในเครือข่ายวิถีชีวิตออร์แกนิกเชื่อถือและรับฟังในสิ่งที่คนต้นแบบถ่ายทอด ประกอบไปด้วย ข้อคำถามที่มาจากการทบทวนวรรณกรรม คือ ความเชี่ยวชาญ (Expertise) ความคู่ควรแก่การไว้วางใจ (Trustworthiness) ความน่าดึงดูด (Attractiveness) และ ความมีพลวัตที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์ (Dynamic) และข้อคำถามที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพของงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 11 ข้อ แบ่งเป็น 1 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คำถาม เช่น “ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีความรู้จริงในเรื่องที่พูด” (PSOC_CRE1) และ “ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่คล้ายกันกับท่าน เช่น มาจากภูมิภาคเดียวกัน เป็นเกษตรกรเหมือนกัน เป็นต้น” (PSOC_CRE11) เป็นต้น

ปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มคนที่ลงมือทำกิจกรรมด้วยกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเครือข่าย คือ การรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากัน และการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน ซึ่งข้อความคำถามจากองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเครือข่ายและข้อความที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพของงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถวัดได้โดยข้อความในแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อความ 9 ข้อ แบ่งเป็น 1 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อความ เช่น “ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น กินข้าวด้วยกัน พบหน้าค่าตากัน เป็นต้น ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ง่ายขึ้น” (PSOC_NET7) และ “ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันสร้างสรรค์ (co-create) แนวทางและเป้าหมายที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ได้ง่ายขึ้น” (PSOC_NET8) เป็นต้น

การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) หมายถึง การนำหลักการของเกษตรออร์แกนิก 4 ข้อมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ซึ่งประกอบไปด้วย มิติด้านสุขภาพ มิติด้านนิเวศวิทยา มิติด้านความเป็นธรรม และมิติด้านการดูแลเอาใจใส่ อย่างไรก็ตาม ในการวัดข้อความการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มมิติด้านการพึ่งพาตนเองเข้าไปด้วย ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้มาจากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์จากการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถวัดได้โดยข้อความในแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อความ 5 ข้อ แบ่งเป็น 1 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อความ เช่น “เมื่อท่านปลูกพืชหรือผัก ท่านจะหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีเพื่อสุขภาพ” (ADOP_ORG1) เพื่อหามิติด้านสุขภาพ และ “ท่านพยายามพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด” (ADOP_ORG5) เพื่อหามิติด้านการพึ่งพาตนเอง เป็นต้น

อุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน (OBST_OBS) หมายถึง สิ่งที่ขัดขวางทำให้ไม่สามารถนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยที่มาจากการทบทวนวรรณกรรมและข้อความคำถามจากองค์ประกอบที่ทำให้เกิดเครือข่ายและข้อความที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จากการวิจัยเชิง

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คุณภาพของงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถวัดได้โดยข้อคำถามในแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 1-5 คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามลำดับ มีข้อคำถาม 9 ข้อ แบ่งเป็น 1 ข้อคำถามต่อหนึ่งองค์ประกอบ ยกตัวอย่างข้อคำถาม เช่น “ การขาดแคลนด้านทุนทรัพย์ (การเงิน) เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล” (OBST_OBS1) และ “ การที่ท่านไม่มีคนต้นแบบ ที่แสดงให้เห็นแนวทางในการใช้ชีวิตโดยอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเป็นอุปสรรคต่อท่าน” (OBST_OBS3) เป็นต้น

7.2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics)

ข้อมูลลักษณะทางประชากรของกลุ่มประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ข้อมูลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 406 คน ประกอบด้วยเพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 59.85 เป็นเพศชายจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 37.93 และเป็นเพศ LGBTQ จำนวน 9 คน คิดร้อยละ 2.22 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	154	37.93
หญิง	243	59.85
LGBTQ	9	2.22
รวม	406	100

อายุ

จากการจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีช่วงอายุระหว่าง 34 - 57 ปี จำนวน 286 คน โดยมีผู้ที่อายุระหว่าง 34-41 ปี มากที่สุด จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 25.86 ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 42-49 ปี ที่มีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.12 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 18-25 ปี และ 65 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 9 คน และ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 และ 1.97 ตามลำดับ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-25 ปี	9	2.22
26-33 ปี	58	14.29
34-41 ปี	105	25.86
42-49 ปี	102	25.12
50-57 ปี	79	19.46
58-65 ปี	45	11.08
65 ปีขึ้นไป	8	1.97
รวม	406	100

ระดับการศึกษา

ผลการสำรวจข้อมูลด้านระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 50.25 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 32.76 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดเป็นกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	69	17.00
ปริญญาตรี	204	50.25
สูงกว่าปริญญาตรี	133	32.76
รวม	406	100

อาชีพ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด จำนวน 151 คิดเป็นร้อยละ 37.19 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานเอกชน เป็นข้าราชการ และเป็น Freelance/รับจ้างทั่วไป มีจำนวนรองลงมาที่ 59 คน 53 คน และ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14.53 13.05 12.56 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด 8 จำนวน คิดเป็นร้อยละ 1.97 ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
Freelance/ รับจ้างทั่วไป	51	12.56
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	46	11.33
ข้าราชการ	53	13.05
ธุรกิจส่วนตัว	151	37.19
นักเรียน/นักศึกษา	8	1.97
ผู้ประกอบการเพื่อสังคม	27	6.65
พนักงานเอกชน	59	14.53
รัฐวิสาหกิจ	11	2.71
รวม	406	100

ภูมิลำเนา

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามภูมิลำเนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นคนภาคกลางมีมากที่สุด จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอันดับที่สอง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 21.92 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาค ตะวันออก และภาคใต้ มีจำนวนรองลงมา ที่จำนวน 59 คน 19 คน และ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.53 4.68 และ 4.19 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มาจากภาคตะวันตก มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48 ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิภาคใต้	17	4.19
ภาคตะวันตก	6	1.48
ภาคตะวันออก	19	4.68
ภาคเหนือ	59	14.53
ภาคกลาง	216	53.20
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	89	21.92
รวม	406	100

รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

สำหรับด้านรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือนนั้น จากข้อมูลในตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 15,000 - 30,000 บาท มีมากที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 30.79 ส่วนลำดับที่สอง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.38 และอันดับต่อมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 30,001-45,000บาท ซึ่งมีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.47 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ระดับรายได้ต่อเดือนระหว่าง 45,001-60,000บาท มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.07 ตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท	99	24.38
15,000-30,000 บาท	125	30.79
30,001-45,000บาท	75	18.47
45,001-60,000บาท	49	12.07
60,001 บาท ขึ้นไป	58	14.29
รวม	406	100

7.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตวีดิเตอร์แกนิกของคนในเครือข่าย

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปร คือ ปัจจัยเชิงสาเหตุในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้ชีวิตวีดิเตอร์แกนิกของคนในเครือข่าย ได้แก่ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การกำกับตนเอง ศีลธรรมและความรับผิดชอบ แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ ปัจจัยด้านเครือข่าย การใช้ชีวิตวีดิเตอร์แกนิกในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลของปัจจัยเชิงสาเหตุฯ ในรูปแบบของตารางค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ในแต่ละปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมได้ว่า องค์ประกอบ ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรกโดยความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิดต่อระบบนิเวศมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.65 ส่วนความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิดต่อตัวเองมีค่าเฉลี่ยสูงรองลงมาที่ 4.59 ขณะที่ค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมอยู่ที่ 4.47 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

	Mean	Std. Deviation
การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการใช้ชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล	4.33	.788
การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการปลูกพืชในวิถีออร์แกนิก	4.45	.838
ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิดต่อตัวเอง	4.59	.689
ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิดต่อระบบนิเวศ	4.65	.735
การรับรู้ความสามารถของกลุ่มที่จะช่วยให้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้	4.36	.833
การรับรู้ความสามารถของกลุ่มที่จะช่วยให้ปลูกพืชในวิถีออร์แกนิก	4.45	.793
รวม	4.47	.56

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .81$

โดยปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY) มีองค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations) และการรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective-efficacy) โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 6 ข้อคำถาม แบ่งเป็นองค์ประกอบละ 2 ข้อคำถาม

1. ท่านมั่นใจว่า ตัวท่านเองสามารถใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ (PSOC_PSY1) แทนองค์ประกอบ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)
2. ท่านมั่นใจว่า ตัวท่านเองสามารถปลูกผักออร์แกนิกโดยไม่ใช้สารเคมีได้ แม้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมจะยังคงใช้สารเคมี (PSOC_PSY2) แทนองค์ประกอบ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)
3. ท่านเชื่อว่า ชีวิตของท่านจะมีความสมดุลทั้งทางร่างกายและจิตใจมากยิ่งขึ้น หากใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (PSOC_PSY3) แทนองค์ประกอบ ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations)
4. ท่านเชื่อว่า ระบบนิเวศรอบๆตัวจะมีความสมดุลมากขึ้น หากท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (PSOC_PSY4) แทนองค์ประกอบ ความคาดหวังต่อผลการกระทำที่จะเกิด (Outcome expectations)
5. ท่านมั่นใจว่า พลังของเครือข่ายสามารถทำให้ท่านใช้ชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายให้ต้องเผชิญ (PSOC_PSY5) แทนองค์ประกอบ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective-efficacy)
6. ท่านมั่นใจว่า พลังของเครือข่ายสามารถทำให้ท่านปลูกผักออร์แกนิกได้ ผ่านการช่วยเหลือเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกัน (PSOC_PSY6) แทนองค์ประกอบ การรับรู้ความสามารถของกลุ่ม (Collective-efficacy)

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมได้ว่า องค์ประกอบแรงจูงใจ (Incentive) ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.13 รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation motivation) ด้านการสนับสนุนจากคนรอบ

ข้าง และด้านการมีคณตันแบบทำให้อู่ที่ 4.12 เท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่ 3.89 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

	Mean	Std. Deviation
แรงจูงใจด้านรายได้	3.18	1.176
แรงจูงใจด้านสุขภาพ	4.13	1.048
องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสนับสนุนจากคนรอบข้าง	4.12	.979
องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการมีคณตันแบบทำให้อู่	4.12	.989
รวม	3.89	.76960
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .71$		

โดยปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT) มีองค์ประกอบ คือ แรงจูงใจ (Incentive) และ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation motivation) โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 4 ข้อคำถาม แบ่งเป็นองค์ประกอบละ 2 ข้อคำถาม

1. รายได้จากผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (PSOC_ENT1) แทนองค์ประกอบ แรงจูงใจ (Incentive)
2. สุขภาพที่แย่งเป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (PSOC_ENT2) แทนองค์ประกอบ แรงจูงใจ (Incentive)
3. แรงสนับสนุนและความช่วยเหลือที่คนรอบข้างมอบให้ อาจเป็นจากครอบครัว เพื่อน หรือ เครือข่าย เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (PSOC_ENT3) แทนองค์ประกอบ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation motivation)
4. แนวทางของคนต้นแบบที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลตามที่ท่านได้เรียนรู้มา เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางนี้ (PSOC_ENT4) แทนองค์ประกอบ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilitation motivation)

ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง (PSOC_REG)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยด้านการกำกับตนเอง ได้ว่า องค์ประกอบ การได้มาซึ่งรางวัลแก่ตัวเอง (Self-reward) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.54 รองลงมา คือ การสื่อสาร บอกกับตนเองก่อนและระหว่างการแสดงออกพฤติกรรมที่ซับซ้อน (Self-instruction) คือ 4.50 และ ลำดับต่อมา คือ องค์ประกอบ ความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (Goal-setting) คือ 4.48 ขณะที่องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการแสดงออกและวิธี พัฒนา (Feedback) ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.00 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านการกำกับตนเองอยู่ที่ 4.33 ดัง ตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านการกำกับตนเอง

	Mean	Std. Deviation
การสังเกตพฤติกรรมของตนเองอย่างเป็นระบบ	4.32	.758
ความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้	4.48	.749
ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการแสดงออกและวิธีพัฒนา	4.00	1.009
การได้มาซึ่งรางวัลแก่ตัวเอง	4.54	.704
การสื่อสารบอกกับตนเองก่อนและระหว่างการแสดงออก พฤติกรรมที่ซับซ้อน	4.50	.729
การที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามในการ ควบคุมตนเอง	4.19	.883
รวม	4.3366	.59949
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .83$		

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

โดยปัจจัยด้านการกำกับตนเอง (PSOC_REG) มีองค์ประกอบ คือ การสังเกตพฤติกรรมของ ตนเองอย่างเป็นระบบ (Self-monitoring) ความเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (Goal-setting) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการแสดงผลและวิธีพัฒนา (Feedback) การได้มาซึ่งรางวัลแก่ตัวเอง (Self-reward) การสื่อสารบอกกับตนเองก่อนและระหว่างการแสดงผลพฤติกรรมที่ซับซ้อน (Self-instruction) และ การที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามในการควบคุมตนเอง (Enlistment of Social support) โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 6 ข้อคำถาม แบ่งเป็นองค์ประกอบละ 1 ข้อคำถาม

1. การคอยเฝ้าสังเกตพฤติกรรมการใช้ชีวิตของตัวเอง ช่วยให้คุณดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น (PSOC_REG1) แทนองค์ประกอบ การสังเกตพฤติกรรมของ ตนเองอย่างเป็นระบบ (Self-monitoring)
2. การมีเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็เป้าหมายระยะสั้นหรือระยะยาว ช่วยให้คุณดำเนินชีวิตใน แนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น (PSOC_REG2) แทนองค์ประกอบ ความ เปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ (Goal-setting)
3. การได้รับคำแนะนำและติชม (Feedback) จากคนรอบข้าง ช่วยให้คุณดำเนินชีวิตใน แนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น (PSOC_REG3) แทนองค์ประกอบ ข้อมูล เกี่ยวกับคุณภาพการแสดงผลและวิธีพัฒนา (Feedback)
4. ความรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการของตัวเอง ช่วยให้คุณดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น (PSOC_REG4) แทนองค์ประกอบ การได้มาซึ่งรางวัลแก่ ตัวเอง (Self-reward)
5. การมีเวลาคิดทบทวนอยู่กับตัวเอง ช่วยให้คุณดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น (PSOC_REG5) แทนองค์ประกอบ การสื่อสารบอกกับตนเองก่อนและระหว่าง การแสดงผลพฤติกรรมที่ซับซ้อน (Self-instruction)
6. กำลังใจจากเครือข่าย ช่วยให้คุณดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ ดียิ่งขึ้น (PSOC_REG6) แทนองค์ประกอบ การที่มีบุคคลอื่นคอยเกื้อหนุนให้เกิดความพยายามใน การควบคุมตนเอง (Enlistment of Social support)

ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ ได้ว่า ศีลธรรมและ ความรับผิดชอบของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.85 ศีลธรรมและความรับผิดชอบของบริษัท

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เอกชน มีค่าเฉลี่ยรองลงมาที่ 3.61 ในขณะที่ ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.78 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อ 3.08 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อ

	Mean	Std. Deviation
ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อปัจเจกบุคคล	1.78	1.060
ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อบริษัทเอกชน	3.61	1.340
ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อรัฐบาล	3.85	1.294
รวม	3.0805	.93936
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .63$		

โดยปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อ (PSOC_MOR) มีองค์ประกอบ คือ ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อปัจเจกบุคคล ของบริษัทเอกชน และของรัฐบาล โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 3 ข้อคำถาม แบ่งเป็นองค์ประกอบละ 1 ข้อคำถาม

1. การที่บุคคลไม่ได้ใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ทำให้บุคคลเหล่านั้นเป็นคนไม่ดี และสมควรโดนดำเนิน (PSOC_MOR1) แทนองค์ประกอบ ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อปัจเจกบุคคล
2. การที่บริษัทเอกชนส่งเสริมให้มีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก และสนับสนุนพฤติกรรมที่ขัดขวางการเป็นไปตามธรรมชาติ เช่น พืชตัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) เป็นต้น ทำให้บริษัทเอกชนนั้นไม่ควรดำเนินธุรกิจอีกต่อไป (PSOC_MOR2) แทนองค์ประกอบ ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อบริษัทเอกชน
3. การที่รัฐบาลไม่ได้ขึ้นทะเบียนห้ามสารเคมีรุนแรงบางชนิดเพื่อใช้ในการเพาะปลูก ทำให้รัฐบาลนั้นขาดความชอบธรรม (PSOC_MOR3) แทนองค์ประกอบ ศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อรัฐบาล

ปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ว่า แนวทางนี้ทำให้ท่านมีความสุข (PSOC_SUS4) เป็นองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนา

อย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.67 แนวทางนี้ทำให้สุขภาพของท่านแข็งแรงยิ่งขึ้น (PSOC_SUS7) องค์กรประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง มีค่าเฉลี่ยรองลงมาที่ 4.60 และลำดับถัดมามีค่าเฉลี่ย 4.56 คือ แนวทางนี้เป็นสิ่งที่ดีต่อระบบนิเวศโดยรวม (PSOC_SUS1) องค์กรประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม ในขณะที่แนวทางนี้ทำให้ท่านดูดีและน่าสมัย (PSOC_SUS10) องค์กรประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ 2.93 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเท่ากับ 4.34 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

	Mean	Std. Deviation
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคมเรื่องระบบนิเวศ	4.56	.710
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคมเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคม	4.50	.769
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านความพอเพียง	4.49	.828
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านความสุข	4.67	.648
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านกัลยาณมิตร	4.31	.931
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านคุณค่าทางจิตวิญญาณ	4.35	.890
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านสุขภาพ	4.60	.654
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคมด้านการนำวัฒนธรรมดีๆในอดีตกลับมา	4.39	.847
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านการนำไป	4.46	.735

ปฏิบัติได้จริง		
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเองด้านการทำให้ ดูดี นำสมัย	2.93	1.335
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคมด้านสร้าง อนาคต	4.53	.719
อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคมด้านวิถีชุมชน	4.33	.866
รวม	4.3436	.57874
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 α =.90		

โดยปัจจัยด้านอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) มีองค์ประกอบ คือ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม และ ต่อตัวปัจเจกบุคคลในทางร่างกายหรือจิตใจ โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 12 ข้อคำถาม

1. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ดีต่อระบบนิเวศโดยรวม (PSOC_SUS1) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม
2. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้จะนำไปสู่สังคมที่มีความเกื้อกูลกันมากขึ้น (PSOC_SUS2) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม
3. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้นำไปสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง (PSOC_SUS3) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง
4. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้ทำให้ท่านมีความสุข (PSOC_SUS4) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง
5. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้ทำให้ท่านได้พบเจอกลิ่นยามมิตร (PSOC_SUS5) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง
6. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้เติมเต็มคุณค่าทางจิตวิญญาณ (PSOC_SUS6) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง

7. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้ทำให้สุขภาพของท่านแข็งแรงขึ้น (PSOC_SUS7) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง
8. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้นำวัฒนธรรมที่ดีๆ กลับมา เช่น ความร่วมแรงร่วมใจ การพึ่งพาอาศัยต่อกัน เป็นต้น (PSOC_SUS8) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม
9. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (PSOC_SUS9) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง
10. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้ทำให้ท่านดูดีและนำสมัย (PSOC_SUS10) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อตนเอง
11. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้สร้างอนาคตที่ดีให้กับคนรุ่นต่อไป (PSOC_SUS11) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม
12. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้สนับสนุนวิถีเศรษฐกิจชุมชน (PSOC_SUS12) แทนองค์ประกอบ อารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีผลต่อสังคม

ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ ได้ว่า การมีประสบการณ์จริงจากการลงมือทำ (PSOC_CRE2) แทนองค์ประกอบ ความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.40 รองลงมา คือ ความสามารถในการสื่อสารให้เห็นเป็นรูปธรรมและทำได้จริง (PSOC_CRE7) แทนองค์ประกอบ ความสามารถในการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยที่ 4.20 ต่อมาเป็น การมีความคิดสร้างสรรค์ (PSOC_CRE8) แทนองค์ประกอบ ความมีพลวัตที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 4.16 ในขณะที่ความมีฐานะดี รวย (PSOC_CRE9) แทนองค์ประกอบ บุคลิกลักษณะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.06 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ เท่ากับ 3.51 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ

	Mean	Std.

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

		Deviation
ความเชี่ยวชาญจากการที่รู้จักจริงในเรื่องที่พูด	3.98	.949
ความเชี่ยวชาญจากการลงมือปฏิบัติ	4.40	.791
ความคุ้มค่าแก่การไว้วางใจ	3.81	1.020
ความน่าดึงดูด	2.96	1.190
บุคลิกลักษณะ	3.64	1.139
ความมีพลวัตที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์	3.99	.948
ความสามารถในการสื่อสาร	4.20	.894
ความมีพลวัตที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์	4.16	.858
ด้านสถานะทางเศรษฐกิจ	2.06	1.117
ความสามารถในการเล่าเรื่อง	2.66	1.211
ภูมิหลัง	2.76	1.226
รวม	3.5112	.67451
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .86$		

โดยปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีองค์ประกอบ คือ ความเชี่ยวชาญ (Expertise) ความคุ้มค่าแก่การไว้วางใจ (Trustworthiness) ความน่าดึงดูด (Attractiveness) ความมีพลวัตที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์ (Dynamic) ความสามารถในการสื่อสาร บุคลิกลักษณะ และ ภูมิหลัง โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 11 ข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีความรู้จริงในเรื่องที่พูด (PSOC_CRE1) แทนองค์ประกอบ ความเชี่ยวชาญ
2. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีประสบการณ์จริงจากการลงมือทำ (PSOC_CRE2) แทนองค์ประกอบ ความเชี่ยวชาญ
3. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ สามารถทำให้ท่านเชื่อใจได้ (PSOC_CRE3) แทนองค์ประกอบ ความคุ้มค่าแก่การไว้วางใจ

4. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีเสน่ห์ (มีบุคลิกโดนใจ) (PSOC_CRE4) แทนองค์ประกอบ ความน่าดึงดูด
5. ท่านคิดว่าคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ พุดจาตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม (PSOC_CRE5) แทนองค์ประกอบ บุคลิกลักษณะ
6. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีความยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนแนวทางให้เหมาะกับสถานการณ์ (PSOC_CRE6) แทนองค์ประกอบ ความมีพลวัตรที่เต็มไปด้วยพลัง และความคิดสร้างสรรค์
7. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีความสามารถในการสื่อสารให้เห็นเป็นรูปธรรมและทำได้จริง (PSOC_CRE7) แทนองค์ประกอบ ความสามารถในการสื่อสาร
8. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น เปิดมุมมองใหม่ๆให้สังคม เปิดโลกทัศน์ เป็นต้น (PSOC_CRE8) แทนองค์ประกอบ ความมีพลวัตรที่เต็มไปด้วยพลังและความคิดสร้างสรรค์
9. ท่านคิดว่า คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีฐานะดี รวย (PSOC_CRE9) แทนองค์ประกอบ บุคลิกลักษณะ
10. ท่านคิดว่าคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ เล่าเรื่องเก่ง (PSOC_CRE10) แทนองค์ประกอบ ความสามารถในการสื่อสาร
11. ท่านคิดว่าคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกน่าเชื่อถือเพราะ มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่คล้ายกันกับท่าน เช่น มาจากภูมิภาคเดียวกัน เป็นเกษตรกรเหมือนกัน เป็นต้น (PSOC_CRE11) แทนองค์ประกอบ ภูมิหลัง

ปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยด้านเครือข่าย ได้ว่า การแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ต่อกัน (PSOC_NET9) มีค่าเฉลี่ยที่ 4.42 รองลงมา คือ การเกื้อหนุนและพึ่งพาอาศัยกัน (PSOC_NET6) มีค่าเฉลี่ย 4.36 และ การมีเพื่อนร่วมทาง (PSOC_NET1) มีค่าเฉลี่ยที่ 4.25 ในขณะที่ ปัจจัยการมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ (PSOC_NET7) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ 3.96 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านเครือข่ายเท่ากับ 4.21 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเครือข่าย

	Mean	Std. Deviat

		on
การมีเครือข่ายทำให้ท่านรู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมทาง	4.25	.850
การที่สมาชิกในเครือข่ายมีวิสัยทัศน์ (มองอนาคต)ร่วมกัน	4.22	.808
การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการรับรู้และมุมมอง (ปัจจุบัน) ที่คล้ายกัน	4.19	.827
การที่สมาชิกในเครือข่ายมีประโยชน์ร่วมกัน	4.12	.908
การที่สมาชิกในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน	4.18	.865
การที่สมาชิกในเครือข่ายเกี่ยวพันและพึ่งพาอาศัยกัน	4.36	.747
การที่สมาชิกในเครือข่ายมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ	3.96	1.031
การที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันสร้างสรรค์ (co-create) แนวทางและเป้าหมายที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล	4.21	.832
การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ต่อกัน	4.42	.722
รวม	4.2132	.69295
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .94$		

โดยปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) มีองค์ประกอบ คือ การรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกี่ยวพันพึ่งพากัน และการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน และ โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 9 ข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่า การมีเครือข่ายทำให้ท่านรู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมทาง ซึ่งช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET1)
2. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีวิสัยทัศน์ (มองอนาคต)ร่วมกัน ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET2)

3. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการรับรู้และมุมมอง (ปัจจุบัน) ที่คล้ายกัน ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET3)
4. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีประโยชน์ร่วมกัน ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET4)
5. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET5)
6. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายเกี่ยวพันและพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET6)
7. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น กินข้าวด้วยกัน พบหน้าค่าตากัน เป็นต้น ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET7)
8. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันสร้างสรรค์ (co-create) แนวทางและเป้าหมายที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ ได้ง่ายขึ้น(PSOC_NET8)
9. ท่านคิดว่า การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ต่อกันช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น (PSOC_NET9)

ปัจจัยการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG)

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายปัจจัยการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน ได้ว่าองค์ประกอบ มิติด้านสุขภาพ ซึ่งแทนด้วยข้อคำถาม PSOC_ORG1 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.81 รองลงมา คือ มิติด้านนิเวศวิทยา ซึ่งแทนด้วยข้อคำถาม PSOC_ORG2 มีค่าเฉลี่ยที่ คือ 4.70 มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ PSOC_ORG4 มีค่าเฉลี่ยที่ 4.69 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยด้านเครือข่ายเท่ากับ 4.70 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน

	Mean	Std. Deviation
มิติด้านสุขภาพ	4.81	.551
มิติด้านนิเวศวิทยา	4.70	.702

มิติด้านความเป็นธรรม	4.64	.684
มิติด้านการดูแลเอาใจใส่	4.69	.633
มิติด้านการพึ่งพาตนเอง	4.66	.662
รวม	4.700	.50786
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 $\alpha = .84$		

โดยปัจจัยการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) มีองค์ประกอบ คือ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านนิเวศวิทยา มิติด้านความเป็นธรรม มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ และมิติด้านการพึ่งพาตนเอง โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 5 ข้อคำถาม

1. เมื่อท่านปลูกพืชหรือผัก ท่านจะหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีเพื่อสุขภาพ (PSOC_ORG1) แทนองค์ประกอบ มิติด้านสุขภาพ
2. ท่านไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการเพาะปลูก เพราะการใช้สารเคมีเป็นการรบกวนกระบวนการทำงานของธรรมชาติ เช่น แมลง ไส้เดือน เป็นต้น (PSOC_ORG2) แทนองค์ประกอบ มิติด้านนิเวศวิทยา
3. ท่านดำเนินชีวิต โดยคำนึงถึงว่าการกระทำของท่านส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคต (PSOC_ORG3) แทนองค์ประกอบ มิติด้านความเป็นธรรม
4. แนวความคิดที่ราคาสินค้าออร์แกนิกควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกันระหว่างคนปลูก คนกลาง และคนกิน เป็นความคิดที่ถูกต้อง (PSOC_ORG4) แทนองค์ประกอบ มิติด้านการดูแลเอาใจใส่
5. ท่านพยายามพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด (PSOC_ORG5) แทนองค์ประกอบ มิติด้านการพึ่งพาตนเอง

7.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างตามกรอบแนวคิดของการวิจัย พบว่ามีค่าดัชนีต่างๆที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ดังนี้ CFI = .996 และ RMSEA = .042 สำหรับค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล พบว่า $\chi^2(9, N=406) = 15.561$ $p=.077$ ค่าสถิติข้างต้นชี้ให้เห็นว่าโมเดลสมการโครงสร้างตามกรอบแนวคิดของการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่าดัชนีต่างๆ ที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกค่า

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของตัวแปรในแบบจำลองเชิงสาเหตุ

7.5 ผลการวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของตัวแปรในแบบจำลองเชิงสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 36 คู่ จากตัวอย่างทั้งหมด 406 ราย พบว่าตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) 32 คู่ ตัวแปรที่มีขนาดความสัมพันธ์มากที่สุด มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .693 คือ ตัวแปร PSOC_REG (ตัวแปรด้านการกำกับตนเอง) และตัวแปร PSOC_SUS (ตัวแปรด้านแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน) ซึ่งตัวแปรคู่นี้มีความสัมพันธ์ทางบวก สำหรับอีก 3 คู่สัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) แสดงเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ดังตาราง 17

ตารางที่ 17 เมทริกซ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ($N=406$)

	PSY	ENT	REG	MOR	SUS	CRE	NET	ADOP	OBST
ENT	.446								
REG	.625	.581							
MOR	.140	.190	.155						
SUS	.669	.517	.693	.300					
CRE	.381	.411	.428	.329	.565				
NET	.475	.487	.564	.221	.625	.549			
ADOP	.640	.362	.614	.153	.649	.340	.458		
OBST	-.084	.154	.010	.176	-.010	.250	.170	-.087	

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรภายในกรอบแนวคิดการวิจัยที่มีทั้งอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลแบบทางอ้อม มีผลการวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของตัวแปรในแบบจำลองทางการสื่อสารของปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเรื่องเล่า ดังนี้

อิทธิพลทางตรง (direct effect)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของตัวแปรต่างๆ ตามแบบจำลองทางการสื่อสาร พบว่า ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .412 นั้นหมายความว่า ถ้ามีความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น .412 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ สำหรับตัวแปรปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT) มีอิทธิพลทางตรงต่อการกำกับตนเอง (PSOC_REG) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .401 นั้นหมายความว่า ถ้ามีปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดการกำกับตนเองเพิ่มขึ้น .401 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ และการกำกับตนเอง (PSOC_REG) มีอิทธิพลทางตรงต่อการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .220 นั้นหมายความว่า ถ้ามีการกำกับตนเองเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน เพิ่มขึ้น .220 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .550 นั้นหมายความว่า ถ้ามีความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดปัจจัยด้านเครือข่าย เพิ่มขึ้น .550 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ และ ปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) มีอิทธิพลทางตรงต่อการกำกับตนเอง (PSOC_REG) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .369 นั้นหมายความว่า ถ้ามีปัจจัยด้านเครือข่ายเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดการกำกับตนเองเพิ่มขึ้น .369 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .542 นั้นหมายความว่า ถ้ามีความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพิ่มขึ้น .542 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ สำหรับแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนด

1594370591

CU_ITHesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

พฤติกรรม (PSOC_PSY) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .665 นั้นหมายความว่า ถ้ามีแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น .665 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ และปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY) มีอิทธิพลทางตรงต่อการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .307 นั้นหมายความว่า ถ้าปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น .307 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) มีอิทธิพลทางตรงต่อศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .166 นั้นหมายความว่า ถ้ามีแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดศีลธรรมและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น .166 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ และศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR) มีอิทธิพลทางตรงต่อการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางลบเท่ากับ -.013 นั้นหมายความว่า ถ้าศีลธรรมและความรับผิดชอบลดลงหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันลดลง .013 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) มีอิทธิพลทางตรงต่อการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .295 นั้นหมายความว่า ถ้ามีแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน .295 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางตรงต่อศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR) และ อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวกเท่ากับ .235 นั้นหมายความว่า ถ้ามีความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ก็จะทำให้เกิดศีลธรรมและความรับผิดชอบ .235 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรต่างๆ ตามแบบจำลองทางการสื่อสารฯ พบว่าการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) ที่มีต่อตัวแปรการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) พบว่า ความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการใช้ชีวิตชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG)

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 6 ตัวแปร คือ ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT) ปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) ศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR) การกำกับตนเอง (PSOC_REG) และปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .347 แสดงว่า หากความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยด้านเครือข่าย แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ศีลธรรมและความรับผิดชอบ การกำกับตนเอง และปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมา คั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น .347 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_ENT) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร การกำกับตนเอง (PSOC_REG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .088 แสดงว่า หากปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีการกำกับตนเองมา คั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น .088 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร การกำกับตนเอง (PSOC_REG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .081 แสดงว่า หากปัจจัยด้านเครือข่าย เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีการกำกับตนเองมาคั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น .081 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน (ADOP_ORG) โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 2 ตัวแปร คือ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY) และ ศีลธรรมและความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .202 แสดงว่า หากแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และปัจจัยทางศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อมาคั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น .202 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ตัวแปรความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อศีลธรรมและความรับผิดชอบ (PSOC_MOR) โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .090 แสดงว่า หากความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีปัจจัยแรงจูงใจเพื่อการ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

พัฒนาอย่างยั่งยืนมาคั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดศีลธรรมและความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น .090 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ตัวแปรความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (PSOC_PSY) โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร แรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (PSOC_SUS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .360 แสดงว่า หากความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีปัจจัยแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาคั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเพิ่มขึ้น .360 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

ตัวแปรความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกำกับตนเอง (PSOC_REG) โดยมีตัวแปรส่งผ่าน 1 ตัวแปร ปัจจัยด้านเครือข่าย (PSOC_NET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางบวก .368 แสดงว่า หากความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ (PSOC_CRE) เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย โดยมีปัจจัยด้านเครือข่ายมาคั่นกลางระหว่างกระบวนการก็จะทำให้เกิดการกำกับตนเองเพิ่มขึ้น .368 หน่วย เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์อิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ของตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารของปัจจัยเชิงสาเหตุในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่ายแสดงได้ดังตารางที่ 18 และภาพที่ 1 ตารางที่ 18 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสาร

	PSOC_CRE			PSOC_ENT			PSOC_SUS			PSOC_NET			R^2
	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	
PSOC_ENT	.412	.412											0.17
PSOC_SUS	.542	.542											0.29
PSOC_NET	.550	.550											0.30

1594370591

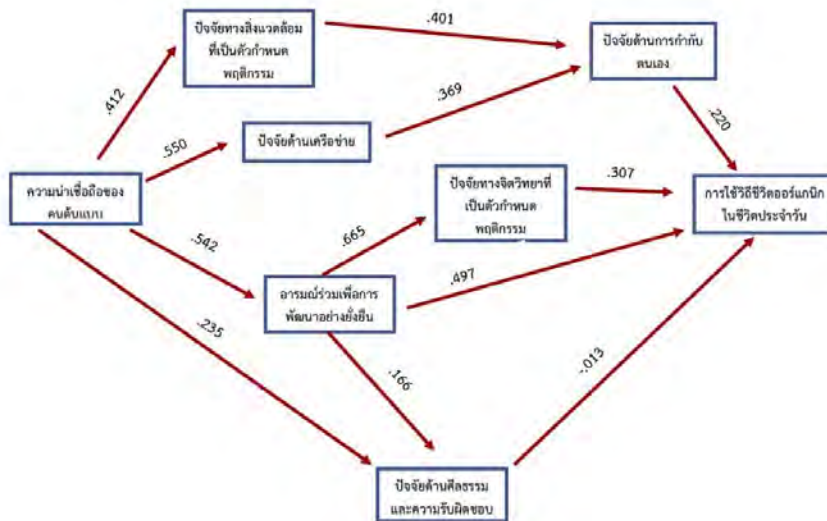
CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

α=.938												
PSOC_MOR	.325	.235	.090				.166	.166				0.24
α=.633												
PSOC_PSY	.360		.360				.665	.665				1.05
α=.811												
PSOC_REG	.368		.368	.401	.401				.369	.369		1.30
α=.833												
ADOP_ORG	.347		.347	.088		.088	.497	.295	.202	.081		1.03
α=.842												
CFI= .996 RMSEA= .042 p=.077 CFI=.996 RMSEA=.042												
หมายเหตุ การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์อิทธิพลทุกตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.05)												
TE= อิทธิพลรวม (total effect) DE=อิทธิพลทางตรง (direct effect) IE=อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect)												

	PSOC_MOR			PSOC_PSY			PSOC_REG			R²
	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	
PSOC_ENT										
PSOC_SUS										

PSOC_ NET									
PSOC_ MOR									
PSOC_ PSY									
PSOC_ REG									
ADOP_ ORG	-0.13	-0.13	.307	.307	.220	.220			0.29

ภาพที่ 1 แบบจำลองเชิงสาเหตุ (Causal model) ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่ายฯ

7.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิก ของคนในเครือข่าย

จากการประมวลผลข้อมูล สามารถอธิบายอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้ว่า อุปสรรคเรื่องระยะเวลาที่ยาวนาน (OBST_OBS2) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 3.28
อุปสรรคเรื่องที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (OBST_OBS9) มีค่าเฉลี่ยรองลงมาที่ 3.13 โดย
ลำดับต่อมา คือ เรื่องการไม่ได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัว (OBST_OBS6) มีค่าเฉลี่ยที่ 3.06
อย่างไรก็ตามอุปสรรคเรื่องการไม่มีคนต้นแบบ (OBST_OBS3) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจากอุปสรรคทั้ง 9
เรื่องที่ 2.62 โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัจจัยอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน
เท่ากับ 2.88 ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิก
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

	Mean	Std. Deviation
การขาดแคลนด้านทุนทรัพย์ (การเงิน)	3.03	1.360
เงื่อนไขด้านระยะเวลาที่ให้ผลตอบแทนช้า	3.28	1.270
การไม่มีคนต้นแบบ	2.62	1.282
การที่คนในสังคมไม่เห็นคุณค่าของแนวทางการใช้ชีวิตตามแนวทาง ที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล	2.76	1.392
การขาดแรงบันดาลใจ	2.86	1.374
การที่ครอบครัวไม่สนับสนุน	3.06	1.407
การขาดแรงสนับสนุนจากเครือข่าย	2.83	1.260
การที่แนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลไม่ได้นำมาซึ่งความ มั่งคั่งร่ำรวยหรือกำไรสูงสุดตามแนวทางทุนนิยม	2.37	1.248
การที่รัฐไม่มีนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจัง	3.13	1.470
รวม	2.8818	.95192
หมายเหตุ N= 406 Minimum คือ 1 และ Maximum คือ 5 α =.88		

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

โดย ปัจจัยอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวันแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ มีองค์ประกอบ ดังนี้ เรื่องทุนทรัพย์ เรื่องระยะเวลาที่ยาวนาน เรื่องการไม่มีคนต้นแบบ เรื่องการไม่ได้ รับคุณค่าทางสังคม เรื่องการขาดแรงบันดาลใจ เรื่องการไม่ได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัว เรื่อง การไม่ได้รับแรงสนับสนุนจากเครือข่าย เรื่องการไม่ได้นำมาซึ่งความมั่งคั่งร่ำรวย และเรื่องที่ไม่ได้รับ การสนับสนุนจากภาครัฐ โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดแต่ละองค์ประกอบผ่านคำถามทั้งหมด 9 ข้อคำถาม

1.การขาดแคลนด้านทุนทรัพย์ (การเงิน) เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับ ธรรมชาติอย่างสมดุล (OBST_OBS1)

2.เงื่อนไขด้านระยะเวลาที่ให้ผลตอบแทนช้า เนื่องจากการฟื้นฟูความสมดุลของระบบนิเวศ ต้องใช้เวลา เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (OBST_OBS2)

3.การทำนอไม่มีคนต้นแบบ ที่แสดงให้เห็นแนวทางในการใช้ชีวิตโดยอยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างสมดุล เป็นอุปสรรคต่อท่าน (OBST_OBS3)

4.การที่คนในสังคมไม่เห็นคุณค่าของแนวทางการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างสมดุลเป็นอุปสรรคต่อท่าน (OBST_OBS4)

5.การขาดแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็น อุปสรรคต่อท่าน (OBST_OBS5)

6.การที่ครอบครัวไม่สนับสนุน เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างสมดุล(OBST_OBS6)

7.การขาดแรงสนับสนุนจากเครือข่าย เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับ ธรรมชาติอย่างสมดุล (OBST_OBS7)

8.การที่แนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลไม่ได้นำมาซึ่งความมั่งคั่งร่ำรวยหรือกำไร สูงสุดตามแนวทางทุนนิยม เป็นอุปสรรคต่อท่าน (OBST_OBS8)

9.การที่รัฐไม่มีนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจัง เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล (OBST_OBS9)

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

8.1.1. ปัญหาวิจัยข้อที่ 1 การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมผ่านการเล่าเรื่องวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบทางสังคมเป็นอย่างไร
ผลการวิจัย

ตัวตนและการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกมีลักษณะเด่นที่หลากหลาย สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท

1.ที่อยู่อาศัย คือ 1.1 อาศัยอยู่ในชุมชน โดยคนในชุมชนร่วมออกแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกตามรูปแบบที่ต้องการ (ทั้งเมือง) 1.2 อาศัยอยู่ในมหานคร ที่พยายามหาวิธีผสมผสานวิถีคนเมืองเข้ากับวิถีที่ใกล้ชีวิตธรรมชาติ (อยู่ในเมือง) 1.3 อาศัยอยู่ทั้งในมหานครและในสถานที่ที่ใกล้ชีวิตธรรมชาติ (มีที่พักอาศัยหลักทั้งในเมืองและนอกเมือง)

2. การทำงาน คือ 2.1 คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ทำการเกษตร ซึ่งรวมคนต้นแบบทั้งที่ทำการเกษตรเพื่อเป็นอาชีพหลัก อาชีพเสริมหรืองานอดิเรก 2.2 คนต้นแบบที่ทำงานในองค์กรเพื่อสังคม คนต้นแบบที่ขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกด้วยการสร้างเนื้อหาความรู้และโครงการต่างๆเพื่อการขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกสู่สังคม 2.3 คนต้นแบบที่ทำธุรกิจ เป็นคนต้นแบบที่สนับสนุนวิถีออร์แกนิกผ่านระบบธุรกิจในห่วงโซ่อาหาร

3. กลุ่มอายุ อาจจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ 1.ตามช่วงอายุที่ใช้แรงงาน ประกอบด้วย กลุ่มคนวัยเกษียณอายุ กลุ่มคนวัยทำงาน และ 2. ตามการแบ่งรุ่นอายุคน ประกอบไปด้วย Baby Boomer (คนที่เกิดในระหว่าง พ.ศ.2484 - 2503) Gen X (คนที่เกิดในระหว่างปี พ.ศ. 2504-2523) และ Gen Y (คนที่เกิดในระหว่างปี พ.ศ. 2524-2538)

4. แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อคนต้นแบบตั้งอยู่บนพื้นฐานการมองโลกแบบองค์รวม เป็นแนวคิดที่แสดงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ทั้งยังมีลักษณะเป็นองค์ความรู้พื้นฐาน

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

5. จุดมุ่งหมายการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

การดำเนินชีวิตในวิถีออร์แกนิกมีจุดมุ่งหมายที่แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ เพื่อตัวเอง เพื่อสังคม เพื่อระบบนิเวศโดยรวม และเป็นการกระทำที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน

5.1. จุดมุ่งหมายที่ทำเพื่อตัวเอง เป็นเรื่องของจิตใจและการกระทำ ในเรื่องของจิตใจ คือ การยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น การทำให้ชีวิตมีความหมาย การทำให้เกิดความกล้าหาญที่จะเผชิญกับความกลัว การทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องความพอเพียงได้ดียิ่งขึ้น การทำให้มีความสุข ในเรื่องการกระทำ คือ การใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ การใช้ชีวิตและมีที่พักอาศัยที่ใกล้ชิดธรรมชาติ การใช้ชีวิตที่ไม่สร้างปัญหาและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมหรือสิ่งแวดล้อม การได้ทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การรักษาความสมดุลในชีวิตและการทำงานเพื่อพร้อมเผชิญกับความไม่แน่นอน การมีสุขภาพที่ดี

5.2. จุดมุ่งหมายเพื่อสังคม เป็นเรื่องของการทำงานให้สังคมดีขึ้นและการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก การทำให้สังคมดีขึ้น คือ การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคม การรื้อฟื้นลักษณะความสัมพันธ์ของสังคมไทยในอดีต การตระหนักรู้และพัฒนาเทคนิควิธีการเพื่อจัดการกับปัญหาสังคมที่กำลังเผชิญ และการใช้เกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน ส่วนเรื่องของการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นการทำให้ประเด็นวิถีชีวิตออร์แกนิกแพร่หลายในสังคมและเพิ่มจำนวนผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก

5.3. จุดมุ่งหมายเพื่อระบบนิเวศโดยรวม เป็นการกระทำเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีแบบองค์รวมของสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตในระบบนิเวศ (Well-being)

5.4. การกระทำที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน เป็นการรวมเอา 3 ประเด็นข้างต้นมาผนวกรวมเข้าไว้ด้วยกันแล้วมองไปที่อนาคต ด้วยการปลูกฝังรากฐานวิถีคิดที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเข้าไปในหัวใจคน และแสวงหาหนทางใหม่ร่วมกันเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล

6. ประโยชน์ของวิถีชีวิตออร์แกนิกต่อสังคมในมุมมองของคนต้นแบบ

ประโยชน์ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกแบ่งได้เป็นหลายระดับ คือ ระดับตัวบุคคล ระดับสิ่งแวดล้อม ระดับสังคม และระดับประเทศ กล่าวคือ

6.1 ในระดับตัวบุคคล ผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกจะมีการปรับเปลี่ยนมุมมองในการมองโลกบนแนวคิดแบบองค์รวมที่ทุกอย่างเชื่อมโยงกัน มีสุขภาพที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพราะสามารถพึ่งพาตัวเองได้และไม่ตกเป็นทาสของระบบสังคม

6.2 ในระดับสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศจะได้รับการฟื้นฟูและกลับมามีความสมดุลมากยิ่งขึ้น ในระดับสังคม จะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขจากความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย เกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นของคนในสังคม มีอาหารปลอดภัยรับประทาน และเกิดสังคมอุดมปัญญาเรื่องการเพาะปลูกอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับธรรมชาติ

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

6.3 ในระดับประเทศ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศด้วยผลผลิตที่เป็นออร์แกนิก

7. ข้อเสียของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกในมุมมองคนต้นแบบ แบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

7.1. การที่วิถีชีวิตออร์แกนิกไม่สามารถตอบสนองความต้องการบางประเภทได้ เช่น ความร่ำรวยทางทรัพย์สิน ความรวดเร็วของผลตอบแทน เป็นต้น

7.2. การที่คนคนในสังคมมองผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกอย่างขาดความเข้าใจ เช่น มองว่าเป็นคนเรื่องมาก เป็นคนบ้า เป็นต้น

7.3. การที่ความเป็นออร์แกนิกถูกนำไปเป็นช่องทางทำมาหากินในทางที่ผิด เช่น เห็นว่าสินค้าออร์แกนิกมีราคาสูงกว่าสินค้าทั่วไป จึงผลิตสินค้าออร์แกนิกที่ผิดหลักคิด และสร้างความเข้าใจผิดให้กับผู้บริโภค เป็นต้น

7.4. การมีมาตรฐานเยอะ ทำให้เป็นข้อจำกัดและกีดกันผู้ผลิต

7.5. ไม่มีข้อเสีย คนต้นแบบหลายคนมองว่า การใช้ชีวิตร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลไม่เห็นมีข้อเสีย

8. องค์ประกอบเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

8.1 พื้นฐานของคนต้นแบบ คนต้นแบบมาจากหลากหลายภูมิหลังโดยสามารถแบ่งได้จาก 1. พื้นฐานครอบครัว เช่น เกิดในครอบครัวชาวนาที่ทำการเกษตร เกิดในครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น 2. อาชีพ เช่น แม่บ้าน นักขับเคลื่อน ผู้บริหารธุรกิจ เจ้าของไร่ออร์แกนิก 3. การศึกษา เช่น จบการศึกษาด้านการเกษตรโดยเฉพาะ เป็นต้น 4. งานอดิเรก เช่น ทำไร่ออร์แกนิกในวันหยุด ทำหน้าที่เชื่อมประสานคนในชุมชน เป็นต้น

8.2 เครื่องมือของคนต้นแบบ เป็นเสมือนอาวุธลับของคนต้นแบบที่ใช้ในการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านเรื่องเล่า ประกอบด้วย การใช้ชีวิตให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ การสอนทั้งในและนอกระบบ การศึกษา การขับเคลื่อนผ่านองค์กรเพื่อสังคม การจัดกิจกรรมต่างๆ การเชื่อมประสานคนในชุมชน การใช้ธุรกิจเป็นศูนย์กลางเพื่อสนับสนุนเกษตรกรวิถีออร์แกนิก การใช้เกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน การใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ประสบการณ์ในวิถีออร์แกนิก

8.3 แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อคนต้นแบบ ประกอบด้วย มุมมองแบบองค์รวม การประยุกต์แนวคิดจากนักปรัชญาหรือนักปราชญ์ ชุมชนตัวอย่างที่มีวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล แนวคิดที่เกิดขึ้นจากการริเริ่มของคนในสังคมปัจจุบัน และจากประสบการณ์ของตัวเอง

8.4 ผู้สนับสนุนคนต้นแบบ คือ กลุ่มคนที่คอยสนับสนุนคนต้นแบบ ประกอบด้วย ครอบครัวผู้ร่วมงาน และผู้ร่วมเรียนรู้ในวิถีชีวิตออร์แกนิก

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

8.5 ผู้ร้ายในสายตาของคนต้นแบบ คือ สิ่งที่ขัดขวางการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก ประกอบด้วย การใช้ชีวิตที่ฝืนหลักธรรมชาติ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่ถูกต้อง วิธีคิดที่เน้นความเป็นวัตถุนิยม การกระทำที่ไม่คำนึงถึงระบบนิเวศโดยรวม การเข้าถึงข้อมูลและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องออร์แกนิก

ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

การสื่อสารและช่องทางในการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การเปิดพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ มีทั้งการเปิดพื้นที่ชุมชนให้ผู้สนใจเข้ามาอยู่ร่วมกับชาวชุมชนเพื่อรับประสบการณ์ตรง กับการใช้พื้นที่ใดเพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้
2. ผ่านการทำงานในบทบาทต่างๆ เช่น บทบาทอาจารย์ด้านการเกษตร บทบาทนักขับเคลื่อนขององค์กรเพื่อสังคม บทบาทนักธุรกิจที่ใช้ธุรกิจเป็นเครื่องมือสนับสนุนวิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นต้น
3. ผ่านการสร้างเรื่องเล่าในสื่อต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็นการสื่อสารในเชิงรุกและเชิงรับ การสื่อสารในเชิงรุกของคนต้นแบบ คือ การผลิตหนังสือ การสร้างภาพยนตร์สารคดี การผลิตสื่อเองบนเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนการสื่อสารในเชิงรับ คือ การที่คนต้นแบบได้รับการติดต่อจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เพื่อขอสัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

กลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มผู้สนใจทั่วไป กับ กลุ่มเฉพาะโดยกลุ่มเฉพาะ เป็นการกำหนดกลุ่มตามภูมิหลังหรือกิจกรรมของคนต้นแบบ เช่น ตามสาขาอาชีพ (เกษตรกร และ นักเรียน นักศึกษา) ที่อยู่อาศัย (กลุ่มคนเมือง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบไร่) กลุ่มอายุ (กลุ่มเด็กและครอบครัว กลุ่มเยาวชน) ความใกล้ชิด (เพื่อน และครอบครัว) กลุ่มทางเศรษฐกิจ (กลุ่มลูกค้า กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบห่วงโซ่อาหาร) เป็นต้น

ตัวตนและการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ กับ การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

การมีพื้นฐานที่แตกต่างของคนต้นแบบส่งผลให้เกิดลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

พื้นฐานความแตกต่างด้านถิ่นที่อยู่ คนต้นแบบไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใด (ในเมือง ต่างจังหวัด หรืออยู่ทั้งสองที่) ก็จะมีการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนแนวทางการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกตามรูปแบบที่ตนถนัด โดยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการเปิดพื้นที่เพื่อเป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

พื้นฐานความแตกต่างด้านการทำงาน คนต้นแบบที่ผสมผสานการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านชีวิตการทำงานที่ต่างกัน มีลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ทำการเกษตร จะมีการสื่อสารต่อกลุ่มผู้สนใจในระดับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม คนต้นแบบที่ทำงานในองค์กรเพื่อสังคม จะสื่อสารในระดับสังคมด้วยการส่งเนื้อหา (content) ด้านการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกในแง่มุมต่างๆ เข้าสู่สังคม หรือสนับสนุนและผลักดันให้เกิดเครือข่าย และ คนต้นแบบที่ทำธุรกิจ จะสื่อสารในระดับภาคส่วนธุรกิจจะส่งเสริมให้เกิดระบบที่มั่นคงของห่วงโซ่อาหารออร์แกนิก

พื้นฐานความแตกต่างที่มีผลต่อเรื่องเล่า เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบตั้งอยู่บนวิธีการมองโลกแบบองค์รวม โดยไม่ว่าคนต้นแบบจะมีพื้นฐานที่แตกต่างกันเพียงใด แต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกัน คือ ระดับรากฐานความคิดที่มองมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ

การให้ความหมายวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนต้นแบบ

คนต้นแบบให้ความหมายของวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมไทยไว้มากมายหลายมิติ ซึ่งไปไกลเกินกว่าพื้นฐานวิถีคิดของการเกษตรออร์แกนิกที่มีเพียง 4 มิติ คือ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ มิติด้านนิเวศวิทยา และ มิติด้านความเป็นธรรม ดังนี้

มิติด้านสุขภาพ ประกอบด้วย การใช้องค์ความรู้พื้นบ้านมาประยุกต์ในการดูแลสุขภาพ การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเพื่อสุขภาพของตนเอง เพื่อสุขภาพของผู้อื่นในสังคม เพื่อความสุข เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกชีวิตในระบบนิเวศ (Well-being) และการที่วิถีออร์แกนิกเปิดโอกาสให้มีทางเลือกด้านสุขภาพ

มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ คือ การดำเนินการอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสำคัญ

มิติด้านนิเวศวิทยา คือ การเห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย

มิติด้านความเป็นธรรม คือ ความเป็นธรรมต่อคนรุ่นหลัง และความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อาหาร

มิติด้านชุมชนหรือท้องถิ่น คือ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และ เพื่อรักษาความเป็นท้องถิ่น

มิติด้านเครือข่าย คือ การเชื่อมโยงกับผู้ใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยกัน การมีระบบเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภค และการสร้างจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน

มิติด้านองค์ความรู้ คือ การนำวิถีคิดจากศาสตร์อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตออร์แกนิก การทำความเข้าใจในวิถีของธรรมชาติ การมีศูนย์เรียนรู้ของวิถีชีวิตออร์แกนิก และ การพยายามให้คำจำกัดความของวิถีออร์แกนิก

1594370591

มิติด้านความยั่งยืน คือ การกระทำที่นำมาซึ่งความยั่งยืน

มิติด้านการใช้ชีวิต คือ การใช้ชีวิตที่สอดคล้องไปกับธรรมชาติรอบตัว การใช้ชีวิตที่เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น การใช้ชีวิตด้วยการอาศัยอยู่ใกล้ธรรมชาติ การใช้ชีวิตบนความพอเพียง การใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย การมีมุมมองแบบองค์รวม การใช้ชีวิตบนความสมดุล และการใช้ชีวิตอย่างเห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิก

มิติด้านการพึ่งตนเอง คือ การพึ่งตนเองด้วยความรู้พื้นฐาน การช่วยเหลือและพึ่งพากันและกัน และการทำเกษตรแบบยั่งยืนเพื่อให้พึ่งตนเองได้

มิติด้านอาหาร คือ ความมั่นคงทางอาหาร อธิปไตยทางอาหาร และการมีอาหารปลอดภัยเพื่อคนในสังคม

มิติด้านสังคม คือ เพื่อสังคมที่ยั่งยืน และ เพื่อมิตรภาพและการแบ่งปันกันในสังคม

มิติด้านการทำการเกษตร คือ การทำการเกษตรเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับธรรมชาติ เกษตรกรรมคือวิถีชีวิต การใช้เกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และการเกษตรเพื่อมาตรฐานและการรับรอง

8.1.2. ปัญหำนำวิจัยข้อที่ 2 การสื่อสารของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านคนต้นแบบทางสังคมเป็นอย่างไร

ผลการวิจัย

ลักษณะเครือข่ายของผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิก

1. ผู้ร่วมเรียนรู้ในเครือข่ายมีทักษะเกี่ยวกับความสำคัญในการมีอยู่ของเครือข่าย ดังนี้
  - 1.1. เครือข่ายเป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์แบบชิดใกล้ (ทั้งจากครอบครัวและเพื่อน) ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนทางจิตวิญญาณ
  - 1.2. เครือข่ายก่อให้เกิดการรวมกลุ่ม ตามลักษณะพื้นฐานที่มีความหลากหลายของแต่ละบุคคล เช่น กลุ่มคนปลูกกับกลุ่มคนกิน เป็นต้น
  - 1.3. เครือข่ายทำให้เกิดการต่อยอด แลกเปลี่ยน และเติมเต็ม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ คือ
    - 1.3.1 เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ เช่น เกิดวัฒนธรรมการปรุงอาหารของกลุ่ม ด้วยวัตถุดิบที่ปลูกเอง เป็นต้น
    - 1.3.2 ทำให้ครบวงจร เช่น ในเครือข่ายมีทั้งคนปลูก ไปจนถึงคนที่นำผลผลิตไปแปรรูป เป็นต้น
    - 1.3.3 ช่วยกระจายความเสี่ยง เช่น สมาชิกจะแบ่งกันเพาะปลูก บางคนเน้นปลูกผัก บางคนเน้นปลูกข้าว ทำให้เมื่อเกิดปัญหาที่ผลผลิตชนิดใดชนิดหนึ่ง ยังมีผลผลิตไว้ขาย เป็นต้น

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

1.3.4 ช่วยทำให้ความหลากหลาย เช่น การที่แต่ละคนมีความเชี่ยวชาญบนพื้นฐานที่ต่างกัน ทำให้ในกลุ่มเกิดความหลากหลาย การที่สมาชิกไปหาความรู้เพิ่มเติมในแต่ละด้านแล้วมาแบ่งปันกัน ทำให้ความรู้ของคนในกลุ่มแตกแขนง เป็นต้น

1.4. เครือข่ายทำให้เกิดการช่วยกำกับและสอดส่องดูแลกัน

1.5. เครือข่ายทำให้เกิดสังคมดีๆ เช่น ความสัมพันธ์ในลักษณะร่วมแบ่งปันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การร่วมเรียนรู้บนทิศทางเดียวกัน

1.6. เครือข่ายก่อให้เกิดพลัง ทั้งพลังระหว่างกลุ่ม คือ การต่อรองกับกลุ่มอื่นๆ และพลังภายในกลุ่ม คือ พลังใจด้วยการเป็นกำลังใจให้กัน

2.บทบาทของสมาชิกในการขับเคลื่อน

2.1.ทำหน้าที่ตามความถนัด แบ่งได้เป็น

2.1.1. หน้าที่ทางกาย เช่น การช่วยเหลือด้านแรงงาน ช่วยเหลือด้านความรู้ตามความสามารถพิเศษของแต่ละคน และช่วยเหลือตามวิถีคิดการเป็นผู้ให้-ผู้รับ เป็นต้น

2.1.2. หน้าที่ทางใจ เช่น เล็งเห็นศักยภาพของกันและกัน คอยสนับสนุนให้กำลังใจกัน เป็นต้น

2.2. แบ่งหน้าที่ชัดเจน เป็นการทำงานผ่านองค์กรเพื่อสังคม ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมประสานเครือข่ายต่างๆ เพื่อการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก เช่น หัวหน้าโครงการ กลุ่มแกนหลักในการขับเคลื่อน คณะกรรมการ เป็นต้น

2.3. มีข้อตกลงร่วมของกลุ่มหรือชุมชน เช่น ชุมชนพันพรรณมีการจัดตารางและสลับสับเปลี่ยนหน้าที่กันเพื่อดูแลพื้นที่ส่วนรวม และกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก (กลุ่มสังคมออนไลน์) แบ่งหน้าที่เป็น ทีมงานผู้ดูแลกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม

2.4. ตามประเด็นทางสังคม เป็นการรวมตัวกันเฉพาะกิจตามช่วงเวลาที่ประเด็นเกิดขึ้นในสังคม เช่น การต่อต้านการใช้สารเคมีพาราควอตในภาคการเกษตร

3. ช่องทางการติดต่อสื่อสารในเครือข่าย

3.1. แบบเห็นหน้า แบ่งได้เป็นแบบทางการ เช่น ออกงานขายผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกด้วยกัน นัดประชุมร่วมกัน เป็นต้น และแบบไม่เป็นทางการ เช่น ทานข้าวร่วมกัน นัดเจอกัน เป็นต้น

3.2. แบบใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านโปรแกรมสนทนาในมือถือ ผ่านการพูดคุยทางโทรศัพท์มือถือ การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3.3. แบบมีผู้ประสานงานกลาง คือ การที่องค์กรเพื่อสังคมที่ทำงานเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นผู้ประสานงานให้กับสมาชิกเครือข่าย

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

4. มิติการสื่อสารต่อความมั่นคงและอุปสรรคของเครือข่าย

4.1 มิติการสื่อสารต่อความมั่นคง ประกอบด้วย

4.1.1. เครือข่ายควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน กล่าวคือ มีอุดมการณ์ มีโครงสร้าง มีเป้าหมาย และมีข้อตกลงร่วมที่ชัดเจน เช่น เครือข่ายตลาดสีเขียวมีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่สำหรับซื้อ-ขายผลผลิตในวิธิตอร์แกนิก เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ควรมีการจัดกิจกรรมกับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เช่น ประชุมเพื่อหารือและทำความเข้าใจ เป็นต้น

4.1.2. ชุดความรู้ที่เผยแพร่ในเครือข่ายต้องง่าย ทำให้สมาชิกเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และมีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้

4.1.3. การมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมของสมาชิก เช่น ความรัก ความเอื้อเฟื้อ ความเชื่อใจ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของกันและกัน เป็นต้น

4.1.4. การสื่อสารในเครือข่ายต้องมาจากพื้นฐานความจริงใจ การเปิดใจ การแลกเปลี่ยนโดยที่ไม่หวงกัน

4.1.5. ผลลัพธ์ต้องเกิดขึ้นอย่างเป็นที่ประจักษ์

4.1.6. รูปแบบความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายควรตั้งอยู่บนความเป็นกัลยาณมิตร

4.2. มิติการสื่อสารต่ออุปสรรคของเครือข่าย ประกอบด้วย

4.2.1. ปัจจัยในเชิงปัจเจกบุคคลของสมาชิก คือ ความไม่แน่นอนในเชิงอุดมการณ์และความต้องการของสมาชิก และความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตทอร์แกนิกถึงระดับรากฐานวิถีคิด

4.2.2. ปัจจัยในเชิงเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มี 2 ประเด็นหลักๆ คือ

4.2.2.1 ขาดทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย เช่น เกษตรกรที่อายุมาก เป็นต้น

4.2.2.2 ข้อจำกัดของเทคโนโลยี กล่าวคือ วิถีชีวิตทอร์แกนิกตั้งอยู่บนรากฐานความคิดที่ละเอียดอ่อน และมีระดับปฏิบัติการที่แสดงให้เห็นผ่านการดำเนินชีวิตจริง จึงทำให้เทคโนโลยีไม่สามารถถ่ายทอดได้ทั้งหมด และการเปิดรับจากสื่อเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เข้าใจได้ดีเท่ากับการมีประสบการณ์ตรง

4.2.3. ปัจจัยในเชิงการสื่อสาร คือ การที่สมาชิกในเครือข่ายไม่สื่อสารกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจ โดยอาจเป็นเพราะข้อจำกัดของตัวเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด และอาจเป็นที่ตัวสมาชิกเอง ที่ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน

ลักษณะการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตทอร์แกนิกของเครือข่าย

1. การขับเคลื่อนของเครือข่ายผู้มีวิถีชีวิตทอร์แกนิก

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

1.1. การเปิดพื้นที่ให้มาเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การใช้พื้นที่อย่างสร้างสรรค์เพื่อเรียนรู้การปลูกผักร่วมกัน (land sharing) การสร้างพื้นที่อาหารปลอดภัยของชุมชนที่ผู้คนในชุมชนมาเรียนรู้การปลูกพืชในวิถีออร์แกนิกร่วมกัน การเปิดพื้นที่ไร้ออร์แกนิกให้ผู้สนใจเข้ามามีประสบการณ์โดยตรง เป็นต้น

1.2. การจัดกิจกรรมของเครือข่าย เช่น การเปิดคอร์สอบรม ซึ่งตั้งอยู่บนเป้าหมายเพื่อหาหนทางที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นต้น

1.3. ผ่านเครื่องมือที่มาจากความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านของสมาชิก เช่น การร่วมกันสร้างบ้านดิน การปรุงอาหารท้องถิ่นจากวัตถุดิบที่รวบรวมมาจากเพื่อนสมาชิก เป็นต้น

1.4. การเปิดศูนย์เรียนรู้เพื่อวิถีชีวิตออร์แกนิก

1.5. การส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น สามพรานโมเดล เป็นต้น

1.6. ผ่านองค์กรที่สนับสนุนการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก

1.7. การขยายความสำเร็จ แบ่งเป็น

1.7.1. ขยายในเชิงพื้นที่ เช่น มูลนิธิเกษตรกรยั่งยืน ขยายการสนับสนุนจากกลุ่มคนเมืองไปสู่กลุ่มต่างจังหวัด เป็นต้น

1.7.2. ขยายในเชิงประเด็น เช่น จากการสนับสนุนในเกิดการพึ่งตนเองด้วยการปลูกผักในวิถีออร์แกนิก ขยับไปสู่เรื่องการทำอาหาร และการสนับสนุนให้การรวมกลุ่มพัฒนาไปสู่ระดับที่มีมาตรฐานรับรอง (ระบบชุมชนรับรอง หรือ PGS) เป็นต้น

1.7.3. ขยายในเชิงทั้งระบบธุรกิจ คือ สามพรานโมเดล ขยายการเรียนรู้ไปสู่ธุรกิจโรงแรมอื่นๆ และสนับสนุนให้ครบวงจรห่วงโซ่อาหาร

2. การร่วมสร้างวิถีชีวิตออร์แกนิกของสมาชิกในเครือข่าย

แบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกภายในเครือข่าย การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างเครือข่าย และการร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ส่งผลต่อสังคม

2.1 การร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกภายในเครือข่าย

การที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตออร์แกนิกระหว่างกันเองในกลุ่ม ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ ดังนี้

2.1.1. สมาชิกใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน แล้วร่วมเรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการใช้ชีวิตร่วมกัน เช่น การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของชาวชุมชนพันพรรณ เป็นต้น

2.1.2. การร่วมสร้างเรื่องเล่าผ่านกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับสมาชิกในเครือข่าย เช่น การเชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องสุขภาพอาหารให้สมาชิกฟัง การจัดกิจกรรมเยี่ยมสวนของเพื่อนสมาชิก เป็นต้น

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2.1.3. การร่วมสร้างเรื่องเล่าผ่านการสร้างเครื่องมือ เช่น การตั้งบริษัทธุรกิจ บนเป้าหมายเพื่อพิสูจน์และต่อยอดคุณค่าแล้วใช้ตัวบริษัทเป็นเครื่องมือหลักสร้างสรรค์กิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดตลาดขายผลผลิตจากวิถีดอร์แกนิก การนำความรู้จากศูนย์กิจกรรมธรรมชาติซึ่งอยู่ในเครือข่าย มาใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง

2.1.4. การร่วมสร้างเรื่องเล่าผ่านการแลกเปลี่ยนบนพื้นฐานความหลากหลายของสมาชิก เช่น การต่อยอดความรู้ของตนเองจากความเชี่ยวชาญของเพื่อนสมาชิก การช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของเพื่อนสมาชิก การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มร่วมกัน เป็นต้น

2.2 การร่วมสร้างเรื่องเล่าระหว่างเครือข่าย

การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตดอร์แกนิกระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย สามารถเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ ดังนี้

2.2.1. มีพื้นที่เป็นจุดเชื่อม เช่น ใช้ร้านขายผลิตภัณฑ์ดอร์แกนิกเป็นสถานที่รวมพลของกลุ่มเครือข่ายต่างๆ และเกิดการต่อยอด และแตกแขนงกลุ่มไปตามความสนใจ

2.2.2. เกิดความลื่นไหลของสมาชิก กล่าวคือ เกิดกลุ่มใหม่ๆ มากมายที่รวมตัวกันเพื่อต่อยอดและแตกแขนงไปตามความสนใจของสมาชิก โดยคนคนหนึ่งเป็นสมาชิกอยู่กับหลายกลุ่ม เช่น สมาชิกของกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก ต่อยอดเป้าหมายของกลุ่มเดิมแล้วตั้งกลุ่มใหม่ ชื่อกลุ่มก๊วนจิ้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มาร่วมเรียนรู้การยืดอายุของอาหาร ผ่านการหมัก ดอง เป็นต้น

2.2.3. ตามประเด็นทางสังคม เช่น เครือข่ายต่างๆมารวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนประเด็นการคัดค้านนำเข้าสารเคมีบางประเภทในภาคการเกษตร เป็นต้น

2.2.4. ความร่วมมือในลักษณะพันธมิตร เช่น การไปมาหาสู่กัน การร่วมกันจัดกิจกรรม การร่วมกันเปิดคอร์สอบรม เป็นต้น

2.2.5. เกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลาย เช่น เกิดการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ของท้องถิ่น เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ตามความเชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่ม เป็นต้น

2.3 การร่วมสร้างเรื่องเล่าที่ส่งผลกระทบต่อสังคม

การร่วมสร้างเรื่องเล่า (co-create) วิถีชีวิตดอร์แกนิกก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในหลายด้าน ดังนี้

2.3.1. การเกิดขึ้นของชุมชนแบบใหม่ที่ก้าวข้ามขีดจำกัดด้านพื้นที่ เช่น การเกิดขึ้นของชุมชนออนไลน์ที่เรียนรู้วิถีชีวิตดอร์แกนิกร่วมกัน เป็นต้น

2.3.2. การส่งสมองค์ความรู้ เช่น แนวคิดการพึ่งพาตัวเอง แนวคิดการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นต้น

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2.3.3. การเกิดขึ้นของคนต้นแบบ และเพิ่มจำนวนผู้ที่มีความสนใจในแนวทางนี้เพิ่มมากขึ้น

2.3.4. เปิดโอกาสให้สังคมในด้านต่างๆ เช่น เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ด้วยการใช้พื้นที่ร่วมกันเพื่อเรียนรู้การปลูกผักในวิถีออร์แกนิก เกิดพื้นที่ตลาดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้นระหว่างคนปลูกและคนกิน เปิดพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ เป็นต้น

2.3.5. ก่อให้เกิดการจุดประกายหรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนในสังคม

2.3.6. รื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางสังคมบางประเภท เช่น สังคมแห่งการแบ่งปัน สังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นกัลยาณมิตร เป็นต้น

3. คุณค่าของการร่วมสร้างเรื่องเล่า

ประโยชน์ต่อตัวเอง ประกอบด้วย

- ทางจิตใจ ได้รับแรงบันดาลใจ มีความสุข ได้บุญ เกิดความภูมิใจ
- ทางความรู้ ได้รับประสบการณ์และองค์ความรู้เพิ่ม พัฒนาตัวเอง

ประโยชน์ต่อสังคม เช่น เกิดพลังทางสังคม เกิดสังคมใหม่ในแง่ความสัมพันธ์ ความร่วมมือ เกิดการรื้อฟื้นคุณค่าบางอย่างทางสังคม เช่น คุณค่าของข้าว เป็นต้น

ประโยชน์ต่อเครือข่าย เช่น เกิดการขยายตัว ต่อยอด พัฒนาได้ไกลขึ้น มีมิติมากขึ้น มีความหลากหลาย

4. ความคิดเห็นต่อเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก

4.1. ด้านความน่าเชื่อถือ สมาชิกในเครือข่ายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมมีความน่าเชื่อถือด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้

4.1.1. เป็นวิถีดั้งเดิมที่บรรพบุรุษทำต่อกันมา

4.1.2. พิสูจน์เองด้วยการลงมือทำ

4.1.3. เห็นผลเสียของการไม่ใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล

4.2. ความคิดเห็นต่อเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก ด้านความสอดคล้องของเรื่องเล่า

สมาชิกในเครือข่ายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมมีความสอดคล้อง เพราะว่าตั้งอยู่บนรากฐานวิถีคิดเดียวกัน คือ ความพยายามแสวงหาหนทางที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเหมือนกัน แม้ว่าจะมีการเทคนิควิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

8.1.3. ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านการเล่าเรื่องคืออะไร

ผลการวิจัย

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 406 คน แบ่งได้เป็นเพศหญิง 243 คน (ร้อยละ 59.85) เพศชาย 154 คน (ร้อยละ 37.93) และเพศ LGBTQ 9 คน (ร้อยละ 2.22) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 34-49 ปี (ร้อยละ 51) โดยมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.25) มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง (ร้อยละ 53.20) เป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด (ร้อยละ 37.19) และมักมีรายได้อยู่ที่ระหว่าง 15,000 – 30,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 30.79)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่ายผ่านเรื่องเล่า มีปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ 9 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ ปัจจัยอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ ปัจจัยด้านเครือข่าย ปัจจัยด้านการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน ปัจจัยด้านอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสาร พบว่า ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบมีอิทธิพลต่อทุกปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น (ยกเว้น ปัจจัยด้านอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะไม่ได้นำปัจจัยนี้เข้ามาวิเคราะห์ในแบบจำลองฯ) โดยส่งผลทางตรงกับบางปัจจัยและส่งผลทางอ้อมต่อบางปัจจัย แต่ท้ายที่สุดก็เพื่อส่งผลไปที่ปัจจัยด้านการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการมีวิถีชีวิตออร์แกนิก

ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบส่งผลทางตรงต่อปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยด้านเครือข่าย ปัจจัยอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ โดยมีอิทธิพลในทางบวก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ถ้ามีความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ปัจจัยอื่นๆที่กล่าวมาเพิ่มขึ้นตาม

ส่วนอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบที่จะส่งผลต่อปัจจัยด้านการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน จะต้องผ่านทั้งปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยด้านเครือข่าย ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ โดยทั้งหมดเป็นอิทธิพลในทางบวก แปลว่า หากมีความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบเพิ่มขึ้นโดยมีปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยด้านเครือข่าย ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ปัจจัยอารมณ์ร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มาคั่นกลางระหว่างกระบวนการ ก็จะทำให้การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันมากขึ้น ยกเว้นปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบที่ส่งอิทธิพลทางลบ แปลว่า หากเกิดความบกพร่องในทางศีลธรรมและความรับผิดชอบก็จะทำให้การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวันลดลง

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ส่วนปัจจัยเชิงอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า อุปสรรคเรื่องระยะเวลาที่ยาวนานกว่าที่จะเห็นผลลัพธ์จากเกษตรวิถีออร์แกนิก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ตามมาด้วยอุปสรรคเรื่องที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และการไม่ได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวตามลำดับ

8.2 อภิปรายผล

มิติด้านการพัฒนาที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตออร์แกนิกสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเด็น คือ การพัฒนาที่เกี่ยวกับคน (People) การพัฒนาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ (Economics) การพัฒนาที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (Planet) ความสงบสุขของสังคม (Peace) และการพัฒนาบนความร่วมมือ (Partnership)

การพัฒนาที่เกี่ยวกับคน (People) ของวิถีชีวิตออร์แกนิกถูกสะท้อนผ่านมิติด้านการพึ่งตนเอง มิติด้านสุขภาพ และมิติด้านการใช้ชีวิต

มิติด้านการพึ่งตัวเอง เป็นความพยายามลดการพึ่งพาจากภายนอกในเรื่องปัจจัย 4 คือ 1. ที่อยู่อาศัย ถูกนำเสนอผ่านภูมิปัญญาการสร้างที่อยู่อาศัยเองจากดินและวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้จากในท้องถิ่น 2. อาหาร ผ่านการปลูกพืชพรรณธัญญาหารด้วยวิธีที่หลีกเลี่ยงการทำลายและรบกวนระบบนิเวศทางธรรมชาติ 3. เครื่องนุ่งห่ม การผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคไว้ในครัวเรือน 4. ยารักษาโรค เป็นการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อเป็นยารักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น การพึ่งตนเองที่เกิดขึ้นนำองค์ความรู้พื้นบ้านมาใช้ และใช้การเกษตรแบบยั่งยืนที่อยู่บนพื้นฐานการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้ ซึ่งแนวความคิดการพึ่งตนเองช่วยสร้างภูมิคุ้มกันและลดความเปราะบางต่อเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่แน่นอน

มิติด้านสุขภาพ การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการดำเนินชีวิตที่ทำให้เกิดความสุขในจิตใจ และมีความสุขจากสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ไปจนถึงการส่งสุขภาพดีไปให้ผู้อื่นในสังคมจากอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมีสังเคราะห์ ทั้งยังให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดี (wellbeing) ของทุกชีวิตในระบบนิเวศ ซึ่งตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) แต่ยิ่งไปกว่านั้นผู้มีวิถีชีวิตแนวนี้ได้เสริมมิติการพัฒนาสุขภาพด้วยการนำองค์ความรู้พื้นบ้านมาใช้ในการดูแลสุขภาพ เช่น การนำพืชสมุนไพรท้องถิ่นเป็นยารักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น และเป็นการรื้อฟื้นองค์ความรู้พื้นถิ่นกับสิ่งสมองค์ความรู้เดิมเข้ากับวิทยาการที่ทันสมัย ทั้งยังไปไกลถึงแนวคิดเวชศาสตร์ป้องกัน (Preventive Medicine) ที่มีการประยุกต์ความรู้ในด้านต่างๆอย่างเป็นองค์รวมเพื่อป้องกันการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ เช่น การกินอาหารเพื่อสร้างเสริมสุขภาพร่างกายไม่ใช่เพียงการทานอาหารเพื่อให้อิ่มท้อง โดยใช้อาหารที่เติบโตตามกระบวนการทางธรรมชาติหลีกเลี่ยงสารเคมีสังเคราะห์ องค์ความรู้เรื่องอาหารที่มี

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สรรพคุณเป็นยา และการออกกำลังกายเพื่อเน้นความแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างเช่น การเล่นโยคะ เป็นต้น

มิติด้านการใช้ชีวิต มิตินี้สะท้อนใน 2 ระดับ คือ ระดับฐานความคิด และ ระดับปฏิบัติการซึ่งก็คือพฤติกรรมการแสดงออก ในระดับฐานความคิดผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกตั้งมั่นอยู่บนความพอเพียง ต้องการทำให้ชีวิตที่มีความหมายที่มากกว่าการทำเพื่อตัวเอง และมีมุมมองแบบองค์รวม (Holistic viewpoint) จึงทำให้มองทุกสิ่งในธรรมชาติรวมถึงมนุษย์เป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นระดับปฏิบัติการจึงพยายามสรรหาหนทางที่จะดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องไปกับธรรมชาติรอบตัว พยายามหาหนทางที่จะอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่น เห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิกที่ทำให้ผลผลิตมีพลังชีวิตจากการเติบโตตามธรรมชาติ เป็นต้น

การพัฒนาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ (Economics) เป็นความมั่งคั่งที่ไม่ได้ใช้เงินเป็นเกณฑ์หลักในการวัด แต่วิถีนี้ใช้การทำเกษตรออร์แกนิกเป็นเครื่องมือที่เกิดประโยชน์ในหลายระดับ 1. ระดับประเทศ เกิดความมั่นคงและมีอธิปไตยทางอาหาร เพราะมีความหลากหลายของเมล็ดพันธุ์ท้องถิ่น ลดการพึ่งพาสิ่งที่ต้องใช้ในการเพาะปลูกจากต่างประเทศ 2. เปิดโอกาสให้เศรษฐกิจชุมชนเติบโต ในแง่ของผลผลิตจากท้องถิ่น การรวมกลุ่มกันเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ 3. เพื่อชีวิตที่ดีกว่าของเกษตรกร เนื่องจากการเกษตรออร์แกนิกไม่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก เพื่อซื้อเมล็ดพันธุ์และสารเคมีเพื่อการเพาะปลูกทำให้เกษตรกรไม่เป็นหนี้

การพัฒนาที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (Planet) ด้วยฐานความคิดของเกษตรวิถีออร์แกนิก คือ มิติด้านนิเวศวิทยา และมิติด้านการดูแลเอาใจใส่ ทำให้การดำเนินกิจกรรมในวิถีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย รวมถึงการดำเนินการอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสำคัญ

ความสงบสุขของสังคม (Peace) ความสงบสุขของสังคมในวิถีชีวิตออร์แกนิกสะท้อนผ่าน มิติด้านความเป็นธรรม โดยเน้นไปที่ 2 กลุ่มบุคคล กลุ่มบุคคลแรกมองในมุมของสังคมปัจจุบันและในเชิงเศรษฐกิจ คือ ความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อาหารทุกคน กับ กลุ่มบุคคลที่สองที่มองในมุมมองอนาคต คือ ความเป็นธรรมต่อคนรุ่นหลัง ซึ่งเกิดขึ้นจากการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศโดยไม่เบียดเบียนทรัพยากรของคนรุ่นต่อไป ดังนั้นความสงบสุขของสังคมจึงเกิดขึ้นผ่านทั้งมุมมองทางเศรษฐกิจและระบบนิเวศ ขณะเดียวกันลักษณะทางสังคมจากพื้นฐานวิถีชีวิตของคนวิถีออร์แกนิก เป็นสังคมที่เน้นการอยู่ร่วมกันบนมิตรภาพและการแบ่งปัน

การพัฒนาบนความร่วมมือ (Partnership) ความร่วมมือที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นเครือข่าย มีทั้งเครือข่ายในลักษณะ กึ่งทางการและเครือข่ายฉันทน์เพื่อน เครือข่ายกึ่งทางการเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างเกษตรกรผู้ผลิตกับผู้บริโภคตามระบบสากล เช่น การตลาดระบบสมาชิก (Community Support Agriculture, CSA) เป็นต้น ส่วนในลักษณะฉันทน์เพื่อน เป็นการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / rev: 30072562 19:14:15 / seq: 27

เรียนรู้ร่วมกันตามเป้าหมายของแต่ละกลุ่ม โดยความน่าสนใจของการเรียนรู้บนเครือข่ายวิถีชีวิตออร์แกนิกอยู่ที่ ในระดับกลุ่ม เกิดการร่วมสร้างเรื่องเล่าอันนำมาสู่การเป็นนวัตกรรมสังคมของวิถีชีวิตออร์แกนิก และในระดับบุคคล สมาชิกแต่ละคนจะเข้าร่วมสร้างเรื่องเล่ากับกลุ่มที่ตนสนใจ (อาจมีมากกว่าหนึ่งกลุ่ม) นำความรู้ที่ได้มาเลือกสรรแล้วนำมาสู่การดำเนินชีวิตในแบบที่ต้องการ

วิถีชีวิตออร์แกนิกกับเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)

การพัฒนาในมิติต่างๆ ของวิถีชีวิตออร์แกนิก ทั้ง 5 ประเด็น แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักของเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ทั้งในแง่สังคม (เน้นการพัฒนาคน) เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสะท้อนผ่านการพัฒนาที่เกี่ยวกับคน (People) การพัฒนาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ (Economics) และการพัฒนาที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ (Planet) โดยมีความสงบสุขของสังคม (Peace) การพัฒนาบนความร่วมมือ (Partnership) เป็นปัจจัยช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายของ 3 มิติข้างต้น กล่าวคือ การมีสังคมที่สงบสุขเกื้อกูล และเครือข่ายที่ร่วมสร้างแนวทางการดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินการด้านอื่นๆ นอกเหนือจากความสอดคล้องแล้ว แนวคิดพื้นฐานการพัฒนาของสหประชาชาติในเรื่อง การพัฒนาที่ไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง (Inclusive Development) การพัฒนาอย่างบูรณาการ (Integrated Development) และ การพัฒนาที่เริ่มจากท้องถิ่น (Locally-focused Development) ยังสะท้อนให้เห็นผ่านการดำเนินชีวิตของคนวิถีออร์แกนิก เช่น กลุ่มกลับบ้าน มาสานฝัน (Isaan Yfarm) ในตอนแรกเป็นการรวมตัวกันของคนรุ่นใหม่ที่กำลังภูมิลาเนาเพื่อทำเกษตรวิถีออร์แกนิก และหาหนทางการใช้ชีวิตบนวิถีออร์แกนิกไปด้วยกัน ต่อมาได้ขยายจำนวนสมาชิกไปสู่กลุ่มอายุอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ คนรุ่นพ่อแม่ หรือวัยรุ่นในหมู่บ้าน โดยไม่ทอดทิ้งคนกลุ่มไหนออกไปจากการเรียนรู้ในเครือข่าย เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมและเท่าเทียมกันของสมาชิกทุกคน (Inclusive Development) กิจกรรมที่กลุ่มทำส่วนหนึ่งก็เพื่อคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน รักษาความเป็นท้องถิ่นในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชพื้นบ้าน ทั้งยังเป็นการพัฒนาในระดับท้องถิ่นจากภาคประชาชน (Locally-focused Development) บนวิถีคิดที่ประกอบไปด้วย 5 ประเด็น เป็นต้น

หากเปรียบเทียบจุดต่างของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในวิถีชีวิตออร์แกนิกกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG) ของสหประชาชาติ ผู้เขียนเห็นว่า วิถีชีวิตออร์แกนิกสะท้อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถึงระดับฐานความคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานที่มองว่ามนุษย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ไม่ใช่ผู้จัดการธรรมชาติ เป็นเพียงผู้ปรับตัวและแสวงหาวิธีการที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เมื่อตั้งต้นด้วยวิถีคิดแบบนี้จึงทำให้ในระดับปฏิบัติการ พฤติกรรมที่แสดงออกมาผ่านการดำเนินชีวิตนั้น เป็นไปตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ขณะที่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

สหประชาชาติกำหนดเอาไว้เป็นข้อๆ มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย โดยแต่ละเป้าหมายเป็นข้อกำหนดในเชิงพฤติกรรมต่อประเด็นต่างๆ เพื่อต้องการมุ่งสู่ความยั่งยืนในท้ายที่สุด อย่างไรก็ตาม เป้าหมายเหล่านั้นมีลักษณะแบบแยกส่วน มองไม่เห็นระดับฐานรากวิธิตัด ทำให้ขาดความเชื่อมโยงในทางปฏิบัติหรือการนำไปใช้ดำเนินชีวิตจริง จึงกล่าวได้ว่า เป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติเป็นเพียงความต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับปฏิบัติการเท่านั้น แต่ไม่มีวิธิตัดที่เชื่อมโยงทุกเป้าหมายเข้าด้วยกันในระดับฐานรากวิธิตัด

ยิ่งไปกว่านั้น ในระดับเครือข่าย ขบวนการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกแสดงให้เห็นถึงการริเริ่มใหม่ๆ จำนวนมากบนความเชื่อมโยงทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง เป็นการเชื่อมโยงผ่านการมีปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างพื้นที่ที่มีความหมายร่วมกัน ดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของกลุ่มต่างๆ ที่แตกย่อยไปตามความสนใจ แต่โดยรวมแล้วกลุ่มคนเหล่านี้มีเป้าหมายหลักร่วมกัน (Common goal) คือ การใช้ชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common vision) ที่จะมุ่งหน้าไปสู่สังคมยั่งยืนด้วยความสามารถในการพึ่งพาตัวเอง โดยผลลัพธ์จากการรวมกลุ่มกันนี้ยังนำไปสู่องค์ความรู้สาธารณะ (Common knowledge) โดยเฉพาะองค์ความรู้พื้นถิ่น ซึ่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติละเลยความเป็นสาธารณะ (The Common) ของสังคมหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งทำให้การพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับกลุ่มไม่มีจุดร่วมที่แน่ชัด

ความเป็นสาธารณะ (The Common) กับการขับเคลื่อน

วิถีชีวิตออร์แกนิกที่ตั้งอยู่บนรากฐานการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ใช้จัดการดูแลความเป็นสาธารณะ (The Common) ของสังคม เช่น ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในระบบนิเวศอย่างไม่เบียดเบียน การแบ่งปันและสร้างสรรค์พื้นที่ส่วนกลางร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากรในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม การฟื้นฟูและต่อยอดองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นต้น

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ จุดมุ่งหมายเพื่อตัวเอง จุดมุ่งหมายเพื่อสังคม จุดมุ่งหมายเพื่อระบบนิเวศโดยรวม และเป็นการกระทำที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน จริงอยู่ที่เริ่มแรกผู้มีวิถีชีวิตออร์แกนิกอาจต้องการแสวงหาหนทางเพื่อตอบสนองประโยชน์ส่วนตัวก่อน แต่การค้นหาแนวทางดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานความคิดการอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพาอาศัยทั้งกับมนุษย์ด้วยกันและกับระบบนิเวศ ทำให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นไม่เพียงตอบโจทย์ให้ตัวเอง แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคม และระบบนิเวศไปพร้อมกัน ท้ายที่สุดการผนวกรวมทุกเป้าหมายเข้าไว้ด้วยกันแล้วมุ่งสู่นาคตด้วยหัวใจที่ต้องการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลและเสาะแสวงหาหนทางใหม่ร่วมกัน นำไปสู่จุดมุ่งหมายสุดท้าย ที่เป็นการกระทำเพื่อมุ่งไปสู่ความยั่งยืน

1594370591

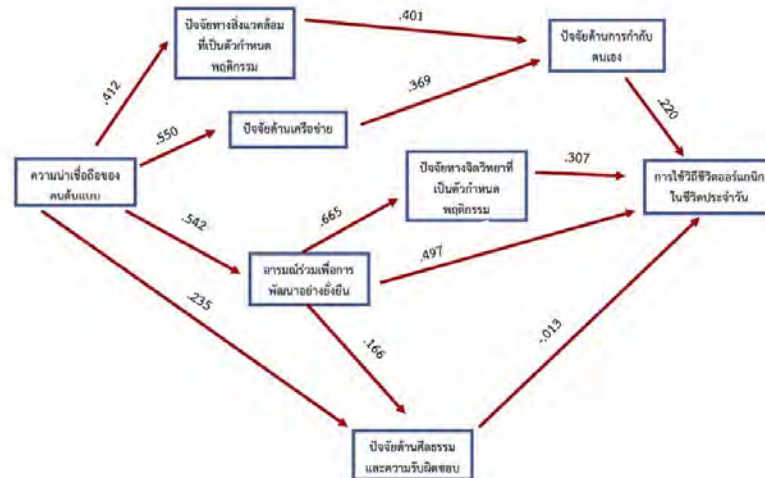
CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมองว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การพัฒนาที่
ตัวคน ให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างองค์รวม งานวิจัยชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า คนต้นแบบ
เป็นสาเหตุเบื้องต้นของการรับวิถีชีวิตออร์แกนิก (ในส่วนของแบบจำลองเชิงสาเหตุ (Causal model)
ของการมีวิถีชีวิตออร์แกนิกของคนในเครือข่าย ฯ) และคนต้นแบบเองก็เรียนรู้วิถีชีวิตแนวนี้มาจากคน
ต้นแบบอีกทอดหนึ่ง ซึ่งแปลว่า ผู้ฟังเรื่องเล่าอาจกลายเป็นผู้เล่าเรื่องในฐานะคนต้นแบบได้เองด้วย
ฉะนั้น จึงต้องมีการพัฒนาคนตั้งแต่ฐานรากวิถีคิดและระดับปฏิบัติการ ในกรณีนี้หากต้องการให้เกิด
การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ อันจะนำไปสู่การ
พัฒนาที่ไปถึงระดับความเป็นสาธารณะ (The common) ที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

คนต้นแบบกับการสื่อสารและขับเคลื่อนวิถีชีวิตอีเทอร์เน็ตในประเทศไทย

วิถีชีวิตอีเทอร์เน็ตของประเทศไทยใช้การเกษตรอีเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งถึงแม้จะมองว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติในระดับฐานแนวคิด แต่ในระดับปฏิบัติการ เกษตรอีเทอร์เน็ตแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ เกษตรอีเทอร์เน็ตแบบทางการ กับเกษตรอีเทอร์เน็ตแบบบ้านๆ อย่างแรกเป็นการทำเกษตรอีเทอร์เน็ตที่จะต้องได้รับการรับรองและดำเนินการตามมาตรฐานสากล ซึ่งให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจและการตลาดมากกว่าวิถีชีวิต ขณะที่อย่างหลังมองว่า การทำเกษตรคือวิถีชีวิต ทำให้การเกษตรอีเทอร์เน็ตกับวิถีชีวิตอีเทอร์เน็ตผสมผสานกลมกลืนกัน เป็นการเน้นองค์ประกอบวิถีชีวิตมากกว่าด้านเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม สังคมปัจจุบันมีหลายกรณีที่คนทำเกษตรอีเทอร์เน็ตหลงติดกับบ่วงด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสังคมทุนนิยมและให้ความสำคัญกับเรื่องเงินเป็นอย่างมาก จนทำให้ฐานแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่กันอย่างไม่เบียดเบียนเลือนราง

การขับเคลื่อนวิถีชีวิตอีเทอร์เน็ตจึงจำเป็นต้องสื่อสารไปให้ถึงระดับฐานรากวิถีคิด คือ การอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ถึงแม้ว่าความหลากหลายของคนในสังคมจะทำให้เกิดความแตกต่างของหนทาง (Output) ในการดำเนินวิถีชีวิตอีเทอร์เน็ต แต่ผลลัพธ์ที่ได้ (Outcome) จากการใช้ชีวิตในแนวทางนี้จะสอดคล้องกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในอุปสรรคของการขับเคลื่อนวิถีชีวิตอีเน็ตในเครือข่าย คือ ความไม่แน่นอนของสมาชิก ซึ่งอาจมาจาก

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

อุดมการณ์ที่ไม่ชัดเจนหรือการไม่มีแนวคิดที่เป็นหลักยึดที่แข็งแรง ดังนั้น การสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนฯ และการสื่อสารตามแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารของปัจจัยเชิงสาเหตุของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกจะไม่ประสบผลสำเร็จ หากไม่สามารถปรับเปลี่ยนวิถีคิดในระดับฐานรากได้ เพราะทุกองค์ประกอบในแบบจำลองฯ จะขาดความเชื่อมโยง และการสื่อสารที่เกิดขึ้นจะไม่มีหลักคิดที่ยึดโยงทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกันอย่างแข็งแรง

8.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

1. งานศึกษานี้ สามารถศึกษาคนต้นแบบและเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกได้เพียงจำนวนหนึ่ง แต่ในปัจจุบันที่กระแสการดำเนินชีวิตในแนวทางนี้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดการแตกแขนงและต่อยอดบนความหลากหลายของคนในสังคมไปมากมาย ทำให้การศึกษาอาจไม่ครอบคลุมทุกรูปแบบของการดำเนินวิถีชีวิตออร์แกนิกที่มีอยู่ในสังคม
2. การสร้างแบบจำลองเชิงแนวคิดทางการสื่อสารฯ ของงานวิจัยนี้ สามารถทำได้เพียงการหาปัจจัยเชิงสาเหตุของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก แต่ไม่สามารถสร้างแบบจำลองเพื่อหาปัจจัยเชิงอุปสรรคของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกได้

8.4 ข้อเสนอแนะ

1. ในเชิงนโยบาย หากรัฐบาลต้องการสนับสนุนให้เกิดวิถีชีวิตออร์แกนิกในสังคมไทยอย่างยั่งยืนและเป็นไปเพื่อความเป็นสาธารณะ (The common) อย่างแท้จริง การสร้างความชัดเจนที่รากฐานวิถีคิดของวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นสิ่งจำเป็นมาก ไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดเป้าหมายร่วมกันบนความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในสังคม ยังทำให้ระดับปฏิบัติการเกิดขึ้นบนหลักยึดที่แข็งแรง
2. ในเชิงการทำงานขับเคลื่อนของเครือข่าย เครือข่ายจะต้องสร้างรากฐานแนวคิดที่ชัดเจน และมีการกำหนดพันธกิจของกลุ่มซึ่งตั้งอยู่บนการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยอาจมีเทคนิควิธีการที่แตกต่างกันไปในแต่ละเครือข่าย
3. ในเชิงการสื่อสาร วิถีชีวิตออร์แกนิกตั้งอยู่บนรากฐานแนวคิด และวิถีปฏิบัติที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ระเบิดจากข้างใน ไม่สามารถถ่ายทอดบริบทแวดล้อมและทุกรายละเอียดของการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีข้อจำกัด โดยรูปแบบการสื่อสารที่สำคัญที่สุด คือ การมีประสบการณ์ตรง ฉะนั้นการสื่อสารจึงต้องสามารถแสดงผลให้เห็นที่ประจักษ์ เช่น การที่สังคมมีคนต้นแบบดำเนินชีวิตให้เห็นก่อน หรือ การมีพื้นที่เรียนรู้ให้ได้ลงมือทำจริง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Bamberg, M. (2007). *Narrative state of the art* (Vol. 6). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Bandura, A. (1982). The psychology of chance encounters and life paths. *American psychologist*, 37(7), 747-755.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman.
- Bandura, A. (1998). Health promotion from the perspective of social cognitive theory. *Psychology and health*, 13(4), 623-649.
- Bandura, A. (2001). Social Cognitive theory of Mass communication. *Media Psychology*, 3(3), 265-299.
- Benites-Lazaro, L. L., Mello-Théry, N. A., & Lahsen, M. (2017). Business storytelling about energy and climate change: The case of Brazil's ethanol industry. *Energy Research and Social Science*, 31, 77-85.
- Cao, Y., Klamka, R., & Martini, A. (2008). *Collaborative storytelling in the web 2.0*. Paper presented at the First International Workshop on Story-Telling and Educational Games (STEG'08), Netherlands.
- Castells, M., Caraça, J., & Cardoso, G. (2012). *Aftermath: The cultures of the economic crisis*. UK: Oxford University Press.
- Danowski, J. A., Gluesing, J., & Riopelle, K. (2011). The revolution in diffusion theory caused by new media. *The Diffusion of Innovations: A Communication Science Perspective*, New York: Peter Lang, 123-144.
- Davenport, T. H. (2005). *Thinking for a living: how to get better performances and results from knowledge workers*: Harvard Business Press.
- Davies, A., Titterington, A. J., & Cochrane, C. (1995). Who buys organic food? A profile of the purchasers of organic food in Northern Ireland. *British Food Journal*, 97(10), 17-23.
- Fisher, W. R. (1987). *Human Communication as Narration* (Vol. 51). Columbia: University of South Carolina Press.
- Gallo, C. (2011). *Was wir von Steve Jobs lernen können Verrückt querdenken-Strategien*

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

- für den eigenen Erfolg*. München: Redline.
- Gillwald, K. (2000). *Konzepte sozialer innovation*. WZB Discussion Paper. Berlin.
- Hearn, G., Tacchi, J., Foth, M., & Lennie, J. (2008). Creative Engagement Through Local Content Creation. *Action Research and New Media*.
- Hochgerner, J. (2011). The Analysis of Social Innovations as social practice.
- Hopkins, D. P., Briss, P. A., Ricard, C. J., Husten, C. G., Carande-Kulis, V. G., Fielding, J. E., . . . Harris, J. R. (2001). Reviews of evidence regarding interventions to reduce tobacco use and exposure to environmental tobacco smoke. *American journal of preventive medicine*, 20(2), 16-66.
- Howarth, C. (2017). Informing decision making on climate change and low carbon futures: Framing narratives around the United Kingdom's fifth carbon budget. *Energy Research and Social Science*, 31, 295-302.
- Hubert, A. (2010). Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union. *Bureau of European Policy Advisors (BEPA)*. Available online: http://ec.europa.eu/bepa/pdf/publications_pdf/social_innovation.pdf.
- Jarvis, J. (2009). *Was würde Google tun?: wie man von den Erfolgsstrategien des Internet-Giganten profitiert*: Heyne Verlag.
- Karoly, P. (1993). Mechanisms of self-regulation: A systems view. *Annual review of psychology*, 44(1), 23-52.
- Lazarevic, D., & Valve, H. (2017). Narrating expectations for the circular economy: Towards a common and contested European transition. *Energy research & social science*, 31, 60-69.
- Lindseth, A., & Norberg, A. (2004). A phenomenological hermeneutical method for researching lived experience. *Scandinavian journal of caring sciences*, 18(2), 145-153.
- Lorig, K. R., Ritter, P., Stewart, A. L., Sobel, D. S., Brown Jr, B. W., Bandura, A., . . . Holman, H. R. (2001). Chronic disease self-management program: 2-year health status and health care utilization outcomes. *Medical care*, 1217-1223.
- Loukas, A., Spaulding, C., & Gottlieb, N. H. (2006). Examining the perspectives of Texas minors cited for possession of tobacco. *Health promotion practice*, 7(2), 197-205.
- Malone, E., Hultman, N. E., Anderson, K. L., & Romeiro, V. (2017). Stories about ourselves:

how national narratives influence the diffusion of large-scale energy technologies. *Energy Research & Social Science*, 31, 70-76.

Manzini, E. (2018). *Design, When Everybody Designs: An Introduction to Design for Social Innovation* เราต่างเป็นนักออกแบบ การออกแบบนวัตกรรมสังคม. . นนทบุรี: อีเน็ เครือข่ายนวัตกรรมสังคม.

McAlister, A., Johnson, W., Guenther-Grey, C., Fishbein, M., Higgins, D., & O'Reilly, K. (2000). Behavioral journalism for HIV prevention: Community newsletters influence risk-related attitudes and behavior. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 77(1), 143-159.

McWilliam, K. (2009). *The global diffusion of a community media practice: Digital storytelling online*: Wiley-Blackwell Publishing.

Meyer, J. (2008). *Das Edison-Prinzip: der genial einfache Weg zu erfolgreichen Ideen*. Frankfurt: Campus Verlag.

Moezzi, M., Janda, K. B., & Rotmann, S. (2017). Using stories, narratives, and storytelling in energy and climate change research. *Energy research & social science*, 31, 1-10.

Monge, P. R., & Contractor, N. S. (2003). *Theories of communication networks*. New York: Oxford University Press.

Müller, M. (2013). How innovations become successful through stories. In *Narrative and Innovation* (pp. 139-149): Springer.

Murray, R., Caulier-Grice, J., & Mulgan, G. (2010). *The open book of social innovation*: National endowment for science, technology and the art London.

Ostlund, L. E. (1974). Perceived innovation attributes as predictors of innovativeness. *Journal of consumer research*, 1(2), 23-29.

Ostrom, E. (1990). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*: Cambridge University Press.

Ostrom, E., Gardiner, R., & Walker, J. (1994). *Rules, Games, & Common-Pool Resources*: The University of Michigan Press.

Perry, C. L., Williams, C. L., Komro, K. A., Veblen-Mortenson, S., Stigler, M. H., Munson, K. A., . . . Forster, J. L. (2002). Project Northland: Long-term outcomes of community action to reduce adolescent alcohol use. *Health education research*, 17(1), 117-132.

1594370591

CU-IThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

- Phills, J. A., Deiglmeier, K., & Miller, D. T. (2008). Rediscovering social innovation. *Stanford social innovation review*, 6(4), 34-43.
- Rabius, V., McAlister, A. L., Geiger, A., Huang, P., & Todd, R. (2004). Telephone counseling increases cessation rates among young adult smokers. *Health Psychology*, 23(5), 539-541.
- Raven, P. G. (2017). Telling tomorrows: science fiction as an energy futures research tool. *Energy research & social science*, 31, 164-169.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations*. New York: Free Press.
- Rogers, E. M., & Kincaid, D. L. (1981). *Communication networks: Toward a new paradigm for research*. New York: Free Press.
- Rogers, E. M., & Shoemaker, F. F. (1971). *Communication of Innovations; A Cross-Cultural Approach*. New York: Free Press.
- Seraj, M. (2012). We create, we connect, we respect, therefore we are: intellectual, social, and cultural value in online communities. *Journal of Interactive Marketing*, 26(4), 209-222.
- Sherman, S. G., German, D., Cheng, Y., Marks, M., & Bailey-Kloche, M. (2006). The evaluation of the JEWEL project: an innovative economic enhancement and HIV prevention intervention study targeting drug using women involved in prostitution. *AIDS care*, 18(1), 1-11.
- Sho Oga. (19 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- Spaniol, M., Klamma, R., Sharda, N., & Jarke, M. (2006). *Web-based learning with non-linear multimedia stories*. Paper presented at the Communication Creativity and Global Citizenship, Brisbane.
- Spurgeon, C. (2015). Participatory media and 'co-creative' storytelling. *Media International Australia*, 154(1), 132-138.
- Spurgeon, C., Woodrow, N., Rennie, E., Burgess, J., Hartley, J., Haseman, B., . . . Edmond, M. (2015). Digital Storytelling and Co-creative Media: the Role of Community Arts and Media in Propagating and Coordinating Population-wide Creative Practice. In: Creative Industries Faculty, QUT.
- Spurgeon, C. L., Burgess, J. E., Klæbe, H. G., Tacchi, J. A., McWilliam, K., & Tsai, M. (2009). Co-creative Media: Theorising Digital Storytelling as a platform for researching

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

and developing participatory culture.

- Sundqvist, A. T. S. (2005). Subjective norms, attitudes and intentions of Finnish consumers in buying organic food. *British Food Journal*, 107(11), 808-822.
- Tajudeen, I. B. (2007). State constructs of ethnicity in the reinvention of Malay-Indonesian heritage in Singapore. *Traditional Dwellings Settlements Review*, 18(2), 7-27.
- TEPSIE. (2014). *Social innovation theory and research : a guide for researchers*. DG Research. European Commission. Brussels.
- Thier, K. (2006). *Storytelling: eine narrative Managementmethode*: Springer-Verlag.
- Yeoh, B. S., & Kong, L. (2012). Singapore's Chinatown: Nation building and heritage tourism in a multiracial city. *Localities*, 2, 135-138.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.
- เสกสรรค์ พันตรา. (12 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- โจ้ เครือข่ายสามพรานโมเดล. (4 กรกฎาคม พ.ศ. 2561).
- โจน จันโต. (28 เมษายน พ.ศ. 2561).
- ไผ่ ผู้ดูแลโครงการตลาดสีเขียว. (29 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- กฤตศิษา หุตะแพทย์. (1 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- กลิ่นร่ำ มีตา. (27 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- กษิตศ อ้อเขียวชาญกิจ. (16 เมษายน พ.ศ. 2561).
- ก้องเกียรติ ถาดทอง. (30 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ก้องวุฒิ ชัยวงศ์ขจร. (5 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- กัญญาภัค โคนบลท์. (27 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). สื่อพื้นบ้าน แข็งแกร่ง สุขภาวะชุมชนเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: โครงการสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุข (สพส.).
- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). ทฤษฎีการสร้างสาร ในเอกสารการสอนชุดวิชา การสร้างสารในงานนิเทศศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549). เอกสารชุดความรู้ลำดับที่ 2 เกษตรอินทรีย์กับเศรษฐกิจการค้าที่ยั่งยืน, โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อความปลอดภัยด้านอาหารและเศรษฐกิจการค้าที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จากรวรรณ สุพลไร่. (11 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- จิรวรรณ พยาขรินทร์กรุง. (27 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- ชฤทธิพร เม็งเกร็ด. (29 มิถุนายน พ.ศ. 2561).

- ชล บุนนาค. (2554). แนวคิดว่าด้วยการจัดการทรัพยากรร่วม: ประสบการณ์จากต่างประเทศและแนวคิดในประเทศไทย. In ป. จันวิทย์ (Ed.), การสำรวจองค์ความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย: สำนักงานปฏิรูป (สปร.). ชลดา เว็ช. (19 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ชีวลีทิพย์ บุญเกียรติ. (2557). การเมืองเรื่อง “ย่านประวัติศาสตร์” ในสิงคโปร์ วารสารหน้าจั่วว่าด้วยประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย, 11, 130-151.
- ชุมพล พิพัฒน์เมฆินทร์. (17 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ชูเกียรติ เวสารัชชพงศ์. (4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- จิรวุฒิ เสนาคำ และพรพนา ก๊วยเจริญ. (2539). พันธกรรมข้าว: บทบาทการอนุรักษ์และพัฒนาโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก.
- ณัฐวุฒิ งามสง่า. (13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ธรรมนิศย์ สุ่มันตกุล. (2562). การจัดการทรัพยากรร่วม (Common-Pool Resources- CPRs) กับข้อเสนอของ Elinor Ostrom: การใช้และการดูแลรักษาภายใต้กฎเกณฑ์ร่วมกัน (บทความวิชาการ). <https://www.labai.or.th/การจัดการทรัพยากรร่วม-common-po/> Retrieved 27 มีนาคม 2562, from สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)
- นครลิมปคุปตถาวร. (18 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด. (2550). โครงการศึกษาเพื่อติดตามและผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนาสินค้าเกษตรอินทรีย์ข รายงานสมบูรณ์เล่ม 1 และเล่ม 2.
- บุญมี ซาลีเครือ. (12 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ปกรณ์ สิงห์สุริยา. (2559). ศาสตร์การตีความเรื่องเล่าของ ปอล ริเกอร์ ในการวิจัยทางการแพทย์ (สุวรรณมา สถา อานันท์ และ สุรเดช โชติอุดมพันธ์ Ed. หนึ่งทศวรรษ เวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย: แฉ่นตา อารมณ์ สังคม ความจริง ed.). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2543). วิถีใหม่แห่งการพัฒนา : วิถีวิทยาศาสตร์สังคมไทย / ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, กนกศักดิ์ แก้วเทพ, กาญจนา แก้วเทพ. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียว ชัยรัตน์. (13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- พงศ์เลิศ ศิริบุรณ์. (13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- พระธรรมปิฎก. (2556). การพัฒนาที่ยั่งยืน (13 ed.). กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลด์คิมทอง.
- พิเชษฐ โตนิตวงศ์. (27 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2547). นโยบายและมาตรการในการพัฒนาคุณภาพสินค้าและระดับราคา : แนวทางการพัฒนานวัตกรรมเกษตรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาแบบยั่งยืน. . กรุงเทพฯ.
- ไร่ไพ น้อยแก้ว. (29 เมษายน พ.ศ. 2561).
- วรรณชู ชูเรืองสุข. (4 กรกฎาคม พ.ศ. 2561).
- วรางคนางค์ นิมิตต์ถา. (29 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).

- วัลลภา แวน วิลเลียมส์วาร์ด. (24 เมษายน พ.ศ. 2561).
- วิโรจน์ นิยมมี. (17 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- วิฑูรย์ เรื่องเลิศปัญญากุล. (30 เมษายน พ.ศ. 2561).
- วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล. (2546). สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย เกษตรอินทรีย์โลก. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสายใยแผ่นดิน. .
- วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิรัตติกาล. (2555). ความรู้เบื้องต้นเกษตรอินทรีย์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.
- วุฒิ ผู้ช่วยเจ้าของไร่รื่นรมย์. (4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ศรีชาล สายแหว. (13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ศิริกุล ชื่อต่อชาติ. (21 เมษายน พ.ศ. 2561).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวิมล กิตะพานิชย์. (3 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- สถิตพงษ์ ดวงศรี. (2 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- สมคิด ดิสถาพร. (2554). แนวทางการผลิตพืชอินทรีย์. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุดใจ ขำขันมณี. (2555). บุกรังโจน. กรุงเทพฯ: สหกรณ์ดีลิ่งกาคิดเซ่.
- สุพจน์ ชัยวิมล. (2544). “ปุ๋ยน้ำชีวภาพ.” ใน เทคโนโลยีด้านดินปุ๋ย และเครื่องจักรกลการเกษตร เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปี สถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต วันที่ 23 มกราคม 2544. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยการผลิต.
- สุรสิทธิ์ วิทยาธิรัฐ. (2549). การสื่อสารเพื่อการพัฒนา : พัฒนาการ แนวคิด สภาพการณ์ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์. (2 มิถุนายน พ.ศ. 2561).
- อธิพาพร เหลืองอ่อน. (4 กรกฎาคม พ.ศ. 2561).
- อรุช นวราช. (14 ตุลาคม พ.ศ. 2561).
- อ้อต แอดมินกลุ่มเมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก. (16 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ออย พนักงานไร่รื่นรมย์. (4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561).
- ฮันส์ แวน วิลเลียมส์วาร์ด. (24 เมษายน พ.ศ. 2561).

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ภาคผนวก

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ภาคผนวก ก. ตารางวิเคราะห์เชิงโครงสร้างความหมายวิถีชีวิตออร์แกนิก

1. คุณโจน จันโต

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
ด้านสุขภาพจะช่วยเหลือตัวเองให้มาก เน้นการช่วยเหลือตัวเองก่อน ไม่ได้ ปฏิเสธเทคโนโลยี แต่ผมจะให้ ความสำคัญกับการดูแลกันเองด้วยองค์ ความรู้พื้นฐานที่ทำได้เองก่อน เช่น เล่น โยคะ นวด ผิงเซ็ม อาหารเป็นยา	เน้นการ ช่วยเหลือตัวเอง ในด้านสุขภาพ ด้วยองค์ความรู้ พื้นฐาน	ใช้องค์ความรู้ พื้นฐานมา ประยุกต์เพื่อ ดูแลสุขภาพ	มิติด้าน สุขภาพ
ระบบนิเวศเป็นเรื่ององค์รวม เลิกการ ปลูกด้วยสารเคมี ปลูกทุกอย่างให้ หลากหลาย เน้นให้เกิดความสมดุล ให้ ธรรมชาติพึ่งพาซึ่งกันและกัน	เน้นความเป็น องค์รวม ทำให้ ทุกอย่างสมดุล และพึ่งพาอาศัย กัน	เห็น ความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความ หลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา
ความเสมอภาคก็เป็นองค์รวม การเอา เปรียบกันขัดแย้งกับธรรมชาติ ไม่ได้ คิดถึงกำไรสูงสุด การทำกำไรไม่ผิด แต่ กำไรสูงสุดผิดเพราะเป็นการฝืน ธรรมชาติ ทุกคนควรเท่าเทียมกัน ทุก คนที่นี่เท่าเทียมกัน	เน้นว่าทุกคนเท่า เทียมกัน ไม่ฝืน ธรรมชาติด้วย การเอาเปรียบ	ความเป็นธรรม ต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียใน ระบบห่วงโซ่ อาหาร	มิติด้าน ความเป็น ธรรม
ทุกคนที่พันพรมมีความเอาใจใส่ซึ่งกัน และกันสูง เราอยู่กับเป็นครอบครัวใหญ่ คอยดูแลกัน เอาความเชี่ยวชาญของแต่ละ คนมาพึ่งพาอาศัยกัน	เน้นการอยู่ ร่วมกันแบบ พึ่งพาอาศัยกัน	พึ่งพากันและ กัน	มิติด้านการ พึ่งตนเอง
เราใช้ชีวิตให้มันเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ฝืนมันมาก ความร่ำรวยคือความฝัน เพราะธรรมชาติสร้างเรามาแค่ให้กินแค่ อิ่ม แต่ทุกวันนี้มันมากกว่านั้น มากกว่า แค่อิ่ม มันเกิน	ใช้ชีวิตไปตาม ธรรมชาติของ มนุษย์ ไม่ฝืนสิ่ง ที่ธรรมชาติให้มา	ใช้ชีวิตบน ความพอเพียง	มิติด้านการ ใช้ชีวิต

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
ปัจจัย 4 ผมจะเน้นสิ่งที่เป็นพื้นฐาน ที่ง่ายและถูกสำหรับทุกคน	สิ่งจำเป็นของมนุษย์ควรเป็นของพื้นฐานที่หาได้ง่ายและทุกคนเข้าถึงได้	พึ่งตนเองด้วยองค์ความรู้พื้นฐาน	มิติด้านการพึ่งตนเอง
คนมักเข้าใจผิดว่า การพึ่งตัวเองคือ การทำอะไรเองทั้งหมด นั่นไม่ใช่การพึ่งตนเอง แต่มันเป็นการ “โดดเดี่ยวตัวเอง” มากกว่า ซึ่งมันเป็นไปได้ที่คนบนโลกนี้จะอยู่โดยไม่เกี่ยวข้องกับใครเลย ความหมายของคำว่า “พึ่งตนเอง” ก็คือ “การพึ่งตัวเอง” และ “การพึ่งกันเอง” ด้วย เราต้องเลิกพึ่งระบบที่มันใหญ่ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เลิกพึ่งอะไรต่างๆ ที่มันครอบงำชีวิตเราอยู่ แต่เราควรหันกลับมาพึ่งกันเอง เพื่อให้เงินมันหมุนเวียนอยู่ในพื้นที่ของเรามากขึ้น แล้วสมมุติว่า ถ้าผมไปพึ่งระบบข้างนอกมากๆ เวลามีคนทำอาหารโกไม่ตี ผมก็ไม่ต้องจะไปหาใคร เวลาขายข้าวโพดไม่ได้ราคา เขาก็ไม่รู้ว่าจะทำยังไงถึงจะได้ราคา แต่ถ้าเรามาขายกันเอง มันก็คุยกันได้ เขามาซื้อซีโก้ของผม ถ้าแพงเกินไป เขาก็ขอลดราคาจากผมได้ ถ้ามีการขายผักที่ไม่งาม มันก็คุยกันได้ว่าปลุกให้งามได้ไหม มันคือลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทำให้ต่างคนต่างอยู่ได้ แต่ถ้าเราไปพึ่งพาข้างนอกเงินก็จะไหลออก แล้วเราก็คงควบคุมอะไรข้างนอกไม่ได้ พวกเขาก็จะสามารถพึ่งพาตัวเองได้มากขึ้น	การพึ่งตนเองคือการกลับมาพึ่งพาตัวเองและพึ่งพากันและกัน ลดการพึ่งพา ระบบที่ครอบงำชีวิต	พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก	มิติด้านการพึ่งตนเอง

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
การพึ่งตนเองมันไม่ใช่ทฤษฎี มันไม่ใช่ระบบการเมือง ไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจ แต่เป็นวิถีชีวิตที่ยั่งยืน	การพึ่งตนเองคือวิถีชีวิตที่ยั่งยืน	การนำมาซึ่งความยั่งยืน	มิติด้านความยั่งยืน
ดินกับน้ำเป็นส่วนประกอบหลักของโลก เพียงมีดินและน้ำเราก็สามารถทำทุกอย่างได้ ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ เป็นชีวิต เป็นปลา เป็นพืชหรืออะไรก็แล้วแต่ เราสามารถสร้างมันขึ้นมาได้อย่างแน่แท้ เราสามารถเริ่มต้นชีวิตได้เลย	ดินกับน้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของโลก การมีดินและน้ำก็เพียงพอที่จะเริ่มต้นชีวิตได้	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
ผมคิดว่าต้องพึ่งตนเองในด้านปัจจัย 4 ให้ได้ อาหาร บ้าน ผ้ำ และยา 4 อย่างนี้ต้องง่ายสำหรับทุกคน ที่ไหนก็ตาม ถ้าอาหาร บ้าน ผ้ำ และยา แพงสำหรับทุกคน ถือว่าที่นั่นเป็นพัฒนาไปในทางที่เสื่อม ที่นั่นไม่มีความก้าวหน้าในการมีชีวิตอยู่	เราควรพึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่เรื่องปัจจัย 4 ซึ่งควรเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่ายและมีสำหรับทุกคน แต่หากทำให้เข้าถึงได้ยาก นับว่าเป็นการพัฒนาไปในทางเสื่อม	พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก	มิติด้านการพึ่งตนเอง

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
<p>ชีวิตเป็นเรื่องง่าย อย่าทำให้มันยาก... ผมต้องการกลับไปสู่ออดีต ไปต่อยอดจากอดีตขึ้นมา เพื่อให้ชีวิตง่ายขึ้นและสุขขึ้น ชีวิตเราสั้นมาก เราจะใช้ชีวิตบนโลกนี้เพื่ออะไร คิดตรงนี้แล้ว ก็คิดว่าผมต้องแสวงหาความสุขให้ตัวเอง แสวงหาความง่ายให้ตัวเอง จะได้มีเวลาอยู่กับตัวเอง อยู่กับครอบครัวมากขึ้น ผมจะทำเพื่อกิน เรากินพริก กินมะเขือ กินหอม กินกระเทียม ก็ปลูก แต่ไม่กินอย่างละ 5 ต้น ก็อยู่ได้แล้ว กินไม่เคยหมด ถ้าเก็บไปขายเราจะได้เงิน 200-300 บาทต่อวัน อย่างกระจอกที่สุดคือ 50 บาท คนอื่นอาจคิดว่าเงิน 50 บาทไม่มีค่าอะไรเลย แต่ครอบครัวเราไม่มีค่าใช้จ่าย เงิน 50 บาท ถือว่ามาก</p>	<p>ชีวิตควรเป็นเรื่องที่ง่าย มีชีวิตเพื่อความสุขและทำเพื่อการพอกิน</p>	<p>ใช้ชีวิตบนความพอเพียง</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>
<p>ผมไม่ถนัดชักชวนให้คนมาทำ ผมไม่เคยพูดให้ชาวบ้านฟังเลยว่าต้องทำอะไร ผมนะ เราไม่ไปหาชาวบ้าน แต่จะให้ชาวบ้านมาหาเรา เรามีความเชื่อว่า เราจะไม่ไปเปลี่ยนความคิดของคนอื่น เพราะในความเป็นจริง เราเปลี่ยนคนอื่นไม่ได้หรอก เขาต้องเปลี่ยนตัวเอง เราก็ทำในสิ่งที่เราอยากทำ พอชาวบ้านเห็น เขาก็มาถามเอง</p>	<p>ดำเนินวิถีชีวิต ออร์แกนิกของตน โดยไม่ได้ต้องการเปลี่ยนความคิดของคนอื่น แต่หากคนอื่นสนใจก็พร้อมที่จะให้คำแนะนำ</p>	<p>ใช้ชีวิตเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่น</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

2. รศ.กษิตศ อื้อเชี่ยวชาญกิจ

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
เราทำไปเพราะอยากให้คนอื่นได้ รับประทานอาหารดีๆ สุขภาพก็ ต้องดีด้วย อาหารเป็นปัจจัย สำคัญที่มีผลต่อการป่วย ต่อ สุขภาพคน	ปลูกผักออร์แกนิก เพื่อให้ผู้อื่นได้มี สุขภาพดี	เพื่อสุขภาพที่ดี ของคนอื่นๆใน สังคม	มิติด้าน สุขภาพ
การที่ผมได้ใช้ชีวิตในวิธีนี้ผมมี ความสุขกาย ซึ่งหมายรวมถึง สุขใจ สังคมมีความสุข คนใน เครือข่ายก็มีความสุข	วิถีชีวิตออร์แกนิก ทำให้เกิดความสุข ทางกาย ทางใจ	เกิดความสุขทั้ง ทางกายและทาง ใจ	มิติด้าน สุขภาพ
ผมทำเพราะเรื่องสุขภาพ ผมไม่ กล้าไปซื้อผักตลาดกิน ผมไม่รู้ ว่าคนปลูกเขาใส่อะไรลงไปบ้าง	ปลูกผักออร์แกนิก เพื่อสุขภาพของ ตนเอง และไม่ไว้ใจ ผักตลาด	เพื่อสุขภาพของ ตนเอง	มิติด้าน สุขภาพ
สิ่งที่จะนำมาใช้ต้องไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายความ หลากหลายทางชีวภาพ ไม่ ทำลายสุขภาพ	คำนึงถึง สิ่งแวดล้อม ความ หลากหลายทาง ชีวภาพ และ สุขภาพ	เห็นความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความหลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
ฝักออร์แกนิกที่ราคาเป็นธรรม ราคาสูงกว่าผักที่ปลูกโดยใช้ สารเคมีสังเคราะห์ เพราะการ ปลูกแบบออร์แกนิกมีค่าแรง ต้อง คอยใส่ใจกับผลผลิต แต่ผักแบบ เคมีราคาไม่เป็นธรรม เกษตรกร ถูกกดราคา และต้องเป็นหนี้จาก การซื้อปุ๋ยเคมีที่ราคาแพง	การปลูกแบบออร์ แกนิกได้ ค่าตอบแทนที่เป็น ธรรม	ความเป็นธรรม ต่อผู้มีส่วนได้ส่วน เสียในระบบห่วง โซ่อาหาร	มิติด้าน ความเป็น ธรรม
อะไรที่ไม่ใช่เคมีก็ไม่ใช้ พันธุ์พืช บางอย่าง เช่น รากหางไหลแดง ที่เมื่อนำมาหุบ แขน้ำแล้วสาดไป ในแหล่งน้ำ จะทำให้ปลาใน บริเวณนั้นเมาแล้วลอยขึ้นมา อย่างนี้ก็ทำไม่ได้ เพราะการ กระทำเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อ สิ่งมีชีวิตทั้งหลายในแหล่งน้ำนั้น	ไม่ใช่สิ่งใดก็ตามที่ ส่งผลกระทบต่อ ในทางลบต่อ สภาพแวดล้อม โดยรวม	ดำเนินการอย่าง ระมัดระวังโดย คำนึงถึง ผลกระทบต่อ ธรรมชาติเป็น สำคัญ	มิติด้านการ ดูแลเอาใจ ใส่
เอาของที่มีอยู่มาใช้ ไม่พยายาม เอาของจากข้างนอกเข้ามา เช่น พวกเศษผัก มูลสัตว์ เป็นต้น เรา สามารถเอากลับมาทำเป็นปุ๋ย หมักได้ เราก็จะไม่จำเป็นต้องเอา ของข้างนอกเข้ามา เราผลิตดิน และปุ๋ยใช้เอง	พยายามเอาของที่ มีอยู่มาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด เพื่อลดการพึ่งพา จากภายนอก	พึ่งตนเองเพื่อลด การพึ่งพาจาก ภายนอก	มิติด้านการ พึ่งตนเอง
การทำเกษตร มีการบริหาร จัดการเพื่อลดต้นทุน เช่น ร่อง น้ำฝนไว้ใช้ น้ำเหลือใช้จากใน ครัวเรือน เป็นต้น	มีการบริหาร จัดการเพื่อลด ต้นทุนในการทำ การเกษตรที่บ้าน	นำวิธีคิดจาก ศาสตร์อื่นๆมา ประยุกต์ในการ ใช้วิถีชีวิตออร์แก นิก	มิติด้านองค์ ความรู้

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

3. คุณฮันส์ แวน วิลเลียมส์วาร์ด

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความสมดุลของสรรพสิ่งในธรรมชาติ	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือ ความสมดุลของสรรพสิ่งในธรรมชาติ	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความเอาใจใส่ต่อธรรมชาติ ขณะเดียวกันธรรมชาติก็ดูแลเรา เป็นการพึ่งพาอาศัยกัน	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือ ความเอาใจใส่และพึ่งพาอาศัยกัน	ดำเนินการอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสำคัญ	มิติด้านการดูแลเอาใจใส่
วิถีชีวิตออร์แกนิก เกี่ยวเนื่องกับการใช้ชีวิตอย่างสมดุลไปกับธรรมชาติ โดยเฉพาะเรื่องอาหารการใช้พลังงาน เครื่องอุปโภคบริโภค และเรื่องความสัมพันธ์กับชุมชน	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือ ความสมดุลในเรื่องอาหารพลังงาน เครื่องอุปโภคบริโภค และความสัมพันธ์กับชุมชน	- ใช้ชีวิตบนความสมดุล - เพื่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	มิติด้านการใช้ชีวิต และ มิติด้านชุมชนและท้องถิ่น

4. คุณวัลลภา แวน วิลเลียมส์วาร์ด

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การมองแบบองค์รวม มันคือทุกอย่างไปจนถึง จักรวาลวิทยาเลย	วิถีชีวิตออร์แกนิกมีวิธีการมองโลกแบบองค์รวม	ใช้มุมมองแบบองค์รวมในการดำเนินชีวิต	มิติด้านการใช้ชีวิต
วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความเป็นอยู่ที่ดีของโลก	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือ ความเป็นอยู่ที่ดีของโลก	วิถีออร์แกนิกมีเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกชีวิต	มิติด้านสุขภาพ

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

5. คุณศิริกุล ชี้อต่อชาติ

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นมากกว่าการปลูกผัก แต่ไปถึงเรื่องข้าวของเครื่องใช้ด้วย	การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นความพยายามพึ่งตัวเองด้วยการปลูกผักไว้บริโภค และทำเครื่องอุปโภคบริโภคที่พอทำได้ไว้ใช้สอย	พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก	มิติด้านการพึ่งตนเอง
ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม	วิถีชีวิตออร์แกนิกตั้งอยู่บนแนวคิดที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
เลือกที่จะใช้ชีวิตแบบใกล้ชิดธรรมชาติ	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการใช้ชีวิตแบบใกล้ชิดธรรมชาติ	ใช้ชีวิตด้วยการอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ	มิติด้านการใช้ชีวิต
ดำเนินชีวิตประจำวันด้วยการปลูกผักออร์แกนิกอยู่กับบ้าน	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยกิจกรรมปลูกผักออร์แกนิกที่บ้าน	ใช้ชีวิตด้วยการเห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิก	มิติด้านการใช้ชีวิต
พยายามใช้ชีวิตประจำวันอย่างพอเพียง	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง	ใช้ชีวิตบนความพอเพียง	มิติด้านการใช้ชีวิต
พึ่งตนเองในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ทำของกินของใช้เอง ซื้อหรือพึ่งปัจจัยนอกบ้านให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ทำให้ตนเองลำบากหรืออยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เงื่อนไขอะไรมากนัก	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งตนเอง	พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก	มิติด้านการพึ่งตนเอง

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
หลังจากเตรียมอาหารเช้า ป้อมจะต้องออกไปพักท่ายลูกสมุนในกระถางก่อนว่ายังอยู่ดีหรือไม่ ไม่ใช่แค่รดน้ำอย่างเดียว ต้องคอยสังเกตด้วยว่าขาดน้ำไหม ต้นไหนอาการไม่ดีหรือถูกหนอนแมลงรบกวนหรือเปล่า ดูการเจริญเติบโตอย่างเอาใจใส่	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยการดูแลเอาใจใส่ดูแลต้นไม้ที่ปลูก	ดำเนินการอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสำคัญ	มิติด้านการดูแลเอาใจใส่
ป้อมจะคอยดูแลว่าน้องไส้เดือนอยู่อย่างสุขสบายหรือเปล่ามีอาหารการกินดีไหม ถ้าดูแลดีๆ เขาก็จะช่วยกำจัดเศษอาหารของบ้าน เช่น กากถั่วงเหลืองจากการทำน้ำถั่วเหลือง และผลิตอาหารให้ต้นไม้ที่บ้านด้วย	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยการดูแลเอาใจใส่ดูแลไส้เดือน	ดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสำคัญ	มิติด้านการดูแลเอาใจใส่
นอกเหนือจากการทำของใช้เอง จะประหยัดเรื่องค่าใช้จ่ายแล้ว ยังได้ของดีมีประโยชน์ปราศจากอันตรายจากสารเคมีด้วยค่ะ	การทำของใช้เองได้ประโยชน์ในเรื่องการประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ที่สำคัญคือการได้ของดีมีประโยชน์และปลอดภัย	เพื่อสุขภาพของตนเอง	มิติด้านสุขภาพ
เมื่อลองปลูกผักแล้วตั้งใจดูแลดีๆ ออกแบบดีๆ ก็จะได้พืช กินได้ ที่สวยงามไม่แพ้พืชที่ กินไม่ได้ และที่ดีกว่านั้นอีกก็คือ ประหยัด แถมยัง สุขภาพดี จากผักปลอดสารพิษอีกด้วย	การปลูกผักด้วยความเอาใจใส่จะทำให้ได้ผักไว้บริโภค ประหยัดค่าใช้จ่าย และได้สุขภาพที่ดี	เพื่อสุขภาพของตนเอง	มิติด้านสุขภาพ

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
<p>เมื่อป้อมเริ่มปลุกผัก รดน้ำทุกวัน เพื่อนบ้านซึ่งแต่ไหนแต่ไรไม่ค่อยได้พูดจากัน ก็มาด้อมๆมองๆ ค่อยๆถาม ค่อยๆชวนคุยว่า ทำอะไรหรือ ป้อมก็จะอธิบายอย่างเต็มใจบ้าง แบ่งผักที่ปลูกไว้แขวนอยู่บนกำแพงรั้วให้กินบ้าง แบ่งเมล็ดพันธุ์ให้ไปลองปลูกเองบ้าง... ป้อมแบ่งกะเพราให้คุณที่บ้านตรงข้ามหนึ่งกระถาง คุณก็ให้เปิดพะโล้กลับมาทั้งตัว มิตรภาพอกงามบานสะพรั่ง</p>	<p>การปลุกผัก กระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเกิดการแบ่งปัน</p>	<p>เพื่อให้เกิด มิตรภาพและการแบ่งปันกันในสังคม</p>	<p>มิติด้านสังคม</p>
<p>การปลุกผักกินเองในยุคสมัยนี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องแปลก เขย หรือ ล้าสมัย ไม่จำกัดเฉพาะในกลุ่มแม่บ้านผู้ใช้แรงงานหรือผู้มีรายได้ น้อยอีกต่อไปแล้วนะคะ ตรงกันข้าม กลายเป็นทั้งงานจริงจังและงานอดิเรกที่กำลังมาแรง ลองเข้าไปดูในกลุ่มออนไลน์ปลุกผักออร์แกนิกทั้งหลายดูสิคะ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มหนุ่มสาววัยทำงาน เรียนมาสูงๆ รายได้สูงๆกันทั้งนั้น</p>	<p>การปลุกผักไม่ใช่เรื่องที่ล้าสมัยและจำกัดอยู่แค่กลุ่มแม่บ้าน ผู้ใช้แรงงาน ผู้มีรายได้ น้อย หากแต่ทุกวันนี้การปลุกผักได้กลายเป็นทั้งงานหลักและงานอดิเรกให้กับกลุ่มคนหนุ่มสาววัยทำงาน การศึกษาดี และรายได้ดี</p>	<p>ใช้ชีวิตด้วยการเห็นคุณค่าของการปลุกผักออร์แกนิก</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>

6. คุณนคร ลิมปคุปตถาวร

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
เรื่องสมมูลเป็นหลัก เป็นการพยายามรักษาสมมูลระหว่างพืชและมนุษย์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน	เรื่องความสมมูลระหว่างมนุษย์และพืชเป็นสิ่งสำคัญของวิถีชีวิตออร์แกนิก	ใช้ชีวิตบนความสมมูลของตัวเรากับธรรมชาติรอบตัว	มิติด้านการใช้ชีวิต
เกษตรที่ทำให้ไม่ลำบากในภายหน้า	วิธีการเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิกจะต้องไม่ทำร้ายธรรมชาติซึ่งจะส่งผลเสียต่ออนาคต	นำมาซึ่งความยั่งยืน	มิติด้านความยั่งยืน
พึ่งตนเอง	วิถีชีวิตออร์แกนิกคือการดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งตนเอง	พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก	มิติด้านการพึ่งตนเอง
การเกษตรที่ทำงานกับสิ่งมีชีวิตอยู่ร่วมกับชีวิตอื่นๆ เคารพศักยภาพของชีวิตอื่นๆ เช่นทำงานร่วมกับไส้เดือน	วิธีการเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิกจะต้องทำด้วยความเคารพในศักยภาพของชีวิตอื่นๆและเป็นการทำงานร่วมกับสิ่งมีชีวิต	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
มีความใส่ใจเป็นแกนของ 4 เสา โดยถ้าเราไม่รู้ผลกระทบที่แน่นอนจะไม่เอาเข้ามาใช้	วิถีชีวิตออร์แกนิกประกอบด้วย เรื่องสุขภาพ ระบบนิเวศ ความเป็นธรรม และความเอาใจใส่ โดยมีความเอาใจใส่เป็นเสาหลัก	ดำเนินการอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อธรรมชาติเป็นสำคัญ	มิติด้านการดูแลเอาใจใส่
เราทำเกษตรธรรมชาติ ทำให้ค้นพบวิถีธรรมชาติ	วิธีการเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิกคือ การทำงานกับธรรมชาติและค้นพบวิถีธรรมชาติ	เพื่อทำความเข้าใจวิถีของธรรมชาติ	มิติด้านองค์ความรู้

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
ถ้าเราคิดจะปลูกผัก เราทำแล้ว ต้องมีความสุข คือสุขกายที่ได้ อาหารดี สุขใจที่ได้ปลูก และสุขร่วมกันที่ได้แบ่งปัน ถ้าไม่มีความสุขก็ไม่ควรทำ	การดำเนินวิถีชีวิต ออร์แกนิก จะต้องทำแล้วเกิดความสุข ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และได้แบ่งปันให้ผู้อื่น	เกิดความสุขทั้งทางกายและทางใจ	มิติด้านสุขภาพ
ถ้าเราเข้าใจว่าพืชผักเป็นสิ่งมีชีวิต ก็ต้องให้เติบโตแบบธรรมชาติ การที่เราอยากให้ทุกอย่าง สมบูรณ์ที่สุดนั้นเป็นความคิดที่ สุดโต่งเกินไป ซึ่งมันผิดธรรมชาติ เราต้องตามความคิดตามใจเราให้ ทันทว่าทำไมผลผลิตน้อยไม่ สวยงาม เราต้องถามตัวเองกลับ ว่าเรากำลังบังคับธรรมชาติมาก เกินไปหรือเปล่า นั่นแปลว่า ระหว่างพืชและมนุษย์ต้องพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าเราเลี้ยงดู เขาดี เขาก็จะให้สารอาหาร ย้อนกลับมาหาเรา	วิธีการเกษตรใน วิถีชีวิตออร์แกนิก คือการพึ่งระลึกว่า กำลังทำงานร่วมกับ สิ่งมีชีวิตที่เติบโต ตามธรรมชาติอย่าง พึ่งพาอาศัยกัน	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความหลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>ความหมายของเกษตรยั่งยืนซึ่งผมยึดถือมาโดยตลอด คือ การเกษตรที่ทำวันนี้แล้วไม่เบียดเบียนลูกหลานในวันหน้า หมายความว่าฐานทรัพยากรธรรมชาติต้องไม่ร่อยหรอลงไป ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ป่า พืช สัตว์ หรืออากาศอันบริสุทธิ์ เกษตรยั่งยืนเปรียบเหมือนจุดหมายบนยอดเขา ขณะที่เรามีเกษตรออร์แกนิกเป็นเส้นทางหนึ่งให้เลือกเดินขึ้นสู่ยอดเขานั้น ทางเดินอาจมีได้หลายเส้นทาง เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ หรือวนเกษตร หากเป็นเส้นทางเกษตรออร์แกนิกเรายึดหลักว่าห้ามใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการเพาะปลูก เพราะไม่ต้องการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม แต่หากเป็นวนเกษตร คุณมีพื้นที่อยู่ในป่า ก็ต้องปลูกแบบไม่ทำลายป่า หรือต้องปลูกพืชเลียนแบบป่า หากเป็นเส้นทางเกษตรผสมผสาน นอกจากจะปลูกผักปลูกข้าวแล้ว คุณต้องเลี้ยงสัตว์เพื่อเอามูลมาทำปุ๋ยด้วย แต่ละเส้นทางจึงแตกต่างกันออกไป แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือเกษตรยั่งยืน</p>	<p>การทำเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิก คือ มีเกษตรยั่งยืนเป็นเป้าหมาย โดยเป็นการทำการเกษตรที่ไม่ส่งผลเสียต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ ในอนาคต และมีเกษตรออร์แกนิกเป็นเส้นทางเลือกเส้นทางหนึ่ง</p>	<p>การนำมาซึ่งความยั่งยืน</p>	<p>มิติด้านความยั่งยืน</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>เกษตรที่ใช้สารเคมี คำตอบในยุคสมัยของเราชัดเจนว่าการใช้ปุ๋ยเคมีทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ ใช้ยาฆ่าแมลงทำให้ระบบนิเวศเสียหาย ฐานทรัพยากรธรรมชาติจึงถูกทำลาย เป็นการเบียดเบียนลูกหลานในอนาคต</p>	<p>การทำเกษตรโดยใช้สารเคมีส่งผลเสียต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติ</p>	<p>การนำมาซึ่งความยั่งยืน</p>	<p>มิติด้านความยั่งยืน</p>
<p>การปลูกผัก วัตถุประสงค์จึงไม่ใช่เพียงได้ผักเป็นอาหารอย่างเดียว การปลูกผักไม่ได้หวังผลแค่ผัก แต่มันได้อะไรมากกว่าที่คิด อาทิ ได้สุขภาพที่ดี ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้เพื่อน ได้ออกกำลังกาย ได้มีโอกาสสัมผัสพลังชีวิตที่แผงเร้นอยู่ในเส้นใยผัก ผมเชื่อว่าทุกคนมีสิทธิ์จะเป็นผู้ปกป้องสภาวะแวดล้อมของโลกใบนี้ด้วยการปลูกผักหรือปลูกต้นไม้ เมื่อเราเริ่มปลูกผักดินจะดีขึ้น อากาศก็ดีขึ้นโดยอัตโนมัติ การมองเห็นคุณค่าของพืชผักยังเป็นการอนุรักษ์สิ่งล้ำค่าให้คงอยู่กับเราต่อไป ปลูกผักเป็นเรื่องเล็กที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องใหญ่ ดังคำกล่าวที่ว่าเด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว</p>	<p>การปลูกผักได้ประโยชน์ทั้งเรื่องอาหาร สุขภาพ การเรียนรู้ การได้เพื่อนใหม่ การออกกำลังกาย การได้สัมผัสพลังชีวิตในผัก การมองเห็นคุณค่าของพืชผัก สิ่งแวดล้อมดีขึ้น และเป็นการปกป้องสภาวะแวดล้อมของโลก</p>	<p>ใช้ชีวิตด้วยการเห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิก</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>พลังชีวิตในพืชผักเป็นเรื่องที่คนทั่วไปไม่ค่อยยอมรับ แต่เรารับรู้ได้ด้วยการปลูกผักแล้วพบว่าพลังบางอย่างเปล่งออกมา ในทางกายภาพเราอาจพิสูจน์ได้โดยการนำผักปลูกเองกับผักตลาดมาเปรียบเทียบกัน เราจะพบว่าผักปลูกเองเก็บรักษาได้นานกว่ามาก ถึงเวลาก็เหี่ยวแห้งไปโดยไม่และเป็นน้ำเหมือนผักฉืด</p> <p>สารเคมี พิสูจน์คุณค่าทางโภชนาการก็พบว่าสูงกว่าผักตลาด ครั้งหนึ่งเคยตรวจพบว่ามีสารต้านอนุมูลอิสระมากกว่าผักฉืดสารเคมีเกือบร้อยเท่า นอกจากนี้ยังมีพลังชีวิตอีกแบบหนึ่งที่เราไม่อาจประเมินค่าได้ แต่รับรู้ได้เมื่อเดินเข้าไปในสวนผัก ให้ร่างกายได้สัมผัสต้นไม้ ใบหญ้า ได้เหยียบดิน ได้รดน้ำ แปลงผักให้ฉ่ำเย็น จิตใจจะค่อยๆ ผ่อนคลาย ความคิดฟุ้งซ่านหายไป หากวันใดคุณอารมณ์ไม่ดี ลองเดินเข้าไปในสวนดูสิ พลังชีวิตในธรรมชาติจะเยียวยาเรา</p>	<p>ในพืชผักมีพลังชีวิต ผักที่ปลูกเองมีพลังชีวิตมากกว่าผักตลาด สามารถเก็บรักษาได้นานกว่า มีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่า มีสารต้านอนุมูลอิสระมากกว่า และการเดินเข้าไปในแปลงผักจะได้รับพลังชีวิตที่ทำให้ร่างกายสดชื่น จิตใจผ่อนคลาย</p>	<p>ใช้ชีวิตด้วยการเห็นคุณค่าของการปลูกผักออร์แกนิก</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>เรากำลังทดลองระบบ CSA ย่อมาจาก Community-Supported Agriculture ที่มีรากจากญี่ปุ่น เรียกว่าระบบเตเก้ (Teikei) เตเก้เป็นความสัมพันธ์ฉันทน์ “เพื่อน” ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภค เริ่มขึ้นเมื่อแม่บ้านญี่ปุ่นเดินตรงเข้าไปหา กลุ่มเกษตรกร บอกว่าขอให้ช่วยผลิตวัตถุดิบอาหารที่ดีให้หน่อย เพราะอยากให้คนในครอบครัวมีสุขภาพดี และคิดว่าตัวเกษตรกรเองก็ควรมีชีวิตที่ดีด้วย เราสนใจระบบนี้เพราะเป็นระบบที่ผู้ผลิตและผู้บริโภคใส่ใจซึ่งกันและกัน สำหรับระบบตลาดปัจจุบัน ผู้ที่ควบคุมและจัดการตลาดมักจะเป็นคนที่ได้เปรียบ เกษตรกรและผู้บริโภคต่างตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบด้วยกันทั้งคู่ เกษตรกรเสียเปรียบในแง่ไม่อาจกำหนดราคาสินค้าได้ ผู้บริโภคเสียเปรียบในแง่ว่าไม่อาจเข้าถึงข้อเท็จจริง เพราะระบบโฆษณาทำให้เจ้าของสินค้าต้องโปรโมทสินค้าของตัวเอง แต่ CSA จะทำให้ผู้บริโภคและผู้ผลิตได้มาเจอกัน เปิดโอกาสให้สองฝั่งได้ติดต่อกันโดยตรง</p>	<p>ระบบ CSA เป็นระบบที่เชื่อมระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภคด้วยความสัมพันธ์แบบเพื่อน มีความใส่ใจระหว่างกัน และช่วยลดความเสียหายของทั้งสองฝ่ายที่เกิดจากคนที่ควบคุมตลาด</p>	<p>การมีระบบที่เชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภค</p>	<p>มิติเครือข่าย</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
การปลูกผักกินเองเป็นการสร้างสำนึกของคนร่วมกัน มีจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน สร้างชุมชนที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เราอาจไม่จำเป็นต้องพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด แต่เป็นการส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยกัน ที่สำคัญคือสามารถเลือกซื้อเลือกผักเองได้ ได้รับความแตกต่างของผักที่ใช้สารเคมีกับไม่ใช้สารเคมี เป็นสิ่งที่เราได้เรียนรู้จากการปลูกกินเอง	การปลูกผักกินเองเป็นการสร้างจิตสำนึกใหม่ร่วมกัน บนชุมชนที่พึ่งพาอาศัยกัน และเรียนรู้เรื่องผักที่ดีร่วมกันจากการลงมือทำ	เป็นการสร้างสำนึกใหม่ร่วมกัน	มิติเครือข่าย
การปลูกผักกินเอง คือแนวทางในการพึ่งพาตนเอง สร้างความมั่นคงทางอาหารด้วยวิถีเกษตรออร์แกนิก	การปลูกผักเป็นการพึ่งพาตนเอง และช่วยสร้างความมั่นคงทางอาหารในวิถีชีวิตออร์แกนิก	ความมั่นคงทางอาหาร	มิติด้านอาหาร
การปลูกผักกินเอง คือการดำเนินแนวทางตามวิถีเกษตรออร์แกนิก หนทางสู่ความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งเราทุกคนสามารถทำได้ นี่คือนิยามวิถีชีวิตที่แท้จริง	การปลูกผักเป็นหนทางสู่ความมั่นคงทางอาหาร และทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงวิถีชีวิตที่แท้จริง	อริปไตยทางอาหาร	มิติด้านอาหาร
สร้างสังคมสีเขียวและความมั่นคงทางอาหารด้วยวิถีเกษตรออร์แกนิก ถ่ายทอดแนวคิดเรื่องวิถีชีวิตที่จะทำให้เรากลายเป็นคน 'รวย' ด้วยสกุลเงินที่มีค่าที่สุดก็คือสุขภาพ	การถ่ายทอดวิถีชีวิตออร์แกนิกทำให้เกิดสังคมสีเขียว ความมั่นคงทางอาหาร และทำให้คนในสังคมมีความสุขที่ดี	เพื่อสุขภาพของตนเอง	มิติด้านสุขภาพ

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>นักลงทุนที่ไม่ได้ลงทุนด้วยเม็ดเงิน แต่ลงทุนด้วยการปลูกฝังเมล็ดแห่งวิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเองผ่านเกษตรยั่งยืน</p>	<p>การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นการลงทุนด้วยการปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งการมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเองผ่านเกษตรยั่งยืน</p>	<p>ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>
<p>เกษตรออร์แกนิกนั้นเป็นทางเลือกหนึ่งของชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ทางเลือกด้านสุขภาพที่ดีกว่า การปลูกกินเอง มันทำให้เราต้องศึกษาคุณสมบัติของผักแต่ละชนิด ทำให้เรารู้ว่าผักแต่ละอย่างมันมีสารอาหารอะไร มีประโยชน์อย่างไรต่อร่างกาย มันก็นำไปสู่ทางเลือกด้านสุขภาพ เช่น ถ้ารู้ว่าเราป่วยเล็กน้อยๆ เราอาจจะไม่ต้องไปหาหมอ ไม่ต้องกินยาปฏิชีวนะก็ได้ เราสามารถกินอาหารเป็นยา หรือกินสมุนไพร เช่น รุสีกเจ็บคอก็กินไปเก็บใบฟ้าทะลายโจรมาต้มน้ำกินก็หาย การกินผักที่ปลอดภัยไร้สารพิษนั้น ทำให้เราได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่มีสารพิษสะสม สุขภาพร่างกายเราก็แข็งแรง อย่างตัวผมเองเนี่ยเห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจนเลย จากคนที่มักมีอาการร้อนใน ป่วยบ่อย แต่ตั้งแต่มาปลูกผักกินเอง ผมไม่เคยป่วยมา 6-7 ปีแล้วนะ</p>	<p>วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นทางเลือกด้านสุขภาพที่ดีกว่าของชีวิต เพราะการปลูกผักกินเองทำให้รู้จักประโยชน์ของผักแต่ละชนิด และสามารถบริโภคเป็นยาได้</p>	<p>เพื่อสุขภาพของตนเอง</p>	<p>มิติด้านสุขภาพ</p>

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>สังคมเกษตรในเมืองยุค 4 จี คือ แปลงผัก 4จี ได้แก่ 1.Good Health ให้สุขภาพที่ดี 2.Good Environment ให้สิ่งแวดล้อมที่ดี 3.Good Society ให้สังคมที่ดี และ 4.Good Wisdom ให้ปัญญา</p>	<p>การทำเกษตรในเมืองยุค 4 จี คำนึงถึง 1.Good Health ให้สุขภาพที่ดี 2.Good Environment ให้สิ่งแวดล้อมที่ดี 3.Good Society ให้สังคมที่ดี และ 4.Good Wisdom ให้ปัญญา</p>	<p>ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>
<p>แปลงผักก่อให้เกิดปัญหา หล่อหลอมให้เติบโตจากภายใน การปลูกผักกินเองในหลายปีที่ผ่านมา ได้ให้คำตอบของชีวิต สิ่งเหล่านี้คือธรรมชาติ และทำให้เราได้เข้าหาธรรมชาติ ได้เห็นกฎแห่งธรรมชาติ เห็นหน้าที่ เห็นสถานะของธรรมชาติ เห็นเหตุปัจจัยความเปลี่ยนแปลง เหตุและผลความเป็นไป สัจจะความจริงที่อยู่ท่ามกลางแปลงผัก</p>	<p>การเรียนรู้ในแปลงผักทำให้เกิดปัญหาเห็นสถานะของธรรมชาติ และสัจจะความจริง</p>	<p>เพื่อทำความเข้าใจในวิถีของธรรมชาติ</p>	<p>มิติด้านองค์ความรู้</p>

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

7. คุณจรรุวรรณ สพลไร่

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
เน้นความเป็นองค์รวม (Holistic)	วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับมุมมองที่เป็นองค์รวม	ใช้มุมมองแบบองค์รวมในการดำเนินชีวิต	มิติด้านการใช้ชีวิต
เน้นความเป็นเกษตรธรรมชาติที่มีความเรียบง่าย	การทำเกษตรในวิถีชีวิตออร์แกนิก คือการทำเกษตรธรรมชาติบนความเรียบง่าย	การทำเกษตรทำให้สามารถเชื่อมโยงกับธรรมชาติ	มิติด้านการทำการเกษตร
มีการแบ่งปันกันในชุมชน	วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการแบ่งปันกันในชุมชน	เพื่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	มิติชุมชนและท้องถิ่น
เกิดความเกื้อกูลกันในชุมชน	วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการเกื้อกูลกันในชุมชน	เพื่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	มิติชุมชนและท้องถิ่น

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>เกษตรกรรมคือวิถีชีวิต เราอยู่ในฐานเกษตรอยู่แล้ว พ่อแม่ ลุงป้า น้าอาเป็นข้าราชการหมด แต่ว่าเราก้ยังปลูกข้าวกิน ยายก็ปลูกผักริมห้วย ด้วยความคลุกคลี เราก้จะรู้จักพืชผักต่างๆ ว่ามีกลิ่นแบบไหน ตั้งแต่เด็กๆ เราก้จะสามารถบอกได้ว่า เป็นผักอะไรจากกลิ่น เพราะเราซึมซับมาตั้งแต่เด็ก คือเราอยู่เป็นครอบครัวใหญ่ เวลาจะทำลาบไก่ ยายก็ให้ไปเก็บผักมากินกับลาบ</p>	<p>วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ วิถีชีวิตที่ตั้งอยู่บนฐานของการทำเกษตรกรรม</p>	<p>เกษตรกรรม คือ วิถีชีวิต</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>
<p>พอทำงานไปประมาณเข้าปีที่สี่ที่ห้า ก็เริ่ม Burnout รู้สึกไม่ไหว มันจะมีโครงการสวนผักคนเมือง ของมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน เราก้รวมกลุ่มกับเพื่อนๆ เอ็นจีโอทำสวนผักตลาดฟ้า แล้วก็ได้ทุนจากโครงการสวนผักคนเมือง ประมาณหมื่นกว่าบาทสำหรับเรา การปลูกผักบนตลาดฟ้าเป็นการเยียวยาตัวเอง เพราะว่าทำงานเอ็นจีโอมันเครียด ปล่อยวางไม่ได้ ต้องเอามาปล่อยวางกับดินกับหญ้า เราก้ดีขึ้น กลับมาที่หอพักเราก้ถอนหญ้า ใส่ปุ๋ย ทำอะไรอยู่บนตลาดฟ้า ก็มีความสุข ทำให้เราอยู่กรุงเทพฯ ได้นานขึ้น ประเด็นเกษตรจึงเป็นประเด็นที่เรามี passion ทำให้ชีวิตเราเชื่อมโยงกับธรรมชาติ</p>	<p>การดำเนินชีวิตด้วยการปลูกผักช่วยเยียวยาตัวเองจากความเครียดที่เผชิญในชีวิตประจำวันจากการทำงาน โดยการกลับมาทำการเกษตรทำให้ชีวิตมีแรงผลักดันและช่วยเชื่อมโยงชีวิตเข้ากับธรรมชาติ</p>	<p>การทำเกษตรทำให้สามารถเชื่อมโยงกับธรรมชาติ</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
<p>คนในประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ในอาเซียน มีชีวิตอยู่บนพื้นฐานเกษตร ไปที่ไหนก็เจอ แต่พื้นที่ปลูกผัก ปลูกข้าว ก็รู้สึก ว่าชีวิตเราก็มาจากเกษตรหมด เพราะคนต้องกินข้าว เกษตรกรรมจึงเป็นแก่นของชีวิต ที่บอกว่า เกษตรคือวิถีชีวิตก็คือสิ่งนี้ พอเรากลับบ้าน เราก็กลับมาบนฐานเกษตร</p>	<p>วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ วิถีชีวิตที่ตั้งอยู่บนฐานของการทำเกษตรกรรม</p>	<p>เกษตรกรรมคือ วิถีชีวิต</p>	<p>มิติด้านการทำ การเกษตร</p>
<p>Take care of the soil, Grow seedlings, Plant more trees, Grow food forest, Keep local seeds, Empower young learners และ Make natural buildings คือ ปรัชญาการทำงาน ผลที่ได้มีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ คือผลิตภัณฑ์เกษตรออร์แกนิก การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ ส่วนสิ่งที่จับต้องไม่ได้ก็คือการสื่อสารระหว่างคนหัวใจเดียวกัน และแรงบันดาลใจที่องงามอยู่ในตัวผู้เกี่ยวข้องทุกคน</p>	<p>ปรัชญาการทำงานในด้าน การเกษตร คือ ดูแลดิน เพาะเมล็ดพันธุ์ ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า เก็บเมล็ดพันธุ์พื้นบ้าน เสริมพลังให้ผู้เรียนรู้รุ่นใหม่ และสร้างสิ่งปลูกสร้างทางธรรมชาติ โดยผลลัพธ์ที่ได้มีทั้งสิ่งที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้</p>	<p>เพื่อเชื่อมโยงกับผู้ใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกด้วยกัน</p>	<p>มิติด้าน เครือข่าย</p>
<p>ปลูกผักออร์แกนิก เพื่อ</p>	<p>ปลูกผักออร์แกนิกเพื่อรักษา</p>	<p>เห็น</p>	<p>มิติด้าน</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

<p>รักษาสิ่งแวดล้อม ที่นี้ เราทำเกษตรออร์แกนิก ดูแลดิน เพราะดินเป็น หัวใจในการปลูกอาหาร ที่เรากิน ที่ฟาร์มเราไม่มี อะไรเป็นขยะเลย เศษ อาหารเราให้เป็ดไก่กิน มูลสัตว์ใช้เป็นปุ๋ยให้พืช</p>	<p>สิ่งแวดล้อมด้วยการดูแลดินและลด การเกิดขยะ</p>	<p>ความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความ หลากหลาย</p>	<p>นิเวศวิทยา</p>
---	--	--	-------------------

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
ปลุกผักออร์แกนิก เพื่ออัตลักษณ์ชุมชน การเพาะต้นกล้า เราเพาะไว้ปลูกเองและแบ่งปันให้คนที่สนใจ ต้นกล้าคือเครื่องมือในการสื่อสารของเราว่าอย่าใช้สารเคมีเลย นอกจากเพาะต้นกล้า เรายังแจกเมล็ดพันธุ์ด้วย คนรุ่นก่อนอย่างคุณยายจะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ปลูกต่อ คนสมัยนี้ไม่ค่อยเก็บ พอจะปลูกก็ ก็ต้องไปซื้อเมล็ดพันธุ์ที่เขาตัดต่อพันธุ์กรรมมาแล้ว	ปลุกผักออร์แกนิก เพื่อรักษาอัตลักษณ์ชุมชนด้วยการปลูกต้นกล้า และแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ท้องถิ่น เพื่อที่จะไม่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ที่โดนตัดต่อพันธุ์กรรม	เพื่อรักษาความเป็นท้องถิ่น	มิติด้านชุมชนและท้องถิ่น
ฟาร์มแห่งนี้ปลูกต้นไม้พื้นบ้านอย่างทองกวาว แคนา ลำตวน เพราะต้องการอนุรักษ์พืชพันธุ์ท้องถิ่น ปัจจุบันคนมักจะตัดไม้พื้นบ้านเพื่อเอาที่ไว้ปลูกยางพาราและมันสำปะหลัง อันเป็นพืชที่ “ขายได้” โดยถ้ายังมีคนปลูกไม้พื้นบ้าน ก็จะมีคนรู้จักและบริโภคผลผลิตจากพันธุ์ไม้เหล่านั้น ถ้ามีคนปลูกก็จะมีคนกิน หากไม่ปลูก พันธุ์ไม้นั้นจะสูญพันธุ์ วัฒนธรรมอาหารเราก็สูญหาย	ปลูกต้นไม้พื้นบ้าน เพื่ออนุรักษ์พืชพันธุ์ท้องถิ่นและรักษาวัฒนธรรมอาหาร	เพื่อรักษาความเป็นท้องถิ่น	มิติด้านชุมชนและท้องถิ่น
เราอยากให้เห็นว่าการกินอาหารดีๆ จากธรรมชาติ คือวิถีที่ยั่งยืน	วิถียั่งยืน คือ การได้กินอาหารที่ดีจากธรรมชาติ	การนำมาซึ่งความยั่งยืน	มิติด้านความยั่งยืน
พื้นที่ของชุมชนที่จะเป็นแหล่งความรู้ได้	พื้นที่ปลูกอาหารของชุมชนสามารถเป็นแหล่งความรู้ได้	สร้างพื้นที่เรียนรู้ในชุมชน	มิติด้านชุมชนและท้องถิ่น

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

8. คุณอรุช นวราช

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การพร้อมเผชิญกับความไม่แน่นอน เราอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เรายังรักษาสมดุลระหว่างตัวเองกับธรรมชาติ	การมีวิถีชีวิตออร์แกนิกต้องพร้อมเผชิญกับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นและใช้ชีวิตอยู่บนความสมดุล	ใช้ชีวิตบน ความสมดุล	มิติด้าน การใช้ชีวิต
การใช้ชีวิตให้สมดุล รักษาร่างกายให้สมดุล อาหารออร์แกนิก ออกกำลังกาย พักผ่อน สังคม สิ่งแวดล้อมที่ดี	วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การใช้ชีวิตที่สมดุล จากอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน การมีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี	ใช้ชีวิตบน ความสมดุล	มิติด้าน การใช้ชีวิต
สังคมของคนที่มาทำงานด้านการขับเคลื่อนมีความเกี่ยวเนื่องอุดมการณ์ชีวิตที่มีความหมาย มีส่วนร่วมที่ตอบโจทยอะไรที่มากกว่าตัวเอง	ทำงานด้านการขับเคลื่อนวิถีชีวิตออร์แกนิกกับกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์มากกว่าทำเพื่อตัวเองในสังคมที่เกี่ยวเนื่อง	ใช้ชีวิตอย่างมี ความหมาย	มิติด้าน การใช้ชีวิต
ธุรกิจมีความสมดุล พนักงานต้องอยู่ได้ ธุรกิจไปได้ ทำเงินได้ ให้คุณค่ากับลูกค้า ทั้งเรื่องสุขภาพ ความเป็นธรรมกับลูกค้า เวทีที่ตั้งให้ลูกค้ามีส่วนร่วม ขับเคลื่อน คนกำลังตามหาชีวิตที่สมดุล เราเป็นเวทีให้เข้ามาหาชีวิตที่สมดุล	ดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรม คือ ธุรกิจอยู่รอดได้ ขณะเดียวกันก็ต้องเกิดประโยชน์กับลูกค้า เน้นการเปิดพื้นที่ให้สัมผัสประสบการณ์วิถีชีวิตที่สมดุลกับลูกค้า	ความเป็นธรรม ต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียใน ระบบห่วงโซ่ อาหาร	มิติด้าน ความเป็น ธรรม

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
เครือข่ายสามพราน โมเดล ตั้งอยู่บนฐานของ ธุรกิจที่เป็นธรรม	เครือข่ายสามพรานโมเดล ดำเนินการบนพื้นฐานของความ เป็นธรรมทางธุรกิจ	ความเป็นธรรม ต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียใน ระบบห่วงโซ่ อาหาร	มิติด้าน ความเป็น ธรรม
สังคมดีขึ้นเพราะการ รวมกลุ่ม เกษตรวิถึออร์ แกนิกไม่เพียงตอบโจทย์ เรื่องความปลอดภัย แต่ ตอบโจทย์ในทุกด้าน ทั้ง ปัญหาสังคม ปัญหา สิ่งแวดล้อม ปัญหา เศรษฐกิจ และปัญหา ด้านการสาธารณสุข	การทำเกษตรวิถึออร์แกนิกด้วย การรวมกลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ช่วย แก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสาธารณสุขได้	ใช้การเกษตร วิถึออร์แกนิก เป็นเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ ดีกว่า	มิติด้าน การทำ การเกษตร
การรวมกลุ่มของ เกษตรกรในพื้นที่ทำให้ เกิดการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ทั้งเรื่องข้อมูล เรื่องการตลาด ต่างคน ต่างแข็งแรงขึ้น ฟังตัวเอง ได้	การรวมกลุ่มทำให้เกิดความ ช่วยเหลือเกื้อกูลทั้งในเรื่องข้อมูล และการตลาด ทำให้เกษตรกรแต่ ละรายมีความก้าวหน้าและ นำไปสู่การฟังตัวเองได้	ฟังพากันและ กัน	มิติด้าน การ ฟังตนเอง
อาหารสำคัญ เพราะ มนุษย์ทุกคนต้องกิน เรา เองในฐานะผู้บริโภคก็อยู่ ในห่วงโซ่อาหารนี้ด้วย ถ้าอาหารไม่ปลอดภัย เราก็ไม่ปลอดภัย ถ้าห่วง โซ่อาหารไม่สมดุล เราก็ ไม่สมดุล	อาหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ มนุษย์ ต้องทำให้ห่วงโซ่อาหาร เกิดความสมดุล ให้อาหาร ปลอดภัย	ความมั่นคง ทางอาหาร	มิติด้าน อาหาร

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
จะแก้ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของอาหารจึงต้องมองภาพใหญ่และแก้ทั้งระบบ ผ่านการเชื่อมโยงระหว่างผู้ปลูก ผู้บริโภค และความเข้าใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน	การแก้ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของอาหารจะต้องทำทั้งระบบ บนพื้นฐานของความเข้าใจและความเชื่อมโยงระหว่างผู้ปลูกกับผู้บริโภค	ความมั่นคงทางอาหาร	มิติด้านอาหาร
ความสามารถในการพึ่งตนเองของเกษตรกร หมายถึง การพึ่งพาปัจจัยภายนอกน้อยลงไปจนถึงการไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอกเลย ตั้งแต่การไม่พึ่งพาสารเคมี การพึ่งพาคนกลาง และการพึ่งพาภาครัฐในการประกันราคาพืชผล คือการหยั่งยืนและความภาคภูมิใจในตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นมากกว่าอะไรทั้งหมด	การพึ่งตนเองของเกษตรกรควรลดการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด	พึ่งตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก	มิติด้าน การ พึ่งตนเอง
วิถีออร์แกนิก ตอบโจทย์ทุกด้านของเกษตรกร ทั้งชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งเศรษฐกิจ ทั้งสังคมและสุขภาพ เมื่อผู้ผลิตแข็งแรง ผู้บริโภคก็แข็งแรง	วิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ	ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า	มิติด้าน การทำ การเกษตร

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
<p>วิถีของเกษตรกรออร์แกนิก คือ ธรรมชาติปฏิบัติ สำหรับผม ทุกอย่าง เชื่อมโยงกัน เพราะฉะนั้นเราต้องมอง ภาพรวม มองให้เห็นภาพ ใหญ่ ถ้ามองแบบแยก เป็นอย่างๆ เราไม่มีทาง สมดุล เราไม่มีทาง แก้ปัญหาได้ อย่างเช่น เรื่องอาหาร ถ้าผู้ผลิตมี สารตกค้างในกระแสมะเร็ง เพราะสารเคมี แล้วผู้บริโภคจะรอดหรือ</p>	<p>การดำเนินชีวิตในวิถีชีวิตออร์แกนิก เป็นการปฏิบัติธรรมในทุกวัน โดยใช้มุมมองแบบภาพรวมที่ทุกอย่างเชื่อมโยงกันหมด</p>	<p>ใช้มุมมองแบบองค์รวมในการดำเนินชีวิต</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>
<p>เกษตรกรออร์แกนิก เป็นประโยชน์ของชาติและของโลก เป็นคำตอบสู่ความกระจ่าง และการก้าวกลับคืนสู่สมดุล มนุษย์และโลกอยู่ร่วมกัน ได้ด้วยอาหารที่ปลอดภัย</p>	<p>เกษตรกรออร์แกนิกเป็นเครื่องมือที่จะนำความสมดุล กลับคืนสู่มนุษย์และโลก</p>	<p>ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิก เป็นเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>
<p>เกษตรกรออร์แกนิกไม่ใช่แค่เรื่องปลูกผักปลอดสารเคมี แต่เป็นเรื่องของวิถีชีวิต ชาวบ้านที่ทำเกษตรกรออร์แกนิก เขาจะพูดว่าเขามีความสุข คนเหล่านี้จะไม่พูดถึงเรื่องเงินเลย เขามีความสุขที่ได้ปลูกได้กินผักของเขาเอง และทำให้เขามีสุขภาพดี</p>	<p>การทำเกษตรในวิถีออร์แกนิก เป็นเรื่องของวิถีชีวิต คนที่อยู่ในวิถีนี้มีความสุขและมีสุขภาพที่ดี</p>	<p>เกษตรกรรมคือวิถีชีวิต</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกน ความคิด หลัก
<p>เราเน้นให้ความสำคัญ เรื่องที่มาของอาหาร ปลอดภัย โดยเฉพาะข้าว พืช ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็น ผลผลิตจากเกษตรกรที่ ทำระบบออร์แกนิก ภายใต้การรับรอง มาตรฐานอินทรีย์สากล (IFOAM) และการรับรอง แบบมีส่วนร่วม (PGS) ส่วนสินค้าประเภท เนื้อสัตว์ อาทิ หมู ไก่ อาหารทะเล ก็มีการ คัดเลือกเคร่งครัด เรา ต้องตามไปดูแหล่งที่มา วิธีการเลี้ยง จะมีทีม นักวิชาการสุ่มตรวจการ ปนเปื้อนต่อเนื่อง</p>	<p>สามารถนำโมเดลให้ความสำคัญ กับเรื่องที่มาของอาหาร โดย ผลผลิตที่ได้จะต้องผ่านการ รับรอง หรือมีมาตรฐานการ คัดเลือกที่เคร่งครัด</p>	<p>เพื่อมาตรฐาน การรับรอง</p>	<p>มิติด้าน การทำ การเกษตร</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

9. คุณศิริวิมล กิตะพานิชย์

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
เน้นความสัมพันธ์กับชุมชน ทำเกษตรออร์แกนิกต้องเปลี่ยนที่ใจคน	ทำเกษตรวิถึออร์แกนิก โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับชุมชน โดยหากต้องการจะเปลี่ยนคนให้หันมาสู่วิถึนี้ ต้องให้เขาเปลี่ยนด้วยตัวเอง	เพื่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	มิติชุมชนและท้องถิ่น
ทำออร์แกนิกต้องเข้าใจธรรมชาติ เมื่อเราเข้าใจธรรมชาติรอบตัว เราก็จะสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างพึ่งพาอาศัยได้	ทำเกษตรวิถึออร์แกนิกด้วยความเข้าใจในธรรมชาติรอบตัว เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพา	เพื่อทำความเข้าใจในวิถึของธรรมชาติ	มิติด้านองค์ความรู้
ทำออร์แกนิกได้เรื่องสุขภาพเพิ่มสุขภาพใจ	ทำเกษตรวิถึออร์แกนิกได้ประโยชน์ต่อทั้งสุขภาพกายและสุขภาพใจ	เพื่อสุขภาพของตนเอง	มิติด้านสุขภาพ
แบ่งคำจำกัดความของออร์แกนิก คือ ออร์แกนิกหฺรุ ที่ทำไปเพื่อมาตรฐาน หลักสากล นำหลักการไปปรับใช้กับพื้นที่ กับออร์แกนิกแบบบ้านๆ ที่เน้นวิถึชีวิตของเรา วิถึชุมชนและวิถึธรรมชาติที่จะอยู่อาศัยร่วมกัน	แบ่งวิถึออร์แกนิกออกเป็น 2 ความหมาย คือ วิถึออร์แกนิกแบบหฺรุ คือ มีมาตรฐาน มีหลักการ กับ วิถึออร์แกนิกแบบบ้าน คือ วิถึชีวิตที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ	ให้คำจำกัดความวิถึชีวิตออร์แกนิก	มิติด้านการทำการเกษตร

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
ตอนนี้เป็นวิถีชีวิตออร์แกนิกที่ผสมระหว่างเทคโนโลยีวัฒนธรรม ทำให้กลมกลืนกันกับวิถีชีวิต ซึ่งเป็นวิถีที่พึ่งพาธรรมชาติเหมือนเมื่อก่อน แต่มีความทันสมัยของเทคโนโลยีผสมเข้าไปด้วย	วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นวิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติแบบอดีตและผนวกรวมความทันสมัยของเทคโนโลยีในปัจจุบัน	นำวิถีคิดจากศาสตร์อื่นๆมาประยุกต์ในการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก	มิติด้านองค์ความรู้
ทำเกษตรออร์แกนิกโดยที่ชาวบ้านต้องไม่เดือดร้อน เน้นให้ชาวบ้านมีความสุข	การทำเกษตรวิถีออร์แกนิกของที่ไร่จะต้องทำให้ชาวบ้านที่อยู่บริเวณโดยรอบไม่เดือดร้อน และมีความสุข	ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า	มิติด้านการทำการเกษตร
ดำเนินการด้วยออร์แกนิกจากหัวใจ คือ ชุมชนดูแลเรา ขณะเดียวกันเราก็เข้าใจชุมชน	วิถีชีวิตออร์แกนิกของที่ไร่ดำเนินไปด้วยความใส่ใจและความเข้าใจระหว่างไร่กับชุมชน	เพื่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	มิติชุมชนและท้องถิ่น
ปลูกหัวใจออร์แกนิก เพื่อให้คนกลับมาหาธรรมชาติ เข้าใจระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	ไร่เรียนรู้ต้องการให้เกิดความยั่งยืน จึงได้ปลูกฝังให้คนใกล้ชิดธรรมชาติ และมีความเข้าใจในธรรมชาติ	นำมาซึ่งความยั่งยืน	มิติด้านความยั่งยืน
ความสัมพันธ์กับชุมชนมีความสำคัญมาก ให้ชาวบ้านเห็นแล้วทำตาม	ไร่เรียนรู้ถ่ายทอดวิถีชีวิตออร์แกนิกผ่านความสัมพันธ์กับชุมชน	เพื่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	มิติชุมชนและท้องถิ่น

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
<p>เราพูดถึงชีวิตออร์แกนิกที่ไร้อินทรีย์ เพราะอยากให้คนคืนสู่สมดุลธรรมชาติ สัมผัสกับ Harmony with the Land สัมผัสธรรมชาติและทีมงานที่เป็นคนในชุมชน มีตัวตน ความคิดเป็นของตัวเอง แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจให้ทุกคนลำบาก เรามีระดับความลุยที่แตกต่างกันไป มีตั้งแต่กิจกรรมที่โล่งเตอะ เปรอะเปื้อนได้เต็มที่ ไปจนถึงกิจกรรมสบายๆ เป็นการเข้าหาธรรมชาติตามความเหมาะสมของเขา เราพยายามให้ทุกคนเป็นตัวของตัวเอง สนับสนุนให้ลองคิดลองทำ</p>	<p>กิจกรรมเพื่อวิถีชีวิตออร์แกนิกของไร้อินทรีย์ มีเป้าหมายเพื่อให้คนคืนสู่สมดุลกับธรรมชาติ โดยสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมของแต่ละคน</p>	<p>ศูนย์เรียนรู้ของวิถีชีวิตออร์แกนิก</p>	<p>มิติด้านองค์ความรู้</p>
<p>ที่ใช้ชื่อไร้อินทรีย์ ก็เพื่อสะท้อนถึงการผสมผสานตัวเราเข้าไปกลมกลืนกับธรรมชาติ ให้ธรรมชาติอยู่รอด และเราก็อยู่ได้ โดยที่ไม่ได้ไปทำร้าย ไม่ไปเบียดเบียนเขา และเรียนรู้จากธรรมชาติให้มากที่สุด คนที่อยู่ที่นี่ก็จะรู้สึกร่มรื่น ไร้อินทรีย์ เป็นความสุขเล็กๆ ช่างใน ที่บางครั้งเราอาจหาไม่ได้จากชีวิตในเมือง และแสง สี เสียง ก็ให้คำตอบเราไม่ได้</p>	<p>ชื่อของไร้อินทรีย์มีเป้าหมายเพื่อสะท้อนการผสมผสานตัวเราเข้ากับธรรมชาติ</p>	<p>ใช้ชีวิตที่สอดคล้องไปกับธรรมชาติรอบตัว</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
<p>พอของเปล คือการที่เรารู้จักตัวเอง เมื่อเรารู้จักและค้นหาตัวเองเจอ เราพอที่จะให้กับตัวเอง เราก็พร้อมที่จะให้กับคนอื่น พร้อมที่จะคืนกลับให้สังคม แต่ถ้าเรายังไม่รู้จักพอ เราก็คงสร้างที่นี้ ทำยังไงก็ได้ให้ดัง ให้ใหญ่ ทำยังไงก็ได้ให้ที่นี้ได้เงินเร็วๆ แต่สุดท้ายแล้วเราอยากให้เป็นที่เป็นที่ที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างประสบการณ์ มาแบ่งปันประสบการณ์การใช้ชีวิตได้</p>	<p>วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความรู้จักพอ โดยความพอของคุณเปลคือ การสร้างไรน์รมย์เพื่อเป็นที่แบ่งปันและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การใช้ชีวิต</p>	<p>ใช้ชีวิตบนความพอเพียง</p>	<p>มิติด้านการใช้ชีวิต</p>
<p>ไรน์รมย์ เราไม่ได้มองแค่เรื่องกำไร แต่เรามองว่าจะทำให้ชุมชนข้างๆ เราเข้มแข็งไปกับเราได้ได้อย่างไร พัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้เขาทำเกษตรออร์แกนิก ทำให้เขาเข้าใจวิถีที่จะอยู่สอดคล้องกับธรรมชาติเหมือนดั้งเดิมที่เคยเป็น จริงๆแล้วเรามองว่ามันไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เรากำลังจะทำให้เขาเห็นการอยู่แบบสอดคล้องกับธรรมชาติว่ามันสำคัญแค่ไหน</p>	<p>ส่งเสริมให้ชุมชนทำเกษตรวิถีออร์แกนิกเพื่อให้ชุมชนรู้จักวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับธรรมชาติ</p>	<p>ใช้การเกษตรวิถีออร์แกนิกเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>
<p>การทำเกษตรออร์แกนิกนี้แหละสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนได้จริงและทำให้ชีวิตของเรามีความสุขได้จริงๆ</p>	<p>เกษตรวิถีออร์แกนิกสามารถสร้างชุมชนให้ยั่งยืน</p>	<p>นำมาซึ่งความยั่งยืน</p>	<p>มิติด้านความยั่งยืน</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
วันนี้ไม่ได้อยากทำแค่ไร้เกษตร อินทรีย์อีกต่อไปแล้ว ไร้เกษตร อินทรีย์เป็นแค่ทางผ่าน แต่ จุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือการ สร้างให้ที่นี้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นเหมือน Sustainable Living Learning Centre เป็น ศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถสัมผัส ชีวิตจริงได้ สร้างประสบการณ์ จริงที่ใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับ ธรรมชาติ ในการที่เราจะอยู่ ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน	ไรรื่นรมย์ มี จุดมุ่งหมาย คือ เป็นศูนย์การ เรียนรู้ที่เกิดจาก ประสบการณ์การ ใช้ชีวิตจริงที่ สอดคล้องกับ ธรรมชาติ	ศูนย์เรียนรู้ของ วิถีชีวิตออร์แกนิก	มิติด้านองค์ ความรู้

10. คุณกัญญาภัก โคะเบลท์

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การเรียนรู้ ที่จะพึ่งพาตัวเอง	วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การเรียนรู้ที่ จะพึ่งพาตัวเอง	พึ่งตนเองเพื่อลด การพึ่งพาจาก ภายนอก	มิติด้านการ พึ่งตนเอง
ความเข้าใจธรรมชาติ มองให้เห็น ธรรมชาติ ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับ ธรรมชาติ ไม่เบียดเบียนกัน เช่น ในสมัยก่อนไม่เห็นจำเป็นที่จะต้อง มีบริษัทกำจัดปลวก เป็นต้น	วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ ความพยายาม ทำความเข้าใจ และปรับตัวให้อยู่ ร่วมกับธรรมชาติ	ใช้ชีวิตที่ สอดคล้องไปกับ ธรรมชาติรอบตัว	มิติด้านการใช้ ชีวิต
สอนให้เด็กรู้ว่าธรรมชาติให้ ประโยชน์แก่มนุษย์มากมาย และ มนุษย์ควรรักธรรมชาติ	สอนให้เด็กเกิด ความรัก และเห็น คุณค่าของ ธรรมชาติ	เห็นความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความหลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา
ถ้าทำลายธรรมชาติย่อหมายถึง ทุกคนกำลังเริ่มทำลายชีวิตของ ตนเอง เพราะธรรมชาติ ไม่ว่าจะ เป็น ดิน น้ำ ลม ฯลฯ ล้วนเป็น จุดเริ่มต้นของชีวิต	ธรรมชาติเป็น จุดเริ่มต้นของชีวิต ถ้าทำลายธรรมชาติ ก็เท่ากับทำลาย ชีวิต	เห็นความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความหลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

11. คุณอดิศักดิ์ เหล่าพิมพ์

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติ	วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การเรียนรู้ที่ จะอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติ	ใช้ชีวิตที่ สอดคล้องไปกับ ธรรมชาติรอบตัว	มิติด้านการใช้ ชีวิต
พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ระหว่าง เรากับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และ ธรรมชาติอย่างไม่เบียดเบียน	วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การอยู่ร่วมกับ สิ่งมีชีวิตอื่นๆอย่าง พึ่งพาอาศัย และ ไม่เบียดเบียนกัน	เห็นความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความหลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา
ให้ความสำคัญกับการพึ่งพา ตนเอง	วิถีชีวิตออร์แกนิก คือ การพึ่งพา ตนเอง	เห็นความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความหลากหลาย	มิติด้าน นิเวศวิทยา
ผมเป็นคนหนึ่งที่เห็นความสำคัญ ของการรับประทานอาหาร เพราะสิ่งที่เราทานเข้าไปทุกวันมี สิ่งเจือปน และสารเคมีผสมอยู่ ถึงแม้มันจะน้อยนิด แต่ในระยะ ยาวมันอาจสะสมทำให้เรา เจ็บป่วยได้ ในทางกลับกัน ถ้าเรา เลือกรับประทานอาหาร เลือก อาหารที่สดใหม่ สะอาด ปลอดภัย และมีประโยชน์ต่อ ร่างกาย ก็จะส่งผลดีต่อสุขภาพ ของเราในระยะยาวเช่นกันครับ	ใส่ใจเลือกอาหารที่ ปลอดภัยและมี ประโยชน์ต่อ ร่างกายเพื่อให้มี สุขภาพที่ดีใน ระยะยาว	เพื่อสุขภาพของ ตนเอง	มิติด้าน สุขภาพ
ผมได้พบกับคำว่า เกษตรออร์แกนิก คือการทำเกษตรแบบยั่งยืน ไม่ใช่สารเคมี ให้ธรรมชาติดูแล เกื้อกูลธรรมชาติ ซึ่งดีต่อผู้ผลิต และผู้บริโภค โดยตัวเราเองมีการ ใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ	เกษตรวิถีออร์แกนิก คือ การทำ เกษตรที่ยั่งยืน เกื้อกูลกับ ธรรมชาติ	นำมาซึ่งความ ยั่งยืน	มิติด้านความ ยั่งยืน

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
เมื่อดินดี น้ำดี ผลผลิตและสิ่งแวดล้อมก็ดีตามไปด้วยครับ	ทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกโดยให้ความสำคัญกับดินและน้ำ ซึ่งมีผลให้ได้ผลผลิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
ผมเริ่มสนใจที่อยากจะทำฟาร์มออร์แกนิกเป็นของตัวเองซักครั้ง เพราะผมเห็นว่า ในปัจจุบันอาหารการกินที่คนเราทานเข้าไป เราไม่ทราบเลยว่ามาจากแหล่งไหน กระบวนการผลิตก่อนที่จะมาถึงมือผู้บริโภคอย่างเรา ๆ ผ่านอะไรมาบ้าง ทั้งยาฆ่าแมลง ฮอร์โมนเร่งโต ปุ๋ยเคมี และอีกสารพัด สิ่งเหล่านี้สะสมอยู่ในร่างกายของเรามาเป็นระยะเวลา นาน มันจึงเป็นเหมือนระเบิดเวลา ซึ่งถ้าสะสมมาก ๆ เราอาจจะต้องเจ็บไข้ได้ป่วยกันเลย ที่เดียวครับ หรือเราจะรอให้เวลานั้นมาถึง มันต้องมีทางอื่นสิ ที่ผมจะสามารถช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้ ทานของดี มีประโยชน์ ปลอดภัยด้วยวิถีออร์แกนิกอย่างแท้จริง ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และนั่นคือความมุ่งมั่นของผมอย่างแท้จริงที่อยากจะส่งสุขภาพดีไปยังผู้คน	ทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกเพื่อให้ได้อาหารที่ปลอดภัยต่อทั้งตัวผู้ผลิตและผู้บริโภค และเพื่อส่งสุขภาพดีไปให้ผู้คน	อาหารปลอดภัยเพื่อคนในสังคม	มิติด้านอาหาร

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

12. คุณ Sho Oga

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
รูปแบบเกษตรกรรมที่ผมอยากทำก็เหมือนกับที่ผมให้ความสำคัญแก่แหล่งน้ำ ผมจะทำเกษตรแบบที่เรียกว่า ออร์แกนิก ซึ่งไม่ใช่ทั้งยาฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมี ถ้าไม่สร้างผลผลิตจากธรรมชาติที่ปลอดภัย 100% การทำเกษตรของผมก็ไร้ความหมาย เพื่อให้สิ่งแวดล้อม สิ่งมีชีวิตในแม่น้ำและทะเลดีขึ้น ผมจึงไม่คิดทำเกษตรด้วยวิธีอื่น นอกจากเกษตรออร์แกนิก	ทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกด้วยแนวคิดที่ต้องปลอดภัย ตีต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
วิถีชีวิตออร์แกนิกเป็นมากกว่าการไม่ใช้สารเคมี ผมซึ่งไม่เคยทำเกษตรมาก่อน รู้ว่าผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการพ่นยาฆ่าแมลงและใส่ปุ๋ยเคมีปริมาณมากนั้นอันตรายต่อสุขภาพ ก่อนลงมือปลูกผัก ผมสงสัยมาตลอดว่า สิ่งที่ทำอยู่ถูกต้องแล้วใช่ไหม ผมอยากให้ผู้บริโภคได้กินผักที่ดีต่อร่างกาย จึงเลือกวิธีเพาะปลูกโดยไม่ใช้ยาฆ่าแมลงและปุ๋ยเคมี ผมรู้ว่าหนทางที่จะทำให้สำเร็จคงไม่ราบรื่นเท่าไร	ทำการเกษตรวิถีออร์แกนิกเพื่อให้ได้อาหารที่ดีและปลอดภัยต่อผู้บริโภค	อาหารปลอดภัยเพื่อคนในสังคม	มิติด้านอาหาร

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
<p>การทำเกษตรในครั้งนี้นี้จึงไม่ใช่ เพียงแค่ปลูกผักผลไม้ส่งขายอย่าง สม่ำเสมอเท่านั้น หากยังต้องการ ผู้บริโภคใหม่ๆ ขึ้นมาด้วย เพราะ ถ้าธุรกิจล้มเหลว ผมคงยื่นหยัด การทำเกษตรแบบออร์แกนิก เอาไว้ไม่ได้ ในตอนนั้นแม้จะยังไม่ ตัดสินใจเรื่องที่ดินทำเกษตรและ เรื่องอื่นๆ แต่ผมพอจะนึกภาพ ความยากลำบากที่ตามมาได้ไม่ ยาก</p>	<p>ทำการเกษตรวิถี ออร์แกนิกร่วมไป กับการหาผู้บริโภค ใหม่ๆ</p>	<p>เพื่อเชื่อมโยงกับ ผู้ใช้วิถีออร์แกนิก ด้วยกัน</p>	<p>มิติด้าน เครือข่าย</p>
<p>ผมก่อตั้งบริษัทขึ้นในเดือน กันยายน พ.ศ. 2542 ตั้งชื่อว่า “ฮาร์โมนีไลฟ์ อินเตอร์เนชันแนล จำกัด (Harmony Life International Co., Ltd.)” หมายถึง การใช้ชีวิตอย่าง สอดคล้องกับธรรมชาติ โดยตั้ง ปณิธานว่า การดำเนินงานของ บริษัทฮาร์โมนีไลฟ์ต้องสอดคล้อง กับธรรมชาติ</p>	<p>ฮาร์โมนีไลฟ์ฯ เป็น ชื่อของบริษัทที่ หมายถึง การใช้ ชีวิตอย่าง สอดคล้องกับ ธรรมชาติ</p>	<p>ใช้ชีวิตที่ สอดคล้องไปกับ ธรรมชาติรอบตัว</p>	<p>มิติด้านการใช้ ชีวิต</p>
<p>ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่ สิ้นสุด การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือย ของผู้คนจำนวนมากนี้แหละ ที่ทำ ให้ทรัพยากรบนโลกหมดไปอย่าง รวดเร็ว ธรรมชาติถูกทำลาย พืช และสัตว์ต้องกลายเป็นแพะรับ บาปเพราะความอยากได้อะไรก็มี ของมนุษย์ นี่คือปัญหาใหญ่ที่ เกิดขึ้นในสังคม โลก เพราะ โลกมีอยู่แค่ใบเดียว</p>	<p>ปัญหาใหญ่ของ สังคม คือ การใช้ ทรัพยากรอย่าง ฟุ่มเฟือย บนความ ต้องการที่ไม่สิ้นสุด ของมนุษย์</p>	<p>ใช้ชีวิตบนความ พอเพียง</p>	<p>มิติด้านการใช้ ชีวิต</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
การดำรงรักษาโลกอันงดงามที่ไม่มีสิ่งใดทดแทนได้ และสร้างสังคมที่สิ่งมีชีวิตทุกชนิดใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเรื่องใหญ่ที่มนุษย์ต้องรับทำและแก้ไขอย่างเร่งด่วน	วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการรักษาระบบนิเวศ และสร้างระบบนิเวศที่สิ่งมีชีวิตทุกชนิดสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างพึ่งพา	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
สิ่งสำคัญที่สุดในการสร้าง สังคมที่ยั่งยืนไม่ใช่การใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยเกินจำเป็น แต่เป็นการเรียนรู้และใช้ชีวิตอย่างพอเพียงก่อนที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับความอดอยากจะมาบรรจบกัน และทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงจนมีแนวโน้มสู่การล่มสลายของระบบเศรษฐกิจและโลก	วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตบนความพอเพียงเพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน	นำมาซึ่งความยั่งยืน	มิติด้านความยั่งยืน
การดำรงชีวิตโดยยึดหลัก “ความพอเพียง” คือ สิ่งที่มนุษย์พึงปฏิบัติเพื่อดำรงรักษาประเทศชาติและสังคม ผมคิดว่าผู้บริหารของทุกบริษัท ควรเริ่มนำวิถีชีวิตพอเพียงมาใช้เพื่อสร้าง สังคมที่ยั่งยืน ให้ได้	วิถีชีวิตออร์แกนิกให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตบนความพอเพียง โดยความพอเพียงสามารถนำมาเป็นหลักปฏิบัติเพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน	ใช้ชีวิตบนความพอเพียง	ให้มีความสำคัญกับการนำความพอเพียงมาเป็นเครื่องมือสร้างสังคมที่ยั่งยืน

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
<p>การสร้างสังคมที่ยั่งยืนจำเป็นต้องสร้างระบบหมุนเวียนของทุกสิ่ง ผมเริ่มปฏิบัติตามหลัก 5R เพื่อลดการทำลายสิ่งแวดล้อม เรามาช่วยกันสร้างสังคมที่ยั่งยืนให้ดำรงต่อไปถึงรุ่นลูกหลานกันเถอะ</p> <p>หลัก 5R คือ 1.Refuse ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น 2.Reduce ลดปริมาณการใช้และใช้แต่สิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวันเท่านั้น 3.Reuse นำของที่ซื้อมาแล้วกลับมาใช้ซ้ำให้บ่อยครั้งที่สุด 4.Repair ถ้าสิ่งเสียหายให้ซ่อมแล้วนำกลับมาใช้อีก 5.Recycle นำของที่ใช้ไม่ได้ไปรีไซเคิล</p>	<p>สร้างระบบหมุนเวียน 5R เพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน</p>	<p>นำมาซึ่งความยั่งยืน</p>	<p>มิติด้านความยั่งยืน</p>
<p>อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของฟาร์มฮาร์โมนีไลฟ์แพร่หลายไปทั่วโลก ผมจึงต้องขอใบรับรองเกษตรออร์แกนิกในระดับมาตรฐานสากล (International Federation of Organic Agriculture Movements: IFOAM) ของประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศมาตรฐานการทำออร์แกนิกระดับโลกและเป็นแหล่งกำเนิดออร์แกนิกมาได้ กระทั่งปี พ.ศ. 2552 ผมจึงได้รับใบรับรองของ IFOAM มาครอบครอง</p>	<p>ทำเกษตรวิถึออร์แกนิกและขอใบรับรองมาตรฐานสากล เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับในระดับโลก</p>	<p>เพื่อมาตรฐานการรับรอง</p>	<p>มิติด้านการทำการเกษตร</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
ที่ฟาร์มฮาร์โมนีไลฟ์ ในตอนเช้าตรู่จะมีนกตัวเล็กๆ บินมาเป็นฝูง นกเหล่านี้บินมาบินแมลงในแปลงผัก พวกมันเริ่มงานในฟาร์มก่อนใคร ส่วนในดินก็มีไส้เดือนและจุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายเศษซากต่างๆ เพื่อให้รากผักดูดไปใช้ได้ง่าย การอยู่ร่วมกันและเอื้อประโยชน์ต่อกันเป็นความสอดคล้องของธรรมชาติ การหมุนเวียนสับเปลี่ยนสารอาหารในดิน ทำให้ได้ผักซึ่งอุดมด้วยพลังงาน มีสุขภาพดี และมีรสอร่อย ทั้งหมดนี้คือการจัดการโดยอาศัยธรรมชาติ	การเกษตรวิถึออร์แกนิกที่ฟาร์มมีลักษณะที่สิ่งมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสอดคล้องและพึ่งพา ซึ่งเป็นหลักการจัดการโดยธรรมชาติ	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา

13. คุณวิฑูรย์ เรื่องเลิศปัญญากุล

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิด รอง	แกนความคิด หลัก
หลักๆ คือ 4 มิติ แต่รวมไปถึงการไม่ใช่สารเคมี	การเกษตรวิถึออร์แกนิก มีหลักการพื้นฐาน 4 ข้อ คือ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านระบบนิเวศ มิติด้านความเอาใจใส่ และมิติด้านความเป็นธรรม โดยรวมถึงการไม่ใช่สารเคมี	ให้คำจำกัดความวิถีชีวิตออร์แกนิก	มิติด้านการทำการเกษตร

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
เกชตรออร์แกนิคได้พิสูจน์ตัวเองแล้วว่าเป็นการเกษตรที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	การเกษตรวิถีออร์แกนิคมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม	เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย	มิติด้านนิเวศวิทยา
มิติด้านสุขภาพ เกชตรออร์แกนิคควรส่งเสริมและสร้างความยั่งยืนให้กับสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมไม่ว่าจะเป็นสุขภาพของดิน พืช สัตว์ มนุษย์ และโลก ...สุขภาวะของสิ่งมีชีวิตของแต่ละปัจเจกคนและของชุมชนเป็นหนึ่งเดียวกันกับสุขภาวะของระบบนิเวศ...สุขภาวะที่เป็นองค์รวมเป็นปัจจัยสำคัญของสิ่งมีชีวิต การมีสุขภาพที่ดีไม่ใช่แค่การปราศจากโรคร้ายไข้เจ็บ แต่รวมถึงภาวะแห่งความเป็นอยู่ที่ดีของร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ สังคมและสภาพแวดล้อมโดยรวม ตลอดจนถึงความแข็งแรง ภูมิคุ้มกันและความสามารถในการฟื้นตัวจากความเสื่อมถอย...บทบาทของเกชตรออร์แกนิคไม่ว่าจะเป็นการผลิตในไร่นา การแปรรูป การกระจายผลผลิตหรือการบริโภค ต่างก็มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิตทั้งปวง	การเกษตรวิถีออร์แกนิคอยู่บนพื้นฐานการสร้างสุขภาพที่ดีอย่างเป็นองค์รวมของทุกชีวิต โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสุขภาวะที่ดีของระบบนิเวศ	วิถีออร์แกนิคมีเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของทุกชีวิต	มิติด้านสุขภาพ

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>มิติด้านนิเวศวิทยา เกษตรออร์แกนิกควรตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและวัฏจักรแห่งธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ และช่วยทำให้ระบบและวัฏจักรธรรมชาติเพิ่มพูนและยั่งยืนมากขึ้น...หลักการเกษตรออร์แกนิกในเรื่องนี้ตั้งอยู่บนกระบวนการที่มองเกษตรออร์แกนิกในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศที่มีชีวิต ดังนั้น การผลิตการเกษตรจึงอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยาและวงจรของธรรมชาติ...การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือแม้แต่การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากป่าจะต้องสอดคล้องกับวัฏจักรและสมดุลทางธรรมชาติ แม้ว่าวัฏจักรธรรมชาติจะเป็นสากล แต่นิเวศท้องถิ่นอาจจะมีลักษณะเฉพาะได้</p>	<p>การเกษตรวิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานของระบบนิเวศวิทยาและวัฏจักรแห่งธรรมชาติ การผลิตทางการเกษตรต้องสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ และมองเกษตรออร์แกนิกในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศ</p>	<p>เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย</p>	<p>มิติด้านนิเวศวิทยา</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>ความเป็นธรรมนี้รวมถึงความเท่าเทียม การเคารพ ความยุติธรรม ทั้งในระหว่างมนุษย์กันเอง และระหว่างมนุษย์กับสิ่งมีชีวิตอื่นๆ รวมทั้งการปกป้องและพิทักษ์โลกที่เราอาศัยอยู่...ความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต เกษตรออร์แกนิกในทุกระดับควรมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรม ..หลักการข้อนี้ยังหมายความรวมถึงการปฏิบัติต่อสัตว์เลี้ยงอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสภาพการเลี้ยงให้สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการทางธรรมชาติของสัตว์... ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ในการผลิต และการบริโภคควรจะต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม ทั้งทางสังคมและทางนิเวศวิทยา รวมทั้งควรต้องอนุรักษ์และปกป้องทรัพยากรเหล่านี้สำหรับให้กับอนุชนรุ่นหลัง</p>	<p>การเกษตรวิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานความเป็นธรรมของทุกชีวิตในระบบนิเวศ ความเป็นธรรมในทุกความสัมพันธ์ของกระบวนการผลิต ความเป็นธรรมในการผลิตและบริโภค ทรัพยากรธรรมชาติ และต้องอนุรักษ์ ทรัพยากรเพื่อคนรุ่นหลัง</p>	<p>ความเป็นธรรมต่อคนรุ่นหลัง และ ความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบห่วงโซ่อาหาร</p>	<p>มิติด้านความเป็นธรรม</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>มิติด้านการดูแลเอาใจใส่ การบริหารจัดการเกษตรออร์แกนิก ควรจะต้องดำเนินการอย่าง รมั้ดระวังและรับผิดชอบเพื่อ ปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ ของผู้คนทั้งในปัจจุบันและ อนาคต รวมทั้งพิทักษ์ปกป้อง สภาพแวดล้อมโดยรวม...ใน หลักการนี้ การดำเนินการอย่าง รมั้ดระวังและรับผิดชอบเป็น หัวใจสำคัญของการบริหาร จัดการ การพัฒนา และการ คัดเลือกเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ ในเกษตรออร์แกนิก ความรู้ทาง วิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อ สร้างหลักประกันความมั่นใจว่า เกษตรออร์แกนิกนั้นปลอดภัย และเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม แต่ อย่างไรก็ตาม ความรู้ทาง วิทยาศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอ ประสบการณ์จากการ ปฏิบัติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ สละสลวยทอดกันมากก็อาจมี บทบาทในการแก้ปัญหาต่างๆ</p>	<p>การเกษตรวิถีออร์ แกนิกอยู่บนพื้นฐาน การการดูแลเอาใจ ใส้ ด้วยการ ดำเนินการอย่าง รมั้ดระวังเพื่อ ปกป้องสุขภาพและ ความเป็นอยู่ของ ผู้คนทั้งในปัจจุบัน และอนาคตรวมทั้ง สิ่งแวดล้อมโดยรวม โดยใช้ทั้งความรู้ทาง วิทยาศาสตร์ ประสบการณ์และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้มั่นใจว่าการ ดำเนินการจะ ปลอดภัยและ เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม</p>	<p>ดำเนินการอย่าง รมั้ดระวังโดย คำนึงถึง ผลกระทบต่อ ธรรมชาติเป็น สำคัญ</p>	<p>มิติด้านการ ดูแลเอาใจใส่</p>
<p>เกษตรออร์แกนิกโดยหลักที่ แท้จริงแล้วคือการรักษา สิ่งแวดล้อม ในระบบเกษตรกรรม ที่ดูแลดิน ดูแลน้ำ ดูแลระบบ นิเวศโดยภาพรวม และเป็นมิตร ต่อผู้คนและสังคม</p>	<p>การเกษตรวิถีออร์ แกนิกอยู่บนพื้นฐาน การรักษา สิ่งแวดล้อม ดูแล ระบบนิเวศ และ เป็นมิตรต่อคนและ สังคม</p>	<p>เห็นความสำคัญ ของระบบนิเวศ และดำรงไว้ซึ่ง ความ หลากหลาย</p>	<p>มิติด้าน นิเวศวิทยา</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

หน่วยความหมาย	การรวบรวม	แกนความคิดรอง	แกนความคิดหลัก
<p>เกษตรออร์แกนิกคือการเปลี่ยนระบบการผลิต การออกแบบกิจกรรมในฟาร์ม ขั้นตอนการทำงาน ที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ดิน น้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายในฟาร์ม ต้องทำความเข้าใจว่าไม่มีระบบเกษตรใดที่ปลอดภัยและมี เพราะระบบนิเวศปนเปื้อนมาโดยตลอด จากน้ำ อากาศ ละอองสารเคมี ละอองการเผาไหม้สามารถลอยไปไกลมาก จึงมีข้อตกลงร่วมกันว่า เกษตรออร์แกนิกห้ามโฆษณาว่าเราปลอดภัย ปลอดภัยการปนเปื้อนมีอยู่ แต่เป็นการลดการปนเปื้อนในระดับที่เหมาะสม เพราะหากเราจะให้ปลอดภัยการปนเปื้อนจะ อาจจะทำให้เราหลุดจากการรักษาสิ่งแวดล้อม เพราะแม้แต่มุ่งเน้นควบคุมระบบเพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อน</p>	<p>การเกษตรวิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานการดูแลรักษาระบบนิเวศในทุกขั้นตอนการทำงานของฟาร์ม มีการคำนึงถึงความหลากหลายในฟาร์ม และลดการปนเปื้อนในระดับที่เหมาะสม</p>	<p>เห็นความสำคัญของระบบนิเวศและดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย</p>	<p>มิติด้านนิเวศวิทยา</p>
<p>เกษตรออร์แกนิกต้องสนใจว่ากิจกรรมในฟาร์มจะต้องทำให้ดินดี ช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ อย่างเช่นจะเลือกใช้ปุ๋ยพืชสด หรือฟางเพื่อมาใช้ตรึงคาร์บอนกลับไปในดิน แทนการเลือกใช้ปุ๋ยที่มีอินทรีย์วัตถุต่ำ อย่างพวกซีโก้ ที่ไปเน้นให้ธาตุอาหารพืชโดยตรงไม่ให้อาหารแก่ดิน แม้ว่าอาจผ่านการรับรองมาตรฐาน แต่ในระยะยาวจะทำให้ดินจะเสื่อม คำถามสำคัญคือจะทำเกษตรออร์แกนิกเพื่อรับรองมาตรฐาน หรือเพื่อความยั่งยืนของระบบสิ่งแวดล้อม</p>	<p>การเกษตรวิถีออร์แกนิกอยู่บนพื้นฐานเพื่อความยั่งยืนของระบบสิ่งแวดล้อม จึงต้องใส่ใจกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ</p>	<p>นำมาซึ่งความยั่งยืน</p>	<p>มิติด้านความยั่งยืน</p>

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ภาคผนวก ข. แนวทางคำถามคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล

ภูมิหลังของท่านก่อนมาใช้วิถีชีวิตแบบออร์แกนิก (พื้นที่ดั้งเดิม การศึกษา สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ)

แนวทางคำถาม

แนวทางการดำเนิน “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

1. แนวทางการใช้ชีวิตแบบออร์แกนิกของท่านเป็นอย่างไร?
2. ทำไมท่านถึงหันมาสนใจวิถีแบบออร์แกนิก?
3. ท่านบริหารจัดการการดำเนินชีวิตของท่านด้วยวิถีออร์แกนิกอย่างไร?
4. ประโยชน์การดำเนินชีวิตของท่านได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากผู้ใดบ้าง อย่างไร?
5. จุดมุ่งหมายของการนำแนวทางวิถีออร์แกนิกไปปฏิบัติของท่านคืออะไร?

การให้ความหมายของวิถีชีวิตออร์แกนิก

6. “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ในความคิดของท่านเป็นอย่างไร? (ประกอบด้วยแง่มุมใดบ้าง health, ecology, fairness, care)
7. “วิถีชีวิตออร์แกนิก” มีความสำคัญต่อชีวิตท่านอย่างไร?
8. บริบทแวดล้อมของท่านสนับสนุนการใช้ชีวิตแบบวิถีออร์แกนิกหรือไม่?
9. การประพาดตัวอย่างไรบ้างถึงจะได้อธิบายว่าเป็นผู้มีวิถีชีวิตแบบออร์แกนิก?
10. สังคมปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหาใดบ้างที่ท่านเห็นว่าวิถีออร์แกนิกสามารถช่วยเผชิญกับความท้าทายได้?
11. วิถีออร์แกนิกสามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าสภาพสังคมปัจจุบันเผชิญอยู่ได้อย่างไรบ้าง?
12. วิถีแบบออร์แกนิกก่อให้เกิดผลกระทบในด้านดีและด้านไม่ดีอย่างไรบ้าง? โดยเฉพาะในแง่ความสัมพันธ์ต่อสังคม?
13. สถานการณ์ “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ในสังคมไทยอยู่ตรงจุดใด และจะสามารถสนับสนุนหรือพัฒนาได้อย่างไรบ้าง?

การสื่อสารเพื่อถ่ายทอดวิถีชีวิตออร์แกนิก

14. ท่านใช้สื่อประเภทใดบ้างเป็นช่องทางในการถ่ายทอด “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ไปสู่สังคม?
15. ลักษณะการสื่อสารเพื่อถ่ายทอด “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ของท่านเป็นอย่างไร?
16. ท่านสื่อสาร “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ของท่านกับใคร?
17. การเล่าเรื่อง “วิถีชีวิตแบบออร์แกนิก” ของท่านจะสามารถช่วยขับเคลื่อนวิถีออร์แกนิกซึ่งเป็นนวัตกรรมทางสังคมได้อย่างไร?

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ภาคผนวก ค. แนวทางคำถามผู้เรียนรู้วิถีชีวิตออร์แกนิกในเครือข่าย

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล

ภูมิหลังของท่านก่อนหันมาสนใจวิถีชีวิตแบบออร์แกนิก (พื้นที่ดั้งเดิม การศึกษา สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ)

แนวทางคำถาม

การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

1. เครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” มีความสำคัญอย่างไรต่อการเรียนรู้ของท่านและสมาชิกในเครือข่าย?

2. บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” เป็นอย่างไร?

3. บทบาทหน้าที่ทางการสื่อสารของสมาชิกในเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” เป็นอย่างไร?

4. การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกในเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” เป็นอย่างไร?

ใช้ช่องทางการสื่อสารใดบ้าง?

5. การสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” มีลักษณะเป็นการร่วมสร้าง (Co-creation) เรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” หรือไม่? อย่างไร?

6. การสื่อสารบนเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ที่มีการร่วมสร้างเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ก่อให้เกิดสิ่งใดบ้าง?

7. การสื่อสารบนเครือข่ายที่มีลักษณะร่วมสร้างเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ก่อให้เกิดการขับเคลื่อน “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ไปสู่สังคมหรือไม่? อย่างไร?

8. ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” (ในแง่มุมทางการสื่อสาร)?

9. สิ่งใดที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการสร้างความมั่นคงของเครือข่าย “วิถีชีวิตออร์แกนิก” (ในแง่มุมทางการสื่อสาร)?

10. มีการสื่อสารเกิดขึ้นระหว่างเครือข่ายบ้างหรือไม่? ถ้ามี เป็นอย่างไร?

11. ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย?

การสื่อสารเพื่อร่วมสร้างเรื่องเล่าของวิถีชีวิตออร์แกนิก

12. ท่านใช้สื่อประเภทใดบ้างเป็นช่องทางในการร่วมสร้างเรื่องเล่าวิถีชีวิตออร์แกนิก?

13. ท่านร่วมสร้างเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” อย่างไร?

14. ลักษณะการสื่อสารเพื่อร่วมสร้างเรื่องเล่าของท่านเป็นอย่างไร?

15. ท่านถ่ายทอดการร่วมสร้างเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ของท่านกับใคร?

16. การร่วมสร้างเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” มีคุณค่าต่อท่านอย่างไรบ้าง?

17. การสื่อสารในลักษณะร่วมสร้างเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” สามารถช่วยขับเคลื่อน “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ในฐานะนวัตกรรมทางสังคมได้หรือไม่? อย่างไร?

1594370591

CU_ITHesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562_19:14:15 / seq: 27

ความคิดเห็นต่อเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก”

18. ท่านคิดว่าเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ที่ท่านได้รับฟังมาจากคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกมีความน่าเชื่อถือหรือไม่? อย่างไร?

19. ท่านคิดว่าเรื่องเล่า “วิถีชีวิตออร์แกนิก” ที่ท่านได้รับฟังมาจากคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิกมีความกลมกลืนหรือไม่? อย่างไร?

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ภาคผนวก ง. แบบสอบถามเชิงปริมาณ

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุและอุปสรรคในทางจิตวิทยาสังคมของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกของคนใน
เครือข่าย

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางสังคมเชิงปัญญาผ่านการเล่าเรื่องเพื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนของวิถีชีวิตออร์แกนิก” ซึ่งเป็น
คุณลักษณะของนิสิตระดับปริญญาเอก คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแบบสอบถาม
ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะทางจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปประยุกต์ใช้
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปประยุกต์ใช้
- ตอนที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงถึงอุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปประยุกต์ใช้
- ตอนที่ 4 ลักษณะทางประชากร

การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก

การที่สมาชิกในเครือข่ายมีวิถีชีวิตตามแนวทางที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกับ
ธรรมชาติอย่างสมดุล

ด้วยการใส่ใจในสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

คนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก

คนที่มีวิถีชีวิตหรือมีองค์ความรู้แล้วถ่ายทอดแนวทางที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ
อย่างสมดุลด้วยการใส่ใจในสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (v) หรือ กรอกข้อมูลลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1594370591

CU-ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ตอนที่ 1 ลักษณะทางจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปประยุกต์ใช้

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ท่านมั่นใจว่า ตัวท่านเองสามารถใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้					
2. ท่านมั่นใจว่า ตัวท่านเองสามารถปลูกผักออร์แกนิกโดยไม่ใช้สารเคมีได้ แม้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมจะยังคงใช้สารเคมี					
3. ท่านเชื่อว่า ชีวิตของท่านจะมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจมากยิ่งขึ้น หากใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
4. ท่านเชื่อว่า ระบบนิเวศรอบๆตัวจะมีความสุขมากขึ้น หากท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
5. ท่านมั่นใจว่า พลังของเครือข่ายสามารถทำให้ท่านใช้ชีวิตที่อยู่กับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายให้ต้องเผชิญ					
6. ท่านมั่นใจว่า พลังของเครือข่ายสามารถทำให้ท่านปลูกผักออร์แกนิกได้ ผ่านการช่วยเหลือเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกัน					

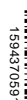

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. <u>รายได้จากผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกเป็นแรงกระตุ้น</u> ให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
2. <u>สุขภาพที่แย่ลงเป็นแรงกระตุ้น</u> ให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
3. <u>แรงสนับสนุนและความช่วยเหลือที่คนรอบข้างมอบให้</u> อาจเป็นจากครอบครัว เพื่อน หรือเครือข่าย เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
4. <u>แนวทางของคนต้นแบบ</u> ที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลตามที่ท่านได้เรียนรู้มา เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านใช้ชีวิตในแนวทางนี้					

ปัจจัยด้านการกำกับตนเอง	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. การคอยเฝ้าสังเกตพฤติกรรมการใช้ชีวิตของตัวเอง <u>ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น</u>					
2. การมีเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็เป้าหมายระยะสั้นหรือระยะยาว <u>ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น</u>					
3. การได้รับคำแนะนำและติชม (Feedback) จากคนรอบข้าง <u>ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น</u>					
4. ความรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้เห็นพัฒนาการของตัวเอง <u>ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น</u>					
5. การมีเวลาคิดทบทวนอยู่กับตัวเอง <u>ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น</u>					
6. <u>กำลังใจจากเครือข่าย</u> <u>ช่วยให้ท่านดำเนินชีวิตในแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลได้ดียิ่งขึ้น</u>					

1594370591

ปัจจัยด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การที่บุคคลไม่ได้ใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ทำให้บุคคลเหล่านั้นเป็นคนไม่ดี และสมควรโดนตำหนิ					
2. การที่บริษัทเอกชนส่งเสริมให้มีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก และสนับสนุนพฤติกรรมที่ขัดขวางการเป็นไปตามธรรมชาติ เช่น พืชตัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) เป็นต้น ทำให้บริษัทเอกชนนั้นไม่ควรดำเนินธุรกิจอีกต่อไป					
3. การที่รัฐบาลไม่ได้ขึ้นทะเบียนห้ามสารเคมีรุนแรงบางชนิดเพื่อใช้ในการเพาะปลูก ทำให้รัฐบาลนั้นขาดความชอบธรรม					

ปัจจัยด้านแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้เป็นสิ่งที่ดีต่อระบบนิเวศโดยรวม					
2. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้จะนำไปสู่สังคมที่มีความเกื้อกูลกันมากขึ้น					
3. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะว่าการดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้ นำไปสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง					
4. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้ทำให้ท่านมีความสุข					
5. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะแนวทางนี้ทำให้ท่านได้พบเจอกัลยาณมิตร					

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ปัจจัยด้านแรงจูงใจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้เติมเต็มคุณค่าทางจิตวิญญาณ</u>					
7. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้ทำให้สุขภาพของท่านแข็งแรงขึ้น</u>					
8. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้นำวัฒนธรรมที่ดีๆ กลับมา เช่น ความร่วมแรงร่วมใจ การพึ่งพาอาศัยต่อกัน เป็นต้น</u>					
9. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง</u>					
10. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้ทำให้ท่านดูดีและน่าสมัย</u>					
11. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้สร้างอนาคตที่ดีให้กับคนรุ่นต่อไป</u>					
12. ท่านใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เพราะ <u>แนวทางนี้สนับสนุนวิถีเศรษฐกิจชุมชน</u>					

1594370591

CU iThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของคนต้นแบบ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีความรู้จริงในเรื่องที่พูด</u>					
2. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีประสบการณ์จริงจากการลงมือทำ</u>					
3. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>สามารถทำให้ท่านเชื่อใจได้</u>					
4. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีเสน่ห์ (มีบุคลิกโดนใจ)</u>					
5. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>พูดจาตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม</u>					
6. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีความยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนแนวทางให้เหมาะกับสถานการณ์</u>					
7. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีความสามารถในการสื่อสารให้เห็นเป็นรูปธรรมและทำได้จริง</u>					
8. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีความคิดสร้างสรรค์ เช่น เปิดมุมมองใหม่ๆให้สังคม เปิดโลกทัศน์ เป็นต้น</u>					
9. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีฐานะดี รวย</u>					
10. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>เล่าเรื่องเก่ง</u>					
11. ท่านคิดว่า <u>คนต้นแบบ</u> วิถีชีวิตออร์แกนิก น่าเชื่อถือเพราะ <u>มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่คล้ายกันกับท่าน เช่น มาจากภูมิภาคเดียวกัน เป็นเกษตรกรเหมือนกัน เป็นต้น</u>					

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ปัจจัยด้านเครือข่าย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ท่านคิดว่า <u>การมีเครือข่ายทำให้ท่านรู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมทาง</u> ซึ่งช่วยให้ท่านสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
2. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายมีวิสัยทัศน์ (มองอนาคต)ร่วมกัน</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
3. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการรับรู้ และมุมมอง (ปัจจุบัน) ที่คล้ายกัน</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
4. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายมีประโยชน์ร่วมกัน</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
5. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
6. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายเกื้อหนุน และพึ่งพาอาศัยกัน</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
7. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น กินข้าวด้วยกัน พบหน้าค่าตากัน เป็นต้น</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					
8. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายร่วมกันสร้างสรรค์ (co-create) แนวทางและเป้าหมายที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางนี้ ได้ง่ายขึ้น					
9. ท่านคิดว่า <u>การที่สมาชิกในเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ต่อกัน</u> ช่วยให้คุณสามารถใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล ได้ง่ายขึ้น					

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ตอนที่ 2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้

การใช้วิถีชีวิตออร์แกนิกในชีวิตประจำวัน	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. เมื่อท่านปลูกพืชหรือผัก ท่านจะหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีเพื่อสุขภาพ					
2. ท่านไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ในการเพาะปลูก เพราะการใช้สารเคมีเป็นการรบกวนกระบวนการทำงานของธรรมชาติ เช่น แมลง ไส้เดือน เป็นต้น					
3. ท่านดำเนินชีวิต โดยคำนึงถึงว่าการกระทำของท่านส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมทั้งในปัจจุบันและอนาคต					
4. แนวความคิดที่ราคาสินค้าออร์แกนิกควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกันระหว่างคนปลูก คนกลาง และคนกิน เป็นความคิดที่ถูกต้อง					
5. ท่านพยายามพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด					

ตอนที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงถึงอุปสรรคของการใช้วิถีชีวิตออร์แกนิก

อุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. การขาดแคลนด้านทุนทรัพย์ (การเงิน) เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
2. เงื่อนไขด้านระยะเวลาที่ให้ผลตอบแทนช้า เนื่องจากการฟื้นฟูความสมดุลของระบบนิเวศต้องใช้เวลา เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
3. การที่ท่านไม่มีคนต้นแบบ ที่แสดงให้เห็นแนวทางในการใช้ชีวิตโดยอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นอุปสรรคต่อท่าน					
4. การที่คนในสังคมไม่เห็นคุณค่าของแนวทางการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลเป็นอุปสรรคต่อท่าน					

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

อุปสรรคของการนำวิถีชีวิตออร์แกนิกไปใช้ในชีวิตประจำวัน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. การขาดแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นอุปสรรคต่อท่าน					
6. การที่ครอบครัวไม่สนับสนุน เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
7. การขาดแรงสนับสนุนจากเครือข่าย เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					
8. การที่แนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุลไม่ได้นำมาซึ่งความมั่งคั่งร่ำรวยหรือกำไรสูงสุดตามแนวทางทุนนิยม เป็นอุปสรรคต่อท่าน					
9. การที่รัฐไม่มีนโยบายสนับสนุนอย่างจริงจัง เป็นอุปสรรคในการใช้ชีวิตตามแนวทางที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสมดุล					

ตอนที่ 4 ลักษณะทางประชากร

1. เพศ

_____ ชาย _____ หญิง _____ LGBT

2. อายุ

_____ 18-25 ปี _____ 26-33 ปี

_____ 34-41 ปี _____ 42-49 ปี

_____ 50-57 ปี _____ 58-65 ปี

_____ 65 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

_____ ต่ำกว่าปริญญาตรี _____ ปริญญาตรี

_____ สูงกว่าปริญญาตรี

1594370591

CU ITThesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

4. อาชีพ

_____ Freelance/รับจ้างทั่วไป

_____ แม่บ้าน/พอบ้าน

_____ ข้าราชการ

_____ ธุรกิจส่วนตัว

_____ นักเรียน/นักศึกษา

_____ ผู้ประกอบการเพื่อสังคม

_____ พนักงานเอกชน

_____ รัฐวิสาหกิจ

5. ภูมิลำเนา

_____ ภาคใต้

_____ ภาคตะวันตก

_____ ภาคตะวันออก

_____ ภาคเหนือ

_____ ภาคกลาง

_____ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

_____ ต่ำกว่า 15,000 บาท

_____ 15,000-30,000 บาท

_____ 30,001-45,000 บาท

_____ 45,001-60,000 บาท

_____ 60,001 บาท ขึ้นไป

1594370591

CU_Thesis_5685102328_dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ชญานิษฐ์ วิวัฒนวานิช โอยามา
วัน เดือน ปี เกิด	2 พฤษภาคม 2530
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Loughborough University จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	31/71 ซ.ศาลาธรรมสพน์ 11 แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. 10170
ผลงานตีพิมพ์	1. <i>Media framing of Thai Paralympics and Paralympians</i> (2014) 2. <i>Framing Corporate Sponsorship Activities (CSA) as Sport News: Prospects and Problems from Journalistic Viewpoint.</i> (2015) 3. <i>The Portrayal of Athletes with Disability in News: The Reflections from Thailand</i> (2016) 4. การขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคมผ่านเรื่องเล่าของคนต้นแบบวิถีชีวิตออร์แกนิก (2019)

1594370591

CU ITthesis 5685102328 dissertation / recv: 30072562 19:14:15 / seq: 27